

Dân Chúa

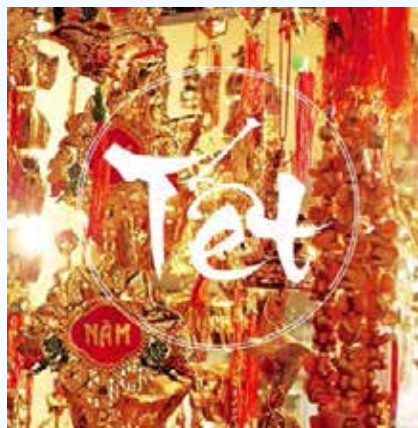
www.danchua.eu online

MỪNG XUÂN
Quý Mão
2023

Chúng ta hãy cầu nguyện để các nhà giáo dục trở nên chứng nhân đáng tin cậy, biết dạy về tình huynh đệ hơn là óc ganh đua, cũng như biết ưu tiên giúp đỡ những ai nhỏ bé nhất và dễ bị tổn thương nhất.

Dân Chúa on line số 89 - tháng 1.2023

Số 89 / 1 / 2023

Lá thư Chủ nhiệm

**Sứ điệp của ĐTC cho Ngày Hoà bình
Thế giới lần thứ 56 năm 2023**

Tháng 1 : Mừng Xuân Quý Mão

1. Ý Nghĩa Linh Thiêng
Ngày Tết Nguyên Đán
2. Tết Công Giáo Cổ Truyền Việt Nam.
3. Năm mào : NÓI CHUYỆN MÈO.

Mục vụ gia đình

1. 5 Cách để củng cố tình Yêu thương trong Gia đình.
2. Giải đáp thắc mắc cho người trẻ :
Bất khả phân ly
3. Giải đáp thắc mắc cho người trẻ :
Gia đình khác đạo.

Trang Giáo lý

1. Tin Mừng Matthêu Đào sâu kiến thức về chu kỳ phụng vụ năm A.

Nguyệt San Công Giáo - Katholische on line - Monthly Catholic on line - Email: info@danchua.de - Herausgeber: Franz Xaver e.V. - Dân Chúa Katholische on line

DÂN CHÙA ÂU CHÂU: Dân Chúa online - <https://danchua.eu/>

Chủ nhiệm: Lm Stêphanô Bùi Thượng Lưu / **Phụ tá chủ nhiệm:** Lm Paul Đào Văn Thanh

Thư ký: Sr. Anne Marie Nguyễn Thị Hường / **Chủ biên thần học:** Lm Vincent Lê Phú Hải

omi. Chủ biên văn hóa: Sh Bona. Trần Công Lao / **Hình bìa:** Lm Giuse Trần Anh Dũng omi

MỤC ĐÍCH & TÔN CHỈ DÂN CHÙA

Mục đích: Góp phần vào việc phục vụ tập thể Công Giáo Việt Nam và đồng bào để cùng thăng tiến toàn diện.

Tôn chỉ: Trung thành với Tin Mừng Chúa Kitô và Giáo Huấn của Hội Thánh Công Giáo:

1. Phát triển đời sống Đức Tin sống động, trưởng thành và lòng yêu nước nồng nhiệt, sáng suốt.
2. Phổ biến và hướng dẫn những dư luận ngay chính.
3. Bảo tồn và phát huy Văn Hóa Truyền Thống Việt Nam trong tinh thần dung hợp với nhân bản Công giáo.
4. Cổ vũ hiệp nhất, canh tân tâm tư, ngôn từ và hành động để nếp sống Đạo đáp ứng những đòi hỏi thời đại mới.

"CUNG CHÚA TÂN XUÂN QUÝ MÃO"

CẦU HIỀN CHÚA KHUÂN BAN CHO THẾ GIỚI MÙA XUÂN MỚI QUÝ MÃO TRONG THẠNH BÌNH VÀ ẨM NO.

Quý độc giả thân mến,
Viết lá thư Dân Chúa cho đặc san Tân Xuân Quý Mão vào đúng ngày 31 tháng Chạp, Ngày Tết Niên cuối năm 2022, xin cùng với quý độc giả khấn đầu tạ ơn Chúa về muôn ân lành hồn xác cho mỗi cá nhân, mỗi gia đình và cộng đoàn chúng ta, đã lãnh nhận trong năm qua do tình yêu của Cha trên trời khăng ban cho.

Dân tộc Việt Nam chúng ta cùng với nhiều dân tộc châu Á như Trung quốc, Nhật Bản và Hàn quốc sẽ đón mừng Xuân Quý Mão vào đúng Chúa Nhật ngày 22 tháng Giêng 2023: Tính theo lịch Vạn Niên, năm 2023 là năm Quý Mão hay năm con Mèo (xếp vị trí thứ 4 trong 12 con giáp), được tính theo dương lịch từ ngày 22/01/2023 đến hết ngày 09/02/2024.

Duy nhất tại Việt Nam, tất cả chúng ta đều đón mừng năm Mão năm con Mèo, chính là tượng trưng cho loài mèo. Thế nhưng, tại Trung Quốc, Hàn Quốc hay Nhật Bản, năm Mão lại đại diện cho loài thỏ. Đây có thể là biểu hiện nét đặc trưng nền văn hóa độc lập của tổ tiên Việt tộc. Dân tộc Việt chúng ta đã sử dụng các Chi Can của Trung Hoa để tính năm tháng theo âm lịch, nhưng một trong 12 can lại chọn con mèo, chứ không phải con thỏ như các nước Trung hoa, Nhật Bản và Hàn quốc...

Trong suốt ngàn năm dưới ách đô hộ của Trung quốc, cha ông Việt tộc đã không để cho mình bị đồng hóa, dù phải sử dụng chữ Hán, ông bà đã biến cải thành Hán Nôm. Sau này nhờ công lao góp sức của các nhà truyền giáo Bồ, Ý, Tây Ban Nha, Pháp và Bồ Đào Nha trong tiến trình gần 500 năm qua, dân tộc Việt chúng ta hòa nhập vào nền văn hóa tây phương, chấp nhập những chữ cái theo La ngữ, biến đổi thành chữ quốc ngữ, „tiếng nước ta“, như một thành lũy để bảo vệ nền văn hóa độc lập: “Tiếng ta còn, nước ta còn” (Phạm Quỳnh).

Trong tinh thần đón TẾT NGUYỄN ĐÁN QUÝ MÃO đúng truyền thống, theo Lễ Nghĩa Gia Phong, theo đúng phong tục Việt Nam, chúng ta cùng hướng về Quê Cha Đất Tổ để cầu chúc cho dân tộc Việt Nam được một Mùa Xuân thanh bình ẨM NO thực sự. Cầu mong cho chế độ cộng sản tam vô: vô gia đình, vô tổ quốc, vô tôn giáo mau có ngày chấm dứt. Thực ra, dù nhà nước csVN vẫn còn mang danh chế độ cộng sản, theo lý thuyết vẫn phải bám vào chủ thuyết tam vô, vẫn dùng bàn tay sắt độc tài đảng trị để cai trị dân, nhưng thực tế đây chỉ là chiêu bài, cái vỏ bọc bên ngoài của một chế độ tư bản đồ...

Theo đúng phong tục ngày đầu Xuân, chúng ta cùng sum họp gia đình, quây quần gia tộc, thăm hỏi bà con thân tộc và bạn bè làng xóm. Chúng ta là con cháu cùng kính chúc tuổi thọ

Ông Bà Cha, bày tỏ lòng hiếu thảo đối với Tổ Tiên Ông Bà còn sống hay đã qua đời và mừng tuổi mới nhau.

Bất cứ người dân Việt nào dù ở Việt Nam hay hải ngoại, dầu tha phương cầu thực ở bất cứ chân trời góc biển nào, dầu đang lưu lạc khắp năm châu bốn bể từ sau biến cố 30.04.1975, hoặc làm ăn buôn bán xa nhà, dầu thành công hay thất bại, đến ngày Tết, mọi người đều tìm về quê cha đất tổ để đoàn tụ với gia đình, làng nước! Như vậy, Tết Nguyên Đán là ngày đoàn tụ dân tộc Việt, ngày hướng về Quê Cha Đất Tổ để nhớ đến cội nguồn.

Ngày Tết, đoàn con cháu đến chúc tuổi ông bà, cha mẹ, cô bác, bên nội cũng như bên ngoại. “Mồng một chúc Tết mẹ cha (bên nội), Mồng hai Tết vợ (bên ngoại), Mồng ba Tết thầy”. Con cháu chúc tuổi ông bà, cha mẹ, chú bác, cô dì, anh chị; con rể chúc Tết gia đình bên vợ (thường vào mồng hai), và học trò chúc Tết thầy (thường vào mồng ba). Do đó, ngày Tết cũng là ngày mừng Sinh Nhật của mọi người.

Nguyên chúc Ông Bà Cha Mẹ và nguyên chúc cho nhau được một năm mới PHÚC LỘC THỌ KHANG NINH: Chớ gì Năm mới Quý Mão „Đong cho đầy Hạnh phúc. Gói cho trọn Lộc tài. Giữ cho mãi An Khang. Thắt cho chặt Phú quý. Cùng chúc nhau Như ý, Hứng cho tròn An Khang, Chúc năm mới Bình An. Cả nhà đều Sung túc.“

Từ xa xưa, truyền thống dân tộc Lạc Hồng: Tết Là Ngày Lễ Tạ Ơn, luôn luôn nhớ ơn Đấng đã sinh thành, chở che, và nuôi dưỡng mình, qua câu ngạn ngữ “Trời sinh, Trời dưỡng”, “Trời che đất chở” hay: “Trời sinh voi, Trời sinh cỏ” .

Dân tộc Việt chúng ta còn có tập tục gói Bánh Dày và Bánh Chung từ đời vua Hùng Vương thứ ba: Bánh Dày, hình tròn dày dạn, chỉ vòm trời. Bánh Chung, hình vuông, chỉ bốn phương trái đất... Do đó, ý nghĩa cao siêu của bánh Dày, bánh Chung, dùng trong việc cúng tế hay biếu tặng trong ngày Tết, là chỉ sự Hòa Hợp giữa Trời và Đất, giữa Con người và Vị Chúa Tể... Từ xa xưa, người dân Việt đã biết dùng gạo nếp để nấu bánh Chung, bánh Dày, làm lễ vật đặt trên Bàn Thờ để Tạ Ơn Trời đã cho mưa thuận gió hòa:

“Lạy Trời mưa xuống,
lấy nước tôi uống,
lấy ruộng tôi cày,
lấy chén cơm đầy,
lấy khúc cá to“

và “ Uống nước nhớ nguồn”, để tỏ lòng nhớ ơn ông bà cha mẹ đã đổ mồ hôi trên thửa ruộng, nương khoai, làm lụng vất vả để nuôi sống con cháu, như câu ca dao: “chồng cày, vợ cấy, con trâu đi bừa”

Như vậy, Tết là ngày tưởng niệm đến ông bà tổ tiên đã khuất bóng, nhưng hồn thiêng như vẫn còn lẩn khuất đâu đây, vì “chết không phải là hết”, nhưng “sự tử như sự sinh” (chết cũng như hãy còn sống) để phù hộ cho con cháu trong năm mới được mạnh khỏe và làm ăn tấn tới. Không có biên giới giữa người sống và kẻ chết! Nhờ

Lá Thư Dân Chúa

lòng tín ngưỡng vào Hồn thiêng bất tử của Tổ Tiên mà gia đình Việt Nam được nối kết bền chặt qua nhiều thế hệ. Trong những ngày Tết, con cháu trong nhà đều thấp hương, bày biện mâm cúng lên bàn thờ. Những việc này đều bày tỏ lòng hiếu kính, hiếu đạo với thế hệ trước. Một mâm cúng truyền thống sẽ đầy đủ mâm ngũ quả, bánh mứt, xôi chè và đĩa thịt, nhằm thể hiện tấm lòng thành kính của con cháu.

Riêng đối với những người Công Giáo, chúng ta cùng „Hòa chung cùng niềm vui của toàn thể dân tộc Việt Nam trong những ngày đầu xuân, chúng ta cùng ca tụng Thiên Chúa là Chúa Mùa Xuân và dâng lên Người những lời cảm tạ chân thành vì đã ban cho chúng ta muôn vàn hồng ân trong năm Nhâm Dần vừa qua và ban thêm cho chúng ta một Mùa Xuân mới, tuổi mới, tốt đẹp tràn đầy ơn phúc trong tình thương và sự quan phòng kỳ diệu của Ngài

Theo tập tục vẫn có từ đời cha Đắc Lộ, để thánh hóa ba ngày Tết Nguyên Đán, Hội Thánh đã chỉ định Ngày mồng một Tết Nguyên Đán, là Ngày cầu Hòa Bình cho gia đình, dân nước và thế giới. Ngày mồng hai Tết, cầu nguyện cho Tiên Nhân, cho ông bà, cha mẹ, thân bằng quyến thuộc đã qua đời, theo tinh thần của Đạo Hiếu. Ngày mồng ba Tết, Ngày Cầu Mùa, để xin Chúa chúc lành cho công việc làm ăn được phát đạt. Hoặc dâng ba ngày Tết để tôn thờ “Mầu Nhiệm “Một Đức Chúa Trời Ba Ngôi”.

Bởi vậy, muốn được Trường Sinh Bất Tử, muốn được Phước-Lộc-Thọ, con người phải phụng sự Chúa, Nhân đạo phải phù hợp với Thiên đạo. Giữa Thiên Chúa và nhân loại phải có sự Giao Hòa mật thiết, như lời nguyện của Kinh Lạy Cha “Ý Cha thể hiện dưới Đất cũng như trên Trời”.

Nhân ngày Đầu Xuân Quý Mão, Ngày mồng một Tết Nguyên Đán, là Ngày cầu Hòa Bình cho gia đình, dân nước và thế giới. Chúng ta đặc biệt hiệp một lòng một ý với Đức Thánh Cha Phanxicô để cầu xin Thiên Chúa là Cha nhân hiền đoái thương ban cho Thế Giới trong Năm mới 2023 được hưởng thanh bình và no ấm, nhất là một nền hòa bình trong tự do công lý cho dân tộc Ukraine, dân tộc tữ đạo, đã phải hứng chịu cuộc xâm lăng phi nhân phi nghĩa do ông Vladimir Putin của nước Nga chủ xướng từ hơn mười tháng qua!!!

Trong ý tưởng cầu nguyện và góp tay xây dựng hòa bình cho thế giới, cho đất nước, cho cộng đoàn và mỗi gia đình, xin trích dẫn một đoạn trong SỨ ĐIỆP CỦA ĐỨC THÁNH CHA PHANXICÔ NGÀY THẾ GIỚI HOÀ BÌNH LẦN THỨ 56 với chủ đề: „Không ai có thể được cứu một mình. Bắt đầu lại từ Covid-19 để cùng nhau vạch ra những con đường hòa bình“

"Mặc dù vậy, vào đúng thời điểm mà chúng ta dám hy vọng rằng những giờ phút đen tối nhất của đại dịch Covid-19 đã qua đi, thì một thảm họa khủng khiếp mới lại giáng xuống nhân loại. Chúng ta đã chứng kiến sự tấn công dữ dội của một tai họa khác: một cuộc chiến khác, ở một mức độ nào đó giống như cuộc chiến của Covid-19, nhưng được thúc đẩy bởi những chọn lựa sai lầm của con người. Cuộc

chiến ở Ucraina đang mang đến những nạn nhân vô tội và gieo rắc sự bất an, không chỉ giữa những người bị ảnh hưởng trực tiếp, mà còn lan rộng và không chữa một ai, kể cả những người ở cách xa hàng ngàn cây số cũng phải chịu những tác động phụ của nó - chúng ta chỉ cần nghĩ đến sự thiếu hụt ngũ cốc và giá nhiên liệu.

"Vậy chúng ta được yêu cầu làm gì? Trước hết, hãy để trái tim của chúng ta được thay đổi bởi kinh nghiệm của chúng ta về cuộc khủng hoảng, để Thiên Chúa, vào thời điểm này trong lịch sử, biến đổi các tiêu chí thông thường của chúng ta về thế giới và thực tại xung quanh. Chúng ta không còn có thể chỉ nghĩ đến việc dành không gian cho lợi ích cá nhân hoặc quốc gia của mình; thay vào đó, chúng ta phải suy nghĩ về lợi ích chung, nhận ra rằng chúng ta thuộc về một cộng đồng lớn hơn, và mở rộng tâm trí và trái tim của chúng ta cho tình huynh đệ nhân loại phổ quát. Chúng ta không thể tiếp tục chỉ tập trung vào việc bảo vệ chính chúng ta; đúng hơn, đã đến lúc tất cả chúng ta phải nỗ lực chữa lành xã hội và hành tinh của chúng ta, đặt nền móng cho một thế giới công bằng và hòa bình hơn, đồng thời cam kết nghiêm túc theo đuổi một điều tốt đẹp thực sự của chung mọi người.

"Để làm được điều này và để có một cuộc sống tốt đẹp hơn sau đại dịch Covid-19, chúng ta không thể bỏ qua một thực tế căn bản, đó là nhiều cuộc khủng hoảng về đạo đức, xã hội, chính trị và kinh tế mà chúng ta đang trải qua đều có mối liên hệ với nhau và những điều mà chúng ta xem là những vấn đề tách biệt lại thực sự là nguyên nhân và ảnh hưởng của nhau.

Do đó, chúng ta được kêu gọi đương đầu với những thách thức của thế giới chúng ta trong tinh thần trách nhiệm và lòng trắc ẩn. Chúng ta phải xem lại vấn đề đảm bảo sức khỏe cộng đồng cho mọi người.

Chúng ta phải cổ vũ các hành động thúc đẩy hòa bình và chấm dứt các cuộc xung đột và chiến tranh đang tiếp tục sinh ra nghèo đói và chết chóc.

Chúng ta cần khẩn trương chung tay chăm sóc ngôi nhà chung của chúng ta và thực hiện các biện pháp rõ ràng và hiệu quả để chống biến đổi khí hậu.

Chúng ta cần chiến đấu với virus bất bình đẳng và đảm bảo lương thực cũng như công việc xứng đáng cho tất cả mọi người, hỗ trợ những người thậm chí không có mức lương tối thiểu và đang gặp rất nhiều khó khăn. Bi kịch các dân tộc bị đói khiến chúng ta bị thương tổn.

Chúng ta cũng cần phát triển các chính sách phù hợp để chào đón và hội nhập những người di cư và những người mà xã hội của chúng ta loại bỏ. Chỉ bằng cách quảng đại đối phó với những tình huống này, với một lòng vị tha được linh hứng bởi tình yêu vô biên và nhân hậu của Thiên Chúa, chúng ta mới có thể xây dựng một thế giới mới và góp phần mở rộng vương quốc của Người, là một vương quốc của tình yêu, công lý và hòa bình.

"Khi chia sẻ những suy nghĩ này, tôi hy vọng rằng trong Năm Mới sắp tới, chúng ta có thể bước đi cùng nhau, trân trọng những bài học mà lịch sử đã dạy cho chúng ta. Tôi xin gửi những lời chúc tốt đẹp nhất tới những Người đứng đầu Nhà nước và Chính phủ, những Người đứng đầu các Tổ chức Quốc tế và những nhà lãnh đạo của các tôn giáo khác nhau. Tôi cầu chúc tất cả những người nam nữ thiện chí, như là những nghệ nhân của hòa bình, hoạt động từng ngày, để biến năm nay thành một năm tốt đẹp!

„Xin Đức Maria Vô Nhiễm, Mẹ Chúa Giêsu và Nữ Vương Hòa Bình, cầu bầu cho chúng ta và cho toàn thế giới.“

Lm. Chủ Nhiệm

THỜI ĐIỂM HỘI THÁNH

Sứ điệp của ĐTC cho Ngày Hòa bình Thế giới lần thứ 56 năm 2023

Ngày 16/12/2022 Đức Thánh Cha Phanxicô đã công bố sứ điệp cho Ngày Hòa bình Thế giới lần thứ 56, được cử hành vào ngày 1 tháng 1 năm 2023. Trong sứ điệp Đức Thánh Cha nhắc lại rằng tất cả các cuộc khủng hoảng đều có mối liên hệ với nhau và chúng ta không được quên bất kỳ cuộc khủng hoảng nào, nhưng hãy hành động vì lợi ích của nhân loại.

Không ai có thể được cứu một mình.

Bắt đầu lại từ Covid-19 để cùng nhau vạch ra những con đường hòa bình

Thưa anh em, về ngày giờ và thời kỳ Chúa đến, anh em không cần ai viết cho anh em. Vì chính anh em đã biết rõ: ngày của Chúa sẽ đến như kẻ trộm ban đêm“ (1 Ts 5,1-2)

1. Với những lời này, Thánh Tông Đồ Phaolô mời gọi cộng đoàn Thê-xa-lô-ni-ca, trong khi chờ đợi gặp gỡ Chúa, hãy kiên định, với đôi chân và trái tim đứng vững trên trái đất, có khả năng chăm chú nhìn vào thực tại và các biến cố của lịch sử. Vì thế, ngay cả khi những biến cố trong cuộc sống của chúng ta có vẻ quá bi thảm và chúng ta cảm thấy bị đẩy vào đường hầm tăm tối và khó khăn của bất công và đau khổ, chúng ta được mời gọi để giữ cho tâm hồn mình rộng mở với niềm hy vọng, tin tưởng vào Thiên Chúa, Đấng hiện diện, đồng hành với chúng ta cách dịu hiền, nâng đỡ chúng ta khi mệt mỏi và trên hết, hướng dẫn hành trình của chúng ta. Vì lý

do này, Thánh Phaolô không ngừng khuyên cộng đoàn hãy tỉnh thức, tìm kiếm sự thiện, công bình và sự thật: «Vây, chúng ta đừng mê ngủ như những người khác, nhưng hãy tỉnh thức và sống tiết độ» (5,6). Những lời của thánh nhân là một lời mời gọi hãy luôn tỉnh thức và đừng khép kín trong sự sợ hãi, buồn phiền hay cam chịu, đừng dễ bị phân tâm hay nản lòng nhưng ngược lại, hãy như những người lính canh có thể tỉnh thức và sẵn sàng để nhìn thấy ánh sáng đầu tiên của bình minh, nhất là vào những giờ đen tối nhất.

2. Covid-19 nhấn chìm chúng ta trong đêm tối. Nó làm mất ổn định cuộc sống hàng ngày của chúng ta, đảo lộn các kế hoạch và thói quen của chúng ta, đồng thời phá vỡ sự yên bình bề ngoài của cả những xã hội giàu có nhất, tạo nên sự mất định hướng và đau khổ và gây ra cái chết cho rất nhiều anh chị em của chúng ta.

Bị đẩy vào vòng xoáy của những thách đố bất ngờ và vào một tình cảnh khó hiểu, ngay cả từ quan điểm khoa học, các nhân viên y tế trên thế giới đã nỗ lực hành động để xoa dịu nỗi đau của nhiều người và cố gắng khắc phục nó; các chính quyền chính trị cũng thế, họ đã phải áp dụng các biện pháp đáng kể về mặt tổ chức và điều hành các nỗ lực ứng phó với tình trạng khẩn cấp.

Ngoài các chiều kích thể lý, Covid-19 đã gây nên tình trạng bất ổn chung nơi nhiều cá nhân và gia đình; thời gian dài bị cô lập và nhiều hạn chế khác nhau về quyền tự do đã góp phần gây ra tình trạng bất ổn này, với những tác động lâu dài đáng kể.

Chúng ta cũng không thể quên những rạn nứt trong trật tự kinh tế và xã hội của chúng ta mà đại dịch đã phơi bày, khi cho thấy những mâu thuẫn và bất bình đẳng. Nó đe dọa sự bảo đảm công việc của nhiều cá nhân và làm trầm trọng thêm vấn đề cô đơn ngày càng gia tăng trong xã hội của chúng ta, đặc biệt là đối với những người nghèo và những người khốn khó. Ví dụ chúng ta nghĩ đến hàng triệu người lao động phi chính thức ở nhiều nơi trên thế giới không có việc làm và không có bất kỳ sự hỗ trợ nào trong thời gian phong tỏa.

Hiếm khi các cá nhân và xã hội đạt được tiến bộ trong những hoàn cảnh tạo ra cảm giác

tuyệt vọng và cay đắng như thế: thực tế, nó làm suy yếu những nỗ lực vì hòa bình và gây ra những xung đột xã hội, thất vọng và bạo lực đủ loại. Theo nghĩa này, đại dịch dường như đã làm đảo lộn cả những khu vực yên bình nhất trên thế giới của chúng ta, và phơi bày vô số sự mong manh.

3. Ba năm đã trôi qua, đã đến lúc đặt câu hỏi, học hỏi, trưởng thành và để bản thân chúng ta được biến đổi như là những cá nhân và cộng đồng; đây là thời điểm đặc biệt để chuẩn bị cho „ngày của Chúa“. Tôi đã có cơ hội nhắc đi nhắc lại nhiều lần rằng chúng ta không bao giờ thoát ra khỏi những thời điểm khủng hoảng mà vẫn như trước: hoặc chúng ta sẽ tốt hơn hoặc sẽ tệ hơn. Hôm nay chúng ta được mời gọi để tự hỏi: chúng ta đã học được gì từ tình cảnh đại dịch này? Chúng ta sẽ phải đi những con đường mới nào để từ bỏ xiềng xích của những thói quen cũ, để chuẩn bị tốt hơn, để dám làm những điều mới? Chúng ta có thể nhìn thấy những dấu hiệu nào của sự sống và hy vọng để giúp chúng ta tiến về phía trước và cố gắng biến thể giới của chúng ta thành một nơi tốt đẹp hơn?

Chắc chắn, sau khi đã trực tiếp cảm nghiệm sự mong manh phân biệt thực tại của con người và cuộc sống cá nhân của chúng ta, chúng ta có thể nói rằng bài học lớn nhất mà chúng ta học được từ Covid-19 là nhận thức rằng tất cả chúng ta đều cần nhau, rằng kho báu lớn nhất của chúng ta, nhưng cũng mỏng manh nhất của chúng ta, là tình huynh đệ của con người, được thiết lập trên nền tảng chúng ta là các anh chị em, con cái của Chúa, và không ai có thể tự cứu mình. Do đó, điều khẩn cấp là phải cùng nhau tìm kiếm và cổ vũ các giá trị phổ quát có thể hướng dẫn sự phát triển của tình huynh đệ nhân loại này. Chúng ta cũng học được rằng sự tin tưởng mà chúng ta đặt vào sự tiến bộ, công nghệ và hiệu quả của sự toàn cầu hóa không chỉ quá mức mà còn biến thành sự sùng bái cá nhân và ngẫu tượng, làm tổn hại đến chính lời hứa về

Thời Điểm Hội Thánh

công bằng, sự hòa hợp và hòa bình mà chúng ta đã hết sức tìm kiếm. Trong thế giới phát triển nhanh chóng của chúng ta, các vấn đề phổ biến về bất bình đẳng, bất công, nghèo đói và phân biệt đối xử tiếp tục gây ra tình trạng bất ổn và xung đột, đồng thời tạo ra bạo lực và thậm chí là chiến tranh.

Một mặt, đại dịch đã cho thấy rõ tất cả những vấn đề đã nêu trên, mặt khác, nó cũng có những tác động tích cực: khiêm nhường lại, suy nghĩ lại về một thái độ tiêu dùng và một ý thức mới về tình liên đới, điều khiến chúng ta nhạy cảm hơn với nỗi đau khổ của người khác và nhu cầu của họ. Chúng ta cũng có thể nghĩ đến những nỗ lực, mà trong một số trường hợp thực sự là anh hùng, được thực hiện bởi tất cả những người đã làm việc không mệt mỏi để giúp mọi người có thể thoát khỏi cuộc khủng hoảng một cách tốt nhất có thể.

Từ kinh nghiệm này xuất phát một nhận thức mạnh mẽ mời gọi tất cả, các dân tộc và các quốc gia, đặt lại ở vị trí trung tâm từ ngữ “cùng nhau”. Bởi vì chính cùng với nhau, trong tình huynh đệ và liên đới, chúng ta xây dựng hòa bình, đảm bảo công lý và thoát khỏi những thảm họa lớn nhất. Thật vậy, những phản ứng hiệu quả nhất đối với đại dịch đến từ các nhóm xã hội, các tổ chức công và tư, cũng như các tổ chức quốc tế biết đặt qua một bên lợi ích cụ thể của họ và tham gia vào các lực lượng để đối phó với các thách thức. Chỉ có nền hòa bình phát xuất từ tình yêu thương huynh đệ và vô vị lợi mới có thể giúp chúng ta vượt qua những khủng hoảng cá nhân, xã hội và toàn cầu.

4. Mặc dù vậy, vào đúng thời điểm mà chúng ta dám hy vọng rằng những giờ phút đen tối nhất của đại dịch Covid-19 đã qua đi, thì một thảm họa khủng khiếp mới lại giáng xuống nhân loại. Chúng ta đã chứng kiến sự tấn công dữ dội của một tai họa khác: một cuộc chiến khác, ở một mức độ nào đó giống như cuộc chiến của Covid-19, nhưng được thúc đẩy bởi những chọn

lựa sai lầm của con người. Cuộc chiến ở Ucraina đang mang đến những nạn nhân vô tội và gieo rắc sự bất an, không chỉ giữa những người bị ảnh hưởng trực tiếp, mà còn lan rộng và không chừa một ai, kể cả những người ở cách xa hàng ngàn cây số cũng phải chịu những tác động phụ của nó - chúng ta chỉ cần nghĩ đến sự thiếu hụt ngũ cốc và giá nhiên liệu.

Rõ ràng, đây không phải là thời kỳ hậu Covid mà chúng ta đã hy vọng hoặc mong đợi. Thực tế là cuộc chiến này, cùng với tất cả các cuộc xung đột khác trên toàn cầu, là một bước thụt lùi cho toàn thể nhân loại chứ không chỉ cho các bên liên quan trực tiếp. Trong khi vắc-xin cho Covid-19 đã được tìm ra, các giải pháp phù hợp cho cuộc chiến vẫn chưa được tìm thấy. Chắc chắn, vius chiến tranh khó khắc phục hơn virus làm tấn công cơ thể chúng ta, bởi vì nó không đến từ bên ngoài chúng ta, nhưng từ bên trong trái tim con người bị tội lỗi làm hư hỏng (x. Tin Mừng Marcô 7,17-23).

5. Vậy chúng ta được yêu cầu làm gì? Trước hết, hãy để trái tim của chúng ta được thay đổi bởi kinh nghiệm của chúng ta về cuộc khủng hoảng, để Thiên Chúa, vào thời điểm này trong lịch sử, biến đổi các tiêu chí thông thường của chúng ta về thế giới và thực tại xung quanh. Chúng ta không còn có thể chỉ nghĩ đến việc dành không gian cho lợi ích cá nhân hoặc quốc gia của mình; thay vào đó, chúng ta phải suy

nghĩ về lợi ích chung, nhận ra rằng chúng ta thuộc về một cộng đồng lớn hơn, và mở rộng tâm trí và trái tim của chúng ta cho tình huynh đệ nhân loại phổ quát. Chúng ta không thể tiếp tục chỉ tập trung vào việc bảo vệ chính chúng ta; đúng hơn, đã đến lúc tất cả chúng ta phải nỗ lực chữa lành xã hội và hành tinh của chúng ta, đặt nền móng cho một thế giới công bằng và hòa bình hơn, đồng thời cam kết nghiêm túc theo đuổi một điều tốt đẹp thực sự của chung mọi người.

Để làm được điều này và để có một cuộc sống tốt đẹp hơn sau đại dịch Covid-19, chúng ta không thể bỏ qua một thực tế căn bản, đó là nhiều cuộc khủng hoảng về đạo đức, xã hội, chính trị và kinh tế mà chúng ta đang trải qua đều có mối liên hệ với nhau và những điều mà chúng ta xem là những vấn đề tách biệt lại thực sự là nguyên nhân và ảnh hưởng của nhau. Do đó, chúng ta được kêu gọi đương đầu với những thách đố của thế giới chúng ta trong tinh thần trách nhiệm và lòng trắc ẩn. Chúng ta phải xem lại vấn đề đảm bảo sức khỏe cộng đồng cho mọi người. Chúng ta phải cổ vũ các hành động thúc đẩy hòa bình và chấm dứt các cuộc xung đột và chiến tranh đang tiếp tục sinh ra nghèo đói và chết chóc. Chúng ta cần khẩn trương chung tay chăm sóc ngôi nhà chung của chúng ta và thực hiện các biện pháp rõ ràng và hiệu quả để chống biến đổi khí hậu. Chúng ta cần chiến đấu với virus bất bình đẳng và đảm bảo lương thực cũng như công việc xứng đáng cho tất cả mọi người, hỗ trợ những người thậm chí không có mức lương tối thiểu và đang gặp rất nhiều khó

khăn. Bị kịch các dân tộc bị đói khiến chúng ta bị thương tổn. Chúng ta cũng cần phát triển các chính sách phù hợp để chào đón và hội nhập những người di cư và những người mà xã hội của chúng ta loại bỏ. Chỉ bằng cách quảng đại đối phó với những tình huống này, với một lòng vị tha được linh hứng bởi tình yêu vô biên và nhân hậu của Thiên Chúa, chúng ta mới có thể xây dựng một thế giới mới và góp phần mở rộng vương quốc của Người, là một vương quốc của tình yêu, công lý và hòa bình.

Khi chia sẻ những suy nghĩ này, tôi hy vọng rằng trong Năm Mới sắp tới, chúng ta có thể bước đi cùng nhau, trân trọng những bài học mà lịch sử đã dạy cho chúng ta. Tôi xin gửi những lời chúc tốt đẹp nhất tới những Người đứng đầu Nhà nước và Chính phủ, những Người đứng đầu các Tổ chức Quốc tế và những nhà lãnh đạo của các tôn giáo khác nhau. Tôi cầu chúc tất cả những người nam nữ thiện chí, như là những nghệ nhân của hòa bình, hoạt động từng ngày, để biến năm nay thành một năm tốt đẹp! Xin Đức Maria Vô Nhiễm, Mẹ Chúa Giêsu và Nữ Vương Hòa Bình, cầu bầu cho chúng ta và cho toàn thế giới.

Vatican, ngày 8 tháng 12 năm 2022

Phanxicô
Sứ điệp của ĐTC cho Ngày Hoà bình Thế
giới năm 2023 - Vatican News

TIN ĐẶC BIỆT GIỜ CHÓT

ĐỨC BIỂN ĐỨC XVI, NGƯỜI THỢ KHIÊM NHƯỜNG TRONG VƯỜN NHO CỦA CHÚA, ĐÃ VỀ NHÀ CHA

qua, khi mời gọi cầu nguyện cho Đức nguyên Giáo hoàng, „rất yếu“, để xin Chúa an ủi ngài và nâng đỡ ngài „trong chứng tá tình yêu dành cho Giáo hội cho đến cùng.“ Và ngay lập tức, tại tất cả các châu lục, nhiều chương trình cầu nguyện đã được nhân rộng với các sứ điệp liên đới và gần gũi ngay cả từ những người ngoài Giáo hội.

Dức nguyên Giáo hoàng Biển Đức, 95 tuổi, đã từ trần vào lúc 9:34 giờ Roma tại nơi cư trú của ngài ở Vatican. Di hài của ngài sẽ được đặt tại Đền thờ thánh Phêrô từ sáng thứ Hai 2/1/2023 để các tín hữu kính viếng.

Vatican News

Đức Biển Đức XVI đã trở về Nhà Cha. Cách đây ít phút, Phòng Báo chí Toà Thánh đã thông báo rằng ngài đã qua đời vào lúc 9:34 giờ Roma tại đan viện Mater Ecclesiae, nơi Đức nguyên Giáo hoàng, 95 tuổi, đã chọn làm nơi cư trú sau khi từ nhiệm vào năm 2013.

Tin tức về sức khỏe suy giảm

Từ một số ngày qua, tình trạng sức khỏe của Đức nguyên Giáo hoàng đã trở nên xấu đi rất nhiều do tuổi cao sức yếu, như Phòng Báo chí đã đưa tin khi cập nhật về diễn biến tình trạng sức khỏe của ngài.

Chính Đức Thánh Cha Phanxicô đã muốn chia sẻ công khai tin tức về tình trạng sức khỏe xấu đi của vị tiền nhiệm vào cuối buổi tiếp kiến chung cuối cùng của năm, hôm 28 tháng 12 vừa

Thông tin họp báo sáng 31/12 - Đức Biển Đức XVI qua đời

Trong buổi họp báo sáng thứ Bảy 31/12, ngay sau khi Đức Biển Đức XVI qua đời, ông Matteo Bruni, Giám đốc phòng báo chí Toà Thánh, cho biết Đức Biển Đức XVI đã qua đời lúc 9 giờ 34 phút sáng ngày 31 tháng 12 theo giờ Roma tại tu viện Mater Ecclesiae trong nội thành Vatican. Xin hiệp ý cầu nguyện cho ngài.

Hôm thứ Tư vừa qua, Đức Biển Đức XVI đã nhận Bí tích Xức dầu vào cuối Thánh lễ chiều tại tu viện Mater Ecclesiae.

Ông Bruni cũng cho biết di hài của Đức Biển Đức XVI sẽ được đặt tại Đền thờ Thánh Phêrô từ thứ Hai 2/1/2023 để các tín hữu kính viếng.

Thánh Lễ tang của Đức Biển Đức XVI sẽ diễn ra thứ Năm ngày 5 tháng 1, lúc 9 giờ 30 phút sáng theo giờ Roma tại Quảng trường thánh Phêrô do Đức Thánh Cha Phanxicô chủ sự.

Những thông tin về cách thức vào Đền thờ thánh Phêrô và những chương trình chi tiết khác sẽ được cập nhật sớm nhất.

Vatican News Tiếng Việt sẽ truyền hình trực tiếp Thánh Lễ tang của Đức Biển Đức XVI. (Văn Yên, SJ - Vatican News)

Tiểu sử chính thức của Đức nguyên Giáo hoàng Biển Đức XVI

Sau thông báo về sự ra đi của Đức nguyên Giáo hoàng Biển Đức XVI vào thứ Bảy ngày 31 tháng 12 năm 2022, ở tuổi 95, chúng ta cùng nhìn lại cuộc đời của ngài và những điểm nổi bật chính trong tiểu sử chính thức sau đây.

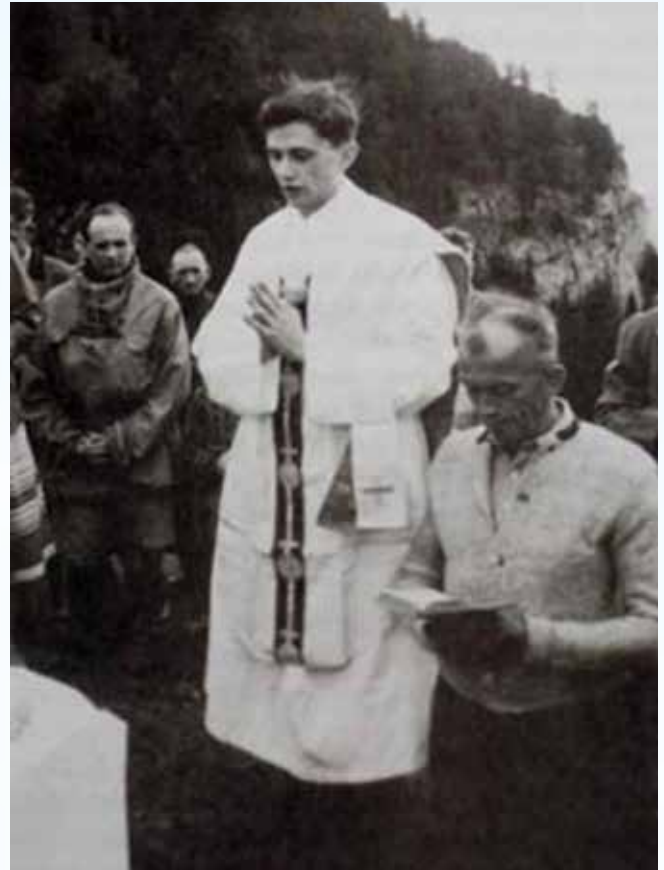
Đức Hồng y Joseph Ratzinger, Giáo hoàng Biển Đức XVI, sinh tại Marktl am Inn, Giáo phận Passau (Đức) vào ngày 16 tháng 4 năm 1927 (Thứ Bảy Tuần Thánh) và được rửa tội cùng ngày.

Cha của ngài, một Ủy viên Cảnh sát, thuộc một gia đình nông dân lâu đời ở vùng Hạ Bavaria với nguồn kinh tế khiêm tốn. Mẹ ngài là con gái của một nghệ nhân xứ Rimsting, bên bờ Hồ Chiem. Trước khi kết hôn, cô làm đầu bếp ở một số khách sạn.

Joseph Ratzinger trải qua thời thơ ấu và thời niên thiếu ở Traunstein, một ngôi làng nhỏ gần biên giới nước Áo, cách Salzburg ba mươi cây số. Trong môi trường này, nơi chính ngài đã định nghĩa là “Mozartian”, ngài đã nhận được sự đào tạo Kitô giáo, văn hóa và nhân bản.

Những năm tháng tuổi trẻ của ngài không hề dễ dàng. Đức tin của ngài và nền giáo dục nhận được ở gia đình đã chuẩn bị cho ngài cuộc sống khắc nghiệt trong những năm mà chế độ Quốc xã có thái độ thù địch đối với Giáo hội Công giáo. Cậu bé Joseph đã chứng kiến cảnh một số tên Quốc xã đánh đập Cha xứ trước Thánh lễ.

Chính trong hoàn cảnh phức tạp đó, ngài đã khám phá ra vẻ đẹp và chân lý của niềm tin vào Chúa Kitô; nền tảng cho điều này là thái độ của gia đình ngài, những người luôn làm chứng rõ ràng về lòng tốt và hy vọng, bắt nguồn từ sự gắn bó xác tín với Giáo hội.

Ngài được ghi danh vào một quân đoàn dự bị phòng không cho đến tháng 9 năm 1944.

Linh mục

Từ năm 1946 đến năm 1951, ngài học triết học và thần học tại Trường Cao học Triết học và Thần học Freising và tại Đại học Munich.

Ngài được thụ phong linh mục ngày 29 tháng 6 năm 1951. Một năm sau, ngài bắt đầu giảng dạy tại Trường Trung học Freising.

Năm 1953, ngài đậu bằng tiến sĩ thần học với luận án mang tên “Dân và Nhà Thiên Chúa trong Học thuyết của Thánh Augustinô về Giáo hội”.

Bốn năm sau, dưới sự hướng dẫn của giáo sư nổi tiếng về thần học cơ bản Gottlieb Söhngen, ngài bảo vệ luận án về: “Thần học lịch sử ở St Bonaventura”, qua đó đủ điều kiện giảng dạy tại Đại học.

Sau khi dạy thần học tín lý và cơ bản tại Trường Cao học Triết học và Thần học ở Freising, ngài tiếp tục dạy ở Bonn, từ năm 1959

Tin Đặc Biệt

đến năm 1963; tại Münster từ 1963 đến 1966; và tại Tübingen từ năm 1966 đến năm 1969. Trong năm cuối cùng này, ngài giữ chức giáo sư tín lý và lịch sử tín lý tại Đại học Regensburg, nơi ngài cũng là Viện phó

Từ năm 1962 đến năm 1965, ngài đã có những đóng góp nổi bật cho Công đồng Vatican II với tư cách là một “chuyên gia”, có mặt tại Công đồng với tư cách là cố vấn thần học của Đức Hồng y Joseph Frings, Tổng Giám mục Köln.

Hoạt động khoa học cần mẫn của ngài đã đưa ngài đến những vị trí quan trọng trong việc phục vụ Hội đồng Giám mục Đức và Ủy ban Thần học Quốc tế.

Năm 1972, cùng với Hans Urs von Balthasar, Henri de Lubac và các nhà thần học quan trọng khác, ngài đã khởi xướng tạp chí thần học *Communio*.

Giám mục và Hồng y

Vào ngày 25 tháng 3 năm 1977, Đức Giáo hoàng Phaolô VI bổ nhiệm ngài làm Tổng Giám mục Munich và Freising. Ngày 28 tháng 5 cùng năm, ngài được thụ phong giám mục. Ngài là linh mục giáo phận đầu tiên sau 80 năm đảm nhận việc cai quản mục vụ của Tổng giáo phận Bavarian to lớn.

Ngài đã chọn phương châm giám mục của mình: “Những người cộng tác với chân lý”. Chính ngài đã giải thích lý do:

Một mặt, tôi coi đó là mối quan hệ giữa nhiệm vụ trước đây của tôi với tư cách là giáo sư và nhiệm vụ mới của tôi. Bất chấp những cách tiếp cận khác nhau, điều liên quan và vẫn tiếp tục như vậy là đi theo sự thật và phục vụ sự thật. Mặt khác, tôi chọn

phương châm đó bởi vì trong thế giới ngày nay, chủ đề về sự thật gần như bị bỏ qua hoàn toàn, như một điều gì đó quá vĩ đại đối với con người, nhưng mọi thứ sẽ sụp đổ nếu thiếu vắng sự thật.

Đức Phaolô VI đã phong ngài làm Hồng y với nhà thờ hiệu toà là “Santa Maria Consolatrice al Tiburtino”, trong Công nghị ngày 27 tháng 6 năm 1977.

Năm 1978, ngài tham gia Mật nghị ngày 25 và 26 tháng 8, bầu chọn Đức Gioan Phaolô I, người đã bổ nhiệm ngài làm Đặc phái viên tại Đại hội Thánh Mẫu học Quốc tế lần III, được tổ chức tại Guayaquil (Ecuador) từ ngày 16 đến 24 tháng 9. Vào tháng 10 cùng năm, ngài tham gia Mật nghị bầu chọn Đức Giáo hoàng Gioan Phaolô II.

Ngài là Thành viên của Thượng hội đồng lần thứ V của Thượng Hội đồng Giám mục diễn ra vào năm 1980 với chủ đề: “Vai trò của Gia đình Kitô hữu trong Thế giới Hiện đại”, và là Chủ tịch Thừa uỷ của Đại hội đồng Thường kỳ lần thứ VI vào năm 1983 về “Hòa Giải và Sám Hối trong Sứ Mạng của Giáo Hội Ngày Nay”.

Tổng trưởng

Ngày 25 tháng 11 năm 1981, Đức Gioan Phaolô II bổ nhiệm ngài làm Tổng trưởng Bộ Giáo lý Đức tin và Chủ tịch Ủy ban Giáo hoàng về Kinh Thánh và Ủy ban Thần học Quốc tế. .

Đức Thánh Cha đã nâng ngài lên hàng Hồng y đẳng Giám mục và với nhà thờ hiệu toà ở Velletri-Segni vào ngày 5 tháng 4 năm 1993.

Ngài là Chủ tịch Ủy ban Chuẩn bị Giáo lý Giáo hội Công giáo, sau sáu năm làm việc (1986-1992), đã trình lên Đức Thánh Cha Sách Giáo lý mới.

Vào ngày 6 tháng 11 năm 1998, Đức Thánh Cha đã phê chuẩn việc bầu chọn Đức Hồng Y Ratzinger làm Phó Niên Trưởng Hồng Y Đoàn, do các Hồng Y đẳng Giám Mục đệ trình. Vào ngày 30 tháng 11 năm 2002, Đức Giáo hoàng Gioan Phaolô II đã phê chuẩn việc bầu ngài làm Niên Trưởng Hồng y đoàn.

Năm 1999, ngài là Đặc phái viên của Đức Giáo hoàng cho Lễ kỷ niệm 100 năm thành lập Giáo phận Paderborn, Đức, diễn ra vào ngày 3 tháng 1.

Trong Giáo triều Rôma, ngài là thành viên của: Hội đồng Quốc vụ khanh về Quan hệ với các Quốc gia; các Bộ Giáo hội Đông phương, Bộ Phụng tự và Kỷ luật Bí tích, Bộ Giám mục, Bộ Truyền giáo cho các Dân tộc, Bộ Giáo dục Công giáo, Bộ Giáo sĩ và Bộ Phong thánh; các Hội đồng Giáo hoàng Cổ võ Hiệp nhất Kitô hữu và Văn hoá; Tòa án Tối cao của Tòa án Tông toà, và của Ủy ban Giáo hoàng về Châu Mỹ Latinh, “Ecclesia Dei”, Giải thích Xác thực Bộ

Giáo luật và Sửa đổi Bộ Giáo luật của các Giáo hội Đông phương.

Kể từ ngày 13 tháng 11 năm 2000, ngài là Viện sĩ Danh dự của Học viện Giáo hoàng về Khoa học.

Học thuật

Trong số nhiều ấn phẩm của ngài, cần đặc biệt đề cập đến cuốn Nhập môn Kitô giáo, một tuyển tập các bài giảng ở Đại học về Kinh Tin Kính, xuất bản năm 1968; và Tín lý và Giảng dạy (1973), một tuyển tập các bài tiểu luận, bài giảng và suy tư về các thảo luận mục vụ.

Bài phát biểu của ngài trước Học viện Công giáo Bavaria về “Tại sao tôi vẫn ở trong Giáo hội” đã gây được tiếng vang lớn; trong đó, ngài tuyên bố rõ ràng như thường lệ: “người ta chỉ có thể là Kitô hữu trong Giáo hội, không thể ở bên cạnh Giáo hội”.

Nhiều ấn phẩm của ngài đã được phổ biến trong nhiều năm và tạo thành một điểm tham chiếu cho nhiều người, đặc biệt là đối với những người quan tâm đến việc nghiên cứu sâu hơn về thần học. Năm 1985, ngài xuất bản cuốn sách phỏng vấn về tình hình đức tin (Báo cáo của Ratzinger) và vào năm 1996, Mười của Đất. Nhân dịp sinh nhật lần thứ 70 của ngài, tập sách Tại Trường Chân lý đã được xuất bản, bao gồm các bài viết của một số tác giả về các khía

cạnh khác nhau trong tính cách và tác phẩm của ngài.

Ngài đã nhận được nhiều bằng tiến sĩ danh dự: năm 1984 từ Đại học Thánh Tôma ở St. Paul, (Minnesota, Hoa Kỳ); năm 1986 từ Đại học Công giáo Lima (Peru); năm 1987 từ Đại học Công giáo Eichstätt (Đức); năm 1988 từ Đại học Công giáo Lublin (Ba Lan); năm 1998 từ Đại học

Tin Đặc Biệt

Navarre (Pamplona, Tây Ban Nha); năm 1999 từ LUMSA (Libera Università Maria Santissima Assunta) của Rôma và năm 2000 từ Khoa Thần học của Đại học Wrocław ở Ba Lan.

Giáo hoàng

Đức Hồng y Joseph Ratzinger được bầu vào ngày 19 tháng 4 năm 2005, là Giáo hoàng thứ 265.

Ngài là người lớn tuổi nhất được bầu làm Giáo hoàng kể từ năm 1730, và là Hồng y trong một thời gian dài hơn bất kỳ Giáo hoàng nào kể từ năm 1724.

Vào ngày 11 tháng 2 năm 2013, trong Công nghị Công khai thường lệ để bỏ phiếu về một số Án Phong Thánh, Đức Biển Đức đã thông báo quyết định từ nhiệm với những lời sau:

“Sau nhiều lần xét mình trước mặt Thiên Chúa, tôi đã đi đến chỗ chắc chắn rằng sức lực của tôi, do tuổi cao, không còn phù hợp để thi hành thừa tác vụ của thánh Phêrô nữa. Tôi ý thức rõ ràng thừa tác vụ này, do bản chất thiêng liêng thiết yếu của nó, phải được thực hiện không chỉ

bằng lời nói và việc làm, mà còn bằng lời cầu nguyện và đau khổ. Tuy nhiên, trong thế giới hôm nay, trước biết bao thay đổi nhanh chóng và bị lung lay bởi những vấn đề liên quan sâu xa đến đời sống đức tin, để cai quản con thuyền của Thánh Phêrô và loan báo Tin Mừng, thì sức mạnh tinh thần và thể xác đều cần thiết, sức mạnh mà trong vài tháng qua, đã sa sút trong tôi đến mức tôi phải nhận ra mình không có khả năng chu toàn thánh chức được giao phó một cách thích đáng. Vì lý do này, và ý thức rõ ràng về mức độ nghiêm trọng của hành động này, tôi hoàn toàn tự do tuyên bố rằng tôi từ nhiệm chức vụ Giám mục Rôma, Người kế vị Thánh Phêrô.”

Triều đại giáo hoàng của ngài kết thúc vào ngày 28 tháng 2 năm 2013.

Sau khi đơn từ chức của ngài có hiệu lực, Đức nguyên Giáo hoàng Biển Đức XVI đã sống ở Vatican trong Tu viện Mater Ecclesiae cho đến khi qua đời.

Vatican News

Cung Chúc Tân Xuân Quý Mão 2023

Trước thềm NĂM MỚI QUÝ MÃO,

Xin thành kính chúc tuổi vạn tuế Thiên Chúa Ba Ngôi, Chúa Cha toàn năng, Đấng Tạo Thành Trời Đất, nhờ Ngôi Lời Nhập Thể, Hoàng Tử Hòa Bình, Thiên Chúa ở cùng Chúng Ta và trong Chúa Thánh Linh, Đấng thánh hóa chúng sinh.

Xin cầu chúc cho thế giới thấm tình bốn bể anh em một nhà, biết chung vai sát cánh xây dựng một thế giới tương thân tương ái trong công lý hòa bình, ấm no hạnh phúc (đặc biệt cho nước Ukraine).

Xin thành kính thấp nén hương trầm tưởng nhớ TỔ TIÊN HÙNG VƯƠNG và tất cả các bậc thánh hiền, các anh hùng hào kiệt đã góp công xây dựng và bảo tồn giang san gấm vóc Việt Nam từ hơn 4000 năm qua.

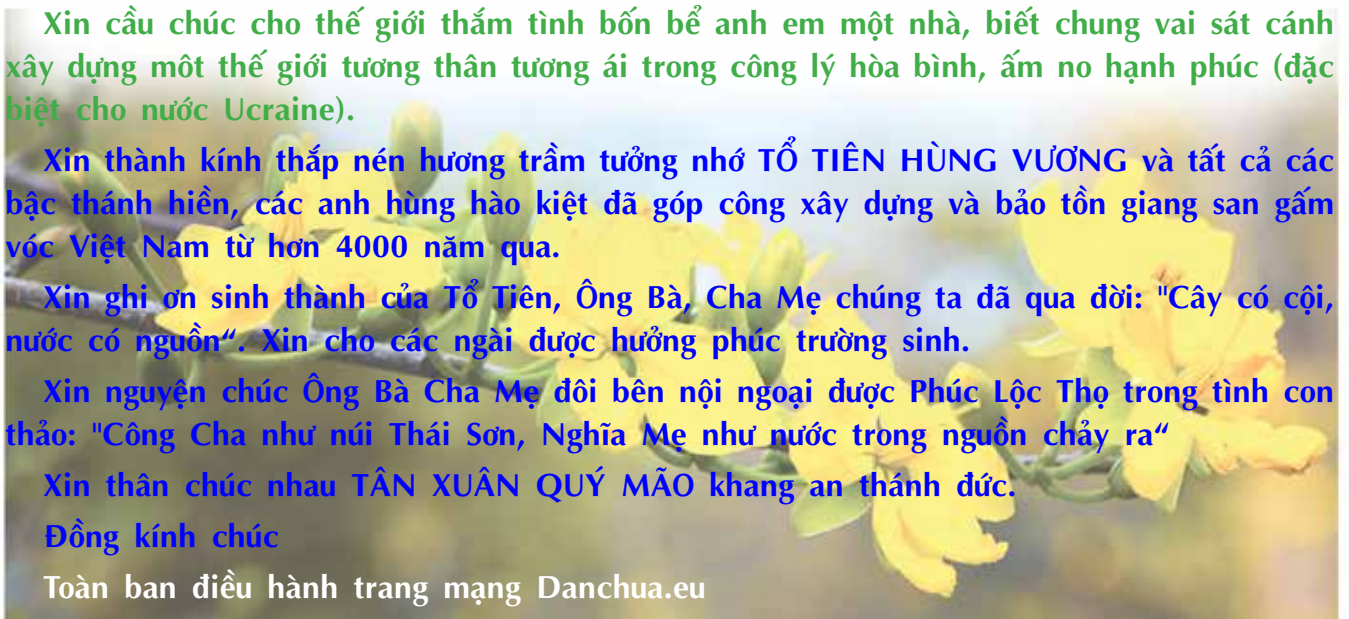
Xin ghi ơn sinh thành của Tổ Tiên, Ông Bà, Cha Mẹ chúng ta đã qua đời: "Cây có cội, nước có nguồn". Xin cho các ngài được hưởng phúc trường sinh.

Xin nguyện chúc Ông Bà Cha Mẹ đôi bên nội ngoại được Phúc Lộc Thọ trong tình con thảo: "Công Cha như núi Thái Sơn, Nghĩa Mẹ như nước trong nguồn chảy ra"

Xin thân chúc nhau TÂN XUÂN QUÝ MÃO khang an thánh đức.

Đồng kính chúc

Toàn ban điều hành trang mạng Danchua.eu

Lịch Phụng vụ Tháng 1-2023

Ý cầu nguyện của ĐTC: Cầu cho các nhà giáo dục.

Chúng ta hãy cầu nguyện để các nhà giáo dục trở nên chứng nhân đáng tin cậy, biết dạy về tình huynh đệ hơn là ganh đua, cũng như biết ưu tiên giúp đỡ những ai nhỏ bé nhất và dễ bị tổn thương nhất.

Tháng Thánh Gia và Gia Đình

Trong tháng này, các tín hữu hãy sốt sắng tôn kính Thánh Gia và quan tâm đặc biệt đến gia đình mình. Hãy ngắm xem gương lành của Thánh Gia và cố gắng bắt chước

- **Chúa Nhật 1 Lễ Mẹ Thiên Chúa** Đs 6,22-27; Tv 66; Ga 4,4-7; Lc 2, 16-21
- **Thứ Hai 2 Thánh Basile Cả và thánh Grégoire de Nazianze** 1Ga 2, 22-28; Tv 97; Ga 1, 19-28
- **Thứ Ba 3** 1Ga 2, 29 - 3, 6; Tv 97; Ga 1, 29-34
- **Thứ Tư 4** 1Ga 3, 7-10; Tv 97; Ga 1,35-42
- **Thứ Năm 5** 1Ga 3, 11-21; Tv 99; Ga 1,43-51
- **Thứ Sáu 6** 1Ga 5, 5-13; Tv 147; Mc 1 7-11 & Lc 3, 23-38
- **Thứ Bảy 7** 1Ga 5, 14-21 ; Tv 149 ; Ga 2, 1-11
- **Chúa Nhật 8 Lễ Hiển Linh** Is 60, 1-6; Tv 71; Ep 3, 2-3a.5-6; Mt 2, 1-12
- **Thứ Hai 9 Chúa chịu Phép Rửa** Is 42, 1-4.6-7 & Cv 10, 34-38; Tv 28; Mt 3, 13-17
- **Thứ Ba 10** Hr 2, 5-12; Tv 8; Mc 1,21-28
- **Thứ Tư 11** Hr 2, 14-18; Tv 104; Mc 1, 29-39
- **Thứ Năm 12** Hr 3, 7-14; Tv 94; Mc 1,40-45
- **Thứ Sáu 13 Thánh Hilaire** Hr 4, 1-5.11; Tv 77; Mc 2, 1-12
- **Thứ Bảy 14** Hr 4, 12-16; Tv 18B; Mc 2, 13-17
- **Chúa Nhật 15 II THƯỜNG NIÊN** Is 49, 3.5-6; Tv 39; 1 Co 1, 1-3; Ga 1, 29-34
- **Thứ Hai 16** Hr 5, 1-10; Tv 109; Mc 2, 18-22
- **Thứ Ba 17 Thánh Antoine** Hr 6, 10-20; Tv 110; Mc 2, 23-28
- **Thứ Tư 18** Hr 7, 1-3.15-17; Tv 109; Mc 3, 1-6
- **Thứ Năm 19** Hr 7, 25 - 8, 6; Tv 39; Mc 3, 7-12
- **Thứ Sáu 20 Thánh Fabien & thánh Sébastien** Hr 8, 6-13; Tv 84; Mc 3, 13-19
- **Thứ Bảy 21 Thánh Agnès** Hr 9, 2-3.11-14; Tv 46; Mc 3, 20-21
- **Chúa Nhật 22 III THƯỜNG NIÊN** Is 8, 23b - 9, 3; Tv 26; 1Cr 1, 10-13.17; Mt 4, 12-23
- **Thứ Hai 23** Hr 9, 15.24-28; Tv 97; Mc 3, 22-30
- **Thứ Ba 24 Thánh François de Sales** He 10, 1-10; Tv 39; Mc 3,31-35
- **Thứ Tư 25 LỄ THÁNH PHAO-LÔ TÔNG ĐỒ TRỞ LẠI** Cv 22, 3-16 & Cv 9, 1-22 ; Tv 116 ; Mc 16, 15-18
- **Thứ Năm 26 Thánh Timothê et Titô** 2 Tm 1,1-8 & Tt 1, 1-5; Tv 23; Mc 4, 21-25
- **Thứ Sáu 27 Thánh Angèle Merici** Hr 10, 32-39; Tv 36; Mc 4, 26-34
- **Thứ Bảy 28 Thánh Thomas d'Aquin** Hr 11, 1-2.8-19; Ct Lc 1 ; Mc 4,35-41
- **Chúa Nhật 29 IV THƯỜNG NIÊN** Xo 2,3 & 3, 12-13; Tv 145; 1Cr 1, 26-31 ; Mt 5, 1-12a
- **Thứ Hai 30** Hr 11, 32-40; Tv 30; Mc 5, 1-20
- **Thứ Ba 31 Thánh Jean Bosco** Hr 12, 1-4; Tv 21; Mc 5,21-43

Ý Nghĩa Linh Thiêng Ngày Tết Nguyên Đán

WCT: Nhân dịp Tết đến, xin giới thiệu một bài viết của cha giáo Giuse Cao Phương Kỷ trích trong cuốn “Thiên Chúa giáo và Tam giáo” để tưởng nhớ đến ngài.

Đường Thi Trương Kỷ

Nguồn: Xuân Bích Việt Nam

(Bài giảng thuyết này đã đọc nhân dịp Tết Nguyên Đán, năm 1992, do Cộng Đồng Công Giáo Việt Nam San Jose, California, tổ chức tại rạp hát Center for Performing Arts. Đức Giám Mục Giáo Phận chủ tọa, Thánh Lễ do Cha Quản Nhiệm chủ tế với các Linh Mục đồng tế. Số giáo dân và quan khách tham dự hơn năm ngàn. Sau Thánh Lễ, Cha Quản Nhiệm đại diện Cộng Đồng chúc Tết Đức Cha. Tiếp theo là phần trình diễn văn nghệ. ĐOÀN VĂN NGHỆ DÂN TỘC do các Sư Huynh Dòng LaSan luyện tập, đã trình diễn những vũ điệu dân tộc.)

Đối với dân tộc Việt nam, Tết Nguyên Đán là một Đại Lễ, vì bao gồm tất cả các ý nghĩa và tâm tình của các lễ Giáng Sinh, lễ Tân Niên theo Dương lịch, lễ Tạ Ôn, lễ Chiến sĩ Trận Vong, ngày Giỗ, và tiệc mừng Sinh Nhật của mỗi người.

Mỗi khi Tết đến trên giang sơn Việt Nam, từ Ải Nam Quan đến Mũi Cà Mau, hoa đào đỏ, hoa mai vàng, hoa mận trắng, thêu dệt nên một bức thảm thiên nhiên sắc sỡ muôn màu sắc rực rỡ, khiến lòng người tung bừng phấn khởi mở hội hè đình đám để thưởng Xuân.

Thật vậy, Tết đã mang một ý nghĩa thiêng liêng rất cao siêu, vì là ngày giao cảm giữa Trời-Đất, Thần Thánh và con người, ngày không phân biệt biên giới giữa kẻ sống và người chết. Do đó, mọi người dân Việt đều kính cẩn tham dự các nghi lễ như Trừ tịch, lễ Giao thừa, lễ tế Nam giao, v.v...

Từ khi Ánh Sáng của Chúa Cứu Thế chiếu tỏa trên quê hương Việt nam, đúng như lời Ngài

dạy:” Ta đến đến để hoàn thiện chứ không phải để phá đổ”(Mat.5,17), Hội Thánh đã tìm cách “thánh hóa” những tập quán tốt, bằng cách thanh lọc các yếu tố dị đoan mê tín, rồi mặc cho chúng một ý nghĩa linh thiêng cao siêu. Ngày nay, Hội Thánh vẫn chủ trương đường lối thích nghi, và tôn trọng giá trị văn hóa, bản sắc các dân tộc : ”Hội Thánh Công Giáo không hề phủ nhận những gì là chân thật và thánh thiện nơi các tôn giáo. Với lòng kính trọng chân thành, HộiThánh xét thấy những phương thức hành động và lối sống, những huấn giới và giáo thuyết kia, tuy có nhiều điểm khác với chủ trương mà Hội Thánh duy trì, nhưng cũng thường đem lại ánh sáng của Chân Lý, Chân Lý chiếu soi cho hết mọi người..” (Tuyên ngôn về liên lạc của Giáo Hội với các tôn giáo ngoài-Kitô giáo).

Theo nguyên tắc trên, ta thử suy nghĩ về ý nghĩa linh thiêng, cao siêu của ngày Tết Nguyên Đán, qua các đoạn sau đây: Thiên Chúa là Mùa Xuân bất diệt; Trời mới Đất mới; Chim có tổ, Người có tông.

A. Chúa Là Mùa Xuân Bất Diệt

Mỗi độ Xuân về, người dân Việt không quên cảm tạ Vị Chúa Tể Càn Khôn, vì Ngài là căn nguyên của vũ trụ và là nguồn sống của muôn loài. Ngài là một Mùa Xuân trường cửu, bất diệt. Ngài là “Đấng hằng hữu, hiện hữu, và sẽ đến (Khải Huyền 1,4). Con người và vũ trụ đều phải lệ thuộc hoàn toàn vào Ngài để được ban ơn Phước-Lộc-Thọ.

Tết Là Ngày Lễ Tạ Ơn

Từ xa xưa, truyền thống dân tộc Lạc Hồng là luôn luôn nhớ ơn Đấng đã sinh thành, chở che, và nuôi dưỡng mình, qua câu ngạn ngữ “Trời sinh, Trời dưỡng”, “Trời che đất chở” hay: “Trời sinh voi, Trời sinh cỏ” (câu này có thể đã được truyền tụng từ thời Hai Bà Trưng, cười voi đánh quân Tô Định, thời kỳ voi còn là một con vật rất gần gũi, và đông đảo trên giải đất Việt). Theo dã sử, từ đời vua Hùng Vương thứ ba, đã có tập tục dùng gạo nếp nấu thứ bánh, biểu tượng cho ngày Tết, là Bánh Dày và Bánh Chung. Bánh Dày, hình tròn dày dặn, chỉ vòm trời. Cũng có nơi làm Bánh Tét (do chữ Tết?), hoặc Bánh Tày, Bánh Ống (miền Hà nam, Phú Lý, có hình tròn và dài như giò lụa). Bánh Chung, hình vuông,

chỉ bốn phương trái đất:” Vuông như bánh chưng tám góc”(Việt Nam Tự Điển). Vuông-Tròn chỉ sự hoàn hảo, trọn vẹn như câu thành ngữ:” Mẹ tròn, con vuông”. Do đó, ý nghĩa cao siêu của bánh Dày, (bánh Tét), bánh Chung, dùng trong việc cúng tế hay biếu tặng trong ngày Tết, là chỉ sự Hòa Hợp giữa Trời và Đất, giữa Con người và Vị Chúa Tể, như câu:” Thiên Nhân tương dữ”(Trời và Người có liên hệ tương quan với nhau). Trong ngày lễ Tạ Ơn, dân Hoa kỳ có thói quen dâng hoa, hoặc bắp ngô, trái bí đỏ, làm lễ vật để tỏ lòng tri ân đối với Thượng Đế đã ưu đãi họ. Từ xa xưa, người dân Việt đã biết dùng gạo nếp để nấu bánh Chung, bánh Dày, làm lễ vật đặt trên Bàn Thờ để Tạ Ơn Trời đã cho mưa thuận gió hòa:

**“Lạy Trời mưa xuống,
lấy nước tôi uống,
lấy ruộng tôi cấy,
lấy chén cơm đầy,
lấy khúc cá to”**

và “ Uống nước nhớ nguồn”, để tỏ lòng nhớ ơn ông bà cha mẹ đã đổ mồ hôi trên thửa ruộng, nương khoai, làm lụng vất vả để nuôi sống con cháu, như câu ca dao:

“chồng cày, vợ cấy, con trâu đi bừa”

Trong Thánh Lễ cũng có lời nguyện lúc dâng bánh rượu, như sau “Chúng con tạ ơn Chúa đã cho chúng con bánh này là hoa quả từ ruộng đất và lao công của con người...”. (Xin phân biệt: “lao công” khác nghĩa với “công lao”. “Lao công” (labor) là vất vả khó nhọc làm việc mới có miếng ăn; còn “công lao” (merit) là phần thưởng, công nghiệp).

Bởi vậy, muốn được Trường Sinh Bất Tử, muốn được Phước-Lộc-Thọ, con người phải phụng sự Chúa, Nhân đạo phải phù hợp với Thiên đạo. Giữa Thiên Chúa và nhân loại phải có sự Giao Hòa mật thiết, như lời nguyện của Kinh Lạy Cha “Ý Cha thể hiện dưới Đất cũng như trên Trời”.

Thánh Lễ Giao Thừa

Cũng vì thấu suốt ý nghĩa về nguồn gốc của vũ trụ, nhân sinh: chính lúc nửa đêm 30 tháng chạp, năm cũ hết, bước sang năm mới, mỗi người được thêm một tuổi, nên lễ Giao Thừa là giây phút rất cảm động và linh thiêng. Theo cổ tục, sau khi làm lễ Trừ Tịch để xua đuổi tà ma ác quỷ ra khỏi nhà thì khởi sự làm lễ Giao Thừa. Người ta tin rằng vào lúc năm cũ, năm mới giao nhau, vị Thần năm cũ ra đi để tiếp đón một vị Thần năm mới đến. Đối với tín đồ Công giáo, vị Thần đó chẳng phải vị nào khác, ngoài Thiên Chúa là Chúa Tể càn khôn. Vì Chúa đã phán: "Ta là Nguyên Thủy (Alpha), và Cứu Cánh(Omega) của mọi loài". Để thánh hóa tập tục này, các Cộng Đồng Công Giáo thường cử hành Thánh Lễ Giao Thừa rất trọng thể, để mọi người con Chúa, con Hội Thánh, cùng tham dự vào một Tiệc Thánh, cùng được ăn và uống Mình và Máu Thánh Chúa. Mọi người cùng hòa hợp với nhau, với thiên nhiên, với dân tộc để dâng lời cảm tạ Chúa là Chúa Tể của Mùa Xuân Bất Diệt và Trường Cửu.

Ngoài Thánh Lễ Giao thừa cử hành đúng nửa đêm, các tín đồ còn tổ chức Thánh lễ Tân Niên, cũng gọi là Ngày Tạ Ôn, vào chiều ngày 30, để cảm ơn Chúa đã ban cho nhiều hồng ân trong năm qua. Theo tập tục vẫn có từ đời cha Đắc Lộ, để thánh hóa ba ngày Tết Nguyên

Đán, Hội Thánh đã chỉ định Ngày mồng một Tết Nguyên Đán, là Ngày cầu Hòa Bình cho gia đình, dân nước và thế giới. Ngày mồng hai Tết, cầu nguyện cho Tiên Nhân, cho ông bà, cha mẹ, thân bằng quyến thuộc đã qua đời, theo tinh thần của Đạo Hiếu. Ngày mồng ba Tết, Ngày Cầu Mùa, để xin Chúa chúc lành cho công việc làm ăn được phát đạt. Hoặc dâng ba ngày Tết để tôn thờ "Mầu Nhiệm "Một Đức Chúa Trời Ba Ngôi".

B. Trời Mới, Đất Mới

Ngoài ý nghĩa thần thiêng kể trên, Tết Nguyên Đán còn mang nặng một ý nghĩa nhân về sinh cao siêu nữa. Thật vậy, thân phận con người là lệ thuộc vào thời gian, chi phối bởi luật Tuần Hoàn của trời đất. Do đó, nhân ngày Tết, ngày đầu Xuân, ngày ca tụng sự Sống, con người tự nhiên xúc cảm, nên tìm về cội nguồn gốc rễ của mình. Đã làm người ai cũng đều có giấy "khai sinh ", và giấy" khai tử" rõ ràng. Nhìn lại năm cũ, ta thấy thời gian bay biến vùn vụt, như tên bay, ngựa phi, hỏa tiễn! Thời gian trôi đi như dòng nước chảy liên tiếp ra biển khơi không bao giờ trở lại, như câu thơ bất hủ: "Quân bất kiến Hoàng Hà chi thủy thiên thượng lai, bôn lưu đáo hải bất phục hồi?(Bạn không thấy nước sông Hoàng từ trên cao chảy xuống, nó chảy ra biển, mà không bao giờ trở lại?). Nhân sinh, vạn vật, khí hậu, nóng lạnh, luôn biến đổi, vận chuyển theo luật Tuần Hoàn của trời đất: bốn mùa Xuân, Hạ, Thu, Đông:"Tre già, măng mọc"," Không ai giàu ba họ, không ai khó ba đời"..

Tết chỉ là khởi điểm của một chu kỳ mới trong thời gian. Vì Nhân Tâm, Nhân Đạo phải thuận theo Thiên Lý, Thiên Đạo, cho nên, sau một mùa đông ảm đạm tiêu điều, khi vạn vật cỏ cây bắt đầu lột xác để sống lại xanh tươi, mới mẻ, thì con người cũng phải "tổng cự nghinh tân", nghĩa là trút bỏ những cái cũ, để sửa soạn đón nhận những cái mới. Do đó, để đón Xuân mới, người ta dọn dẹp nhà cửa cho mới mẻ, trang hoàng bàn thờ, trưng bày bông hoa, đặc

biệt hoa Đào, hay Mai vàng, hoặc chậu Thuý tiên, Phong lan..Thỉnh các “Thầy đồ”, văn hay, chữ tốt, viết dùm câu đối trang trí trên cột, trên tường để đọc và ngắm nhá! Thường các câu đối là những vần thơ tán tụng các đức hạnh cao quý, sự nghiệp hiển hách, hoặc ca ngợi cảnh sắc tuyệt vời của quê hương. Mua sắm các tranh Tết phác họa một cách dí dỏm, ngộ nghĩnh nếp sống mộc mạc nơi thôn dã với bầy gia súc: trâu, lợn, gà, mèo, chuột ..Đừng quên tắm rửa sạch sẽ, bận quần áo mới, đầu tóc chải chuốt! Bao nhiêu nợ nần năm cũ phải thanh toán cho hết(Ngày nay thời buổi văn minh, chỉ dám hứa với “Ông Bà chủ nhà Bể”, sẽ xin trả góp mỗi tháng!). Để chuẩn bị tâm hồn với nét mặt vui vẻ, tươi cười, mọi người phải tha thứ, xóa bỏ xích mích, và làm hòa với nhau trong năm mới:” Ăn cơm mới, chớ nói chuyện cũ“! Điều tối kỵ là nóng giận, chửi rủa, la hét, hay nói những lời cay đắng độc ác! Trong ba ngày Tết, chỉ nên nói toàn lời êm dịu dễ nghe, làm cho người ta mát ruột, mát gan để cầu may! Do đó, nên tìm những lời chúc Tết hay ho, đẹp dễ nhất và chúc cho thích hợp với địa vị, tuổi tác, chức nghiệp, và hoàn cảnh của người mình chúc. Ví dụ, đối với Ông Bà, hay những vị cao niên, thì chúc câu “thọ tử cao son”“ đối với nhà buôn: “ phát tài sai lộc“; đối với công chức: “thăng quan tiến chức““ đối với thư sinh: “công thành danh toại”, v, v. Ngày xưa, cách thức chúc Tết hay dùng nhất là chúc: Tam đa(đa thọ, đa nam(con trai!), đa phú quý), hoặc chúc: Ngũ Phúc (Phú, Quý, Thọ, Khang, Ninh).

Tóm tắt, năm mới, tâm hồn và thể xác con người cũng đổi mới để hòa hợp cùng Thiên Nhiên, như người nghệ sĩ rung cảm trước vẻ nhiệm mầu của Chân-Thiện-Mỹ.

Tết đến giúp ta nhớ lại lời tiên tri của Thánh Gioan trong Sách Khải Huyền,Rev.21,1-3 :” Tôi thấy TRỜI MỚI, ĐẤT MỚI, trời, đất, biển xưa đã biến đi! Tôi thấy Thành Thánh Giêrusalem mới từ Thiên Chúa xuống, trang điểm long lẫy như tân giai nhân đi đón đức lang quân”.

C. Chim Có Tổ, Người Có Tông

Bất cứ người dân Việt nào, dầu tha phương cầu thực ở đâu, hoặc làm ăn buôn bán xa nhà, dầu thành công hay thất bại, đến ngày Tết, mọi người đều tìm về quê cha đất tổ để đoàn tụ với gia đình, làng nước!

Trước hết, Tết là ngày tưởng niệm đến ông bà tổ tiên đã khuất bóng, nhưng hồn thiêng như vẫn còn lẩn khuất đâu đây, vì “chết không phải là hết”, nhưng “sự tử như sự sinh” (chết cũng như hãy còn sống) để phù hộ cho con cháu trong năm mới được mạnh khỏe và làm ăn tấn tới. Không có biên giới giữa người sống và kẻ chết! Nhờ lòng tín ngưỡng vào Hồn thiêng bất tử của Tổ Tiên mà gia đình Việt Nam được nối kết bền chặt qua nhiều thế hệ. Ngày Tết, đoàn con cháu đến chúc tuổi ông bà, cha mẹ, cô bác, bên nội cũng như bên ngoại. “Mồng một chúc Tết mẹ cha(bên nội), Mồng hai Tết vợ (bên ngoại), Mồng ba Tết thầy”. Con cháu chúc tuổi ông bà, cha mẹ, chú bác, cô dì, anh chị; con rể chúc Tết gia đình bên vợ (thường vào mồng hai), và học trò chúc Tết thầy (thường vào mồng ba). Do đó, ngày Tết cũng là ngày mừng Sinh Nhật của mọi người. Việc chúc Tết, chúc tuổi là một cách biểu lộ tình nghĩa, tình hữu nghị đối với các vị ân nhân, cũng như đối với bạn bè, tương tự như việc tặng quà dịp lễ Giáng Sinh. Trong

Xuân Quý Mão

việc chúc tuổi tặng quà thì bậc đàn em con cháu được chú ý hơn cả. Vì mong cho "Tre già, măng mọc", nên các bậc phụ huynh thường cầu chúc cho con cháu được mau lớn, học giỏi, đậu đạt thành tài. Tiền "lì xì" (do chữ "lợi sự", đọc theo giọng Quảng đông?) đặt trong bao đỏ, với đôi lời cầu chúc, nhắn nhủ lớp hậu sinh hăng say xây dựng sự nghiệp, làm vẻ vang cho gia đình, và dòng họ. Trong thực tế, đối với con cháu còn nhờ vả cha mẹ để ăn học, tiền "lì xì" mang lại nhiều lợi ích như để dành trong băng, trả tiền học phí, may sắm quần áo, đồ dùng, v, v, . Bởi vậy, ước mong quý vị bậc đàn anh đàn chị mở rộng "hầu bao", túi tiền "lì xì", để bọn em út được nhờ, "gọi là ngày Tết, ngày Nhất!"

Ngày Tết cũng là dịp để người dân Việt bộc lộ tình tự dân tộc. Suốt năm, đầu tắt mặt tối làm lụng vất vả, không có ngày nghỉ cuối tuần. Do đó, Tết là ngày hoàn toàn nghỉ ngơi, vui chơi, hội hè đình đám: "Tháng giêng là tháng ăn chơi" Trong nhà ngoài phố, nơi công sở, nhất là nơi đình làng: trẻ già, trai gái, đều dự các trò chơi ngoạn mục thích thú, để mọi người thưởng ngoạn cảnh vui thú, thân tình và bình an, trong những ngày đầu Xuân.

Tạm Kết

Dầu ở phương trời nào, trong giây phút linh thiêng của Thánh Lễ Giao Thừa, mỗi người con dân đất Việt hãy dâng lời cầu nguyện, cảm tạ lên Thiên Chúa, Đấng tạo thành vũ trụ, đã ban muôn hồng ân cho gia đình và tổ quốc Việt Nam mến yêu. Dầu ở góc biển chân trời nào, ngày đầu Xuân, mỗi người hãy thề hứa sẽ giữ gìn những giá trị cao quý của gia đình Việt Nam, nơi nương tựa cho ta trong cảnh cô đơn, hiu quạnh nơi đất khách quê người. Tết Nguyên Đán cũng là dịp để ta bộc lộ hào khí của dân tộc đã thấm nhuần một nền đạo lý, kỷ cương cao siêu. Ta hãy ước nguyện sẽ bảo toàn truyền thống, tinh hoa của dân tộc, và lưu truyền cho thế hệ tương lai. Nhân ngày đầu Xuân, đặc biệt cầu chúc cho giới trẻ Việt Nam luôn thăng tiến về mọi mặt,

để làm rạng rỡ cho giống nòi, xứng đáng là con cháu các Thánh Tử Đạo Việt Nam.

Ý Nghĩa Linh Thiêng Ngày Tết Nguyên Đán - Giáo Phận Cần Thơ (gpcantho.com)

Thơ

Kha Đông Anh

MÙA XUÂN

Mùa Xuân phơi phơi
Mùa Xuân rạng ngời
Lãng du năm mới
Tứ thơ tuyệt vời

Tình Xuân lai láng
Tình Xuân nồng nàn
Tình Xuân thơ mộng
Mơ ước đầy tràn

Mùa Xuân duyên dáng
Từng ngón nhẹ nhàng
Tà Xuân tha thướt
Ngơ ngẩn thời gian

Lời Xuân yêu dấu
Rót mật ngọt ngào
Niềm Xuân nô nức
Dệt khúc Xuân yêu

Ngày Xuân xanh biếc
Hoa lá đua chen
Lòng Xuân tha thiết
Môi Xuân cười hiền

Đàn chim tung cánh
Bay vút trời xanh
Lú lo tiếng hót
Đón chào mùa Xuân

Nàng Xuân bến lén
Duyên dáng bên hiên
Buông dòng tóc mượt
Thon bờ vai tiên

Mùa Xuân vừa đến
Cánh gió ru êm
Người người thương mến
Chân thành chúc Xuân

Tết Công Giáo Cổ Truyền Việt Nam

Tâm tình của người Việt Nam Công giáo trong những ngày Tết cổ truyền Dân tộc.

Tết cổ truyền của Dân tộc Việt Nam là nét đẹp văn hóa được truyền từ đời này qua đời khác. Người Công giáo Việt Nam lưu giữ và phát huy phong tục này ra sao ? Xin có đôi điều chia sẻ cùng Quý độc giả nhân dịp Tết đến, Xuân về !

Mùa Xuân mới đang đến rất gần. Tết đối với người Việt Nam chúng ta là một ngày trọng đại. Từ ngàn xưa đã có những nét đẹp văn hoá ngày Tết mà cho đến nay vẫn tồn tại và cần được phát huy. Người Công giáo Việt Nam cũng tiếp nhận những phong tục tốt đẹp này như tinh thần Thư Chung năm 1980 của Hội đồng Giám mục Việt Nam là “Xây dựng trong Hội Thánh một nếp sống và một lối diễn tả đức tin phù hợp với truyền thống dân tộc”.

Hòa chung niềm vui của toàn thể dân tộc Việt Nam trong những ngày đầu xuân, chúng ta cùng ca tụng Thiên Chúa là Chúa Mùa Xuân và dâng lên Người những lời cảm tạ chân thành vì đã ban cho chúng ta muôn vàn hồng ân trong năm Nhâm Dần vừa qua và ban thêm cho chúng ta một Mùa Xuân mới tốt đẹp tràn đầy ơn phúc trong tình thương và sự quan phòng kỳ diệu của Ngài. “Xuân mới reo vui nhắc tâm hồn hướng

lên trời, nguyện luôn trung thành theo đường Chúa đi, để mai sau hưởng xuân vui Nước Trời”, lời thánh ca mang âm hưởng của mùa Xuân cũng đem lại cho ta niềm phấn khởi hân hoan và sự an bình, quên đi những lắng lo muộn phiền trong một năm đã qua và cả những tân toan cho một năm sắp tới.

Trong những ngày tết cổ truyền, nói về những công việc truyền thống, người Việt Nam thường có câu: “Mừng Một tết Cha, mừng Hai tết Mẹ, mừng Ba tết Thầy”. Người Công giáo, trong khi mừng những ngày Tết nguyên đán, cũng hướng đến những ý nghĩa thật cao quý: Ngày mừng 01 Tết: Cầu bình an cho Năm mới, ngày mừng 02 Tết: Kính nhớ Tổ Tiên, ông bà cha mẹ, ngày mừng 03 Tết: Thánh hóa công việc làm ăn. Điều này nói lên những giá trị riêng, thật đẹp và ý nghĩa mà mỗi người Công giáo phải trân trọng trong khi hoà mình vào truyền thống văn hoá của dân tộc.

Giữa bối cảnh Tin Mừng được rao giảng và hoà mình vào những nền văn hóa, văn minh khác nhau, người tín hữu được mời gọi hãy trân trọng những giá trị văn hóa khác nhau đó, nhưng làm cho tươi mới và mang những giá trị Tin Mừng Tình Yêu Chúa. Loan báo Tin Mừng của Thiên Chúa chính là làm sáng lên những nét tinh túy tiềm tàng trong mỗi nền văn hoá. Tin Mừng và

Xuân Quý Mão

văn hóa phải làm nên những nét giao thoa và hoà điệu với nhau. Tin mừng làm sáng lên những giá trị sáng ngời có sẵn trong môi trường văn hoá Việt Nam, mang đến cho các giá trị văn hoá ấy chiều kích siêu việt, chiều kích cứu độ.

Trong những ngày cuối năm, khi năm hết tết đến, người Việt Nam có thói quen dọn dẹp, điều này xuất phát từ quan niệm “tổng cựu nghinh tân”. Tết là dịp tiễn cái cũ đi để đón cái mới đến, là dịp để thay đổi cho tươi mới hơn chính cuộc sống với những tiện nghi vật chất và con người của mình. Ngày Tết gần đến, có những căn nhà được sửa lại khang trang, được tô sơn hay quét vôi mới, có những con đường hay lối ngõ được dọn dẹp thật sạch sẽ,... tất cả làm nên sự thay đổi dịp Tết thật sôi động và náo nhiệt. Mỗi người đều cố gắng tạo cho mình và mọi người một khung cảnh thật ý nghĩa và tươi tắn để chào đón Năm Mới đang về.

Thánh lễ chiều 30 Tết

Thánh lễ chiều 30 Tết được cử hành nơi các thánh đường giáo xứ trong bầu khí ấm cúng và chan chứa nghĩa tình, đó là Thánh lễ tất niên để chuẩn bị chào đón Năm mới với thời khắc giao thừa. Tại nhiều xứ, ngoài lễ tạ ơn chung của giáo xứ, các khu họ đều xin lễ tất niên vào tuần lễ giáp Tết. Tùy theo số khu họ trong một giáo xứ mà cha xứ sắp xếp để mỗi xứ họ có được một thánh lễ riêng.

Toàn thể giáo dân trong xứ được mời tham dự với hương hoa, của lễ và những ý nguyện riêng mà tựu trung là tạ ơn, cầu nguyện cho những người mới qua đời trong năm, cầu xin cho một năm mới bình an. Sau thánh lễ, tùy theo điều kiện, bà con quây quần liên hoan để có dịp chia sẻ tâm tư, tình cảm vui buồn. Tạo tình đoàn kết yêu thương nhau trong tinh thần “Góp gạo nấu cơm chung” nhẹ nhàng nhưng đậm đà tình nghĩa.

Chiều 30 Tết, theo phong tục Việt Nam, mỗi gia đình thường dọn một mâm cỗ, thắp hương

trên bàn thờ tổ tiên theo ý nghĩa đón ông bà về ăn Tết với con cháu. Tục lệ này cũng được đón nhận nơi đồng bào Công giáo. Nhiều giáo xứ, ngay từ sáng 30 cùng nhau tới viếng Nghĩa địa, Vườn Thánh... bà con giáo dân đến kính viếng, mời ông bà tổ tiên cùng chứng kiến những ngày Tết sum họp của con cháu. Ai ai cũng xin ông bà cầu bầu cùng Thiên Chúa chúc lành cho con cháu trong năm mới và còn hiệp ý xin lễ cầu nguyện cho các ngài.

Đón giao thừa là một nét đẹp không thể thiếu của các gia đình Việt Nam dù ở thôn quê hay thành thị. Trước giờ giao thừa, mọi người dù ở đâu, làm gì cũng cố gắng trở về quây quần bên nhau để chờ đón giây phút linh thiêng. Với người Công giáo Việt Nam, từ sau Công đồng Vatican II, Giáo hội Việt Nam đã đề nghị các giáo xứ tổ chức thánh lễ tạ ơn cuối năm trước giờ giao thừa. Trong thánh lễ này cũng có dành thời gian để mục tử và đoàn chiên nhìn lại sinh hoạt mục vụ năm cũ, đề ra những chương trình cho năm mới. Phần cuối lễ thường là dành để cộng đoàn, cha xứ cùng chúc mừng năm mới với những tràng vỗ tay hoan hỉ và những lì xì đầu xuân thật vui tươi.

Giờ khắc Giao thừa thật linh thiêng. Vào thời xưa, sự ra đời của một năm mới được đánh dấu bằng những hồi chuông giáo đường vang đỏ, và bằng múa hát, tiếng nhạc, tiếng tù và cùng nhiều nghi thức vui mừng khác diễn ra trên đường phố.

Tuy nhiên, nhiều người chờ đón và chào mừng giao thừa tại nhà của mình, nơi mà phong tục đón năm mới và chúc mừng năm mới được cử hành. Qua nhiều thế kỷ, đây là một tập tục và nói chung, nó trở thành một phong tục phổ biến, nó thường xuyên được duy trì về hình thức và sự liên tục ăn mừng lễ hội, từ năm này đến năm khác... Phần chủ yếu của lễ hội trong đêm giao thừa được tổ chức trong vòng một vài phút long trọng và uy nghi, khi năm cũ qua đi và giờ giao thừa bắt đầu điểm.

Những năm gần đây, theo tinh thần hội nhập văn hoá, hầu như tại các xứ đạo đều có tổ chức “hái lộc đầu xuân”. “Lộc” ở đây là các phong bao lì xì, trong có kèm một câu trích trong sách Tin Mừng, được treo trên các chậu cảnh hay những cành đào, cành mai đặt trên cung thánh. Sau lễ giao thừa, mọi người lần lượt lên “hái lộc Lời Chúa”. Mỗi câu Lời Chúa nhận được như là ý Chúa gửi đến mỗi người, mỗi gia đình. Hiện nay, với công nghệ in ấn hiện đại, mỗi gia đình thường được cha xứ và hội đồng giáo xứ gửi biếu một tờ lộc in lớn, còn hái lộc tại nhà thờ là lời Chúa gửi đến từng cá nhân người đón nhận.

Mùng một Tết

Mùng một Tết, ngày đầu tiên của năm mới, mọi người quy tụ bên nhau, trong mái ấm gia đình và những liên hệ ruột thịt, để cùng tạ ơn về một năm cũ đã qua, đồng thời nguyện xin cho một năm mới bình an, thăng tiến về mọi phương diện tốt đẹp trong cuộc sống thường nhật cũng như đời sống đạo đức, tin yêu.

Trong ngày này, mọi người cùng dâng lời cảm tạ Chúa vì các hồng ân Chúa đã ban cho trong năm cũ vừa qua, đồng thời xin Chúa ban cho mỗi người có một tâm hồn đơn sơ và trong sạch để mãi mãi được vui hưởng mùa xuân ơn thánh trong Năm mới vừa khởi đầu.

Theo truyền thống dân tộc Việt Nam, sáng sớm ngày mùng một Tết, người ta pha trà cúng gia tiên, mọi người làm lễ trước bàn thờ theo

thứ tự cha trước con sau, anh trên em dưới. Sau đó, con cháu mới đến chúc tuổi mới ông bà cha mẹ. Con cháu chúc ông bà, cha mẹ những lời tốt đẹp nhất trong năm mới, sau đó người ta ăn Tết.

Ngày mừng hai Tết.

Ngày mừng hai Tết, người Công giáo dành để tưởng nhớ, biết ơn và cầu nguyện cho các bậc tổ tiên, ông bà cha mẹ còn sống cũng như đã được Chúa gọi về. Có nhiều nơi, các giáo xứ tổ chức tặng quà chúc thọ các cụ ông, cụ bà trong Thánh Lễ Mừng Hai Tết, điều này thật ý nghĩa, có giá trị giáo dục con cháu sống hiếu thảo.

Trong ngày này, Thánh Lễ cũng được cử hành cách trang trọng và cảm động nơi Nghĩa Trang Giáo Xứ ngày mừng Hai Tết. Người sống, kẻ chết gặp nhau trong yêu thương, tưởng nhớ trong màu nhiệm hiệp thông của Giáo Hội. Kính nhớ các bậc tiền nhân chính là thể hiện tinh thần đạo hiếu của dân tộc Việt Nam “Uống nước nhớ nguồn”.

Ngày mừng Ba tết:

Ngày mừng Ba tết, người Công giáo Việt Nam được mời gọi để cầu nguyện và xin Thiên Chúa thánh hóa những công việc làm ăn trong suốt một năm mới. Dâng lên Thiên Chúa tất cả những công việc làm ăn với những thành công, thất bại trong một năm đã qua, và cầu mong một năm mới với những công việc làm ăn được thành công trọn vẹn và thu hái được kết quả tốt đẹp.

Với những tâm tình thật ý nghĩa trong những ngày xuân, mỗi người tín hữu chúng ta được mời gọi cùng hiệp thông trong tình liên đới yêu thương, để những ngày đầu năm mới này trở nên một khởi đầu thật trọn vẹn và ý nghĩa cho một hành trình mới. Hành trình của sự biến đổi và cải hóa cuộc đời. Nguyện cho tâm tình vui tươi của mùa xuân trong Năm Mới chan hòa trên tất cả mọi người, “những gì tốt đẹp trong tâm hồn và tư tưởng của loài người hoặc trong nghi lễ và văn hóa riêng của các dân tộc, hoạt động của Hội Thánh không nhằm tiêu diệt nhưng làm cho

Xuân Quý Mão

lành mạnh, nâng cao và kiện toàn, hầu làm vinh danh Thiên Chúa và mưu cầu hạnh phúc cho con người” (Hiến chế Tín lý về Giáo Hội, 17,1)

Trong tâm tình những ngày đầu xuân và năm mới, mỗi người chúng ta hãy cảm tạ và phó thác cuộc đời mình cho Thiên Chúa; bởi vì Ngài vẫn luôn là Thiên Chúa của mùa xuân, Thiên Chúa của Tình Yêu, Thiên Chúa của Sự Sống. Khi biết mở lòng mình ra với mọi người, chúng ta thật dễ dàng để mở hồn mình ra với Thiên Chúa.

Một Năm Mới đang đến gần, chúng ta cùng với mọi người dọn dẹp bề ngoài nhưng cũng chú tâm dọn dẹp chính tâm hồn, để Năm Mới sang chính là thời điểm để chúng ta bước vào đời sống mới, thay đổi để thực sự sống tình liên đới yêu thương, mở lòng đến với mọi người và sẵn sàng để nghênh đón Chúa Xuân muôn đời.

Trong ngày đầu xuân này, chúng ta hãy vui lên, vui lên đi như lời thánh Tông đồ Phaolô đã khuyên nhủ tín hữu Philipphê: “Anh em hãy vui lên trong niềm vui của Chúa. Tôi nhắc lại : vui lên anh em” (Pl 4,4).

Thiên Ân

Thơ

Kha Đông Anh

NHỊP ĐIỆU XUÂN

Tùng cúc tùng tùng tiếng trống lân
Rộn ràng nhịp Tết đón chào Xuân
Ong bay, bướm lượn cùng chim én
Đào nở, mai vàng với lay-ơn
Bầy cháu, đàn con khoe áo mới
Ông bà, cha mẹ được an tâm
Điệu Xuân rung nhịp cùng thơ nhạc
Hạnh phúc êm đềm vẫn chứa chan

NHỚ MẸ NGÀY XUÂN

Xuân đi rồi xuân lại về
Xuân đến rồi xuân lại đi
Ngày xưa một thời xa ngái

Con nhớ Mẹ lắm, Mẹ ơi!

Khói chiều bay lên trắng bếp
Mẹ vẫn quạnh quẽ thân cò
Thương Mẹ chưa hết lặn đặng
Buồn lòng con nỗi xa quê

Loanh quanh mãi chuyện cơm áo
Bôn ba vì chuyện công danh
Con đã hoá thành lỗi đạo
Đánh vần chữ hiểu không thành

Con sống nhờ nước mắt Mẹ
Đời con yếu đuối, đam mê
Khóc từ khi con còn nhỏ
Mẹ khóc trôi ngày tháng qua

Cứ mỗi độ xuân trở lại
Con thao thức nỗi ưu tư
Xuân về không còn Mẹ nữa
Bồi hồi kỷ niệm ngày xưa!

NỖI NIỀM XUÂN

Rộng ràng Tết đến, Xuân về
Mà nhiều người vẫn ưu tư bao điều!
Én chao nghiêng mỗi cánh chiều
Bướm, ong như cũng xuyên xao cuối trời
Cành e ấp những nụ mai
Sao chưa muốn nở cho ngày vàng hoe?
Bên đường dừng chổi đứng nghe
Người phu quét rác giao thừa chưa xong
Bước chân từng nhịp long đong
Trên tay xấp vé số buồn ai kia
Tết này lại phải xa quê
Vì tiền không có về nhà đón Xuân
Đời ai cũng khoảng trăm năm
Cớ sao người sướng, kẻ buồn lắt lay?
Bao mùa Xuân đã qua tay
Vẫn không được chút vui ngày Xuân sang
Nghe thơm mùi vị bánh chưng
Bao nhiêu ký ức vô thường còn khôn
Nén nhang thấp, khói bồn chồn
Bàn không kẹo, mứt, Tết buồn, Xuân ơi!

Năm mão

NÓI CHUYỆN MÈO

CHUYỆN MÈO THEO KINH THÁNH

Mão là năm thứ tư trong chu kỳ tính âm lịch theo mười hai địa chi. Việt Nam ta các cụ xưa đã đặt con Mèo làm con vật biểu tượng. Ở các nước khác họ lại cho con thỏ là vật cầm tinh năm mão, có lẽ Việt Nam là nước nông nghiệp, đại đa số dân chúng sống trên đồng bằng, mèo là con vật hữu dụng, phổ quát hơn. Con thỏ hiếm thấy, nên cha ông ta xưa đã chọn con mèo làm con vật cho chi Mão. Năm Mão lại đến, chúng tôi lại có dịp mở Kinh Thánh để tìm xem con mèo có được các sách Kinh Thánh nhắc đến không?

Gốc gác con Mèo

Trong chuyện cổ nước ta có nhiều chuyện nói đến lai lịch con Mèo. Nhưng chúng tôi muốn nhắc đến con mèo của Bà E-và. Ai cũng biết Kinh Thánh ghi rằng Bà E-và là Mẹ chúng sinh (xem St 3, 20), nên nếu có con mèo của bà E-và, ắt hẳn nó phải là con mèo đầu tiên được người nuôi trên trái đất.

Chúng tôi nhớ mãi hồi còn nhỏ, chúng tôi đã đọc được chuyện con mèo của bà E-và trong một tờ báo với trí tưởng tượng như sau: Khi bà E-và thấy ông A-đam có con hổ làm hầu cận, bà E-và rất thích con hổ, nhưng nó quá uy dũng lại to lớn, bà không thể ôm ấp cưng chiều nó. Vì thế bà nũng nịu với ông A-đam xin Chúa cho bà một con vật hoàn toàn giống như con hổ, nhưng nhỏ nhắn, mềm mại hơn để bà có bạn. Chúa truyền cho A-đam lấy đất và bông gòn làm thành con vật như ý E-và, rồi đem trình trước Chúa. Chúa thổi hơi ban sự sống cho nó. Khi A-đam trao con vật cho E-và, con vật vui vẻ kêu lên những tiếng

“meo meo”, dụi đầu vào người E-và, bà liền gọi nó là con Mèo. Từ đó bà E-và luôn đem theo con mèo bên mình. Những buổi trưa nóng bức, bà thường tìm đến ngồi mát dưới bóng râm của cây Cấm. Bà đang thiêu thiêu ngủ ... bỗng bà nghe tiếng kêu chế diễu “eo...eo” và tiếng phun phì phì của con mèo. Bà nhìn lên thì thấy có con rắn to tướng quấn trên cành cây cấm...Con mèo không theo bà đến gốc cây cấm nữa.

Bà E-và dùng sợi dây thắt một cái nơ thật đẹp trên cổ mèo, sợi dây không cho mèo xa bà, nên mèo phải miến cưỡng theo bà ra gốc cây cấm. Cho đến một hôm con mèo thấy bà hái trái cấm (xem St 3,6), nó liền khép chặt con người trong đôi mắt lại, không dám nhìn bà.

Vì thế giống mèo cứ đến trưa thì tròng đen của mắt chúng khép chặt lại, và đáng bộ con mèo ủ rũ buồn chán, như nhớ lại giờ tội lỗi nhập vào thế gian. Cũng từ đó hễ con mèo gặp rắn là lại phun phì phì như phì nhổ vào biểu tượng của quân cấm đồ.

Xuân Quý Mão

Kinh Thánh có nói đến Mèo không?

Chả mấy người nghĩ rằng trong Kinh Thánh có nhắc đến con mèo, Vì khi nghe Sách Thánh, trong suốt 3 năm trong chu kỳ Phụng vụ, không nghe đến con mèo bao giờ. Các ông bà Dòng Ba Đaminh, hằng ngày nguyện các giờ Kinh Phụng vụ, cũng chẳng đọc được chữ mèo khi nào. Quý vị đã thấy chúng tôi trích từ Kinh Thánh những câu nói đến con chuột của năm Tỵ. Con trâu của năm Sửu, Con hùm của năm Dần. Còn trong năm Mão, không biết Thánh Kinh có nói đến con Mèo không?

Câu hỏi làm kẻ viết bài này phải gãi công tìm kiếm mãi cho ra câu trả lời. Chắc chắn Kinh Thánh cũng có nhắc đến con mèo. Nếu không, chúng tôi đã không dám nêu chủ đề “12 con giáp trong Kinh Thánh”. Chỉ không rõ là Kinh Thánh nói đến mèo nhiều hay ít. Tổ tiên ta xưa đã đặt con trâu là biểu tượng cho năm Sửu, con mèo là biểu tượng cho năm Mão, chứ không theo Tàu đặt con bò, con thỏ cho hai năm đó (chứng tỏ Việt Nam chúng ta không lệ thuộc Tàu). Con Mèo là con vật cảm tình cho năm Mão, nên Tết này chúng tôi phải nói chuyện về con mèo trong Kinh Thánh thì mới hợp với ý của tiền nhân xưa, đã coi người sinh năm Mão được gọi là người tuổi con Mèo.

Vì thế năm Mão này, mời quý vị theo dõi chuyện Mèo, chúng tôi trích từ Kinh Thánh. Mặc dầu trong Kinh Thánh hiếm có sách nói đến con mèo.

Mèo trong sách Tiên tri I-sai-a

Ngôn sứ I-sai-a được coi là anh hùng của đất nước Do Thái vì sự tham gia tích cực của ông vào những vấn đề của quốc gia. Ông còn là một thi sĩ có biệt tài, chiều hướng tôn giáo vẫn nổi bật nơi ông. Ông luôn tin tưởng Thiên Chúa là Đấng chí thánh, Đấng Uy dũng, Đấng đầy quyền năng, Đấng cai trị muôn loài trên trời, dưới đất. Con người là một thực thể bị tội lỗi làm nhơ

Thơ

Kha Đông Anh

LÌ XÌ MÙA XUÂN

Lì xì em một nụ hôn
 Để tình xuân mãi đượm nồng men yêu
 Lì xì em tiếng ngọt ngào
 Để xuân rộn rã ca dao tỏ tình
 Lì xì em trọn con tim
 Để niềm thương nhớ mông mênh cuộc đời
 Lì xì em cả đất trời
 Để say hạnh phúc tuyệt vời tình xuân
 Lì xì em sự ân cần
 Sướng khổ, vui buồn, ngày tháng có nhau
 Thủy chung tình trước nghĩa sau
 Tình xuân vẫn trọn thương yêu nồng nàn

TÍNH SỐ CUỐI NĂM

Cuối năm ngồi tính số đời
 Ít nhiều cũng có thu nhập
 Một số thơ, một số nhạc
 Làm vốn tóc bạc trên đầu
 Chi tiêu chất xám khá nhiều
 Từng đêm hao tổn giấc ngủ
 Thơ, nhạc đâu phải quý sử
 Mà hút máu trái tim tôi
 Cuối năm ngồi tính số đời
 Bất chợt thấy nợ trần tục
 Con tim hoá đá bất lực
 Số đời chẳng chịt bản khoản

uế, và Thiên Chúa đòi hỏi họ phải sám hối đền tội, để được tình yêu của Thiên Chúa che chở.

Khi Ít-ra-en bị lưu đầy bên Ba-by-lon, I-sai-a đã tuyên sấm rằng Ba-by-lon sẽ trở thành đổ nát và ra hoang phế, biến ra nơi cho thú hoang, chim trời trú ngụ: “Cho đến ngàn thu, nó sẽ không có người ở, không có một lều trú cho đến đời đời. Ở đó mèo hoang làm ổ và cú vọ ở đây. Ở đó đà điểu sẽ lưu trú, và dê rừng tha hồ quăng đờn. (Is 13, 20-21)

Không những Ba-by-lon, mà còn Ê-đom cũng bị nguyên rủa. Nhắc việc xưa, dân Ít-ra-en trên đường về Đất Hứa, gần đến Ê-đom đã cho sứ giả đến đề nghị Ê-đom cho mượn đường đi ngang qua, nhưng nhà cầm quyền Ê-đom không cho quá cảnh mà còn đe dọa sẽ cho binh đội kéo ra đón đánh nếu xâm phạm lãnh thổ họ. Ít-ra-en phải rẽ qua hướng khác.

Ê-đom ở sát biên giới Giu-đê-a về phía nam, luôn thù nghịch với Ít-ra-en, lúc Ít-ra-en mất quyền kiểm soát Giu-đê-a, Ê-đom lợi dụng cơ hội đã lấn đất của Giu-đê-a. Vì thế ngôn sứ I-sai-a đã tuyên sấm cho Ê-đom sẽ ra hoang phế, trở thành nơi trú ẩn của muông thú, chim chóc hoang dã: “Lâu đài của nó mọc gai tua tủa, đồn canh phòng thì cây đại tằm na, mắc cở mọc um tùm. Nó biến thành hang ổ của thú hoang, sân chim đà điểu. Ở đó mèo hoang sống với chó rừng, dê núi tìm nhau kéo đến ở.” (Is 34, 14).

Như vậy, dưới cái nhìn của ngôn sứ I-sai-a, mèo hoang dã, bị liệt vào loại thú vật dơ bẩn, dữ dằn gớm tởm đối với con người.

Ngôn sứ Ba-rúc cũng nói đến mèo

Ba-rúc là thư ký của ngôn sứ Giê-ri-mi-a, sách Ba-rúc được viết tại Ba-by-lon sau cuộc phát lưu và được gửi về Giê-ru-sa-lem để người còn ở lại đọc trong các buổi nhóm hội phụng vụ. Sách được viết khoảng giữa thế kỷ thứ nhất trước công nguyên. Trong phần thư của ngôn sứ Giê-ri-mi-a được Ba-rúc trích lại, là một bình luận minh giáo, chống lại việc thờ ngẫu tượng

Sách của ngôn sứ Ba-rúc thuyết phục dân Chúa không phải sợ các thần dân ngoại tại nơi bị lưu đày: Rồi đây tại Ba-by-lon, anh em sẽ thấy những tượng thần bằng vàng bạc hay bằng đá. Vì các thần ấy đều do tay con người làm ra. Tay thần cầm gươm cầm rìu nhưng không tự bảo vệ được mình. Người ta thắp cho thần nhiều đèn nến nhưng dù một đốm lửa thần cũng chẳng nhìn thấy... Còn nhiều những lý do ngôn sứ đưa ra chứng minh rằng những thần ấy không phải là

linh thiêng, cho nên dân Chúa không phải sợ hãi mà tôn kính các thần ấy, như dân ngoại tôn kính.

Những thần ấy được đặt trong đền miếu, nhưng đúng là bị người ta nhốt như giam giữ kẻ phạm pháp, mặc cho chim chuột tung hoành, tranh nhau đồ cúng rơi rớt chung quanh, mà thần cũng không làm gì được: “Mặt thần đã bị khói từ đèn nến hun đen thui, trên thân mình chúng cũng như trên đầu chúng, người ta thấy bay lượn nào dơi, nào nhạn và các thứ chim khác, lại có cả mèo nữa. Cứ thế anh em đủ biết chúng không phải là thần: sợ chúng mà làm chi!” (Br 6, 20-22

Có lẽ mèo xuất hiện tại đền miếu là để tìm săn chim chuột... những con vật lợi dụng lúc vắng người, bò ra kiếm ăn. Vì thế bàn thờ thần biến thành nơi cho các con vật dơ bẩn tìm đến tranh giành đồ ăn thức uống, từ những đồ cúng rơi rớt

Con mèo của Thánh Gia

Việt Nam ta là nước nông nghiệp, trước kia nhà nào cũng có nuôi ít là một con mèo để giết chuột, giúp bảo vệ lương thực, mùa màng. Tuy nhiên, người Việt Nam không quý mèo như người Ai-cập. Tại Ai-cập các nhà khảo cổ đã khám phá ra nhiều bãi tha ma chôn hàng chục ngàn con mèo, với những ngôi mộ kiên cố, thật đẹp chứa xác ướp của mèo. Người Ai-cập coi

Thơ**Kha Đông Anh****TÌNH XUÂN**

Xuân về rộn rã đất trời
 Tuổi cao sức yếu vẫn cười với xuân
 Xuân đi xuân đến bao lần
 Đời người bao tuổi vẫn cần tình xuân

TÓC XUÂN

Mái tóc bay bành bông
 Trong ánh nắng xuân hồng
 Mái tóc huyền mềm mại
 Như dòng suối thần tiên
 Xuân thấm tuổi thơ ngây
 Hồn nhiên những sợi dài
 Mượt mà chấm vai nhỏ
 Cô bé tuổi mười hai
 Tết đến thật rộn ràng
 Theo từng tiếng cười vang
 Xuân thiên nhiên tuyệt đẹp
 Tuổi thơ đón xuân hiền
 Tóc xuân sợi biếc xanh
 Gió thoảng đùa vờn quanh
 Trao tay những tấm thiệp
 Ước mơ sáng lung linh

mèo như là thần linh ban phúc, nếu không thì là phù thủy giáng họa, đàn ông nào cũng phải kính sợ mèo. Cho nên không những khi mèo chết người ta đã ướp xác lập mộ, mà khi mèo còn sống người Ai-cập rất cung chiêu cung phụng. Chính vì thế mà có chuyện “con mèo của Thánh Gia”.

“Khi Thánh Thiên thần báo tin cho Đức Mẹ rằng: Vua Erode đi tìm Đức Chúa Giêsu mà giết, thì Đức Mẹ đem Con sang nước Ichitô, mà Người thương Con còn non nớt mới sinh, và lo buồn đau đớn như phải dao sắc thấu qua lòng vậy”. (Tây-ban-nha gọi Ai-cập là “iexiptô” nên các cổ Yphanho chuyển âm qua tiếng Việt là Ichitô). Không những Đức Mẹ phải trốn đi vượt biên ban đêm, mà còn bị người Ai-cập xua đuổi không

cho trú nhờ. Cho đến khi Thánh Giuse đeo theo gói hành trang đi gõ cửa thêm một căn nhà nhỏ, để nấp nỉ lần nữa. Chủ nhà hé cửa thò đầu ra hỏi, anh ta thấy trong gói hành trang của Thánh Giuse có con mèo nhô đầu lên, anh chủ nhà vội vàng mở rộng cánh cửa, niềm nở tiếp đón Thánh Gia vào nhà. Khác với Việt Nam “mèo đến nhà thì khó” người Ai-cập được mèo đến nhà là một hạnh phúc như thần linh tới phù hộ. Từ đó chị chủ nhà cung phụng phục vụ Hai nhi Giêsu trước cả con nhỏ của mình. Truyền thuyết kể rằng, mỗi chiều chị đều sắp nước cho Hai nhi tắm xong, rồi chị dùng lại nước đó tắm cho con chị, con chị khỏi hết ghẻ lở và các bệnh khác. Người ta còn nói, người trộm lành cùng chịu án đóng đinh với Chúa Giêsu, chính là đứa trẻ được mẹ dùng lại nước tắm của Hai nhi thánh khi trước.

Con mèo của Thánh Gia đã đem hên đến cho gia đình người đón tiếp các ngài.

Hơi hướm Thánh Kinh

Con mèo của bà Evà, con mèo của Thánh Gia dĩ nhiên không có trong Sách Thánh, cùng lắm thì hai con mèo ấy cũng chỉ có hơi hướm một chút Kinh Thánh, nhưng vì trong Kinh Thánh Công giáo chỉ có hai sách nhắc đến mèo. (Chúng tôi nói Kinh Thánh Công giáo, vì bên anh em Tin Lành không có sách của Tiên tri Barúc) nên chúng tôi mới có dịp theo truyền thuyết nhắc lại cho thêm vui câu chuyện Tết con mèo

Trong sách “Tìm Từ Kinh Thánh Tân Ước” của linh mục Phêrô Nguyễn Ngọc Mỹ, nhà xuất bản Tôn Giáo, không có chữ “Mèo”. Như vậy chứng tỏ trong Kinh Thánh Tân Ước không nói đến con mèo. Quả đúng như vậy, chúng tôi cũng đã để ý mỗi khi đọc Tân Ước cũng không gặp được chữ “Mèo”, kể cả trong một vài bản dịch ngoại ngữ.

Kính chúc quý độc giả một Năm Mới an khang, mọi điều như ý mong muốn.

Hoàng Đức Trinh

CHUYỆN MÈO TRUYỀN KỲ THẾ GIỚI

Theo Hán tự, chữ Mão cũng được ta phát âm là Mèo, tên của chi thứ tư trong 12 địa chi. Theo âm lịch nước ta Mão có con mèo làm biểu tượng, khác với các nước khác dùng con thỏ làm vật chủ của năm Mão. Nhân ngày đầu năm Mão, chúng tôi có cũng cố công tìm hiểu về con vật cầm tinh trong năm này, như “lấy câu chuyện làm quà” Tết, để quý vị biết thêm về con mèo, theo khoa học, trong ngày đầu Xuân mới.

Nguồn gốc loài mèo

Các nhà khoa học đã tin rằng, giống mèo có nguồn gốc từ một loài động vật nhỏ mà các nhà động vật học gọi là Miacis, đã có từ năm mười triệu năm trước. Con vật thuộc giống mèo đầu tiên đã xuất hiện trên trái đất cách nay cũng đến bốn mươi triệu năm. Không ai biết chính xác mèo đã được thuần hoá trước tiên tại nơi nào và vào thời điểm nào. Nhưng nhiều tác giả tin rằng mèo nhà là dòng dõi từ một giống mèo hoang Phi châu, do người Ai-cập thuần hoá vào khoảng năm 3500 trước Dương lịch. Những con mèo hoang được thuần hoá này đã giúp người giết các loại chuột và rắn, nên đã ngăn chặn được nạn dịch hạch tại các nông trại Ai-cập và bảo vệ được các kho ngũ cốc. Mèo đã trở thành con vật được trọng dụng và người Ai-cập đã vinh

Xuân Quý Mão

danh mèo trong các tranh vẽ và các tác phẩm điêu khắc.

Người Hy Lạp và các thương buôn đã đem mèo đến châu Âu và miền Trung Đông vào khoảng năm 1000 trước Tây lịch. Những người cổ Hy Lạp và La-mã đã nuôi mèo để diệt loài gặm nhấm. Tại Rôma, mèo đã là biểu tượng của tự do và được coi là thần bảo hộ cho các bà nội trợ.

Từ Trung Đông, mèo được lan đến châu Á, lúc đó mèo được nuôi nhiều để diệt chuột tấn công phá hoại các kén tằm dùng lấy tơ dệt lụa. Người Đông phương hâm mộ vẻ đẹp và sự huyền bí của mèo. Con vật này trở thành chủ đề hấp dẫn các nghệ sĩ và văn sĩ tại Trung Hoa và Nhật Bản.

Thế kỷ thứ 17, châu Âu đi chiếm thuộc địa, các thương buôn đem mèo đến Tân thế giới khoảng những năm 1600 đến 1700. Những năm 1800 dân Mỹ làm một cuộc tây tiến khi mở rộng bờ cõi đến miền Viễn tây, họ cũng mang mèo theo. Như vậy hầu hết mèo tại Mỹ và Canada ngày nay đều thuộc dòng dõi của những con mèo từ châu Âu mang đến.

Tại Anh quốc, con mèo đầu tiên đến Luân-đôn vào năm 1871, chỉ 16 năm sau, 1887, Câu lạc bộ Vương quốc Anh về mèo đã được thành lập. Thú vui nuôi mèo được tiến mạnh. Ngày nay việc nuôi mèo thành phổ thông, nên kỹ nghệ cung cấp dịch vụ và phẩm vật cho mèo cũng như cho chủ nhân của chúng đã lên đến hàng tỷ mỹ kim.

Mèo thần mèo quỷ

Khoảng năm 1500 trước Công nguyên, người Ai-cập đã bắt đầu coi mèo là con vật huyền bí. Họ đã thờ thần tình ái Bastet bằng một pho tượng đồng người phụ nữ có đầu là đầu mèo. Nếu ai giết một con mèo, người ấy sẽ bị tử hình. Khi con mèo họ nuôi bị chết, người Ai-cập xưa cạo đôi lông mày như một dấu hiệu để tang cho mèo. Họ đem ướp xác con mèo đó và chôn cất

Xuân Quý Mão

tử tế. Các nhà khoa học đã tìm được tại Ai-cập một nghĩa địa cổ chôn đến hơn ba trăm ngàn con mèo, đã được ướp xác cẩn thận

Trái lại với người Ai-cập cổ, người Âu châu thời Trung cổ lại coi con mèo là hình ảnh của ma quỷ. Những người mê tín cho rằng mèo, nhất là mèo đen, là một loại phù thủy có pháp thuật và chính là quỷ dữ. Vì những lý do đó mà người ta đã giết đến hàng trăm ngàn con mèo.

Vì sự mê tín mù quáng đó số mèo tại Âu châu đã hầu như tuyệt chủng, mất cân bằng hệ sinh thái. Lũ chuột không còn bị săn bắt nên sinh sôi nảy nở tràn lan, không gì ngăn cản nổi. Ngoài mùa màng bị phá hại, chuột còn mang dịch bệnh đến sát hại con người, đã có đến một phần tư dân số Âu châu bị tử vong vì dịch hạch, giữa những năm 1300.

Hai, ba trăm năm sau, vào thế kỷ thứ 17, người Âu châu mới bắt đầu nhận thức lại tầm quan trọng của mèo. Có mèo nạn chuột bỏ, chồn sóc mới bị chế ngự, lương thực, dịch tễ mới đỡ là mối lo của cư dân. Mèo lại được người ta đón tiếp hoan hô, việc nuôi mèo được cổ vũ khuyến khích.

Hình thể cấu tạo con mèo

Nhiều người hằng ngày tiếp xúc với con mèo, nhưng có mấy ai đã biết rõ về con mèo thế nào. Theo các nhà khoa học thì một con mèo trưởng thành cao khoảng từ 20 đến 25 centimet (từ bàn chân trước đến vai). Đa số mèo cân nặng từ 2,7 kg đến 7 kg. Tuy nhiên có con nặng tới 9 kg, cũng có con chỉ đạt được hơn 2 kg.

Xương mèo: Mèo có bộ xương và lục phủ ngũ tạng giống như ở các động vật ăn thịt khác. Bộ xương mèo có 250 cái xương lớn nhỏ, số xương chính xác mỗi con còn tùy theo đuôi nó dài hay ngắn. Xương là khung sườn và là vật che chở cho các cơ quan nội tạng của mèo. Các bắp thịt của mèo phần lớn là dài, mỏng và dễ đàn hồi, khiến mèo có thể hoạt động dễ dàng và

Thơ

Kha Đông Anh

VỌNG XUÂN

Ta rơi vào ký ức
Chợt tan biến vào mơ
Nhặt dư vị hạnh phúc
Thuở còn tuổi ngây thơ
Ta rơi vào cuộc sống
Những tháng ngày xanh xao
Hứng tay đón ánh nắng
Lòng mưa khúc ca dao
Ta rơi vào nỗi nhớ
Đắm đuối một nhánh mai
Mơ hồ đời lãng tử
Câu thơ vắt ngang vai
Ta rơi vào khát vọng
Lòng rung những cung trầm
Đêm ba mươi lóng ngóng
Búng ghi-ta vọng xuân

XUÂN

Ngàn sắc thắm rợp trời đất mùa Xuân
Nhạc réo rắt hòa âm vang rộn rã
Từng ánh mắt bao la niềm vui lạ
Hồn say sưa nét duyên mới mùa Xuân
Nhẹ cánh bướm vờn đùa cánh mai vàng
Người lớp lớp nhịp bước chân khắp phố
Bừng nắng sớm lung linh màu sắc lạ
Tà áo mới vờn theo gió mát tươi
Xuân xanh xang về ngập cả đất trời
Xuân muôn hoa, Xuân thiết tha, nhiệm lạ!

nhanh chóng. Người ta tính tốc độ mèo ở khoảng cách ngắn có thể tới 30 dặm một giờ.

Sự sắp đặt của bộ xương và các khớp xương ở mèo khiến nó có thể xoay tứ phía: Khác với những con thú khác, mèo bước đi cùng lúc cả chân trước và chân sau ở mỗi bên, đó là lý do tại sao mèo có thể chạy nhanh như lướt. Khớp nối xương hông mèo khiến mèo dễ dàng nhảy vọt. Các khớp nối đặc biệt khác làm cho mèo

có thể quay đầu đến phần lớn các nơi trên thân mình nó.

Chân mèo: Mèo có 4 chân, mới trông chúng ta tưởng chân mèo có 4 ngón, nhưng thật ra hai chân trước mỗi bàn chân có 5 ngón, như ngón tay để giữ môi. Ngón như ngón cái ẩn vào trong da, chỉ được giương ra khi bắt con mồi. Mỗi chân sau có 4 ngón, có con có thêm ngón đặc biệt ở cao hơn phía sau, ta gọi là móng huyền đề.. Mỗi ngón chân mèo có một cái móng cong như lưỡi câu, gọi là cái vuốt. Móng vuốt này khi không dùng đến thì mèo giấu vào trong lớp da. Khi mèo muốn giương vuốt ra, một bắp thịt đặc biệt nhanh chóng co lại để đẩy cái vuốt ra. Mèo dùng móng vuốt này để leo cây, để bắt con mồi và để tự vệ.

Dưới bàn chân mèo có những cái đệm bằng da dày, nhờ những cái đệm này, mèo đi nhanh và không gây tiếng động.

Đuôi mèo: Đuôi mèo là do xương sống nối dài, mèo có đuôi dài để giữ thăng bằng. Khả năng thăng bằng của mèo rất giỏi, nó có thể đi trên đỉnh hàng rào hay mép tường hẹp. Khi mèo té, đuôi mèo sẽ uốn lái thế nào cho 4 chân mèo bao giờ cũng đáp xuống đất trước, vì thế mèo luôn được an toàn, mặc dầu bị té từ nơi cao

Đầu mèo: Đầu mèo nhỏ, có bộ hàm ngắn, nhưng rất khỏe, lúc dưới 6 tháng tuổi mèo có 26 cái răng sữa nhọn. Khi được sáu tháng, răng tạm đó được thay thế bằng răng khôn. Mèo trưởng thành có 30 cái răng để cắn, giữ môi, để cắt để xé môi thành miếng nhỏ. Mèo không có răng hàm để nghiền đồ ăn, nhưng dạ dày và ruột mèo có thể tiêu hóa đồ ăn chưa được nghiền nát. Lưỡi mèo rất nháp, vì có những gai móc, khiến mèo có thể gặm sạch thịt dính sát xương và giúp mèo dùng lưỡi chải lông cho mượt.

Mũi mèo: Mèo có cái mũi nhỏ hình chữ V. Đầu mũi được phủ bằng một lớp da đặc biệt. Da mũi mèo có những màu khác nhau, da đó luôn ẩm ướt và lạnh. Khi mèo bệnh da mũi nóng và khô.

Mèo có khứu giác rất nhạy bén. Những con mèo con chưa mở mắt vẫn nhận ra được ổ khi lỡ nhaoi đi xa, bằng cách đánh hơi biết hướng ổ mà bò về. Để hỗ trợ cho khứu giác, mèo còn có cơ quan đánh hơi ở miệng, giúp mèo phân biệt được mùi gì một cách chính xác.

Mắt mèo: Phần có màu ở mắt mèo là tròng mắt, thường là màu xanh hoặc vàng, cam, đồng, xanh lá. Mèo có hai tròng mắt màu khác nhau gọi là mèo có mắt lẻ, có thể là một mắt màu xanh, một mắt màu lơ.

Phía sau mỗi con ngươi mèo có một cơ phận đặc biệt như kính soi gọi là bộ phận chỉnh quang, dùng để điều khiển con ngươi cho ánh sáng vào mắt, như ta điều khiển cho ánh sáng vào máy chụp hình. Bộ phận này điều chỉnh để mắt mèo có thể trông rõ vật trong ánh sáng mờ mờ, hoặc nếu sáng chói, con ngươi cũng khép chỉnh cho sáng vừa đủ. Bộ phận chỉnh quang cũng làm tăng thêm tầm nhìn của mắt mèo. Trong mắt mèo còn có mí mắt thứ ba ở khoé mắt, khi chớp mí mắt thứ ba chạy trùm hết cả mắt, rồi kéo nhanh về lại khoé mắt, mí mắt thứ ba dùng để bảo vệ mắt cũng như làm trơn cho tròng mắt.

Xuân Quý Mão

Tầm nhìn của mèo không được tinh tường như ở mắt người. Nhìn vào màu sắc, nhưng mèo chỉ thấy màu râm và màu xám. Tuy nhiên mèo có thể chỉnh mắt sáng để giúp nó săn bắt mồi. Nó nhìn được cả trong ánh sáng mờ mờ, nhưng không thấy gì khi hoàn toàn là bóng tối.

Tai mèo: Hai tai mèo ở sát hai bên đỉnh đầu. Mỗi tai đều có thể cử động độc lập. Mèo có thể chỉnh tai cho hướng về phía tiếng động để tiếp nhận nhiều âm thanh hơn. Mỗi tai có thể cùng lúc quay theo hướng khác nhau để mèo phân biệt được âm thanh phía nào gần hơn mà thích ứng.

Tai mèo rất thính, có thể nghe được hầu hết những âm thanh ta nghe được. Ít có con mèo nào lại điếc. Nếu có điếc chẳng là thường ở loại mèo trắng, đặc biệt là mèo có mắt lè

Râu mèo: Râu mèo là những sợi lông cứng và dài, mọc ở hai bên mép mèo và ở trên mắt mèo, nơi ta gọi là lông mày. Đây là một loại lông có nhiệm vụ đặc biệt như xúc giác ở tay ta. Khi những sợi râu mèo đụng phải vật gì, nó liền báo về óc cho mèo biết. Lông dài trên mắt mèo là để bảo vệ mắt mèo, trong đêm tối khi lông chạm vào đầu mèo liền biết để tránh ngay sang hướng khác.

Đời sống con mèo

Một con mèo mạnh khỏe bình thường có đời sống từ 12 đến 15 năm. Có những con mèo sống được 18 hay 19 năm. Đặc biệt có con sống lâu nhất đến 30 năm.

Truyền đời: Khi con mèo cái được từ 5 đến 9 tháng tuổi, mèo đực ở tuổi từ 7 đến 9 tháng, chúng có thể giao phối để truyền giống. Mèo đực có thể gieo mầm sống vào bất cứ thời gian nào trong năm, nhưng mèo cái thường chỉ hứng thú tìm bạn tình trong mùa xuân hay mùa thu. Đây là mùa mèo gặp gỡ tình tứ. Những ngày xôn xang của cô mèo kéo dài từ 6 đến 10 ngày. Nếu không có cơ hội mang thai, cô mèo phải đợi sau ba tuần lễ mới có thể tìm vui trở lại. Cô mèo

nào trong mùa tình tứ gặp được “tình quân”, cô trở nên trầm tĩnh vì sắp thành mèo mẹ.

Mèo cái mang thai chín tuần lễ. Khi cảm thấy sắp đến ngày đập bầu, mèo cái tìm nơi nào vắng vẻ, an toàn để xây tổ ấm cho bầy con nhỏ. Thông thường mỗi lứa mèo đẻ từ 3 đến 5 mèo con. Tuy nhiên có trường hợp một con mèo đẻ một lứa tới 14 mèo con. Trong khi mèo đẻ, mèo mẹ tự mình lo cho mèo con chu tất mọi việc mà không cần bất cứ sự giúp đỡ nào.

Mèo con: Phần lớn mèo con mới đẻ chỉ nặng khoảng 99 gam (chừng 3 ounces rưỡi), mèo mẹ liếm lông từng con cho khô ráo, rồi kích thích

Thơ

Trầm Thiên Thu

BỒI HỒI CUỐI NĂM

Trăng rằm sáng mượt vô thường
Đêm quê Mẹ ngở thiên đường quanh đây
Gió hiu hiu, mắt sè cay
Nghe lòng luyện nhớ những ngày xa xưa
Bao người thân khuất bóng xa
Bùi ngùi đơn độc – Giấc mơ bàng hoàng
Bồi hồi thấp mảy nén nhang
Cầu mong Xuân đến thềm thang diệu kỳ.

QUA NGÕ NHÀ EM

Chiều nay qua ngõ nhà em
Chợt lòng còn vướng sợi duyên thưở nào
Xôn xao khúc hát ca dao
Xôn xao điệu lý thương nhau, ơ tình!
Trăm năm vẫn một bóng hình
Nghìn năm thương nhớ vẫn nghìn năm yêu
Sóng xưa lại vỗ rì rào
Da trắng, má đào, mắt biếc, môi thơm
Chiều nay qua ngõ nhà em
Bâng khuâng chân bước dẫu buồn vào thơ
Hình như em đứng lặng chờ
Kiếp sau còn nợ hẹn thề tơ duyên
Khách thơ nặng trĩu nỗi niềm
Xuân về anh ngở cùng em giao thừa.

cho mèo con thở, cũng như cho mèo con cử động. Như loài động vật có vú khác, mèo mẹ cũng nuôi con bằng sữa của mình. Mèo con mới sinh không nghe, không thấy được gì, vì mắt và cả tai chưa mở, nên hoàn toàn lệ thuộc vào mèo mẹ: cho bú liếm dọn cho mèo con sạch sẽ, và đùm bọc cho mèo con. Trong khi mèo đực không hề biết gì đến đàn con nhỏ.

Mèo con cứ thế lớn dần, mỗi ngày đều tăng cân. Sau khi sinh khoảng từ 7 đến 10 ngày mèo con mở mắt. Theo kinh nghiệm của người Việt Nam xưa thì ngày mở mắt của mèo (hoặc chó) còn tùy theo số con cùng lứa, đem cộng thêm 10 ngày, như lứa mèo có ba con thì 13 ngày sau khi đẻ, mèo con mở mắt. Sau đó ít ngày tai chúng được mở ra để nghe, và răng chúng bắt đầu mọc cái đầu tiên. Sau ba tuần lễ, mèo con bắt đầu biết đi, chúng nhaoi đi làm quen với quang cảnh chung quanh ổ. Mèo mẹ luôn trông chừng chúng và tha chúng về khi chúng đi xa ổ.

Khi được 5 tuần tuổi, mèo con đã mọc gần đủ răng sữa. Chúng bắt đầu tập ăn thức ăn cứng và tấp nước. Đó cũng là lúc mèo mẹ cai sữa cho chúng, và chấm dứt không cho bú sau khi chúng được 7 tuần.

Day mèo con: Đối với chủ nuôi, muốn tập cho mèo quen với người thì khi mèo được chừng 4 tuần tuổi, ta nên dùng tay để tiếp xúc với mèo

con, vuốt ve nâng niu trên tay v.v...Những con mèo được cưng chiều sớm sẽ dễ dạy để trở thành con vật ngoan, không sợ hãi người lạ. Nếu muốn mèo con sau này không sợ chó, cũng cho nó tiếp cận với chó trong tuần tuổi này.

Khi mèo được 6 tuần tuổi, óc và thần kinh của nó đã phát triển đầy đủ, lúc ấy có thể tách khỏi mèo mẹ. Tuy nhiên nếu được, nên để mèo sống chung với mẹ và mèo cùng lứa cho đến khi được 9,10 tuần tuổi thì tốt hơn.

Mèo phát triển về sự khôn khéo được nhiều khi sống chung, chúng học được những kỹ năng ở những con mèo khác. Hơn nữa chúng tiến triển nhanh vài năng khiếu, nhất là về cách săn bắt mồi bằng cách quan sát và bắt chước mẹ nó. Khi được một năm tuổi, mèo thật sự trưởng thành.

Cách mèo giao tiếp

Mèo giao tiếp với đồng loại, với các con vật khác hay là với người bằng nhiều cách khác nhau. Mèo dùng tiếng kêu, bằng biểu hiện của thân thể và bằng mùi đặc biệt của nó làm phương tiện để giao tiếp.

Bằng tiếng kêu: Người ta đã thử nghiệm và thấy rằng mèo có thể phát ra hơn 60 âm thanh khác nhau, từ tiếng gừ gừ nhẹ nhàng tới tiếng ngao ngao to lớn... hay có lúc ta nghe mèo gào như khan tiếng... Những tiếng này phát xuất từ thanh quản ở cổ họng mèo, phát lên khoang mồm. Tiếng mèo được phối hợp giữa âm thanh và độ rung khi âm thanh thoát qua cửa thanh quản, tùy theo nhu cầu mà mèo điều chỉnh.

Tiếng kêu của mèo biểu hiện nhiều nghĩa khác nhau tùy theo trường hợp: tiếng “meo” có khi là lời chào hỏi, có khi là lời kêu cứu, hoặc kêu khi đói hay lúc cô đơn... Tiếng mèo “gừ gừ” thường tỏ vẻ bằng lòng hay khi bị bệnh mà phải rên lên...Khi mèo gào hay rít lên là tỏ vẻ sợ hãi hoặc giận dữ...

Bằng cử chỉ: Mèo cũng biểu lộ cách giao tiếp như dùng đuôi, dùng đầu, dùng nét mặt...

Xuân Quý Mão

Một con mèo đang thoải mái thường nằm áp ngực xuống và lim dim đôi mắt. Muốn rủ bạn chơi hay tỏ vẻ âu yếm, có con mèo lăn tròn một vòng rồi đưa chân quào quào vào không khí... Để tỏ vẻ sợ hãi hay khi phải tự vệ mèo thường giương vuốt, nhìn chăm chăm, vánh tai vánh lại đằng sau.

Một con mèo thân thiện với người thường làm quen bằng cách vươn cao đuôi, cúi đầu cọ vào chân người, có khi còn liếm tay họ. Một con mèo ngoan ngoãn thường cúi đầu xuống, tai cúp lại và tránh không nhìn thẳng vào người chủ. Trái lại khi con mèo giận dữ, nó quất đuôi qua lại, cong lưng lên, lông xù ra, có thể còn nhả răng, trợn mắt...

Bằng mùi hương: Mèo cũng tỏ dấu giao cảm bằng mùi hương của nó. Mèo có tuyến mùi hương đặc biệt của nó nằm ở trên trán, ở quanh miệng và ở khấu đuôi.

Mèo tiết ra mùi hương này để đánh dấu người mà nó thích, cũng như các con vật khác mà nó ưa có thể chơi đùa, Khi nó chọn đối tượng nào, nó xịt mùi hương của nó vào đối tượng ấy. Mỗi khi nó ngửi được mùi của nó, nó biết đó là đối tượng thân. Chỉ có mèo và một số rất ít con vật khác có thể cảm nhận được mùi hương ấy.

Mèo đực còn dùng nước đái của nó để làm ranh giới lãnh địa của nó, Khi các mèo đực khác thấy mùi bất khả xâm phạm ấy thì nên tránh để khỏi xảy ra tranh chấp.

Người tuổi mèo

Theo các nhà khoa học thì mèo đã sống chung với con người từ 35 thế kỷ trước Công nguyên. Nói cách khác, người ta đã nuôi mèo từ rất xa xưa, cách nay đến 5.500 năm. Vì đáng điệu con mèo dịu dàng, nhanh nhẹn khôn khéo, coi như nhàn hạ và hiền hậu, nên tổ tiên ta đã chọn con mèo làm biểu tượng cho chi Mão trong 12 địa chi, để tính thời gian theo âm lịch. Giờ Mão từ 5 giờ đến 7 giờ sáng, giờ con mèo no nê ngơi nghỉ sau khi săn mồi, giờ rạng đông và

binh minh của một ngày mới. Ngày Mão thường là những ngày có nhiều điều nên làm mà ít điều cấm kỵ. Tháng Mão là tháng giữa mùa Xuân, thời tiết mát mẻ cây cối đâm chồi nảy lộc xanh mầu xanh non lá mới, cũng là tháng mà mèo cái xồn xang muốn được truyền giống. Năm Mão là năm thứ bốn theo cách tính âm lịch, qua chu kỳ 12 năm lại tới năm Mão, năm có vũ điệu phong thuận, khiến nhà nông được mùa, không phải cái cảnh “năm Thìn năm Ty, chị chẳng nhìn em”.

Chi Mão có con mèo cầm tinh, nên để đoán thời vận cho người tuổi mão, người ta tìm ra những tính nét của con mèo, rồi bàn rộng ra áp dụng cho cái gọi là vận mệnh của người sinh năm mão. Trong 12 con giáp, mèo là con vật dịu dàng nhất. Ảnh hưởng của thiên nhiên vũ trụ dường như cũng theo chu kỳ mà lặp lại, khiến cho người sinh ra trong năm Mão tuy không thuộc loại nghiêng nước nghiêng thành, nhưng

Thơ

Trầm Thiên Thu

XUÂN LÃNG DU

Loay hoay mãi đã nửa đời
Chợt khóc, chợt cười, chợt nhớ, chợt quên
Ta đang tỉnh hay đang điên
Mà sao cứ mãi gọi tên xa vời?
Loay hoay mãi đã nửa đời
Hồn gầy guộc lặng dưới trời lãng du
Hết mùa Hạ, hết mùa Thu
Rồi Đông cũng hết, Xuân về xênh xang
Nửa đời mới gói chôn chân
Chợt thấy mai vàng – Thảng thốt thi ca!

DUYÊN XUÂN

Cành xuân biếc lộc, thắm hoa
Lòng anh tự hỏi: Xuân già hay non?
Niềm vui cuộn cuộn trong hồn
Hỏi em có biết xuân non hay già?
Đất trời chung kết duyên hoa
Xuân về anh lóng ngóng chờ xuân em.

lại toát ra một khí chất đặc biệt, rất dịu dàng, không thích gây gổ, luôn mong muốn mọi người đều là bạn, nên cũng được nhiều người thương mến. Tuy nhiên, người tuổi mao cũng rất hiếu động, quyết không ngồi yên khi họ bị chèn ép, mà ngay lập tức họ có phản ứng thích hợp. Đó là một số những nhận xét của những nhà tướng số khi đoán vận mệnh cho người tuổi mao, tin hay không tin là tùy theo nhận thức của từng người

(Tài liệu dựa theo Tự điển World Book)

Tri Chi

CON MÈO TRONG TỤC NGŨ, THÀNH NGŨ VIỆT NAM

Trong bài về về "Mười Hai Con Giáp", mèo được phác họa như sau:...Tuổi Mão, là con mèo ngoao Hay quấu hay quào, ăn vụng quá tinh.

Mèo là loài thú được thuần dưỡng từ lâu và trở thành một con vật thân thiết, hữu ích đối với các gia đình. Cũng từ rất lâu, nuôi mèo, “chơi” mèo là thú vui của các gia đình – đặc biệt là gia đình khá giả (chẳng hạn, trong giai thoại Truyện Trạng Quỳnh có truyện Ăn trộm mèo). Nhân năm mới Quý Mão đến, chúng tôi thử làm cuộc khảo sát về con mèo trong văn hóa dân gian – chủ yếu là qua tục ngữ, thành ngữ của Việt Nam.

Trước khi tìm hiểu vấn đề, xin được nói sơ về tên gọi. Ngoài tên gọi quen thuộc thuần Việt là mèo, còn vật này còn được gọi bằng các khác tên như: mao, miêu (Hán Việt), miu, miu và gần đây, “dân nhậu” còn “sáng tạo” ra tên gọi mới là “tiểu hổ”!

“Mất điểm” trong quan niệm dân gian

Khảo sát kho tàng tục ngữ, thành ngữ người Việt, chúng tôi nhận thấy rằng, mèo có vẻ bị mất điểm trong quan niệm dân gian. Số câu thành ngữ, tục ngữ có sự xuất hiện của mèo mang nghĩa tích cực không nhiều lắm. Chúng tôi chỉ thấy 04 lần mèo có “phút huy hoàng”. Đó là khi cha ông mô tả cách ăn từ tốn, “ăn nhỏ nhẹ” của mèo và từ đó mượn câu nói “Ăn nhỏ nhẹ như mèo” để khuyên người phụ nữ về nét ăn. Phụ nữ ăn nhỏ nhẹ được khen là có nét. Nhưng đàn ông ăn như mèo thì bị chê bai, cho là tật xấu. Khi so sánh cách ăn của hai phái này, dân gian đã nói “nam thực như hổ - nữ thực như miu” là vậy.

Ngoài câu thành ngữ trên, chúng tôi còn thấy thêm 2 câu nữa có ý nghĩa tích cực khi nói về mèo là "Có ăn nhặt mới thương tới mèo". Câu này ngụ ý nói khi lâm cảnh khổ thì người ta mới biết thương người không may mắn bằng mình.

Câu "Mèo con bắt chuột cống" chỉ người trẻ tuổi tài cao, làm được việc mà nhiều người lớn làm không nổi. Riêng câu „Rình như mèo rình chuột“ để chỉ ý chí và sự kiên nhẫn, siêng năng khi thực hiện công việc của một ai đó nhưng cũng có nghĩa là chê bai ai đó tò mò, xăm soi chuyện người khác. Câu "Mèo già hóa cáo" ngụ ý nói người già sống lâu nên đúc kết được nhiều kinh nghiệm quý báu. Ngoài ra, nó còn nghĩa là người mới đầu làm việc gì thì rụt rè nhút nhát, nhưng ở lâu năm thì tinh ma ranh mãnh. Hai câu này có nghĩa trung tính, ý nghĩa kép.

Ngoài những điểm sáng trên, số còn lại là các thành ngữ, tục ngữ mà hình ảnh của mèo được nhìn với cái nhìn tiêu cực. Chẳng hạn như để nói về kẻ hà tiện, bủn xỉn, dân gian nói "Buộc

Xuân Quý Mão

cổ mèo, treo cổ chó“. Khi chê những người đàn độn, ngu ngốc hoặc không có tài năng người xưa cũng lôi mèo vào „Chó gio, mèo mù“. Ai đó tỏ vẻ tức giận người khác bằng cách chửi mắng vu vơ thì được mô tả là "chửi chó mắng mèo" hay khi bức mình người khác mà trút giận qua những con vật nuôi trong nhà thì gọi là "Đá mèo, quèo chó“. Ngay cả một tập tính rất đáng quý – mà con người cũng cần phải học là trước khi đại tiện, mèo thường moi một lỗ để sau khi “hành

Thơ

Trầm Thiên Thu

HỒI XUÂN

Đóa mai nở vội cuối mùa
Cội già thắc thỏm mặn mà nét xuân
Thời con gái cứ qua dần
Mơ vòng tay ấm ân cần yêu thương
Khát khao một nụ hôn nồng
Đời hoa hoài vọng ngược dòng về xuân..

LÍ LẮC MÙA XUÂN

Xuân tô thêm chút son môi
Để cho mộng đỏ đôi môi căng tròn
Xuân thoa thêm chút phấn hồng
Gọi là làm dáng cho nồng nàn xuân
Xuân mà mượt mái tóc huyền
Cài hoa gìn giữ nét duyên ngọc ngà
Xuân mặc áo trắng ước mơ
Gót hài lí lắc cho ngơ ngẩn đời
Xuân mơ mộng nét tuyệt vời
Làm sao không đắm say lời tình xuân..

KHÚC VALSE MÙA XUÂN

Xuân óng mượt như tóc em xanh biếc
Nghe cõi lòng rộn khúc ca Xuân tình
Xuân tươi thắm trời Việt Nam hòa bình
Dáng Xuân hiền lung linh trong ánh nắng
Tim xuyên xao nhịp yêu thương thầm lặng
Giữa mùa Xuân niềm hạnh phúc bất ngờ
Khúc Valse lướt nhẹ nhàng những ước mơ
Ngưỡng vọng Xuân đây hồn thiêng sông núi.

sự” xong thì chôn dấu đi cũng bị gia chủ nói "Giấu như mèo giấu cứt“. Câu này ý chê những người giấu diếm thứ gì, điều gì đó quá ư là kỹ. Mượn thói quen "Im im như mèo ăn vụng“ để ám chỉ những kẻ cố tình che giấu tội lỗi bằng cách im lặng tuyệt đối, hoặc những kẻ hễ thấy lợi là giấu giếm hưởng một mình, không cho ai hay biết.

Thương mèo nhất là khi nói về hạng người vô lại, trai trộm cướp, gái lăng loạn khiến ai cũng khinh ghét thì dân gian nói đùa „Mèo mà gà đồng“. Tương đồng với thành ngữ này là câu: "Mèo hoang lại gặp chó hoang/anh đi ăn trộm gặp nàng bút khoai“. Và đặc biệt, do quan niệm mê tín, người ta cho rằng tự dung mèo đến nhà thì thường mang lại điều xui xẻo: "Mèo đến nhà thì khó, chó đến nhà thì giàu“.

Về mối quan hệ của mèo với các con vật khác có vẻ cũng không...ổn lắm. Trước hết là quan hệ với chó. Mèo với chó thường tranh giành thức ăn của nhau, cắn xé nhau. Chính vì vậy mà khi anh em trong gia đình hay mâu thuẫn, cãi lộn nhau, bố mẹ hay so sánh: “Anh em như chó với mèo“. Nhưng có lẽ mối quan hệ giữa chuột và mèo mới là điểm không thể bỏ qua. Người ta cho rằng đó là “mối thù truyền kiếp“. Đa số khi nói đến chuột là người ta nhắc đến mèo, và ngược lại: "Con mèo, con mèo, con meo/Muốn ăn thịt chuột thì leo xà nhà“. Nói về “thâm tình” này, người ta hay nhắc đến câu đồng dao trào lộng: Con mèo mà trèo cây cau/Hỏi thăm chú chuột đi đâu vắng nhà/Chú chuột đi chợ đường xa/Mua mắm mua muối giỗ cha chú mèo.

Mượn hình ảnh mèo để gợi gắm những kinh nghiệm, triết lý nhân sinh

Song song với nhận định trên, tác giả dân gian đã mượn hình ảnh mèo để gợi gắm những kinh nghiệm, đúc kết những triết lý sống ở đời

Trước hết, đó là kinh nghiệm cảnh giác khả năng ăn vụng của mèo bằng cách "Chó treo, mèo đây" hoặc "Mỡ (chó để) để miệng mèo“. Nhiều

nhất là mượn hình ảnh của mèo để gởi gắm, đúc kết hoặc phê phán những thói hư ở đời. Chẳng hạn như, khi ai đó tự đắc về tài cán của mình, quá tự tin vào khả năng chắc thắng của mình, dân gian nhắc: „Chẳng biết mèo nào cắn miu nào“. Câu này ý nói mỗi người đều có sở trường riêng của người ấy, chưa chắc ai đã hơn ai.

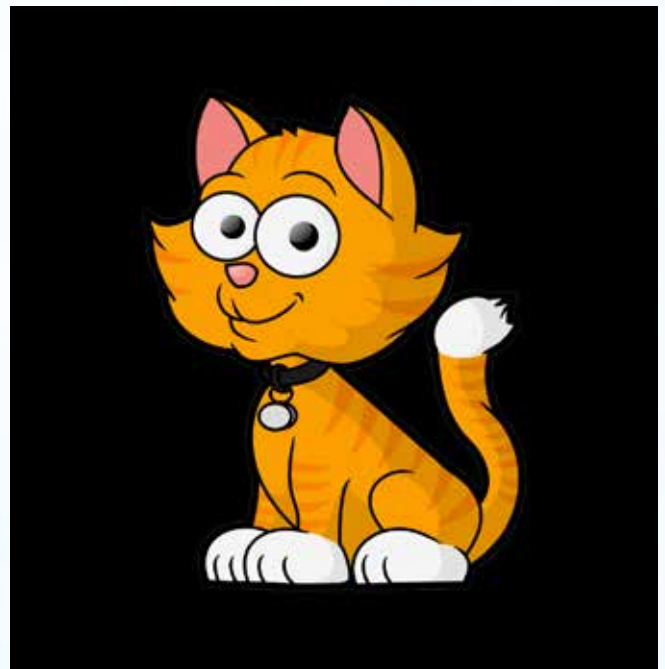
Từ công việc của mỗi loài: „Chó giữ nhà, mèo bắt chuột“, dân gian khái quát: ai cũng có nghề nghiệp chuyên môn của mình, đừng tị nạnh nhau, và cũng đừng can thiệp vào việc của nhau. Nhận định „Không có chó bắt mèo ăn cứt“ ý nói phải dùng một người trong một tình huống bắt đắc dĩ, không đúng với sở trường, khả năng của người đó. Khi bắt tay vào việc, dân gian khuyên rằng „Mèo nhỏ bắt chuột con“. Câu này ngụ ý nhắc nhở hãy biết liệu sức mình mà đảm đương công việc. Tài hèn sức mọn mà ham đảm trách việc lớn thì chỉ chuốc lấy thất bại thôi. Do vậy mà khi nói về ai đó làm một việc nguy hiểm, liều lĩnh, dân gian nói „Chuột cắn dây buộc mèo“ hoặc „Chuột gặm chân mèo“.

Để phê phán kẻ không thấy lỗi mình, mà chỉ thấy lỗi người, dân gian nói „Chó chê mèo lắm lông“. Một người tài thô trí thiếu mà muốn cang đáng việc lớn lao quá sức mình, không đúng với khả năng cho phép dân gian nói „Mèo vật đụn rơm“. Còn những người không có tài cán gì, nhưng lại đòi hỏi quyền lợi cao thì dân gian lại phê phán „Mèo miệng đòi ăn xôi vò“. Những người không có tài năng đi lang thang, vợ vẫn thì bị dân gian chê là Chó khô mèo lạc. Hình ảnh „Mèo mù móc cống“ được dân gian mượn để chỉ những kẻ không còn phương kế sinh nhai. Câu nói quen thuộc „Mèo khen mèo dài đuôi“ thực ra, còn một vế nữa “Chuột khen chuột nhỏ dễ chui, dễ treo“. Câu này ý chê trách ai đó quá tự cao, tự hào về bản thân. Suy tư về chuyện quyền chức, địa vị thì mượn tương quan của cạp với mèo: „Hùm mất hươu hơn mèo mất thịt“. Càng mất quyền lợi ở địa vị cao thì càng đau khổ hơn người ở địa vị thấp.

Dân gian khá dị ứng với những người đàn bà bị chồng chê, chồng bỏ vì hư đốn, phải về nhà cha mẹ ruột, thay vì chỉ còn biết âm thầm sống đến già, không mong được ai cưới hỏi nữa, nhưng lại khoa trương nọ kia để củng cố danh giá mình. Họ phê phán rất tinh tế „Mèo lành ai nữ cắt tai/gái kia chồng rầy khoe tài làm chi“? Tương đồng với nhận định này là câu „Mèo lành chẳng ở mả, ả lành chẳng ở hàng cơm“. Từ đó, dân gian gởi gắm những bài học trong quan hệ vợ chồng: Vợ quá chiều ngoan ngoãn như „chó con liếm mặt/vợ phải rầy tiu ngưu như mèo lành mất tai“. Câu này có ý khuyên các ông chồng không nên nuông chiều vợ quá, mà cũng không nên hiếp đáp quá. Nuông chiều thì vợ lòn mặt, lâu dần sẽ lấn áp quyền chồng. Còn hiếp đáp thì vợ buồn rầu, gia đình mất hòa khí, mất hạnh phúc.

Trên đây là vài phác thảo về chân dung con mèo trong kho tàng văn hóa dân gian. Bức tranh chung về mèo là...mất điểm. Tuy nhiên, người viết nghĩ rằng, mèo đã/đang làm vật hy sinh, làm tấm bia để cho chúng ta thấy rõ những vấn đề của cuộc sống để từ đó mà sống tốt, sống vui ở đời hơn. Đây cũng là tâm nguyện và mong ước của chúng tôi khi viết những dòng này.

Đặng Quốc Minh Dương

TẢN MẠN CHUYỆN MÈO

Nhâm Dần qua, Quý Mão tới. Mão là năm thứ tư trong chu kỳ tính âm lịch theo mười hai địa chi. Mèo chỉ có trong 12 con giáp của Việt Nam. Trong khi đó “nhân vật” thứ tư này đối với Trung Quốc, Hàn Quốc, Nhật Bản, Ấn độ, Thái Lan...là là thỏ.

Nhiều quan niệm khác nhau về mèo.

Người Trung Quốc tin rằng con mèo là sứ giả của điềm lành. Nhiều nơi trên đất nước rộng lớn này, người ta còn mô phỏng động tác của mèo trong các điệu múa cầu mong cho mùa màng. Người Campuchia thường dùng mèo như vật dâng cúng trong các lễ hội cầu mưa. Ở Nhật Bản, mèo là con vật báo điềm dữ. Người Nhật tin rằng mèo có khả năng giết chết đàn bà và nhập hồn vào thân xác họ. Ở Ấn Độ, mèo tượng trưng cho kẻ khổ hạnh đi tìm phúc lạc. Những người cổ Hy Lạp và La Mã đã nuôi mèo để diệt loài gặm nhấm. Tại Roma, mèo đã là biểu tượng của tự do và được coi là thần bảo hộ cho các bà nội trợ. Người Đông phương hâm mộ vẻ đẹp và sự huyền bí của mèo. Con vật này trở thành chủ đề hấp dẫn cho các nghệ sĩ và văn sĩ tại Trung Hoa và Nhật Bản. Người Ai cập cổ đại khắc họa mèo như một vị thần có khả năng ban phúc và bảo hộ. Mèo là con vật huyền bí. Họ đã thờ thần tình ái Bastet bằng một pho tượng đồng người phụ nữ có đầu là đầu mèo. Nếu ai giết một con mèo, người ấy sẽ bị tử hình. Khi con mèo họ nuôi bị chết, người Ai cập xưa cạo đôi lông mày như một dấu hiệu để tang cho mèo. Họ đem ướp xác con mèo đó và chôn cất tử tế. Các nhà khoa học đã tìm được tại Ai cập một nghĩa địa cổ chôn đến hơn ba trăm ngàn con mèo đã được ướp xác cẩn thận

Trong thế giới đạo Phật, mèo được xem là kẻ vô cảm, không biết xúc động. Đạo Hồi dành cho mèo một vị trí của kẻ được trọng vọng, ngoại trừ mèo đen. Người Hồi giáo tin rằng con mèo có bộ lông đen mượt cùng với cặp mắt xanh lè

Thơ

Trầm Thiên Thu

NHỚ MẸ NGÀY XUÂN

Xuân đi rồi xuân lại về
Xuân đến rồi xuân lại đi
Ngày xưa một thời xa ngái
Con nhớ Mẹ lắm, Mẹ ơi!

Khói chiều bay lên trắng bếp
Mẹ vẫn quạnh quẽ thân cò
Thương Mẹ chưa hết lặn đạn
Buồn lòng con nỗi xa quê

Loanh quanh mãi chuyện cơm áo
Bôn ba vì chuyện công danh
Con đã hoá thành lỗi đạo
Đánh vần chữ hiểu không thành

Con sống nhờ nước mắt Mẹ
Đời con yêu đuối, đam mê
Khóc từ khi con còn nhỏ
Mẹ khóc trôi ngày tháng qua

Cứ mỗi độ xuân trở lại
Con thao thức nỗi ưu tư
Xuân về không còn Mẹ nữa
Bồi hồi kỷ niệm ngày xưa!

là kẻ có nhiều ma thuật. Trong một vài nền văn hóa ở Châu Phi, mèo tượng trưng cho sự tài giỏi, có khả năng thấu thị, giống như những nhà tiên tri. Mèo đặc biệt được quý trọng ở Bắc Mỹ. Tại đây, người ta coi mèo tượng trưng cho kẻ có chí lớn, biết cách đạt được mục đích.

Sở dĩ có sự không đồng nhất trong quan niệm về mèo, ngoài vấn đề văn hóa, có lẽ còn bởi sự mâu thuẫn từ hình thức đến đời sống của mèo.

Tính cách hai mặt của mèo.

Mèo là con vật dễ thương, gần gũi với con người, đáng nhỏ nhắn, cử chỉ đáng yêu. Nơi mèo đầy sự mâu thuẫn ngay từ hình thức bề ngoài của nó. Mèo là con vật đẹp và có tính cách hai mặt đối kháng. Mèo thật hiền lành khi nó nằm dài ngủ yên, khi nó cạ nhẹ vào chân người. Mèo

cũng thật dữ dằn khi nó nhe răng gặm gù và giờ móng nhọn chiến đấu với chó, hay vồ chuột nhanh như chớp. Uyển chuyển, nhẹ nhàng nhưng cũng đầy sự vồ vĩnh. Về đài các từ màu sắc, độ óng mượt của bộ lông, cho đến mỗi bước đi, nhưng kèm theo là khả năng cắn xé tàn bạo, giết con mồi trong chớp mắt. Một thực tế cay nghiệt là mèo chỉ thực sự hấp dẫn, có thiện cảm khi lao thẳng vào con chuột với những móng vuốt sắc nhọn. Từ hành động khả ái nhất này cũng đã hàm chứa sự ghê tởm của kẻ rình rập gieo tai họa cách bất ngờ cho đối phương. Cứ xem mèo vờn chuột và thịt chuột mới thấy sự tàn bạo của hành vi kẻ mạnh hiếp kẻ yếu. Vờn uy hiếp cho chuột mất vía để kích thích dịch vị ăn cho ngon, mèo tung chuột văng xa rồi nhảy theo vồ lấy rèn luyện kỹ năng săn mồi, sau đó mới chén chuột đã tã tơi.

Phim “Tom và Jerry” coi mèo Tom là nhân vật phản diện, đàn độn to xác đáng ghét, còn chuột nhất Jerry lí lắc dễ thương. Con người ghét kẻ mạnh hiếp kẻ yếu nên thường mượn chuyện ngụ ngôn để dạy đời. Mèo to xác mà ăn hiếp con chuột nhất bé tí. Nếu mèo vồ con hổ, người ta lại bốc thơm mèo ngay.

Theo truyện cổ của các nước Trung Quốc, Nhật Bản, Ấn Độ, Thái Lan, khi Ngọc Hoàng mở cuộc thi chọn 12 con vật để làm đại diện cho 12 năm thì chuột (Tí) đã lừa mèo (Mão) bằng cách thông báo sai thời gian thi khiến hôm ấy mèo ngủ quên. Mèo không có mặt trong 12 con giáp và đó là nguyên nhân khiến mèo thù chuột!

Riêng với 12 sự tích của Việt Nam thì mèo cùng chuột đi thi. Khi đi ngang qua con sông lớn, cả hai phải nhờ trâu đẽ quá giang. Giữa dòng, chuột lựa mèo lúc sơ ý bèn đập mèo ngã xuống sông, còn trâu cõng chuột đến cửa thiên đình sớm nhất. Lúc ấy cửa hé mở và chuột đã nhanh nhẹn lên vào trước, trâu chậm hơn đành xếp thứ hai. Riêng phần mèo may mắn khi rút xuống sông thì gặp hổ cứu và cặp này chiếm vị trí thứ ba và thứ tư trong 12 con giáp. Cái kết

của sự tích 12 con giáp ở Việt Nam hay các nước đều giống nhau: mèo thù chuột do cuộc thi này mà ra!

Trong văn học nghệ thuật, nhất là mảng dân gian, mèo thường đóng vai trò nhân vật phản diện. Người ta phủ nhận mọi sự tu dưỡng của mèo! Mèo già... chỉ có thể hóa cáo, một cấp độ còn cao hơn về sự suy đồi đạo đức, bởi cáo bị ví như kẻ gian xảo, tiểu nhân. Khi cần diễn đạt

Thơ

Trầm Thiên Thu

TÀ XUÂN

Tuổi em mới tròn trăng
Tà xuân bay nhẹ nhàng
Duyên sao mà duyên thế
Bên những cánh mai vàng

Du dương khúc xuân sang
Trong lụa nắng tơ vàng
Em theo mẹ lễ hội

Giữa trời độ xuân sang
Miệng em nhòen nụ duyên
E ấp nón che nghiêng
Bàn tay tiên năm ngón
Nâng suôi tóc nhung mềm

Ôi, dáng xuân thon thả
Ông ả nét xuân riêng.

XUÂN TẠ ƠN

Chúa tặng ban mùa Xuân
Xin cảm tạ Hồng ân
Như mai vàng trong nắng
Hồn ngây ngất vô ngần
Xuân ngan ngát hương hoa
Xuân bao la Tình Chúa
Xưng tụng Ngài muôn thưở
Dù phận con yếu hèn
Xuân êm đềm thanh khiết
Xuân rộn rã tương bừng
Hy vọng và hạnh phúc
Chúc tụng Chúa muôn trùng.

Xuân Quý Mão

sự hư hỏng, người ta nghĩ ngay đến những con mèo hoang sống lang thang ở những nơi tăm tối, nhơ bẩn.

Ngay bản thân từ mèo khi được dùng trong ngữ cảnh bình thường của đời sống, dùng một cách “vô tư”, cũng không hàm ý một cái gì nghiêm túc, tử tế. Nói chung, hình tượng mèo phần lớn gắn với những gì đáng phê phán. Trong trường hợp phải ẩn dụ kín đáo thì mèo biểu tượng cho thói khuê các không phải lỗi, ám chỉ những người sống không đúng với vị thế, tư cách của mình “Mèo khen mèo dài đuôi”. Thông thường hơn cả là người ta gán mèo cho những gì gần với sự thô lậu về tính cách. Vì thế, mèo luôn là hình tượng dùng khi cần đả kích chế giễu. Đặc sắc nhất về mặt hài hước gắn với mèo, có lẽ là bài đồng dao: “Con mèo mà trèo cây cau...”. Con mèo ở đây chứa tất cả những phẩm chất của một kẻ vô biên, cậy quyền lực nhưng ngu dốt và lỗ bịch. Có lẽ mèo trở thành hình tượng bắt hủ về sự hung ác, nguy hiểm, đáng ghét hơn cả chính là ở bức tranh “Đám cưới chuột”. Nội dung bức tranh có thể còn nhiều cách hiểu như đa phần những tác phẩm nghệ thuật có thể rộng lớn, thú vị và sâu sắc hơn nội dung tố cáo thói tham tàn của các bậc “đền Trời” được mệnh danh là “cha mẹ dân”, hoặc đả kích thói hèn hạ của đám nịnh thần... nhưng nếu chỉ xét những nội dung dễ thấy ấy thôi, thì con mèo cũng không có mấy may cơ hội được hiểu như một kẻ vô tội, vô can hay lương thiện. Ở góc độ nào, nó cũng là nhân vật xấu xa và đáng sợ, cần phải cảnh giác bằng cách tránh xa. (x.Tạ Duy Anh, báo Tuổi trẻ cười, số Xuân Tân Mão.).

Mèo, nguồn cảm hứng của võ thuật.

Mèo là loài vật có biệt tài săn mồi. Tất cả mọi sinh hoạt của mèo có đầy đủ tố chất cần thiết để có thể nghiên cứu, chuyển hóa, phổ quát thành những bài võ, bài thể tự vệ, chiến đấu hữu hiệu, nhất là trong những tình huống lấy nhu hóa cương. Đặc biệt ưu điểm của loài mèo là “đánh nhanh, rút êm”, có khả năng quan sát

tinh tế, phán đoán linh ứng, phóng cao, chạy nhanh, xoay chuyển linh hoạt, uyển chuyển, mềm mại, nhanh nhạy, tinh khôn... nên mèo trở thành nguồn cảm hứng của võ thuật. Đi không tiếng động, nhảy vọt, leo trèo cực giỏi, khi lâm trận có những cú tát bằng hai chân trước rất nhanh. Theo ông Phạm Đình Phong, Phó chủ tịch liên đoàn võ thuật cổ truyền Việt Nam thì những đặc tính đó của loài mèo đã khiến nó trở thành nguồn cảm hứng của võ thuật. Ông viết trong báo Tuổi trẻ, số Xuân Tân Mão thật đặc sắc về võ mèo.

Chúng ta thường thấy võ khí, võ hủ, võ đại bàng... Và mèo, đương nhiên cũng là nguồn cảm hứng cho võ thuật khi con vật này có quá nhiều ưu điểm để các bậc võ sư học theo. Này nhé, dáng đi uyển chuyển không tiếng động là nguồn cảm hứng cho những ai nghiên cứu khinh công, những cú tát mạnh mẽ với hai bộ vuốt sắc như dao và ra đòn nhanh như chớp giạt là cảm hứng cho những ai chuyên về trào. Tuy nhiên, đối với những người nghiên cứu khoa học về những võ thuật như chúng tôi, chuyện võ mèo cần phải được chứng minh cụ thể chứ không chỉ nghe kể là như thế này hoặc thế kia. Còn nếu có thì võ mèo ra đời từ lúc nào và những quyền năng đặc biệt của nó ra sao? Qua nhiều năm nghiên cứu dựa theo các tư liệu, hiện vật, bài võ có liên quan đến võ mèo sưu tập ở một số bảo tàng, thư

viện, vùng đất võ, môn phái võ nổi tiếng trong cả nước, tôi được biết ở nước ta võ mèo xuất hiện rất sớm. Trước hết, người Việt xưa rất giỏi võ vì xuất phát từ nhu cầu đấu tranh sinh tồn nhằm chống chọi với thiên nhiên, thú dữ, trộm cướp và kẻ thù luôn rình rập, xâm hại. Điều thú vị là trong thời kỳ sơ khai, võ nghệ của người Việt cổ chủ yếu dựa theo các thao tác lao động hằng ngày như: săn bắt, leo trèo, ném đá, phóng lao, bắn nỏ của người miền núi; cày bừa, mang vác, đâm chém, hái lượm, chạy nhảy của người miền xuôi và chèo chống, kéo đẩy, bơi lội, chài lưới của người miền biển. Đồng thời con người còn tập trung quan sát, mô phỏng (bắt chước) theo các tính năng di động, tư thế rình mồi, vờ mồi, vỗ mồi, bắt mồi, tấn công, phòng thủ của một số loài động vật. Và dĩ nhiên trong đó không thể thiếu con mèo loài vật rất gần bó với con người. Chính vì vậy võ mèo không chỉ tồn tại như một tất yếu khách quan trong buổi đầu manh nha của các hình thái võ thuật sơ đẳng, cùng với các loại hình võ khác mang tính đặc thù của một số động vật có khả năng tương tự, như: võ hổ (hổ quyền), võ khỉ (hầu quyền), võ rắn (xà quyền), võ gà (kê quyền)... mà còn được các nhà nghiên cứu võ học chuyên tác, xây dựng thành các bài võ, đòn thế võ tuyệt chiêu, với vô số tính năng độc đáo, đa dạng. Võ mèo thực sự đã góp phần làm phong phú các loại hình võ thuật chiến đấu, góp phần bổ sung vào kho tàng võ cổ truyền dân tộc và sau này là nền võ học chân truyền Việt Nam thêm đồ sộ, phong phú hoàn mỹ. Tuy nhiên, do phần lớn bài võ, thế võ được mô phỏng, tạo tác từ các loài vật chủ yếu truyền khẩu là chính và trải qua hàng ngàn năm không được sưu tầm, đúc kết, bảo tồn nên bị mai một rất nhiều. Trong khi đó các vị võ sư tiền bối am hiểu sâu về võ mèo đều lần lượt qua đời nên hầu hết đã bị “tam sao thất bản” hoặc mất dần theo thời gian. Đến nay các bài võ mèo còn lại không nhiều và cũng không được phổ biến rộng rãi. Theo ghi nhận của các nhà chuyên môn, có lẽ bài “miêu tẩy diện” (mèo rửa mặt) là một

trong những bài võ mèo tồn tại lâu đời trên đất nước ta. Năm 1965, tôi có học qua thầy Huyền Ân Khoa và thầy Nghĩa Hiệp, sau đó có xem lão võ sư Quách Cang, Tạ Cảnh Thâm (ở An Thái) cùng một số thầy võ ở Bình Định biểu diễn bài “miêu tẩy diện”. Bài này có khoảng 32 động tác, được phân thành các thế liên hoàn, biến hóa linh diệu, phối hợp nhịp nhàng giữa bộ tay với bộ chân theo nguyên lý âm dương tương tác và cương nhu phối triển, trong đó có phần nghiêng về nhu thuận. Các tư thế di chuyển, né tránh, lập chủ, đảo “ngựa” (chân), phát động tấn công, lui về phòng thủ, phá giải các đòn thế... thường mô phỏng theo các đặc tính của loài linh miêu là hết sức nhẹ nhàng, biến hóa khôn lường, không nghe tiếng động, tựa như chiếc lá đang bay. Trong đó có một số động tác mang hình tượng “mèo đang rửa mặt”. Ngoài ra, bài này còn phối kết hợp một cách nhuần nhuyễn giữa các bộ pháp như: thần pháp, tâm pháp, khí pháp, nhãn pháp... tạo nên bài võ cực kì độc đáo, hóc hiểm, hội đủ các yếu tố về nội công lẫn ngoại lực theo phương châm “mềm nhưng không yếu, cứng nhưng không gãy”. Nhờ vậy, bài võ không những thích ứng với mọi tình huống chiến đấu, tự vệ, nhất là các chiêu thức ẩn mình mai phục, tiến đánh cận chiến, mà còn góp phần bồi bổ sức lực, điều hòa khí huyết cho những người thường xuyên luyện tập đúng phương pháp. Bên cạnh các bài võ mèo, còn có

Xuân Quý Mão

nhiều đòn thế tạo tác từ tính năng đặc thù của mèo như: thế võ “linh miêu mai phục, tấn thích ngư” (mèo đang mai phục rình mồi, tiến đánh thế đâm trâu), trong bài “Thái sơn thảo pháp”, thế “Thoái bộ kim cương, Miêu tẩy diện” (lui về đứng bộ thương vàng, rồi chuyển thế mèo rửa mặt), trong bài hầu quyền, hay trong 18 đường quyền tuyệt kỹ võ công có thể “Linh miêu tróc thủ” (mèo vồ chuột), hoặc trong bài “Trường côn thể pháp” có thể “Trích thủy linh miêu, thôi sơn tắc hải”, “Hắc miêu lưỡng đả tâm xà”... là những đòn thế cực kỳ lợi hại, mang tính sát thương cao. Mặc dù bị thất truyền rất nhiều do tính chất truyền khẩu của các bài võ cổ truyền, nhưng tôi biết có một số lò võ cố gắng sưu tầm, gìn giữ những bài võ mèo. Ví dụ, võ đường Hà Trọng Ngự và Hà Trọng Khánh (đệ tử của võ sư huyền thoại Hà Trọng Sơn) ở Gò Vấp, Tp. HCM còn lưu giữ và truyền dạy một số bài võ mèo tiêu biểu như “Linh miêu độc chiến” và “Bạch miêu quyền”.

Người tuổi mèo

Con người đã nuôi mèo từ rất xa xưa. Vì đáng điệu con mèo dịu dàng, nhanh nhẹn khôn khéo, coi như nhàn hạ nên được chọn làm biểu

Thơ

Trầm Thiên Thu

TRẦM NGUYỄN CUỐI NĂM

Trắng rằm sáng mướt vô thường
Đêm quê Mẹ ngở thiên đường quanh đây
Gió hiu hiu, mắt sè cay
Nghe lòng luyến nhớ những ngày xa xưa
Bao người thân khuất bóng xa
Bùi ngùi đơn độc – Giấc mơ bàng hoàng
Bồi hồi thấp mảy nén nhang
Cầu mong Xuân đến thên thang diệu kỳ
Nguyện xin Thiên Chúa từ bi
Thương xót Ông Bà, Cha Mẹ chúng con
Dẫn đưa họ tới Thiên Đường
Hưởng Tôn Nhan Chúa Yêu Thương muôn đời.

tượng cho chi Mão trong 12 địa chi, đề tính thời gian theo âm lịch. Giờ Mão từ 5 giờ đến 7 giờ sáng, giờ con mèo no nê ngơi nghỉ sau khi săn mồi, giờ rạng đông và bình minh của một ngày mới. Ngày Mão thường là những ngày có nhiều điều nên làm mà ít điều cấm kỵ. Tháng Mão là tháng giữa mùa Xuân, thời tiết mát mẻ cây cối đâm chồi nảy lộc xanh màu xanh non lá mới, cũng là tháng mà mèo cái xồn xang muốn được truyền giống. Năm Mão là năm thứ bốn theo cách tính âm lịch, qua chu kỳ 12 năm lại tới năm Mão, năm có vũ điều phong thuận, khiến nhà nông được mùa.

Chi Mão có con mèo cầm tinh, nên để đoán thời vận cho người tuổi mão, người ta tìm ra những tính nét của con mèo, rồi bàn rộng ra áp dụng cho cái gọi là vận mệnh của người sinh năm mão. Trong 12 con giáp, mèo là con vật dịu dàng nhất. Ảnh hưởng của thiên nhiên vũ trụ dường như cũng theo chu kỳ mà lặp lại, khiến cho người sinh ra trong năm Mão tuy không thuộc loại nghiêng nước nghiêng thành, nhưng lại toát ra một khí chất đặc biệt, rất dịu dàng, không thích gây gổ, luôn mong muốn mọi người đều là bạn, nên cũng được nhiều người thương mến. Tuy nhiên, người tuổi mão cũng rất hiếu động, quyết không ngồi yên khi họ bị chèn ép, mà ngay lập tức họ có phản ứng thích hợp. Đó là một số những nhận xét của những nhà tướng số khi đoán vận mệnh cho người tuổi mão, tin hay không tin là tùy theo nhận thức của từng người.

Năm nay nhiều người mang tuổi Mão hẳn đã vui vì hầu hết các lá số bói đầu năm đều cho rằng người tuổi Mão thông minh, ôn hòa, giàu nhân ái và nên cẩn trọng trong cuộc sống. Các lời giải bói toán có điểm giống và khác nhau theo từng tuổi, nhưng tựu chung đều có sung sướng, có may mắn và cũng có rủi ro, xui xẻo để đề phòng; và rồi tất cả đều tai qua nạn khỏi nếu biết “ăn hiền ở lành”, vì rõ ràng là “đức năng thắng số”.

Năm cũ đang qua đi, năm mới đang đến gần. Xuân đã về trước sân nhà. Xuân bước nhẹ qua mọi nẻo đường lối ngõ. Nguyên xin Thiên Chúa ban phúc lành cho mọi người, mọi nhà.

Lm Giuse Nguyễn Hữu An

SƯU TÂM

Năm mão nói chuyện Mèo | Giáo xứ Sapa -
Giáo phận Hưng Hóa (sapachurch.org)

NĂM MÃO NÓI CHUYỆN MÈO

Mèo là loài động vật hữu nhũ nhỏ và ăn thịt, được thuần hoá từ mèo rừng cách đây ít nhất 9.500 năm ở lưu vực sông Nil, chúng là một phân loài của thú họ Mèo (Felidae). Hiện nay, mèo là một trong những con vật cưng được nuôi phổ biến hầu hết trong các gia đình. Ngoài trừ việc nuôi để bắt chuột, chúng còn được nuôi làm sinh vật cảnh và được xem là những sinh vật thông minh, có tập tính sạch sẽ, dễ thương, dễ gần gũi, có thể được dạy làm xiếc, giữ nhà, v.v...

Ngoài mèo ra, dòng họ của thú họ Mèo còn có linh miêu, cọp, beo và sư tử.

Hiện nay gần như gia đình nào cũng có nuôi mèo, nhưng ít ai để ý đến đặc điểm cơ thể, đặc tính sinh học, tập tính sinh hoạt, hình ảnh biểu

trung của chúng trong cuộc sống đời thường, cũng như hoạt tính được liệu có nguồn gốc từ mèo. Nhân ít ngày nghỉ tết, có thời gian rảnh rỗi, thư giãn. Sau những chuyện lể lạc, cầu an, xin ơn, thăm viếng, chúc mừng. Ta cùng tìm hiểu thêm về người bạn nhỏ bé, dễ thương và luôn gần gũi với con người này nhé !

Tuổi thọ trung bình của một chú mèo từ 14 tới 20 năm, quy đổi ra tương đương một người có tuổi thọ là 70 – 100! Rất thọ phải không quý vị

Nhịp tim bình thường từ 150 - 180 nhịp/phút, khoảng gấp đôi nhịp tim của người.

Có nhiều giống mèo khác nhau, một số không có lông hoặc không có đuôi, với rất nhiều màu lông khác nhau. Món ăn khoái khẩu nhất của chúng là cá.

Mèo là những vận động viên điền kinh chạy nước rút tài giỏi. Chúng có thể đạt tới tốc độ 50 km/h ở cự ly ngắn và có thể nhảy cao tới 2,5 mét từ tư thế đứng yên.

Mèo rất giỏi leo trèo và ưa ngồi trên cao. Trong khi đó, “người” họ hàng của chúng là cọp lại không biết leo trèo. Chính vì ưu thế này, mà mèo được gọi là “cô” con cọp đấy!

Là một trong số ít loài vật bốn chân không có các xương đòn cứng. Điều này cho phép mèo chui qua lỗ hổng có kích thước bằng đầu của chúng một cách dễ dàng.

Mèo sử dụng “phản xạ thăng bằng” bằng cách tự xoay thân tới vị trí thích hợp. Do vậy, khi rơi từ trên cao xuống, chúng vẫn bình yên vô sự. Trái lại, giống mèo không có đuôi thì không có khả năng lấy lại thăng bằng này.

Mèo thường ngủ 13–14 giờ mỗi ngày. Cá biệt có con ngủ đến 20 giờ/ngày. Vì vậy, chớ vội đổ oan cho “cô cậu” mèo nào đó ngủ nhiều là lười nhác! Nhưng chúng rất hiếu động và hay đùa nghịch vào buổi tối và sáng sớm. Mèo là

Tho**Trầm Thiên Thu****XUÂN TÂM LINH****Xuân về gợi mở tâm linh****Nảy mầm thánh đức say tình Giêsu****Xuân hồng ân đẹp thiên thu****Thi ca êm ả nhẹ ru lòng người****Xuân về âm áp đất trời****Hương kinh thánh thiện sáng ngời đức tin****Hoa lòng dâng kính trọn niềm****Vui Xuân dương thế, vọng Xuân Thiên Đường.**

loài vật đi trên đầu ngón chân, nên đi rất êm, nhẹ nhàng và không gây tiếng động.

**Tâm nhìn của mèo tốt nhất vào ban
đêm so với người, và kém nhất vào
ban ngày.**

Thính giác của mèo có thể nghe ở mức cao hơn 2 quãng so với con người.

Khứu giác của một con mèo nhà mạnh gấp 14 lần so với của con người. Do đó mèo có thể ngửi thấy những mùi mà chúng ta không ngửi thấy được.

Xúc giác của mèo khá nhạy bén. Đặc biệt mèo không cảm nhận được vị ngọt. Vì thế, chủ nhân của chúng không cần tốn công pha đường vào khi cho mèo uống thuốc.

Mèo có trí nhớ rất tốt. Chúng hay nũng nịu, ra dáng thân thiện với người yêu mến, cưng chiều hoặc thường xuyên chăm sóc nó.

Tuy nhiên, dù có cưng chú mèo hay cô mèo yêu quý của mình đến đâu đi nữa; xin các chủ nhân của chúng nhớ tuân thủ như sau: Mèo con đủ 3 tháng tuổi, phải được tiêm phòng bệnh dại và tẩy giun sán ngay sau đó. Và cứ sau 1 năm thì tái chủng bệnh dại, cứ 6 tháng thì tẩy giun sán một lần. Đó là cách đơn giản nhất để bảo vệ thú cưng của mình, bảo vệ chính mình, các thành viên trong gia đình mình và cộng đồng xã hội cách tốt nhất!

Bây giờ nói về hình ảnh biểu trưng, mèo thường được khắc họa trong các truyền thuyết và thần thoại Ai Cập cổ, Trung Quốc cổ và Na Uy. Đôi lúc mèo bị coi là ma quỷ, đem lại điềm xui xẻo hay thường đi liền với những vụ phù thủy trong nhiều nền văn hoá Trung cổ. Vì thế, trong lễ hội Halloween luôn có hình dáng của mèo đen, biểu trưng cho linh hồn những người đã mất, xuất hiện dưới hình hài mèo đen để tìm cách quay trở lại cuộc sống, làm cho lễ hội thêm phần bí ẩn và ma quái hơn.

Nơi sàn biểu diễn thời trang, người ta gọi là sàn catwalk. Nghĩa đen quánh của từ là “bộ hành của mèo”. Chắc hẳn người ta muốn gửi một “thông điệp” đến các người mẫu: cần thiết phải có những dáng điệu đi đứng, những cử động biểu diễn nhẹ nhàng, uyển chuyển và êm ái, điệu đàn như ...mèo vậy thì mới đúng là “súp-ơ mô-đê-ơ” (super model) chứ!

Rồi hình tượng mèo cũng được thể hiện hết sức phong phú trong ca dao, tục ngữ. Phản ánh những sinh hoạt đời thường, ám chỉ phê phán, răn đe, châm biếm, ... đại loại như

Buộc cổ mèo, treo cổ chó: ám chỉ kẻ hà tiện, có tính bủn xỉn.

Chẳng biết mèo nào cắn mỉu nào: ý rằng mỗi người đều có sở trường riêng, chưa chắc ai đã hơn ai.

Chó treo, mèo đậy: ý khuyên phải cảnh giác, đề phòng.

Chửi chó mắng mèo: biểu lộ sự tức giận người khác bằng cách chửi mắng vu vơ.

Mèo đến nhà thì khó, chó đến nhà thì sang: một quan niệm mê tín từ xưa lưu truyền lại.

Mèo khen mèo dài đuôi: ám chỉ những ai tự đề cao, khen ngợi mình.

Mèo mả, gà đồng: ám chỉ hạng người vô lại; trai trộm cướp, gái lăng loàn.

Mèo mù vớ cá rán: vận may bất ngờ đến với kẻ nghèo hèn đang túng quẫn.

Tiu ngửu như mèo cắt tai: ý nói tâm trạng thất vọng, buồn rầu.

Mèo uống nước bể chẳng bao giờ cạn: khuyên người biết tiện tận chi tiêu thì không sợ túng thiếu.

Mèo hoang lại gặp chó hoang, anh đi ăn trộm gặp nàng bứt khoai: ám chỉ những kẻ vô lại kết bè, tụ đảng với nhau.

Mèo tha miếng thịt xông xao, hùm tha con lợn thì nào thấy chi: ngụ ý nói kẻ có quyền thế làm việc sai trái thì không sao, trong khi người cô thế thì bị buộc tội dù chuyện nhỏ không đáng.

Sắc nanh, chuột dễ cắn được cổ mèo: dù kẻ thù nguy hiểm đến cỡ nào nếu mình có mưu lược, có đối sách thì cũng khó hại được mình.

Mèo còn là từ lóng ám chỉ người yêu, bồ nhí của nam giới.

Ngoài ra, mèo cũng được khắc họa đậm nét trong thi ca. Nhà thơ trào phúng Tú Mỡ nói về “tính cách” của mèo như sau:

**Mèo là một giống hùm bé tí
Thân hình nhỏ nhen
nhưng chí khí chẳng nhỏ nhen
Nó không phũ như giống chó đê hèn
Lại khéo làm bộ giả hiền, vờ quân tử
Ta hãy nhìn: đáng nó đi thông thả
Khinh khinh coi đời bằng nửa con người
Nó tìm nơi ấm cúng, cao ráo để nằm ngơi
Bộ phè phỡn như một ngài trưởng giả
Nó khảnh ăn, phong lưu, nhàn nhã
Bữa thường không thịt cá, dừng dừng dừng
Trông mặt mà bắt hình dong
Trong gia súc nó xem chừng cao thượng nhất
Phò nhà chủ cơm ăn, chuột bắt
Nó chẳng chui luồn, khuất tất một ai
Ai vuốt ve, nó cũng vuốt ve chơi
Ai trở mặt, nó tức thời trở mặt
Dưới bàn chân nhưng, nó liền giơ vuốt sắt
Quào kẻ xấu chơi, rồi nhảy phắt lảng xa ngay.**

Tho

Trầm Thiên Thu

GIÁO ĐƯỜNG MÙA XUÂN

Mùa Xuân thắm sắc mai vàng
Bình minh tỏa ánh nắng vàng lung linh
Giáo đường vang vọng lời kinh
Hồi chuông đổ nhịp ân tình ngàn năm
Tin yêu nở giữa mùa Xuân
Hồng ân Cứu độ tuôn tràn bao la...

Trầm Thiên Thu

Xuân về, Tết đến, kiếp xa quê
Cái nỗi hoài hương cứ bộn bề
Canh cánh bên lòng từng phút chốc
Bồi hồi tâm trí mỗi ngày qua
Người còn có một nơi sum họp
Mình chẳng biết đâu chốn trở về
Đơn độc ngày Xuân nên chẳng Tết
Khác chi thường nhật, hóa buồn so!

Đã lâu, mèo còn được một nhóm bạn trẻ lấy đặt tên cho ban nhạc của mình, đó là ban nhạc Ba Con Mèo, cũng nổi đình nổi đám một thời! Trong nội dung các bài hát dân gian, các bài hát thiếu nhi cũng không thiếu hình ảnh cô cậu mèo dễ thương, lém lỉnh...

Trong văn học dân gian, chúng ta ai cũng biết câu chuyện “mèo lại hoàn mèo”. Nội dung câu chuyện kể lại việc đặt tên cho con mèo của một phú ông cao ngạo. Đầu tiên con mèo được đặt tên là *trời*. Sau đó, lại lần lượt đổi tên nào là *mây*, tiếp theo là *gió*, rồi *thành*, đến *chuột*, rốt cùng lại vẫn là *mèo*.

Câu chuyện được diễn giải theo Thuyết âm dương ngũ hành. Cho thấy quan hệ sinh, khắc giữa các hành là mối quan hệ qua lại có tính biện chứng. Khắc nhờ có sinh mà không bất cập. Ngược lại, sinh nhờ có khắc để khỏi đi đến chỗ thái quá. Ngoài ra, câu chuyện còn là bài học có ý nghĩa sâu sắc về triết lý nhân sinh, đó là:

- Phải gọi tên sự vật đúng với bản chất của nó.

Xuân Quý Mão

- Vật nào chỗ đó, đều có vị trí của mình. Đúng đúng vị trí của mình là thuận, ngược lại là nghịch.

- Quan hệ sinh, khắc, chế, hoá trong giới tự nhiên là một tất yếu để tồn tại, tiến hóa.

Trong thế giới điện ảnh, hoạt hình mèo và chuột là hai ngôi sao sáng nhất với tần suất “lên phim” nhiều hơn hẳn các loài vật khác. Trẻ em và những khán giả phim truyền hình không ai không biết đến mèo Tom và chuột Jerry, bộ phim đã 70 tuổi “điện ảnh” nhưng vẫn thu hút mọi lứa tuổi, mọi giới với những trò đùa nghịch tình quái đản trêu nhau, mèo Tom và chuột Jerry luôn khiến người xem có những trận cười sảng khoái. Rồi người xem chắc hẳn không quên hình ảnh của cô mèo Kitty xinh xinh với chiếc nơ đỏ, dù không có miệng nhưng cô vẫn thể hiện đầy đủ thông điệp “một món quà nhỏ thấp sáng nụ cười rạng rỡ”. Lại nữa, chú mèo máy Đôrêmon tròn trịa với làn da xanh, cái mũi đỏ, rất tốt bụng luôn giúp chàng trai “hậu đậu” Nôbita; cho đến gã mèo Lucifer to béo, gian ác của mù phù thủy trong *Cô bé lọ lem*, hay mèo tàng hình trong *Alice ở xứ Thần tiên*, rồi chú mèo đi hia trong *Sherk*, hay mèo Mew trong *Pokemon*, hoặc mèo đen Salem gian xảo trong *Phù thủy Sabrina*, v.v... làm nức lòng các “fan” hâm mộ già trẻ, lớn nhỏ của màn ảnh nhỏ gia đình và thế giới truyện tranh.

Rồi trong các phim hành động, chắc ít ai quên được hình ảnh một miêu-nữ-hiệp (Catwoman) của bóng tối, hành tung bí hiểm, phản diện chính trong các bộ phim người dơi (Batman) đầy nghĩa hiệp của Hollywood.

Về góc độ y học cổ truyền, thì thịt mèo (miêu nhục) có vị ngọt, mặn, chua, tính ấm, không độc. Có tác dụng tiêu thũng, chống lao lực, suy nhược, giải độc, giảm đau.

Thịt mèo xào củ riềng, xào sả, nấu cháo đậu xanh hay nấu lẩu là món nhắm rượu “tuyệt cú mèo”, chẳng lạ gì đối với quý ông. Các đệ tử Lưu Linh còn phong tặng thịt mèo danh hiệu là “tiểu hổ” thật không ngoa chút nào, vì một số công năng của nó.

Ngoài ra, từ thịt mèo chúng ta còn có thể chế thành những món ăn có tính chữa bệnh rất hiệu nghiệm, nhưng xin được hiến kế cho quý vị vào một dịp khác.

Sau hết, không quên kính chúc quý vị và gia đình một mùa xuân an khang, thịnh lộc, có những ngày xuân vui tươi, đầm ấm, thư thái, sảng khoái, tích lũy nhiều trí năng, trí lực để sẵn sàng làm việc và phục vụ không mệt mỏi trong chuỗi ngày sắp tới và suốt cả năm Tân Mão này!

CÁT BIẾN

(trích Chia sẻ Tin mừng HỒGDĐM tháng 02.2011)

5 CÁCH ĐỂ Củng Cố TÌNH YÊU THƯƠNG TRONG GIA ĐÌNH

Các mối tương quan gia đình có quan trọng với bạn không? Công việc và cuộc sống cá nhân dễ có nguy cơ cản trở việc mỗi thành viên quan tâm và dành thời giờ cho nhau. Nghiên cứu về thanh thiếu niên cho thấy nếu trẻ em có mối tương quan thân thiết với gia đình sẽ ít có nguy cơ tham gia vào những hành vi sai phạm hơn, và có khả năng phục hồi cao hơn. Ngoài ra, tương tác với gia đình theo cách tích cực cho phép trẻ nhận biết vị thế của mình cũng như biết cách liên hệ với người khác.

Nhưng, như là Kitô hữu, thì đức tính nào đóng vai trò quan trọng nhất để giúp củng cố mối tương quan gia đình của chúng ta? Câu trả lời có lẽ là Đức mến!

Theo sách Giáo lý Công giáo, đức mến là điều thiết yếu giúp tạo nên nền tảng của đời sống chúng ta như là Kitô hữu, “Đức mến là nhân đức đối thần, nhờ đó chúng ta yêu mến Thiên Chúa trên hết mọi sự vì chính Ngài, và vì yêu mến Thiên Chúa, chúng ta yêu mến người lân cận như chính mình” (GLCG, 1822).

Sau đây là 5 gợi ý để chúng ta đổi mới mối tương quan dựa trên mối dây đức ái trong chính gia đình mình.

1. Đến Với Mẹ Maria

Đức mến có sức mạnh hàn gắn khi chúng ta cảm thấy mối tương quan trong gia đình bị rạn nứt và ban sức sống mới để chúng ta biết yêu mến Thiên Chúa và những người thân, như chính mình. Về phương diện này, Mẹ Maria là mẫu gương tuyệt hảo, và Mẹ luôn sẵn sàng giúp chúng ta lớn lên trong đức ái.

Khi thưa “Xin Vâng” để cứu mang và hạ sinh Con Thiên Chúa, cũng là lúc Mẹ chấp nhận hành trình cuộc đời đầy thử thách, gian nan, và đau khổ. Theo cách diễn tả của Tin Mừng Luca, trái tim Mẹ như bị bảy lưỡi đồng đâm thấu, vậy thì, nếu trong cuộc sống, có lúc nào đó chúng ta thấy tâm hồn chao đảo, con tim mình nhói đau, hãy chạy đến với Mẹ, để được nâng đỡ và an ủi.

Với trái tim Hiền Mẫu, Mẹ Maria mong mỏi để đưa chúng ta đến gần Con của Mẹ, nhờ đó, chúng ta biết chiêm ngắm cuộc đời của Chúa Giêsu bằng đôi mắt đức tin giống như Mẹ và nhận ra rằng Ngài yêu thương chúng ta biết bao. Và nếu trải nghiệm được tình yêu Chúa dành cho mình, thì việc chúng ta yêu thương, hy sinh cho người bạn đời và con cái sẽ là điều rất khả thi.

2. Dành thời gian cho nhau

Gia đình là quà tặng Thiên Chúa ban tặng cho chúng ta. Tình yêu thương và sự chăm sóc mà

chúng ta dành cho nhau là món quà chúng ta dâng lại cho Ngài.

Thực tế cho thấy rằng, sự bận rộn, hối hả có thể tạo ra những rào cản và khiến mối tương quan gia đình trượt xuống vị trí cuối cùng. Trái lại, sự hiện diện về mặt thể chất và tinh thần sẽ củng cố sự gắn bó nên việc biết sắp xếp lại thứ tự ưu tiên, hy sinh một số thời gian cho bản thân để trò chuyện, đối thoại, giải trí với nhau là điều rất cần thiết. Do đó, chúng ta hãy:

- Tận dụng tối đa thời gian để “tâm sự với nhau”, một đảng là tạo cơ hội cho các thành viên trong gia đình chia sẻ về những khoảnh khắc quan trọng trong cuộc sống, và đảng khác là đảm bảo rằng tất cả các thành viên trong gia đình đều được lắng nghe, nhất là những đứa trẻ đang ở tuổi vị thành niên. Con cái luôn dõi theo mọi hành động của chúng ta và một ngày nào đó chúng sẽ giống như chúng ta... Đôi khi chúng ta cần tự vấn: Cảm xúc của tôi thế nào? Tôi có cảm giác bị tổn thương và tôi có làm tổn thương người thân của tôi không? Tôi có sẵn sàng khi người bạn đời và con cái cần đến tôi không?

- Việc quan tâm và dành thời gian để biết những gì đang xảy ra trong cuộc sống của nhau là một yếu tố rất quan trọng để tăng cường sự kết nối trong gia đình. Bất kể tình trạng mỗi

tương quan gia đình của chúng ta như thế nào, thì việc thực hiện một cử chỉ nhỏ thể hiện sự quan tâm và lòng biết ơn là điều nên làm. Hãy tận hưởng niềm vui trong những việc nhỏ xảy ra hàng ngày. Đánh giá cao, khích lệ những thành công, an ủi những thất bại, trợ giúp những khó khăn của nhau. Biết được ngôn ngữ yêu thương của nhau có thể giúp mỗi người bày tỏ lòng biết ơn theo những cách có ý nghĩa đối với nhau.

- Cân nhắc việc dành thời gian cụ thể cho việc cầu nguyện và thảo luận, bao gồm cả thời gian để thể hiện sự tha thứ, nói lên lời yêu thương dành cho nhau. Khi mỗi người biết tìm kiếm sự hòa giải và làm sáng tỏ những hiểu lầm, trái tim có thể được chữa lành và có thể bước tiếp về mặt cảm xúc, điều này sẽ giúp mọi người xích lại gần nhau hơn như một gia đình.

3. Thể hiện hoa trái của cầu nguyện là Đức ái

“Một gia đình cầu nguyện cùng nhau sẽ ở bên nhau.” Do đó, đừng bao giờ đánh giá thấp sức mạnh của lời cầu nguyện chung gia đình. Chẳng ai có thể cho điều mình không có, chúng ta cần tình yêu của Chúa lấp đầy trái tim, để có thể chia sẻ tình yêu đó với những người gần mình nhất. Hãy học cách nương tựa vào Chúa với lời cầu nguyện “Lạy Chúa, chén tình yêu của con đang cạn, xin hãy rót đầy cho con!”, chắc chắn tình yêu của Chúa sẽ có sức cảm hoá và biến đổi!

Đức ái cần được phát xuất từ trái tim Đức Giêsu để chúng ta có thể đáp lại không phải bằng sự lạnh nhạt, dửng dưng, nhưng bằng lòng nhân hậu và cảm thông. Thánh Phaolô đã diễn tả rất rõ:

Đức mến thì nhẫn nhục, hiền hậu, không ghen tương, không vênh vang, không tự đắc, không làm điều bất chính, không tự lợi, không nóng giận, không nuôi hận thù, không mừng khi thấy sự gian ác, nhưng vui khi thấy điều chân thật. Đức mến tha thứ tất cả, tin tưởng tất cả, chịu đựng tất cả. (1 Cor 13, 4-7)

4. Vươn tới những người khác

Trong Tông huấn Niềm vui của Tình yêu (Amoris Laetitia), Đức Thánh Cha Phanxicô mời gọi gia đình “đơm hoa kết trái”, một sự sinh hoa kết trái đến từ việc mở rộng thiện chí, tràn đầy tình yêu thương đối với người khác và sẵn sàng gặp gỡ họ ở bất cứ đâu!

Việc giúp gia đình suy nghĩ bên ngoài bản thân họ là một cách tuyệt vời để phát triển đức ái và mở rộng quan điểm của gia đình. Chúng ta có thể tự hỏi: Gia đình tôi có thể làm gì để phục vụ người khác? Gia đình tôi có thể tiếp cận với những người đang gặp khó khăn, không chỉ nhu cầu vật chất mà cả nhu cầu tinh thần như thế nào? Khi có dịp gặp gỡ, chuyện trò với bạn bè và gia đình họ về việc nuôi dạy con cái, bạn đang hợp tác như một cộng đồng và hướng tới một mục đích lớn hơn.

5. Sống tinh thần truyền giáo

Là gia đình Công giáo, ơn gọi của chúng ta là đưa gia đình lên thiên đàng. Đây là một trật tự cao và đòi hỏi lòng can đảm, sự kiên trì, những lựa chọn khó khăn, và rất nhiều lời cầu nguyện. Tuy nhiên, Đức Giêsu còn muốn chúng ta làm chứng cho Người: “Hãy đi khắp tứ phương thiên hạ, loan báo Tin Mừng cho mọi loài thọ tạo” (Mc 16, 15),

Do đó, chúng ta cần sống đức tin của mình trong các việc và bổn phận hàng ngày và nêu gương cho thế giới về cách sống trọn vẹn với Tin Mừng! Khi không chỉ thắt chặt mối dây liên kết, triển nở tình yêu thương trong cuộc sống gia đình mà còn tự tin bước ra thể hiện đức ái với người khác.

Xin cho gia đình chúng ta bừng cháy lên tình yêu Chúa Kitô để chúng ta trở thành chứng nhân cho tình yêu của Thiên Chúa nơi mỗi người chúng ta gặp gỡ.

Emily Jaminet

Nt. Anna Ngọc Diệp, OP Dòng Đa Minh
Thánh Tâm Chuyển ngữ từ: catholicdigest.com

Thơ Kha Đông Anh

VUI XUÂN

Mai, Đào nở rộ trên cành,
Cùng muôn chim én dệt thành Mùa Xuân.
Lòng người phấn khởi vui mừng,
Đồng thanh cất tiếng tụng bừng hoan ca.
Mọi người vui sống an hòa,
Ở trong tình mến của Cha nhân lành.
Cùng nhau tích cực đấu tranh,
Loại trừ thù hận, thực hành yêu thương.
Quyết tâm đi đúng con đường,
Giê-su Đức Chúa khai trương trên đời.
Khi Ngài xuống thế làm người,
Chung chia thân phận, cuộc đời phạm nhân.
Ngõ hầu cứu độ muôn dân,
Là cho tất cả chung phần vinh quang.

CHÚC XUÂN

Xuân về ta chúc cho nhau,
Mọi người vui sống, khổ đau chẳng còn.
Nghĩa tình giữ mãi sắt son,
Chính nhờ biết sống vương tròn chữ “thương”.
Trở thành như một tấm gương,
Vừa trong, lại sáng con đường thiện chân.
Nhờ luôn chăm chỉ thực hành,
Bao điều thiện hảo tín thành thẳng ngay.
Giúp cho xã hội đổi thay,
Cuộc đời nhân thế đẹp hay mọi đàng.
Vũ hoàn tràn ngập bình an,
Xác hồn người thế đầy tràn thánh ân.
Cuối đời tất cả chung phần,
Vinh quang phúc lộc trong thành thiên cung.

Giải đáp thắc mắc cho người trẻ

Bất khả phân ly

Hỏi:

Con thấy bên luật pháp cho phép ly hôn, nhưng tại sao Giáo hội Công giáo vẫn không cho phép ly hôn?

Trả lời:

Mới hôm qua trời vẫn còn hanh nóng, vậy mà chỉ sau trận mưa rào cùng những đợt gió rít lách qua khe cửa. Sáng nay, cái lạnh đầu mùa đã bao trùm khắp vùng Bắc Bộ. Ông Toan khoác vội chiếc áo dạ cũ, ngồi bên chiếc bàn nhỏ quen thuộc, tay ông vân về nhúm thuốc lá cho vào chiếc điều cây cũ kỹ, ông rít một hơi thật dài. Ông nhả đám khói lên trần nhà, mắt nhắm nghiền mộng lung nghĩ suy, khuôn mặt ông hiện rõ những đường nhăn nheo của tuổi tác. Cùng làn khói thuốc ông càng trầm tư, những nếp nhăn lại càng hằn sâu trên khuôn mặt xạm nắng của ông.

Có lẽ trong sáu đứa con, ông Toan nặng lòng nhất với Thu Vân, con gái thứ tư của ông. Thu Vân năm nay đã ngoài 30, mới năm ngoái ông còn bận lòng với cảnh “ế chồng” của Thu Vân. Ông nói: “con gái lớn chưa chồng như cảnh hũ mắm treo đầu giường”. Vậy mà năm nay, khi Vân đã có nơi có chốn, ông lại đứng ngồi không yên. Ông âu lo vì con rể tương lai nhà ông khác tôn giáo. Khi bàn đến chuyện cưới xin, bên nhà trai quả quyết “đạo ai người đó giữ”... Ông thở dài nãy nê khi nghĩ về cuộc sống tương lai của Thu Vân.

Thu Vân bước vào nhà trong bộ quần áo xinh đẹp, mặt tươi như hoa nhưng vừa thấy ông Toan ngồi đó trầm tư, mặt cô liền đổi sắc. “Con chào Bố, con mới về”. Ông Toan nói với Vân: “Con ngồi xuống bố nói chuyện!”. Vân nhẹ nhàng ngồi vào ghế.

“Chuyện cưới xin của hai đứa, con tính sao?”

Nghe bố hỏi vậy, Vân nghĩ ngay đến nghi thức tôn giáo, bởi Vân biết rõ bố rất lo lắng việc cưới xin khác đạo của cô.

Thu Vân trả lời: “Dì Hoan đang lo giúp con liên lạc với cha xứ chuẩn bị nghi thức làm phép tha...” (nghi thức phép chuẩn dành cho đôi tân hôn không cùng Công giáo).

Ông Toan: “Thằng Vinh nhất định không theo đạo sao con?”

“Vâng! Anh ấy là cháu đích tôn nên ông bà bên đó không cho theo đạo. Anh Vinh phải giữ đạo ông bà để sau lo việc đạo hiếu với tổ tiên nhà anh bố ah!”

Ông Toan nhăn nhó: “Vợ chồng với nhau, chung nhà chung cửa, chung một chiếc giường, chung con chung tài sản... vậy là niềm tin tôn giáo lại hai hướng khác nhau. Bố thấy cuộc sống gia đình con飄流 quá. Lại còn bao nhiêu cái chuẩn mực luân lý Công giáo trong đời sống gia đình mà cả hai phải biết và sống, bố không an lòng...”

Thu Vân im lặng nhìn vào khoảng không xa xăm đầu ngõ. Ông Toan nói tiếp: “Hôn nhân Công giáo là chuyện hệ trọng, con lấy ai kể như

sống chết với người đó. Đòi con kể như rằng buộc với chồng con vĩnh viễn. Chồng con tử tế con hưởng, mà chồng con lỗ mãng con ráng chịu... Khi đã bước vào nhà thờ làm nghi thức rồi thì vợ chồng con vĩnh viễn sống – chết với nhau. Con suy nghĩ kỹ chưa? Con lấy chồng chứ không phải chọn một chiếc áo, nay thích mặc, mai có thể thay áo khác được đâu...!”.

Ông Toan uống vội ly trà vối, rồi nhìn vào vết loang lỗ trên nền xi măng.

Thu Vân không nói gì, cô vẫn vờ gấu áo như đứa trẻ lên 4 lên 5 bị bố bắt quả tang làm chuyện sai. Trong lòng cô ruột gan rối bời, cô không biết mình phải làm gì đây, “Bên tình bên hiếu biết chọn đường nào”. Cô yêu Vinh, Vinh cũng yêu cô. Cô có thể chứng minh tình yêu của Vinh dành cho mình bằng sự quan tâm, chăm sóc anh dành cho cô, thứ tình yêu ở tuổi ngoài 30 cô mới cảm nhận.

Trong mắt Vân, Vinh là người tốt; trong tim Vân, anh yêu cô chân tình. Mặc dù Vinh cộc tính, hơi gia trưởng... Lúc này Vân nghĩ: “Ừ! Đàn ông mà, như vậy mới làm chủ gia đình được.” Cô biện minh cho tình yêu của mình. Còn bố cô thì lo lắng đủ điều. Vân gặp Vinh như người sắp chết đuối vớ được chiếc phao cứu sinh. Khi ở tuổi 30 Cô đã sợ cảnh “hết thì” của mình. Cô không muốn mình giống cảnh bà Miến

không chồng – không con, ngày ngày thui thủi một mình, vậy mà cũng có lắm kẻ nói dọc nói ngang bà, Vân nghe cũng chạnh lòng. Vân không muốn mình vướng cảnh của bà Miến. Vinh đến với Vân làm cuộc đời cô nở hoa, rạo rực và muốn yêu. Thu Vân không thể từ chối tình yêu này được.

Trước ngày cưới, Di Hoan dẫn Thu Vân, Vinh lên gặp cha xứ. Vị linh mục lớn tuổi nhìn đôi bạn chuẩn bị kết hôn nhấn nhủ:

- “Đời sống gia đình êm ấm khi cả hai thương yêu nhau thật, cùng nhau nhìn về một hướng, tôn trọng nhau, san sẻ công việc cho nhau, đặc biệt là bao dung, tha thứ cho nhau. Hai con đã chín chắn trong tuổi lập gia đình, Cha tin hai con có cách để xây dựng hạnh phúc gia đình mình...”

Vinh nhanh nhẹn thưa vâng một cách xác quyết sau những lời nhấn nhủ đầy ưu ái của cha xứ.

Trong ngày Thu Vân và Vinh làm phép chuẩn hôn nhân, cha xứ tâm tình với đôi bạn:

“Để gia đình các con hạnh phúc trọn đời yêu thương nhau, sinh con và giáo dục chúng cho tốt thì đời buộc các con phải một vợ một chồng chung thủy với nhau và bất khả phân ly. Đó cũng là mục đích của hôn nhân Công giáo[1]. Đặc tính đơn hôn và bất khả phân ly trong hôn nhân Công giáo xuất phát từ ý định của Thiên Chúa “...Bởi thế, người đàn ông sẽ lìa cha mẹ mà gắn bó với vợ mình, và cả hai thành một xương một thịt” (St 2,24). Trong Tin Mừng Matthêu khi trả lời với các nhà biệt phái về việc ly dị, Đức Giêsu quả quyết: “Tại các ông chai đá cứng lòng, nên ông Môsê cho phép rẫy vợ, chứ thừa ban đầu không có thế đâu.” (Mt 19,9). Lời Chúa đã phán: “Sự gì Thiên Chúa đã phối hợp, loài người không được phân ly” (Mt 19, 6). Khi hai con ưng thuận đến đây và để Thiên Chúa chứng nhận và chúc phúc, hai con đã trở nên MỘT – một xương một thịt – trọn đời bên nhau. Thu Vân con phải là ánh sáng, là muối, là Tin Mừng

cho Vinh và Vinh cũng vậy... Hai con phải thực sự yêu thương nhau và tha thứ cho nhau... thì hôn nhân mới bền chặt... Cha cầu chúc hai con trăm năm hạnh phúc.”

Sau ngày cưới, Thu Vân và Vinh vào miền Nam sinh sống. Thấm thoát con gái đầu lòng của Vân cũng đã 3 tuổi. Thu Vân tạm ổn công việc trong một trường mầm non của các sư, còn Vinh nghề nghiệp tự do nên cũng bấp bênh. Cuộc sống nơi đất khách quê người phụ thuộc hoàn toàn vào đồng lương ít ỏi của người vợ. Dần dà tính khí gia trưởng cộc cằn của Vinh lộ rõ khi người chồng sống lệ thuộc vợ, mất hết uy thế của người đàn ông. Vinh viện cớ cấm cản vợ đi nhà thờ, đọc kinh liên gia...

Trước đây, khi Thu Vân nhờ Vinh chở đi viếng Đức mẹ Fatima Bình Triệu, anh lùng khùng, nhẩn nhó rồi cũng chở đi rồi đứng bên ngoài chờ Vân khẩn nguyện. Nhiều lần Vinh nói: “Có chân tự mà đi! Bà ấy có cho tiền không mà bà cứ đi đến đó...” Thu Vân chỉ biết khóc trong lòng trước những câu nói vô tình đến bạc bẽo của chồng. Vân cầu nguyện với Chúa: “Con muốn làm ánh sáng, làm muối men của Chúa ngay trong chính gia đình con mà sao khó quá Chúa ơi!”. Vân lấy tay quạt vệt giọt nước mắt khi nghĩ về câu nói của bố trước ngày cưới: “Cuộc đời con kể như sống chết với chồng con, hôn nhân này, gia đình này là của con...”.

Nhiều lần trong cơn say Vinh đâm đá vợ vô cớ, đập phá đồ đạc mỗi khi có chuyện bất bình trái ý. Vân chỉ biết cắn răng chịu đựng cho êm cửa yên nhà. Bố mẹ hỏi thăm gia đình cuộc sống vợ chồng nơi xa quê thế nào, Cô tỏ vẻ gia đình mình hạnh phúc cho ông bà yên tâm, nhưng trong lòng cô ngổn ngang những cảm xúc. Cô nuôi hi vọng mình phải là ánh sáng cho chồng vì hôn nhân này Thiên Chúa đã liên kết, con người không được phân ly.

Đã lâu lắm rồi Thu Vân thèm một bữa cơm tối có đủ chồng con. Cũng từng ấy ngày, Thu Vy, con của Vân, không nhìn thấy mặt bố. Con dậy đi học bố còn ngủ, con ngủ bố mới về. Khi Vinh về đến nhà là nồng nặc mùi rượu, Thu Vân lại trở thành kẻ hầu hạ cho Vinh khi anh nôn ói khắp nhà, có khi lên cả chần mản, Vinh rên la văng tục chì chiết vợ con. Lúc này Vinh khác hẳn so với hình ảnh Vinh trước đây.

Đêm nay, Thu Vân cảm thấy rung mình ớn lạnh cảm giác có chuyện chẳng lành. Đêm đã quá khuya, tiếng cho sữa inh xóm, Vân nghe tiếng xe máy đỗ rầm trước khu nhà trọ, cô chạy ra thấy Vinh nằm sõng soài trên đất. Hàng xóm đỡ phụ Vân đưa Vinh vào nhà. Vinh nửa tỉnh nửa mê chửi rửa thóa mạ Vân vô cớ, rồi hát tung mâm cơm trên bàn Vân chuẩn bị cho chồng, Vinh như một tên hung thần lao xuống bếp cầm dao đòi chém Vân. Vân chỉ kịp túm lấy con gái lao đi trong màn đêm xám xịt.

Hai tuần sau, Thu Vân nghe tin chồng bị đột quỵ, cô liền đến bệnh viện chăm sóc chồng. Cô không nhận ra hình dáng của chồng: Vinh gầy gò, hốc hác, khuôn mặt đen sạm nhìn Vinh thật thảm hại. Vinh nằm bất động, nhưng miệng vẫn ú ớ nói được từng chữ. Gia đình ở xa nên mọi việc chăm sóc Vinh đều một tay Vân đảm nhận. Sức khỏe Vinh ngày một yếu đi vì thêm căn bệnh sơ gan cấp tính. Vinh có bứt tai bứt mắt anh vẫn cảm nhận tình vợ chồng Thu Vân dành cho mình, nhìn vợ hao gầy, xơ xác Vinh bực

bạch: “Anh xin lỗi đã làm cuộc đời em khổ. Anh không xứng đáng nhận tình thương này của em!”

Thu Vân mặt quay đi hướng khác với hai dòng lệ. Vinh cũng nước mắt lưng tròng. “Tại sao em tốt với anh vậy, anh đã hành hạ em đủ điều, mà sao em...?” Vân không cho Vinh nói nữa vì sợ anh mệt, Thu Vân trả lời: “Vì em phải mang Tin Mừng của Chúa cho anh, em phải là ánh sáng cho anh, anh còn nhớ cha xứ đã giảng trong lễ cưới của anh và em không?” Vinh gạt đầu rung rung xúc động.

Vinh thở thè trong đau đớn: “Có lẽ anh không còn sống bao lâu, em có thể giúp anh một việc không?”

Thu Vân gạt đầu như ngày Vinh cầu hôn mình, Vinh nói: “Anh có thể theo đạo của em được không?” Vân không thể tin những gì mình vừa nghe, Vân sung sướng ôm trầm lấy vai Vinh khóc thút thít như một đứa trẻ.

Vân xin một cha Dòng Thánh Thể đến giúp Vinh xét mình trước khi được rửa tội. Trong ngày Vinh rửa tội, bố mẹ và một số anh chị của Thu Vân cũng có mặt chúc mừng Vinh theo Chúa. Vinh mặc chiếc áo trắng nằm trên trước băng ca trong bệnh viện, nghi thức rửa tội diễn ra thật xúc động ngay nơi con người cận kề với các chết. Bố Vân giúp Vinh làm dấu thánh giá, ông nở nụ cười mãn nguyện. Khóe mắt Vinh hai dòng lệ ứa tràn xúc động, khuôn mặt Vinh rạng ngời hạnh phúc, mắt anh hướng nhìn mọi người như muốn thổ lộ nhiều điều trong cõi lòng mình.

Sau một tuần rửa tội, Vinh được Chúa gọi về bình an trong vòng tay của Thu Vân và gia đình. Anh được gia đình Vân đưa xác về Bắc chôn cất cho gần tổ tiên dòng họ. Nhìn cảnh vợ góa con côi ai cũng thương cảm cho Thu Vân thân phận phụ nữ long đong vất vả.

Trời cuối Xuân, bầu trời còn trong vắt và mát dịu. Thu Vy nắm tay mẹ đứng bên mộ bố trên cánh đồng lúa vàng trĩu hạt, những con chim

ri ríu rít chuyền cành xua tan bầu khí âm đạm của đám tang hôm trước.

Thu Vân nhìn cây hoa gạo đỏ rực giữa cánh đồng lúa vàng, lòng cô cảm thấy bình an - thanh thản sau gia biến của gia đình. Cô chợt nhớ đến mùa hoa gạo năm nào Vân đã được Vinh ngỏ lời yêu, mắt cô rung rung hai dòng lệ khi nhớ về ngày ấy.

Thu Vân nắm tay con gái đặt lên mộ Vinh một nén nhang rồi chấp tay nguyện cầu, khói hương lan tỏa lên cao, rồi tản ra biến mất trong không gian mang theo cõi lòng người ở lại.

(Trích Giải Đáp Thắc Mắc cho người trẻ Công giáo, Tập 4, Nxb Tôn Giáo, 04/2021)

Thiên Di CND - CSA

Thơ

Kha Đông Anh

XUÂN YÊU THƯƠNG

Người nghèo chẳng có Mùa Xuân,
Cuộc đời của họ gian truân ngập tràn.
Trí tâm đâu được bình an,
Dầy dầy sầu muộn muôn vàn đắng cay.
Chúng ta nào hãy ra tay,
Chia cơm sẻ áo làm ngay điều lành.
Đây là cách thể thực hành,
Giới răn Bác ái chân thành vị tha.
Điều này làm đẹp ý Cha,
Khi ta biết sống sâu xa nghĩa tình.
Vậy là hai chữ Đệ Huynh,
Trở thành hiện thực bằng tình của Cha.
Ngày đêm vui sống trong nhà,
Bởi ta với họ đều là anh em.

CHỜ

Xin trời vạt nắng ấm nồng
Để hong khô hết giá băng cuộc đời
Giao mùa se sắt đất trời
Con chim cũng chợt hót lời nhớ thương
Mẹ ngồi vá áo mùa Đông
Chờ Xuân ấm áp vô thường về đây

Giải đáp thắc mắc cho người trẻ

GIA ĐÌNH KHÁC ĐẠO

Hỏi:

Con được sinh ra trong gia đình có Bố là người bên lương và Mẹ là người Công giáo. Bố con vẫn giữ những nghi thức cúng bái, đưa tang, ăn cơm cúng... Bà nội con thường đi gặp Thầy ở Chùa để xin giải hạn cho con. Con đã được rửa tội, và hiểu rõ những bối rối của Mẹ con. Vậy, chúng con có được tham gia những nghi thức mà Bố và Bà con tham gia không?

Trả lời:

Đây là một câu hỏi thường gặp, vì thật ra trường hợp của gia đình bạn không phải là trường hợp hoạ hiem ngày nay. Sau hơn 400 năm Tin Mừng đến Đất Việt, người Công giáo ở thời điểm hiện tại vẫn chỉ là một thiểu số trong lòng dân tộc Việt Nam. Trước đây, Đạo Công giáo ở Việt Nam đã phải trải qua một thời gian dài sống khép và kín theo hướng tự vệ. Khi đó người Công giáo chỉ được phép lấy người Công giáo và không có nhiều gia đình sống theo hôn nhân khác đạo. Nhưng khi cuộc sống mở ra, nhất là khi Giáo hội Công giáo Việt Nam đã chọn “sống đức tin giữa lòng dân tộc”, nhiều khả thể khác được mở ra với các gia đình Công giáo. Hôn nhân khác đạo đã không còn là chuyện quá lạ lẫm hay cấm kỵ.

Tuy nhiên, nói như thế không có nghĩa là phủ nhận những khó khăn và thử thách trong đời sống đạo của hai mẹ con bạn. Mẹ của bạn đã theo tiếng gọi của con tim, đã can đảm chọn đi một con đường khó. Trên con đường ấy, nỗ lực gìn giữ đức tin và việc nuôi dưỡng bạn lớn lên theo truyền thống Công giáo là điều rất đáng trân trọng. Những bối rối và trăn trở của cả hai mẹ con bạn trong việc làm sao để sống đúng đức tin của mình cho chính đáng và phù hợp cũng là điều rất đáng trân trọng.

Để phần nào giải gỡ những bối rối và trăn trở ấy, trước hết, chúng ta cần nhận ra những điều tích cực trong gia đình của bạn.

Nếu ngay từ đầu, bố mẹ của bạn và gia đình nội ngoại hai bên đã đồng thuận trong việc Đạo ai nấy giữ, đồng thời Giáo hội đã chuẩn nhận việc hôn nhân khác đạo, thì điều quan trọng nhất là việc thực hành đức tin riêng của mỗi bên cần phải được tôn trọng, đúng không? Bạn đã được cho rửa tội để làm người Công giáo, nghĩa là gia đình bên nội đã có một sự tôn trọng nhất định đối với mẹ bạn và tôn giáo của mẹ bạn rồi. Việc chấp thuận để cho bạn được rửa tội và được giáo dục theo đức tin Công giáo cũng cho thấy gia đình bên nội cũng đã giữ lời hứa so với cam kết ban đầu của mình. Nếu hai mẹ con bạn đã có đủ tự do để sống đức tin Công giáo của mình, bố của bạn cũng xứng đáng có được sự tự do ấy để sống đức tin của mình, phải không?

Vì thế, việc bố của bạn theo những nghi thức của Phật Giáo, hay của niềm tin tự nhiên theo truyền thống gia đình bên nội, là điều cần được tôn trọng. Việc thực hành những nghi thức cúng bái, đưa tang, ăn cơm cúng... cho thấy bố của bạn là một người có đời sống tâm linh, có tâm

tình tôn giáo. Đây là phẩm chất rất quý của con người sống trong thời hiện đại. Cũng vậy, việc bà nội đi Chùa cầu siêu cho cháu của mình cũng là một điều chính đáng, phải không? Đó là cách bà thể hiện tình thương và sự chăm sóc cho cháu mình. Bạn nên nhận sự quan tâm và chăm sóc ấy, nên cảm ơn bà nội của mình về điều ấy. Hơn nữa, cả gia đình bên nội của bạn theo Phật Giáo, chắc chắn những ngày giỗ chạp hay đám tiệc của nhà nội sẽ phải được tổ chức theo nghi thức tôn giáo của bên ấy. Đối với những nghi thức ấy, bạn nên có sự tôn trọng đúng mực.

Sự hiện diện của mẹ con bạn với cả đại gia đình trong những dịp họp mặt và lễ truyền thống như thế là cách sống sự hiệp thông và nuôi dưỡng tinh thần gia đình. Đó là một phần của gia đình mà mẹ bạn đã chọn để sinh bạn ra và nuôi dưỡng bạn lớn lên. Vì vậy, hai mẹ con bạn không nên tự tách mình ra khỏi bầu khí gia đình chỉ vì lý do khác biệt về tôn giáo. Bởi lẽ, nếu nài vào lý do khác biệt tôn giáo để hai mẹ con bạn sống tách biệt và cô lập, thì hoá ra tôn giáo lại trở thành duyên cớ của sự phân biệt và chia rẽ trong cùng một gia đình hay sao?

Cần phân biệt rõ rằng việc vái hương hay cúi đầu tỏ lòng tôn kính trước Đức Phật không phải là việc tôn thờ ngẫu tượng. Cũng giống như việc người Công giáo thấp nhang và cúi đầu trước bàn thờ của ông bà tổ tiên: đó là cách thể hiện lòng hiếu thảo và tôn kính, chứ không phải là tôn thờ. Chúng ta chỉ tôn thờ một mình Thiên Chúa. Trong đức tin của chúng ta, Đức Phật là một Đáng đáng kính, đáng để chúng ta bày tỏ lòng kính ngưỡng mộ và tôn trọng.

Thêm nữa, có thể phân biệt rằng tham dự thì khác với tham gia. Bạn có thể tham dự vào những nghi lễ trong gia đình bên nội bằng sự hiện diện và sự tôn trọng, bằng mối dây hiệp thông gia đình. Nhưng sự tham dự ấy không có nghĩa là bạn tham gia vào việc thờ phượng của một tôn giáo khác. Bởi vì bạn mang một đức tin

khác, một văn hoá khác, lòng của bạn hướng về một Đấng khác.

Chúng ta thờ phượng một Thiên Chúa duy nhất. Tuy nhiên, cần nhớ rằng việc thờ phượng một Thiên Chúa duy nhất không loại trừ và cấm chúng ta bày tỏ lòng tôn kính đối với những bậc đáng kính, dù là trong tôn giáo mình hay trong các tôn giáo bạn. Cần nhìn nhận rõ ràng rằng những người thuộc các tôn giáo khác không phải là đối thủ, càng không phải là kẻ thù nguy hiểm cho đức tin chúng ta. Chúng ta luôn có thể chung sống trong an bình và dành cho nhau sự tôn trọng sâu sắc với những người khác niềm tin với chúng ta. Đó là cách để chúng ta xây dựng một thế giới hoà bình. Thế giới ấy khởi đi từ chính gia đình của bạn.

Đây là lời khuyên quan trọng dành cho bạn: khi bạn và mẹ của bạn đã cùng chia sẻ với gia đình bên nội những sinh hoạt của họ, thì thỉnh thoảng cũng nên mời họ tham dự vào các sinh hoạt cầu nguyện của bên mình, phải không? Nếu bạn đã cùng tham dự những buổi cầu nguyện với gia đình nhà nội, bạn có từng thử cũng mời họ tham dự giờ cầu nguyện và giải thích cho họ về ý nghĩa của việc cầu nguyện trong đạo Công giáo không? Nếu bạn đã một vài lần đến Chùa cùng với bố và nội, bạn có từng thử mời họ một

Trang Mục Vụ Gia Đình

vài lần đến Nhà Thờ với mình không? Chẳng hạn: vào những dịp quan trọng như Giáng Sinh, Phục Sinh, các buổi diễn nguyện thánh ca, hay các hoạt động bác ái xã hội... Đã bao giờ bạn thử mời bố cùng tham dự vào giờ kinh tối, phút hồi tâm cuối ngày, hay một giờ trầm lắng cầu nguyện nào đó với mẹ con bạn không?

Mục đích của chúng ta ở đây không phải là việc “dụ khi” bố của bạn hay nhà bên nội của bạn vào đạo Công giáo. Mục đích chính ở đây, trước hết là giúp cho bố bạn và nhà bên nội có cơ hội để hiểu và có thiện cảm với Đạo của mẹ con bạn. Đừng trình bày với gia đình bên nội về Đạo của mình như là Đạo cho phép làm điều này, cấm làm điều kia... như thể Đạo chỉ là một bộ luật và một mớ nguyên tắc. Hãy giới thiệu cho họ về một Thiên Chúa là Cha bao

dung và yêu thương, một Thiên Chúa không nhất thiết phải luôn luôn đòi hỏi và áp đặt, một Thiên Chúa dám đặt niềm tin của mình vào tự do của con người.

Biết cách sống tốt đức tin của mình trong gia đình, biết bám rễ từ tinh thần đại đồng Kitô giáo để xây dựng hạnh phúc gia đình, biết đâu bạn và mẹ của bạn có thể thuyết phục được bố và chia sẻ được với bố về niềm tin của mình thì sao! Chân lý luôn có cách tự tỏ lộ mình. Sau khi bạn đã làm hết mọi sự tốt đẹp trong khả năng của mình, phần còn lại Chúa sẽ lo.

(Trích Giải Đáp Thắc Mắc cho người trẻ Công giáo, Tập 4, Nxb Tôn Giáo, 04/2021)

Cao Gia An, S.J.

Thơ

Kha Đông Anh

HỢP MẶT NGÀY XUÂN

Ngày Xuân họp mặt gia đình,
Đây là cơ hội cho tình nở hoa.
Nghĩa tình giữa Mẹ và Cha,
Với cùng con cái đậm đà sắc hương.
Nơi đây chẳng có ghen tương,
Cũng không đồ kỵ vẩn vương buồn phiền.
Cùng nhau tiến bước đi lên,
Trên đường chân lý trung kiên làm lành.
Chung vai sát cánh góp phần,
Dựng xây gia thất ngàn lần đẹp xinh.
Chẳng ai còn sống cho mình,
Nhưng cho kẻ khác bằng tình Ba Ngôi.
Mọi người hoàn tất cuộc đời,
Bước vào cõi sống muôn đời vinh quang.

DUYÊN XUÂN

Cảnh xuân biếc lộc, thắm hoa
Lòng anh tự hỏi: Xuân già hay non?
Niềm vui cuộn cuộn trong hồn

Hỏi em có biết xuân non hay già?
Đất trời chung kết duyên hoa
Xuân về anh lóng ngóng chờ xuân em

ĐÀN XUÂN

Đàn xuân khoan nhặt vô thường
Đưa ta vào mộng yêu đương với người
Cung trầm buồn tiếng xa xôi
Đôi tay đắm đuối mê say dương cầm
Đàn ngân thánh thót tiếng xuân
Ru ta bay bổng cung đàn yêu thương

LÍ LẮC MÙA XUÂN

Xuân tô thêm chút son môi
Để cho mộng đỏ đôi môi căng tròn
Xuân thoa thêm chút phấn hồng
Gọi là làm dáng cho nồng nàn xuân
Xuân mà mượt mái tóc huyền
Cài hoa gìn giữ nét duyên ngọc ngà
Xuân mặc áo trắng ước mơ
Gót hài lí lắc cho ngơ ngẩn đời
Xuân mơ mộng nét tuyệt vời
Làm sao không đắm say lời tình xuân

Tin Mừng Matthêu

Đào sâu kiến thức về chu kỳ phụng vụ năm A

Từ khi cải cách phụng vụ sau Công đồng Vatican II, cứ mỗi ba năm thì chu kỳ các bài đọc Chúa Nhật lại bắt đầu với Tin Mừng Matthêu. Đối với những người thường xuyên rao giảng Lời Chúa thì có lẽ đây là một thách thức. Có thể nói cái gì mới hơn không? Có thể hiểu hơn về những gì đã khá quen thuộc rồi không? Bài viết này đề nghị những con đường mới để theo đuổi suốt năm phụng vụ Thánh Matthêu.

Trước khi lên đường, nên lưu ý ngay từ đầu rằng quan trọng là hướng đi. Mỗi năm phụng vụ mới, dù khá quen thuộc, nhưng cũng cho ta một cơ hội mới để đào sâu kiến thức về những gì mà ta đã biết rồi. Thực tế, điều đó có nghĩa là chúng ta được mời gọi để một lần nữa cởi mở

chính mình ra và ngạc nhiên về những điều mà ta cho rằng mình đã biết rõ.

Một cách để đào sâu về Thánh Matthêu là sử dụng những nguồn tài liệu mới như bạn đồng hành trong năm nay. Trong khi những cuốn chú giải lập lại những thông tin cơ bản, những cuốn sách mới cho ta những cái nhìn mà ta chưa từng nghĩ trước đó. Về Matthêu, tôi đề nghị ba nguồn mới: các chú giải của Brendan Byrne trong “The Paulist Biblical Commentary” (Paulist Press, 2018); David R. Bauer, “The Gospel of the Son of God: An Introduction to Matthew” (IVP Academic, 2019); và nhiều tính kỹ thuật hơn là cuốn R. Alan Culpepper, “Matthew: A Commentary” (Westminster John Knox, 2022). Không có gì sai khi đọc lại các nguồn hữu ích

đã sử dụng trong quá khứ song việc tiếp cận những trình bày mới về Tin Mừng khiến cho việc tận dụng những nhãn quan học thuật mới trở nên xứng đáng với nỗ lực, giúp ta khám phá Matthêô sâu xa hơn.

Thay vì đưa ra một bản tóm những phần khác nhau của Tin Mừng Matthêô, tôi đưa ra vài con đường để suy tư sâu hơn về “Tin Mừng đầu tiên” này – gọi như thế vì đây là Tin Mừng được xếp đầu tiên trong Tân Ước – được gán cho Thánh Matthêô, người môn đệ hành nghề thu thuế của Đức Giêsu (cf. 9:9).

Bối cảnh và trình thuật

Lời khuyên đầu tiên xem ra có tính trần tục và quá hiển nhiên song thường bị bỏ qua. Vì Matthêô là Tin Mừng “xếp theo trật tự” nên nhiều nhà giảng thuyết thường tập chú vào những phần nổi bật. Đầu tiên trong số này là 5 “bài giảng” lớn, hay diễn từ, bắt đầu với Bài Giảng Trên Núi lòng danh (các chương 5-7; rồi 10, 13, 18 và 23-25). Từ thời cổ, năm giáo huấn này của Đức Giêsu đã thu hút các nhà chú giải như là những dấu cấu trúc. Nhưng tiếp cận này đã bỏ qua một đặc điểm quan trọng: Matthêô trước hết và trên hết là một trình thuật, không chỉ đơn giản là bộ sưu tập giáo huấn tâm linh và đạo đức.

Nhà giảng thuyết sẽ phải chú ý hơn đến bối cảnh của mỗi đoạn trích Tin Mừng được sử

dụng suốt năm phụng vụ. Cái gì đi trước cái gì đi sau một đoạn Tin Mừng có thể giúp định khung nhiệm vụ của đoạn ấy trong Tin Mừng. Câu chuyện kéo dài từ bản gia phả (cf. 1:1-17) cho đến Đại Ủy Nhiệm (28:16-20), từ ông Abraham cho đến vương quốc cánh chung. Đây là lời loan báo về “Emmanuel” — Thiên Chúa ở cùng chúng ta — mà sự hiện diện được bảo đảm ngay sau khi Ngài trở về với Chúa Cha (1:23; 18:20; 28:20).

Khi trình thuật này được mở ra, nó mạc khải rằng Đức Giêsu là người Con trung thành và vâng phục của Thiên Chúa trong cả Lời (đặc biệt là 5 diễn từ) và hành động (vô số những phép lạ). Mọi điều trong Tin Mừng đều ở đây để củng cố cho căn tính này, là hiện thực của những gì được các ngôn sứ loan báo. Chú ý đến lược đồ bao quát này có thể giúp cho nhà giảng thuyết thấy được những đoạn riêng lẻ nổi kết hay nâng đỡ trình thuật. Nó đặt đỉnh trong cuộc khổ nạn và phục sinh của Đức Giêsu (các chương 26-28), trình bày ngài như là người con đích thực của Thiên Chúa vì đã tự nguyện chấp nhận ý Chúa Cha khi chịu đau khổ và chết đi để cứu dân Ngài. Câu chuyện Đấng Emmanuel Cứu Thế xảy ra trọn vẹn như thế (1:21; 26:28; 27:54).

Chiến thuật thứ hai để giảng Tin Mừng Matthêô là tìm kiếm các chủ đề xuất hiện thường xuyên trong diễn biến câu chuyện về Đức Giêsu. Không có Tin Mừng Nhất Lãm nào có tính khái quát. Mỗi Tin Mừng có những điểm nhấn riêng biệt, đem lại cho nhà giảng thuyết điểm thuận lợi duy nhất mà từ đó có thể hiểu nhãn quan của Tin Mừng Matthêô. Trong số nhiều chủ đề có thể, tôi chỉ ra bốn chủ đề.

Đặc tính người môn đệ

Matthêô không chỉ tập chú vào Đức Giêsu là Đấng Cứu Thế và là Con Thiên Chúa. Ông cũng chen vào chủ đề người môn đệ. Đây là điều rõ ràng theo hai cách. Trước hết, Matthêô là Tin Mừng duy nhất sử dụng từ “Giáo Hội”

(tiếng Hy Lạp là: *ekklēsia*), đầu tiên là khi nhìn nhận Phêrô là tông đồ thứ nhất (cf. 16:18) và rồi khi nói đến toàn thể cộng đoàn các môn đệ (18:17). Đức Giêsu nói rõ trong trọng tâm Bài Giảng Trên Núi khi dạy các môn đệ Kinh Lạy Cha (6:9-13) rằng Ngài đang thành lập một cộng đoàn mới dựa trên đức tin chứ không phải máu huyết (12:48-50).

Thật ra, có thể xem 5 diễn từ như giáo huấn đặc biệt về bản tính người môn đệ. Các môn đệ được mời gọi giống như con trẻ (chứ không phải là trẻ con), để theo chân Đức Giêsu bằng cách vác thập giá, phục vụ hơn là được phục vụ, và tham dự vào sứ vụ của Đức Giêsu như rao giảng, chữa lành và – sau khi Đức Giêsu về với Chúa Cha – là dạy dỗ (cf. 28:20).

Không giống như đặc tính các môn đệ trong Tin Mừng Marcô, trong Tin Mừng Matthêu họ dễ nhận thiên tính của Đức Giêsu hơn (cf. 14:33; 16:16), dù đôi khi “kém tin” (6:30; 14:31) hoặc sa vào những nghi ngờ, thậm chí vào giai đoạn cuối (28:17). Matthêu nhấn mạnh những đặc tính môn đệ nào đó. Một đặc tính đó là họ không phải là một tổ chức tự nguyện (8:18-22). Đức Giêsu đã phải kêu gọi các môn đệ và họ phải tự do đáp trả và đi theo (4:18-22). Hơn nữa, các môn đệ cần từ bỏ các mối quan hệ trần thế (10:37-39) và của cải vật chất để theo Đức Giêsu (10:8). Quan trọng hơn hết, họ phải sẵn sàng chịu đau khổ vì Tin Mừng (10:16-19).

Các môn đệ được mời gọi là “muối” và “ánh sáng” trong thế gian (cf. 5:13-14), và họ được sai đi để loan báo Tin Mừng về Đức Giêsu và kêu gọi mọi người sám hối. Rủi thay, cũng như trong Marcô, khi thời khó khăn đến, ngay cả các môn đệ khá miễn cảm này cũng tránh xa Đức Giêsu trong lúc cần thiết (26:56). Làm môn đệ không hề dễ dàng.

Luân lý của Nước Trời

Một chiều kích mạnh trong Tin Mừng Matthêu là nhãn quan luân lý. Chìa khóa để mở

nó là Bài Giảng Trên Núi. Hầu hết các nhà chú giải đều xem diễn từ này là tài liệu nền tảng của Kitô giáo. Nó xuất hiện không chỉ trong chú giải Tin Mừng thứ nhất này mà còn trong các bài đọc Mùa Chay, khi các Kitô hữu được mời gọi thống hối, sửa đổi và hoán cải. Thậm chí bối cảnh của bài giảng cũng quan trọng. Đức Giêsu giảng nó ở trên đỉnh núi – nơi hiện diện và mạc khải của Thiên Chúa, nhắc nhở lại việc ông Môisê nhận lãnh lề luật – và thánh giả gồm các môn đệ ở hàng đầu tiên vây quanh là “đám đông” (5:1).

Có nhiều đặc điểm nổi bật. Nó bắt đầu với Bát Phúc (thật ra là chín chứ không phải tám), nêu tiêu chuẩn cao cho tất cả môn đệ Đức Giêsu và ám chỉ sự đau khổ trong tương lai vì danh Đức Giêsu. Nó cũng bao gồm một loạt những chú giải lề luật tận căn – “các ông nghe nói rằng, nhưng ta nói rằng ...” — điều này đòi hỏi các môn đệ phải theo một “sự công chính” cao hơn (5:20). Bài giảng kết thúc với ví von về hai ngôi nhà trái nghịch nhau, một xây trên cát và một xây trên đá. Chỉ có nền tảng vững chắc mới có thể giữ cho ngôi nhà đứng vững qua thời gian, tượng trưng cho nhu cầu người tín hữu phải đâm rễ sâu vững chãi trong các nguyên tắc luân lý. Ở giữa bài giảng là giáo huấn về cầu nguyện, nổi bật lên trong Kinh Lạy Cha, mời gọi ta làm theo ý Chúa chứ không phải ý mình.

Trang Giáo Lý

Nếu bài giảng hiện thực cho luân lý theo Matthêô thì nó không chứa đựng tất cả luân lý ấy. Tin Mừng này được lấp đầy bằng các giáo huấn quan trọng khác, gồm cả nhu cầu tha thứ cho tha nhân, duy trì hôn nhân và tránh ly dị, đồng thời cũng cảnh báo việc Con Người đến để phán xử, thời gian mà chúng ta sẽ bị tính đến vì điều mình đã làm hay không làm theo sứ điệp Tin Mừng.

Chúng ta cũng sẽ không bỏ qua bản tính cụ thể của lời khuyên Matthêô. Nhược điểm chính, trong mắt tác giả Tin Mừng, là khi ta nói điều này nhưng làm điều khác. Thói giả hình là tội kỵ. Điều này không chỉ chống lại nhóm lãnh đạo Do Thái giáo, nhưng áp dụng cho tất cả các người có đầu óc tôn giáo nghĩ rằng mình có thể làm trọn lề luật của Chúa bằng mồm hơn bằng hành động. Matthêô cảnh báo rằng nói “Lạy Chúa, lạy Chúa” thôi thì chưa đủ để vào nước trời (cf. 7:21; 25:11-12). Hơn nữa, phải trung thực trong lời nói “Có thì nói có, không thì nói không” (5:37). Trong bối cảnh xã hội hiện đại, nơi việc dối trá đã thành đặc điểm tiêu chuẩn cho các ý thức hệ chính trị, và nơi mà việc đăng tin vô danh trên truyền thông đại chúng dẫn đến mọi điều gian dối, trong bối cảnh ấy thì việc phục hồi quan điểm đạo đức thật sự là điều sống còn. Matthêô đã chỉ ra cách.

Ngày phán xét đang đến

Một trong những bốn phản thách thức nhất khi giảng Tin Mừng Matthêô là làm sao tiếp cận được vấn đề phán xét. Chủ đề này nổi lên trong nhiều hình ảnh. Một hình ảnh là ẩn dụ cây sinh trái tốt hoặc trái xấu. Gioan làm phép rửa, tiền hô của Đức Giêsu như là Đấng Cứu Thế, cũng đã rao giảng rằng nếu cây không sinh trái tốt, nó sẽ bị chặt đi và ném vào lửa (cf. 3:10). Đức Giêsu cũng nói bóng gió về điều này (12:33; 13:23). Bài Giảng Trên Núi cũng âm vang giáo huấn này (7:16-20).

Những lời cảnh báo về ngày phán xét xuất hiện nhiều lần trong Tin Mừng và như tiếng kêu

thức tỉnh để hành động đúng với đức tin. Chủ đề cũng đạt đỉnh trong câu chuyện phán xét cừu và dê (cf. 25:31-46), minh họa những hành động cụ thể của chúng ta đối với những người đang cần đến mình, hoặc tốt hoặc xấu khi chúng ta sống sứ điệp Tin Mừng. Thánh Matthêô sử dụng ngôn ngữ khai huyền đặc trưng của Do Thái giáo để hình dung mối đe dọa này (lửa không hề tắt, nghiền răng, khóc than), tất cả là những đặc điểm tiêu chuẩn trong ngày của Ngài.

Ơn cứu rỗi phổ quát

Hầu hết các học giả xem Matthêô có tính Do Thái nhất trong các Tin Mừng. Có nhiều điểm khẳng định điều này, chẳng hạn như những trích dẫn hiện thực điều được loan báo trong Cựu Ước (e.g., 1:22-23; 26:54; 27:9), nhấn mạnh đến “lề luật và các ngôn sứ” (7:12), và lối diễn tả “Nước Trời”, cách nói vòng vo để chỉ triều đại của Thiên Chúa. Matthêô tán dương sứ mệnh cứu rỗi của Đức Giêsu như sứ mệnh được hiến dâng cho toàn thể nhân loại. Matthêô có một nhãn quan phổ quát.

Chủ đề này được gọi lên cách kín kẽ trong tước hiệu của Đức Giêsu là “con cháu Abraham” (1:1), nhân vật mà Thiên Chúa đã hứa cho làm “cha của nhiều dân tộc” (Stk 17:4) và là người đứng đầu gia phả của chính Đức Giêsu (cf. Mt 1:2). Nó được tiếp nối trong các câu chuyện

giống như việc chữa lành người tô tớ của viên bách quan (8:5-13). Đức Giêsu ngạc nhiên khi thấy một viên bách quan Rôma, một người không phải người Do Thái, đến xin Ngài chữa lành cho người đầy tớ của mình. Trước khi đáp ứng lời cầu xin, Đức Giêsu đã khen ngợi lòng tin của ông khi nói: “Tôi bảo thật các ông: tôi không thấy một người Israel nào có lòng tin như thế” (8:10). Ngài tiên báo rằng Nước Trời sẽ không chỉ có dân Israel mà tất cả những người sẽ đến từ phương Đông phương Tây.

Đức Giêsu cũng cảnh báo các thánh giả Do Thái của mình rằng họ không thể chỉ dựa vào di hệ từ Abraham để bảo đảm vào Nước Trời (cf. 3:9). Cần nhiều hơn thế nữa. Song đức tin đòi hỏi phải hoán cải và tuân theo những tiêu chuẩn đạo đức cao hơn nữa của Nước Trời.

Người nữ đối trọng với viên bách quan là người đàn bà Canaan đến từ miền Tyrô và Sidon (cf. 15:21-28). Một lần nữa Đức Giêsu chạm trán với đức tin bên ngoài ranh giới Israel. Thoạt tiên, lời cầu xin chữa lành đứa con gái bị quỷ ám của bà đã bị Đức Giêsu từ chối, Ngài nhấn mạnh rằng mình chỉ được sai đến với “chiên lạc nhà Israel” (15:24). Nhưng chứng kiến lòng thành của bà đối với mình, Đức Giêsu khen ngợi lòng tin của bà và đứa con gái bà được chữa lành cách lạ lùng.

Đỉnh điểm của chủ đề này được tìm thấy trong lệnh truyền cuối cùng của Đức Giêsu phục sinh cho các môn đệ (trên một đỉnh núi!). Đức Giêsu bảo họ ra đi và “làm cho các dân tộc trở thành môn đệ” [tiếng Hy Lạp là: panta ta ethnē], rửa tội cho họ nhân danh Cha, và Con và Thánh Thần” (28:19).

Chúng ta không nên bỏ qua việc đưa chủ đề này vào trong bối cảnh riêng của chúng ta. Nơi đâu mà người Công Giáo muốn thu hẹp đức tin và hạn chế chỉ trong số ít tín hữu thì Đức Giêsu của Matthêu nói rộng vòng vây để

bao trùm lên hết những ai muốn vác lấy thập giá và đi theo Ngài.

Những sai lầm cần tránh

Giảng Tin Mừng Matthêu vừa thích thú vừa thách thức. Tuy nhiên, tôi nghĩ nên tránh vài sai lầm chung chung. Trước hết, đừng chỉ đọc Matthêu như một Tin Mừng giống như các tin mừng khác, thậm chí như các Tin Mừng Nhất Lãm. Hãy cố đi vào khuôn khổ hay vũ trụ của Matthêu và nhận ra cách ông cố truyền đạt cho cộng đoàn của mình những chân lý về Đức Giêsu mà ông nhận ra.

Thứ đến, hãy cố gắng tránh mọi chú giải có tính bài Do Thái. Chẳng hạn, câu khùng khiếp trong 27:25 không phải là lời nguyên rửa người Do Thái vì sự liên quan của vài lãnh đạo Đền Thờ trong cái chết của Ngài. Thật ra, đây là câu mai mỉa, đặt người Do Thái một lần nữa dưới sự mệnh của Đức Giêsu là cứu rỗi dân Ngài.

Thứ ba, mặc cho cấu trúc của sách Bài Đọc, hãy cố giữ một bức tranh rộng lớn hơn của những đoạn trích riêng lẻ cho hợp với trình thuật tổng thể của Matthêu. Từ Chúa Nhật này sang Chúa Nhật khác, có thể đi theo một đường thẳng và phân định những chủ đề đan xen nhau, đây là điều đặc biệt của Tin Mừng này.

Thứ tư, hãy đọc bản văn trước hết, rồi xem các chú thích của cuốn Kinh Thánh, và sau khi suy tư, hãy tra một vài cuốn chú giải. Không gì thay thế được sự tiếp xúc trực tiếp với Lời Chúa.

Cuối cùng, hãy nhớ rằng mỗi bài giảng chỉ truyền đạt một phần nào sứ điệp Tin Mừng. Hãy lấy ra và chọn điều gì thích hợp nhất cho bối cảnh của riêng bạn cũng như hãy nhận thấy rằng mình cần phải để sang một bên vài ý tưởng tuyệt vời. Bạn có thể lấy lại chúng trong ba năm nữa!

Tác giả: Ronald D. Witherup

Chuyển ngữ: Lm. Phaolô Nguyễn Minh Chính

Nguồn: gpquinhon.org

10 KHÓ KHĂN VÀ GIẢI PHÁP GIÚP ĐỌC THÁNH KINH

Cầu nguyện với Kinh Thánh tuy rất quan trọng, nhưng lại nhiều khó khăn. Nhất là với đạo đức bình dân, chúng ta thích đọc kinh nguyện hoặc tham gia lễ hội tụng bưng. Thực tế là rất ít người cầu nguyện với Kinh thánh. Đây là thực sự là thiếu sót trong đời sống đức tin của người Công giáo. Trước tình trạng này, Giáo hội tiếp tục mời gọi và muốn đồng hành với từng người trong việc đọc Kinh Thánh[1]. Với chút chia sẻ dưới đây, chúng ta thử chỉ ra vài thách đố và tạm đưa ra những giải pháp để mỗi người bước vào hành trình Kinh Thánh với nhiều ích lợi và niềm vui.

1. Chưa quen cầu nguyện với Kinh Thánh

Thói quen bao giờ cũng cần tập luyện. Bước khởi đầu bao giờ cũng khó khăn, kể cả việc bắt đầu mua hoặc tìm bản văn Kinh Thánh để cầu nguyện. Nhất là với người trẻ, Kinh Thánh dường như là bản văn còn xa lạ. Các bạn chưa

quen với Kinh Thánh, và hệ quả kéo theo là không thích cầu nguyện với bản văn hấp dẫn này. Không còn cách nào khác là bạn tập thôi! Chúng ta cùng nhau tập tành! Có thể bạn tập trong nhóm cầu nguyện mà bạn đang tham gia. Bạn cũng có thể bắt đầu làm quen từ từ với Kinh Thánh. Có những khó khăn ban đầu. Không sao! Thách đố đến đâu, chúng ta dần dần giải quyết đến đó. Chính trên hành trình này, chúng ta đang cầu nguyện rồi!

2. Ngôn ngữ Kinh Thánh khó hiểu

Đây dường như thuộc về khó khăn tâm lý. Bạn nghe đồn Kinh Thánh thuộc về lãnh vực thần học vốn dành cho linh mục tu sĩ. Giới bình dân làm sao đọc được bản văn khô khan và phức tạp này?! Hơn nữa để hiểu Kinh Thánh, đòi hỏi người ta phải học hành nghiêm chỉnh, dành giờ để tra khảo hoặc vắt óc suy nghĩ về những thông điệp trong Kinh Thánh. Tất cả là tin đồn thôi bạn ạ!

Đồng ý là những điều này có phần nào đúng, nhưng Kinh Thánh dành cho hết mọi người. Bạn đừng quên Chúa Giêsu giảng rao Tin Mừng hầu hết là cho giới bình dân, cho người ít học. Nói thế để cho thấy Kinh Thánh thực sự là bản văn bạn có thể đọc và có thể hiểu. Từ người già đến con trẻ, từ giới chuyên môn cho tới người ít học, ai cũng có quyền và có thể hiểu được Kinh Thánh. Nhất là sau công đồng Vaticanô II (1962-65), Kinh Thánh đã được phép dịch ra Tiếng Việt. Cảm ơn những chuyên gia dịch thuật vốn cho chúng ta bản văn thật dễ hiểu. Do đó,

chúng ta cứ mạnh dạn đọc Kinh Thánh với hết khả năng của mình. Thiên Chúa có cách làm cho bạn hiểu thông điệp Tin Mừng.

3. Sợ hiểu Kinh Thánh sai lạc

Tôi vẫn thích câu này: “người trẻ có quyền thất bại, nhưng không có quyền thất vọng!” Những ai sợ thất bại, người ấy rất khó bắt đầu việc gì đó. Khi bạn sợ hiểu nhầm bản văn Kinh Thánh cũng là lúc bạn gặp rào cản bước vào con đường thú vị này. Nếu bạn đang đọc Kinh Thánh, đón nhận được những bài học tuyệt vời từ bản văn, hãy chia sẻ với người khác. Khi chia sẻ như thế, bạn sẽ thấy mình đúng hay sai.

Có những thông tin trong Kinh Thánh bạn có thể kiểm chứng đúng sai. Chẳng hạn bạn đọc gia phả của Đức Giêsu: “Ê-li-hút sinh E-la-da; E-la-da sinh Mát-than; Mát-than sinh Giacóp; Giacóp sinh Giuse, chồng của bà Maria, bà là mẹ Đức Giêsu cũng gọi là Đấng Kitô.” (Mt 1,14-16). Giuse con của Giacóp trong Cựu Ước, bạn nghĩ là khác với Giuse, cha nuôi của Chúa Giêsu. Nhưng có người cho rằng họ là một nhân vật. Bạn hãy đối thoại với họ. Khó quá thì hỏi linh mục hoặc một sơ nào đó. Họ sẽ chỉ cho bạn: đó là hai nhân vật khác nhau[2]: Một trong Cựu ước, một trong Tân Ước (cha nuôi của Đức Giêsu). Vậy là bạn đã đúng. Và lại, Kinh thánh trao cho bạn những tâm tình thiêng liêng vốn mang tính chủ quan và cá nhân. Điều này khó phân biệt đúng sai. Quan trọng là bạn đọc Kinh Thánh và thấy mình hạnh phúc hơn, yêu đời, yêu người và yêu Chúa hơn.

4. Đọc Kinh Thánh mất thời gian

Đây là lý do rất buồn cười. Buồn vì ai cũng nhận thấy Kinh Thánh quan trọng và đáng để đọc hoặc cầu nguyện, nhưng lại ít người đọc. Cười vì chúng ta đâu có thiếu thời gian. Ai cũng có 24 giờ một ngày để làm những điều cần thiết. Nhiều người dành giờ để lướt Web, xem TV hoặc tám chuyện, nhưng họ lại không có giờ để đọc Kinh Thánh. Chắc đến lúc chúng ta cần thay đổi tư

duy. Đọc Kinh Thánh không mất giờ đâu. Mỗi ngày bạn dành 30 phút để đọc Kinh Thánh theo lịch phụng vụ hằng ngày. Bạn có thể mở sách thánh tại nhà, hoặc tải App Kinh Thánh hoặc tìm bản văn trên Internet để đọc[3]. Tiến trình này không mất quá nhiều giờ đâu bạn. Ngược lại, nếu có thói quen đọc Kinh Thánh, cuộc sống của bạn sẽ thú vị và hạnh phúc hơn nhiều. Từ nguồn năng lượng này, bạn sẽ làm được nhiều điều thú vị khác nữa.

5. Kinh Thánh nhàm chán quá

Vì không thích nên nhiều người đưa ra kết luận trên. Vì chưa quen nên chúng ta gán mác cho cuốn Kinh Thánh là bản văn chán ngấy. Tôi biện minh cho Kinh Thánh một chút. Bạn biết không, từ 2000 năm qua, Kinh Thánh luôn là nguồn bất tận để các nhà nghiên cứu, tham khảo và giải thích. Kinh Thánh được dịch ra hầu hết các ngôn ngữ trên thế giới. Đó là chưa kể đến Cựu Ước, trong đó có cuốn được viết cách đây 3,5 ngàn năm (sách Sáng Thế: 1445-1405 BC)[4]. Tất cả đều vẫn sống động và đang nuôi dưỡng tâm hồn của nhiều người (Dt 4,12). Thiên Chúa vẫn nói qua bản văn Kinh Thánh từ cổ chí kim. Nếu là bản văn nhàm chán như bạn nghĩ, chắc người ta đã quên cuốn sách này từ lâu rồi. Đã đến lúc chúng ta cần ngạc nhiên rằng: “Tại sao suốt dòng lịch sử Kinh Thánh luôn quan trọng cho rất nhiều người?” Khi bạn trả lời được câu

Trang Giáo Lý

hỏi này, cũng là lúc bạn phát hiện ra rằng: “Ôi! Kinh Thánh là bản văn rất thú vị!”

6. Đọc Kinh Thánh tùy hứng

Dù sao tôi cũng vui với nhóm người này, bởi ít nhiều các bạn đã đọc Kinh Thánh. Chúng ta để ý đến động từ “tùy hứng”. Thích thì đọc, không thích thì thôi. Đó là phong cách của nhiều bạn trẻ thời nay, không chỉ đối với Kinh Thánh, nhưng trong nhiều lĩnh vực các bạn cũng tùy hứng. Kinh nghiệm cho thấy tùy hứng là con đường ngắn nhất để chấm dứt một công việc gì đó. Chúng ta không thể hứng thú mãi, vì có lúc mệt mỏi, lúc buồn sầu. Chính những lúc ấy, Kinh Thánh lại cần thiết để giúp bạn vượt qua. Tùy hứng cũng giết chết thói quen. Do vậy, bạn từ từ chuyển tùy hứng thành thường xuyên, và tạo thành thói quen đọc Kinh Thánh nhé!

7. Cuốn Kinh Thánh dày và cao siêu

Đây là lý do chính đáng. Kinh Thánh không chỉ là một cuốn sách, nhưng đúng hơn là một thư viện thu nhỏ gồm 46 cuốn Cựu ước và 27 cuốn Tân Ước. Mỗi cuốn gồm nhiều chương dài ngắn khác nhau. Mỗi chương lại có những câu chuyện thú vị riêng. Mỗi câu chuyện lại có những lòng ghép văn hóa, tôn giáo và sứ điệp Tin Mừng. Kể ra chút như thế để chúng ta thấy Kinh Thánh xứng đáng là Lời Chúa sống động và trường tồn.

Tuy nhiên, Lời Chúa lại phù hợp cho mọi người. Nếu bạn là người học thức, cứ đọc Kinh Thánh với hết khả năng của mình. Nếu bạn là người chưa học hỏi Kinh Thánh, cứ mở ra để đọc. Trước là nắm bắt thông tin, sau là để gặp gỡ, lắng nghe lời của Chúa. Đừng quên đọc Kinh Thánh không phải để học kiến thức cao siêu, nhưng là để đón nhận lời hằng sống ban cho mình. Khi học thần học, môn Kinh Thánh, giáo sư của tôi phân tích rất nhiều chi tiết thú vị liên quan đến học thuật. Tuy nhiên, linh mục ấy cũng nhắc chúng tôi về tinh thần cầu nguyện, nghĩa là đọc Kinh Thánh với con tim tôn thờ và

chúc tụng Thiên Chúa. Khi ấy, những điều cao siêu sẽ ngự vào tâm hồn bạn.

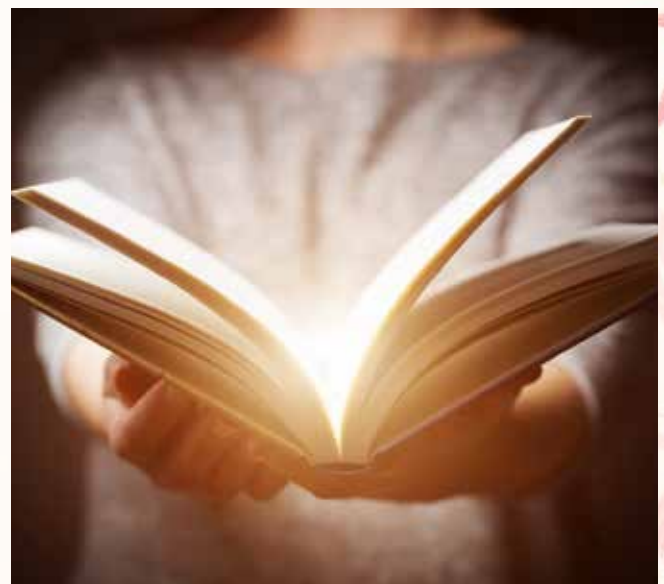
8. Suy niệm Kinh Thánh để bị chia trí

Chia trí hoặc buồn ngủ là điều thường xảy ra trong khi chúng ta cầu nguyện, kể cả lúc tham dự thánh lễ. Trước hết bạn đừng quá lo lắng về điều này. Có những chia trí chính đáng, vốn là điều bạn đang bận lòng. Sau khi đọc Kinh Thánh, bạn cứ cầu nguyện với Chúa những nỗi lòng của mình. Bạn đừng lo mình không suy niệm về bản văn. Lý do lúc này bạn cần Thiên Chúa giúp trong những bận lòng của mình.

Mặt khác bạn thường chia trí về giờ giấc. Điều này dễ khắc phục với chiếc điện thoại hoặc đồng hồ báo thức. Bạn muốn cầu nguyện 30 hoặc 45 phút, cứ hẹn giờ. Hết giờ tự động chuông báo cho bạn dừng cầu nguyện. Vấn đề còn lại là bạn hoàn toàn chú tâm vào Kinh Thánh, với những tâm tình và thắc mắc, những cảm xúc đang diễn ra trong tâm hồn mình. Kinh nghiệm cho thấy nếu bạn bị thu hút vào giờ cầu nguyện, thời lượng sẽ đi qua rất nhanh.

9. Mua Kinh Thánh để trưng trên kệ

Đành rằng gọi là Sách Thánh, nhưng không phải để bạn chiêm ngắm trên kệ sách. Thay vào đó, bạn mạnh dạn mở ra đọc. Nếu theo lịch phụng vụ hằng ngày, bạn có thể tìm đoạn Kinh Thánh trong ngày để đọc. Thậm chí bạn có thể

“tô màu-highlight”, gạch những chỗ quan trọng, ghi chú những điều bạn muốn vào cuốn sách. Mục đích là giúp bạn nhớ Lời, nhớ ý và nhớ cả những chỗ mình đánh dấu. Vì Sách Thánh là của bạn, nên nếu bạn cầu nguyện thường xuyên, sẽ đến một ngày bạn gặp lại đoạn mình đã nguyện cầu. Lúc ấy sẽ cho bạn những kinh nghiệm và tiếp tục làm mới lại những điều bạn đã cầu nguyện.

Thậm chí bạn có thể mua hai cuốn: khổ nhỏ và khổ lớn, hoặc chỉ Cựu Ước, Tân Ước. Lúc đi đâu đó bạn dễ dàng mang cuốn nhỏ đi.

10. Đọc Kinh Thánh sợ bạn bè chế nhạo

Bạn ơi, thời đại mạng xã hội, điện thoại, Internet rồi mà bạn còn đọc bản văn Kinh Thánh sao? Lạc hậu quá! Hoặc đạo đức giả quá! Thậm chí là khoa trương quá!, v.v. Những lời đàm tiếu như thế khiến bạn chùn bước đọc Thánh Kinh.

Bạn thân mến, đã đến lúc chúng ta sống thật với chính mình. Bạn thấy Lời Chúa bổ ích, quan trọng thì đọc và cầu nguyện thôi. Mặc cho người đời cà khịa, bạn với Chúa là quan trọng. Nếu bạn yêu Chúa, thì cũng thích thú lời của Ngài. Biết đâu chính khi bạn được hoán cải, được sống hạnh phúc, là lúc bạn nên nhân chứng cho Tin Mừng. Và lại, theo thời gian, Thiên Chúa giúp bạn biết đối nhân xử thế. Kho tàng Kinh Thánh có rất nhiều bài học giúp bạn tương quan tốt với người khác. Từ đó, bạn sẽ sớm thoát khỏi mặc cảm trên!

Tạm kết

Quý độc giả thân mến,

Những thách đố trên đây cũng chính là những điều tôi gặp phải. Tôi cũng nghe những thách đố ấy khi trò chuyện với nhiều bạn trẻ. Hẳn nhiên thách đố khi đọc Kinh Thánh còn nhiều hơn số 10 trên đây. Tuy nhiên, không vì thế mà chúng ta ngại ngừng tiếp cận với Thánh Kinh. Thay vào đó, chúng ta xin Chúa cho mình có can đảm và quảng đại để gặp Ngài trong chính Kinh Thánh.

Cầu chúc mỗi người chúng ta bắt đầu hành trình thú vị nơi Kinh Thánh. Khi đó chúng ta sẽ vượt qua những khó khăn với ơn của Chúa và với nỗ lực của chính mình. Mong thay!

Đọc thêm:

03. Đọc Kinh Thánh theo phương pháp Lectio Divina

02. Đọc thư tình Kinh Thánh theo phương pháp nhập cảnh

01. Kinh Thánh là bức thư tình dành cho bạn

[1] “Cần cở võ việc đọc Kinh Thánh đối với cá nhân, việc chia sẻ Lời Chúa trong gia đình hoặc trong nhóm nhỏ, để Lời Chúa thấm nhập cuộc sống.” (<https://hdgmvietnam.com/chi-tiet/thu-chung-nam-2022-cua-hoi-dong-giam-muc-viet-nam-ve-giao-hoi-hiep-hanh-46586>)

[2] <https://hdgmvietnam.com/chi-tiet/hai-nhan-vat-giuse-trong-kinh-thanh-44482>

[3] Bạn thật cẩn thận vì trên mạng có nhiều App hoặc bản văn của anh em Tin Lành dịch, vốn có những khác biệt về văn phong và thuật ngữ so với Công giáo.

[4] Năm các sách thánh được viết ra: <https://www.biblegateway.com/blog/2016/02/when-was-each-book-of-the-bible-written/>

Lm. Giuse Phạm Đình Ngọc SJ

MẸ LA VANG - NỮ VƯƠNG BÌNH AN

Ngày đầu năm, ngày cầu cho hòa bình

Ngày thứ nhất, ngày đầu một năm mới 01/01 Giáo hội cử hành lễ Đức Maria Mẹ Thiên Chúa, Nữ Vương Hòa bình! Giêsu Hải Nhi, con của Đức Maria, món quà cao cả, muôn phần quý trọng được Chúa Cha ban tặng cho nhân loại. Đó là chính Con Thiên Chúa, Ngài là Hoàng Tử Bình An. Thiên tử Bình An là món quà Thiên Chúa trao tặng cho con người. Đây là huyền nhiệm Tình yêu: “Thiên Chúa đã yêu thế gian đến nỗi đã ban Con Một để tất cả những ai tin vào Con của Người thì không phải hư mất nhưng được sống đời đời” (Ga 3, 16), Người Con ấy sinh bởi Đức Trinh Nữ Maria, Mẹ của Đức Giêsu trong nhân tính và cũng là Mẹ Ngôi Hai Thiên Chúa. Mẹ là Hoàng hậu của Hoàng tử Bình an; và chúng ta có thể tôn vinh Mẹ là Nữ Vương Bình An.

1. Ngày cầu cho Hòa bình - Thế giới đang mong đợi điều gì?

Hiện nay trên thế giới, Hòa bình bị đe dọa trầm trọng trên mọi bình diện của cuộc sống. Nhân loại đã đang trải qua những ngày-tháng-năm vì đại dịch covid, rồi thiên tai xảy ra khắp nơi trên trái đất, và chiến tranh giữa các nước. Đặc biệt là chiến tranh hiện tại giữa Nga và Ukraina, gây đau thương chết chóc, tổn thất về nhân lực, tài lực, bao thiệt hại khổng lồ về kinh

tế cho cả đôi bên và thế giới, nhất là bao con người, không được sống các điều kiện xứng với nhân phẩm vì đói lạnh và tù tội... Tiếng súng vẫn nổ, các hỏa tiễn và pháo đạn vẫn rền vang. Ở hai quốc gia này không có tín hiệu ngưng chiến, Lễ Giáng Sinh và Năm Mới vẫn bị băng giá phủ lấp, Ông mặt trời không thể lộ dạng, ông sợ súng đạn chẳng! Trong đó các trẻ em bị thiệt thòi lớn nhất vì cuộc chiến phi nghĩa tước mất đi của các em đời sống bình yên, niềm vui được đến trường, đau đớn bất hạnh vì mồ côi, thương tâm nhất là các em phải mất người thân: cha, mẹ, anh chị em... Nhà các em đã sập cả rồi còn đâu ông khôi, các em biết treo đôi tất của mình ở đâu để nhận quà của Ông Già Noel... Ngày Lễ Giáng sinh và Năm Mới là ngày lễ cầu cho Hòa bình, nhưng thấy muôn trùng vơi vợi cho đất nước Ukraina, người dân đây dừng mảnh tri chí này quyết tâm bảo vệ đất nước.

Toàn thế giới đang hướng về Ukraina... Lễ giáng sinh và Năm mới đã đến rồi liệu có cuộc ngưng chiến nào không? Hòa bình ơi ! Sao Hòa bình đi đâu mãi thế! Cuộc chiến đã châm ngòi gần một năm qua (24/02/2022) chưa có dấu hiệu ngừng lại... Hòa bình chưa đến!

Thật hòa bình là điều quá khó tìm thấy trong con người dối trá chỉ muốn chiến tranh, vì họ chỉ nghĩ đến quyền lợi của mình, để bá chủ thế giới, bất chấp lương tâm, luật pháp..., thiếu tình thương, không liên đới, không chia sẻ, không tha thứ, không khoan nhượng... mà chỉ thích máu lửa, căm thù, chết chóc, điều đó làm băng hoại thiện căn của lòng người, như thế thì làm sao có hoà bình! Để xây dựng một con người bình an, một gia đạo an hòa, một thế giới hòa bình, con người với lương tâm chân chính phải đánh bại lòng ích kỷ tham lam, tâm địa độc ác... để có thể có được lòng tốt biết chia sẻ, lòng thương cảm, thân thiện, một nếp sống có văn hóa liên đới tình thương, đối thoại, hòa giải. May ra sự an hòa bình yên lại đến!

2. Chúa Hòa bình ơi, xin hãy đến! Xin mau ngự đến

Những lời của tiên tri Isaia trong đoạn 11, 1-10 chờ gì được ứng nghiệm cho thế giới chúng ta hôm nay, cho các nước đang có ở trong tình trạng đau khổ vì chiến tranh mau thấy ánh sáng hòa bình.

“Từ gốc tổ Gie-sê, sẽ đâm ra một nhánh nhỏ, từ cội rễ ấy, sẽ mọc lên một mầm non...”

Ngài xét xử công minh cho người thấp cổ bé miệng, và phán quyết vô tư bên kẻ nghèo trong xứ sở...

Bấy giờ sói sẽ ở với chiên con, beo nằm bên dê nhỏ.

Bò tơ và sư tử non được nuôi chung với nhau, một cậu bé sẽ chăn dắt chúng.

Bò cái kết thân cùng gấu cái, con của chúng nằm chung một chỗ, sư tử cũng ăn rơm như bò.

Bé thơ còn đang bú giồng chơi bên hang rắn lục, trẻ thơ vừa cai sữa thọc tay vào ổ rắn hổ mang.

Sẽ không còn ai tác hại và tàn phá trên khắp núi thánh của Ta,

vì sự hiểu biết ĐỨC CHÚA sẽ tràn ngập đất này, cũng như nước lấp đầy lòng biển” (Is 11, 1-10).

Lạy Chúa bao giờ chúng con được thấy hòa bình! Tiếng súng, tiếng đại bác ngưng, ... Bao giờ trẻ em Ukraina có thể cầm được món quà của Ông Già Noel trong tay với nụ cười rạng rỡ mãn nguyện? Bao giờ con cái gặp lại cha mẹ trong vòng tay ấm áp tràn ngập yêu thương?

3. Sứ điệp Hòa bình của Đức Thánh Cha Phanxicô

Hòa bình quan trọng và cấp thiết, nên được các Đức Giáo Hoàng rất quan tâm. Thánh Giáo hoàng Phaolô VI thiết lập Ngày Thế giới Hoà

bình, với sứ điệp được công bố từ tháng 12/1967. Ngày này được cử hành lần đầu tiên vào tháng 01/1968 và cứ thế mỗi năm một chủ đề, các Đức Thánh Cha gọi cho toàn thể giới.

Năm nay, sứ điệp của Đức Thánh Cha Phanxicô trong ngày thế giới cầu cho hoà bình lần thứ 56, ngày 01/01/2023: “Không ai có thể được cứu một mình”. Ngài cho chúng ta thấy toàn cảnh của một thế giới đang phải trải qua nhiều biến cố lớn đau lòng mà chúng ta cần dần thân tích cực, trách nhiệm và dựng xây. (trích đoạn)

Ngài nói: “Covid-19 nhấn chìm chúng ta trong đêm tối. Nó làm mất ổn định cuộc sống hàng ngày của chúng ta, đảo lộn các kế hoạch và thói quen của chúng ta, đồng thời phá vỡ sự yên bình bề ngoài của cả những xã hội giàu có nhất, tạo nên sự mất định hướng và đau khổ và gây ra cái chết cho rất nhiều anh chị em của chúng ta...”

Đồng thời, vào lúc đêm tối đại dịch Covid-19 đã được vượt qua, thì một tai họa khủng khiếp mới ập đến... Chúng ta đã chứng kiến sự xuất hiện của một tai họa khác: một cuộc chiến, phần nào có thể so sánh với Covid-19 nhưng được thúc đẩy bởi những chọn lựa tội lỗi của con người. Cuộc chiến ở Ukraina đang gieo rắc những nạn nhân vô tội và làm lan rộng sự bất an..., kể cả đối với tất cả những ai ở cách xa hàng nghìn cây số, phải chịu đựng những tác động phụ – hãy nghĩ đến vấn đề lúa mì và giá nhiên liệu thôi cũng đủ.

Quả thế, cuộc chiến tranh này, như tất cả các cuộc xung đột lan rộng khác trên thế giới, là một thất bại đối với toàn thể nhân loại... Trong khi đã tìm ra vắc xin cho Covid-19, thì vẫn chưa tìm ra giải pháp thích đáng cho chiến tranh. Virus chiến tranh chắc chắn khó chinh phục hơn những virus tác động đến cơ thể con người, vì nó không đến từ bên ngoài nhưng từ bên trong, từ tâm hồn con người, bị tội lỗi làm cho hư hỏng (Mc7,17-

23) (Trích S.điệp của ĐTC trong ngày Thế giới Hòa bình)

4. Mẹ Maria La Vang, Nữ Vương Bình An

Sau tuần bát nhật Lễ Giáng sinh, là Lễ Đức Maria Mẹ Thiên Chúa. Mẹ bọc Con Thiên Chúa mới sinh trong khăn và đặt nằm trong máng cỏ. Chúa Hài Nhi khuôn mặt “đẹp hơn kim cương” mỉm cười, đỉnh ngọ, đôi tay giang rộng, như Chúa vui thích ở giữa các mục đồng và đoàn súc vật, một khung cảnh hòa bình. Có Maria và Giuse, sống khiêm nhường bên Giêsu là Chúa của mình, một gia đình toàn hảo ở trần gian, mẫu gương cho mọi gia đình. Nếu con người sống hài hoà với Thiên Chúa, với tạo vật, biết xây dựng tình người, thì thế giới sẽ sớm chấm dứt chiến tranh để mau thấy lại hòa bình.

Tại La Vang (Việt Nam), Mẹ, Nữ Vương Bình An đã đến xoa dịu vết thương đau cho con dân Việt Nam trong chiến tranh, loạn lạc, bắt bớ vì đức tin... Bây giờ La Vang đã trở nên Trung tâm Hành hương Thánh Mẫu Toàn quốc, và con cái xa gần đã có thể hãnh diện gọi Mẹ là Mẹ

Việt Nam, còn Tổng Giáo phận Huế đã chọn Mẹ La Vang làm bổn mạng. Các biến cố đau thương đã xảy ra tại Việt Nam và đã được Mẹ ra tay cứu giúp, chở che. Chúng ta ngẫm về dòng thơ sau đây khi Nhà Mẹ tan nát với bao đổ vỡ của chiến tranh của Linh Mục Trắng Thập Tự:

**Con ngược lên nhìn Mẹ ái nhân
Bao nhiêu khốn khó Mẹ chung phần
Đạn bom tan vỡ hàng bên cạnh
Ly loạn tang thương vẫn ở gần
Tình Mẹ yêu con dù Cảnh Thịnh
Lòng con mến Mẹ mặc Văn Thân
Dừng chân ngắm vết thời gian đỏ
Biết lấy gì mà báo nghĩa ân.**

(Mẹ an ủi. Trắng Thập Tự, Nhã ca La Vang, trang 35)

1. Cảnh Thịnh-Tây Sơn (1792-1802), bắt đạo Chúa, người có đạo làng Trí Bưu, Thạch Hãn... chạy lên La Vang vùng núi hiểm trở để trốn lánh, và Đức Mẹ đã hiện ra an ủi họ năm 1798.

2. Văn Thân nổi loạn, phò Vua giết giặc, qua việc “Bình Tây sát Tả”, bắt bớ chém giết người công giáo, các tín hữu khiếp đảm chạy trốn lên rừng sâu, có một số 30 người đã bị bắt và đã bị giết chết trên nền nhà thờ Đức Mẹ La Vang vừa bị kẻ nghịch đốt trước ngày hôm đó, năm 1885.

Qua dòng thời gian, năm 1954 do chiến tranh, đất nước bị chia đôi dân chúng tản cư vào miền rừng núi La Vang lập nghiệp - năm 1972 - năm 1975, La Vang tan hoang, thánh đường sụp đổ do bom đạn, dân chúng chết thảm và họ cũng đã bỏ vùng đất La Vang mà trốn chạy... có ít người bám trụ giữ Nhà Mẹ (có một số người chết, trong đó có 3 nữ tu Mến Thánh Giá Huế) Thế rồi, sau chiến tranh, giữa cảnh đổ nát hoang tàn, hầu như toàn bộ công trình đã xây dựng trước đó; và từ rất sớm, năm 1978...con cái Mẹ lại trở về, La Vang được các chủ chăn trách nhiệm, từng bước phục hồi Nhà Mẹ, xây dựng thánh đường để trở thành thành đô của Mẹ.

La Vang đền Mẹ, nơi bình yên, nơi bao nhiêu tâm hồn thiện nam tín nữ, giám mục, linh mục, tu sĩ, người lương dân, người trọng tuổi và thơ nhi, người giàu kẻ nghèo, các đoàn thể... họ đã về sống bên Mẹ ở với Mẹ, trình bày với Mẹ mọi ước vọng để xin MẸ, là Mẹ, là Nữ Vương Bình an bầu cử, xin Chúa ban cho cuộc sống được hạnh phúc, biết đón nhận mọi sự theo Thánh Ý Chúa theo gương của Mẹ đã sống, đã thi hành trong suốt đời.

Kết: Mẹ Maria La Vang, người Mẹ Bồng con, đã hiện đến với cha ông tổ tiên chúng ta. Lễ Mẹ là Mẹ Thiên Chúa trong ngày đầu năm mới. Mẹ bồng Chúa giới thiệu với chúng ta, như Mẹ đã giới thiệu Giêsu Hải Nhi cho các mục đồng, cho các Vị Đạo sĩ. Chúng ta hãy xin Nữ Vương Bình An thừa với Chúa Giêsu là Chúa của Mẹ. Thiên Chúa tự trở nên Hải Nhi bé bỏng, thơ nhi, tự hạ khiêm nhường tốt bụng để trở nên giống con người trong mọi sự. Xin Chúa ban Bình an cho thế giới, cho cuộc chiến tại Ukraina sớm chấm dứt. Thiên Chúa là Tình Yêu giáng thế, chắc chắn Ngài không muốn điều dữ xảy ra trên hành tinh mà Ngài đến trú ngụ... Và đừng quên điều Đức Thánh Cha Phanxicô nhấn nhủ với tất cả chúng ta trong Sứ điệp Hòa Bình năm 2023:

“Tôi mong ước rằng trong suốt năm mới, chúng ta có thể bước đi cùng nhau bằng cách trân trọng những gì lịch sử có thể dạy cho chúng ta. Tôi xin gửi lời chúc tốt đẹp nhất đến các Nguyên thủ quốc gia và Chính phủ, các vị hữu trách của các tổ chức quốc tế, các nhà lãnh đạo của các tôn giáo khác nhau. Với tất cả những người nam và người nữ thiện chí, tôi cầu chúc họ xây dựng một năm mới tốt lành, ngày qua ngày với tư cách là những người kiến tạo hòa bình ! Xin Đức Maria Vô Nhiễm, Mẹ Chúa Giêsu và Nữ Vương Hòa Bình, cầu bầu cho chúng ta và cho toàn thế giới.

Chuyện Phiếm Gã Siêu

MÈO

Tiên hạ thường bảo :

- Nhà báo nói lão ăn tiền.

Thế nhưng, ăn được tiền bằng nghề nói lão không phải là chuyện dễ. Có anh nhà báo khi bài của mình vừa mới được trình làng liền bị bà xã chất vấn :

- Tôi nói cho anh hay : văn là người. Anh đã vắt óc, moi ruột gan phèo phổi để viết nên bài ấy và bài ấy đã phản ánh đúng tim đen của anh và của bọn đàn ông. Vậy cái con nhỏ trong bài ấy là đứa nào ? Liệu cái thần hồn, anh mà lém phéng với ai là...chít mí em đấy.

Không thiếu gì những anh nhà báo đã được ăn đòn hội chợ hay được xoi kẹo đồng vì đã trót đại chõ mồm vào các xếp lớn, hay lạng quạng đụng vô phạm vi chính chị chính em.

Và rốt cuộc chẳng anh nhà báo nào làm giàu hay phát lên nhờ cái nghề ngỗng này, bởi vì ở Việt Nam nhà giáo và nhà báo thì chỉ có nước...húp cháo mà thôi.

Lắm lúc tiền nhuận bút đã tiêu bég đi từ hồi nào, mà bài thì lại chưa viết, thế là đúng hẹn, bèn phải ngồi vào bàn hì hục viết lách gọi là kéo cày trả nợ, một cách văn hoa hơn là “tầm nhà tơ”, nhưng thực chất chỉ là viết nhăng viết cuội.

Như gã lúc này, công việc cuối năm thật bẽ bộn khiến đầu óc trống rỗng, mà hạn nộp bài cho số tết đã tới gần, chẳng biết sẽ phải tán hươu tán vượn về sự gì. Thôi đành phải theo truyền thống vốn đã có từ lâu đời, năm mao thì phải nói lão về...mèo đứt đuôi chứ còn gì.

Mão, miêu hay mèo đó là một loại thú nhỏ thuộc giống ăn thịt, lông mềm, râu trắng, cứng và cử động được, vầu bén, mình nhẹ, leo giỏi và

có tài bắt chuột. Có lẽ chính nhờ tài bắt chuột mà mèo được nhiều người, nhất là người nông dân ưu ái nuôi ở trong nhà.

Đối với lũ chuột thì mèo chính là đại vương sư tử. Người tàu thì bảo :

- Sát nhất miêu, cứu vạn thử. Nghĩa là giết được một con mèo thì cứu được vạn con chuột.

Còn người tây thì nói :

- Absent le chat, les souris dansent. Nghĩa là vắng mèo, chuột nhảy chơi chơi.

Hay :

- Mèo đi ra thì chuột vượn vai theo kiểu vắng chủ nhà gà vọc niêu tôm.

Đã có lần gã quan sát khi chuột thấy mèo thì hình như tứ chi bị tê liệt, co rúm và bắt nhóc nhách. Mặc dù mèo có làm ngơ, ngoảnh mặt đi, thì chuột cũng không thể chạy thoát khỏi móng vuốt của mèo.

Hồi còn bé, gã được học về một câu chuyện ngụ ngôn mang tựa đề là “Hội đồng chuột”. Câu chuyện ấy đại khái như thế này :

Họ hàng nhà chuột, sau một cuộc kiểm tra hộ khẩu, thấy dân số bị sút giảm trầm trọng, khả dĩ đi tới chỗ tuyệt chủng. Thế là họ hàng nhà chuột bèn vội vã tổ chức đại hội bất thường, sớm hơn định kỳ để tìm phương thế cứu vãn tình hình.

Trong cuộc đại hội này, vì sự sống còn của dòng tộc, tất cả từ chuột già đến chuột trẻ, từ chuột đực đến chuột cái, đều tích cực và hăng hái góp ý kiến. Những ý kiến này được ghi nhận, bàn bạc và thảo luận.

Cuối cùng, ý kiến được coi là tuyệt vời nhất và được toàn thể hội nghị vỗ tay tán đồng, đó là tìm cách cột một chiếc chuông nhỏ vào cổ con mèo. Hễ mèo đi tới đâu, chiếc chuông sẽ phát ra những tiếng leng keng báo động để họ hàng nhà chuột có đủ thời gian di tản chiến thuật, rút vào những nơi bảo đảm và an toàn nhất. Mọi chuột đều nhất trí và đồng ý với kế sách này.

Thế nhưng khi hỏi xem có ai sẵn sàng đăng ký thực hiện, thì chẳng một chuột nào dám ghi tên. Và thế là từ chuột già đến chuột trẻ, từ chuột đực đến chuột cái, tất cả đều yên lặng rút lui có trật tự. Thậm chí cho tới ngày hôm nay, mèo vẫn còn là một tai họa to lớn cho dòng họ nhà chuột.

Câu chuyện này làm cho gã bắn khoăn, bởi vì trong đời thường, rất nhiều kẻ và ngay chính bản thân gã cũng giống như loài chuột bởi vì mình nói thì nhiều mà làm chẳng được bao nhiêu. Nói thì đao to búa lớn, còn làm thì chỉ như cây tăm. Thậm chí trăm voi chưa chắc đã được một bát nước xáo.

Tuy nhiên, trong những năm gần đây, tại Việt Nam dòng họ nhà chuột khắp khởi mừng thầm, bởi vì dân bọm nhậu Việt Nam và Trung Quốc rất khoái món thịt mèo, được gọi theo thực đơn nhà hàng là món “tiểu hổ”.

Những tay lái buôn lòng sục khắp hang cùng ngõ hẻm để tìm mua mèo. Mèo mua về được bán cho các nhà hàng, khách sạn và nhất là được xuất khẩu sang Trung quốc. Thế là dòng họ nhà chuột phát triển theo cấp số nhân.

Vì không còn mèo giám sát và canh chừng, nên dòng họ nhà chuột tha hồ, mặc sức đục khoét mọi kho lẫm. Và chuột bỗng trở thành một quốc nạn làm cho chính phủ phải lo lắng và ra tay can thiệp bằng cách trừng trị đích đáng những tay lái...mèo.

Không hiểu thiên hạ chế biến món thịt mèo ra sao. Chứ người dân quê, chỉ cần một mớ rau má đem nấu hay xào với thịt mèo quả là tuyệt vời. Nhất là ruột mèo vừa trắng lại vừa giòn quả là hết xảy.

Từ cái tài bắt chuột, mà mèo bỗng được nhảy tót vào lãnh vực chính trị chính em.

Bởi vì nếu gã không làm, thì một vị chính khách cỡ bự, thuộc hàng đầu của Trung quốc, đó là ông Đặng tiểu Bình, đã lấy mèo làm biểu tượng cho đường lối và chính sách của mình khi tuyên bố :

- Mèo trắng, mèo đen không hệ gì, miễn là bắt chuột.

Phải chăng lời phán dạy này đã khai đường dẫn lối cho chính sách mở cửa, tự do kinh doanh, ngoại quốc đầu tư... miễn sao làm cho dân được giàu và nước được mạnh ?

Được ưu ái nuôi ở trong nhà, nên mèo rất gần gũi và thân thương với người bình dân, đồng thời cũng đã đi vào nếp sống và kinh nghiệm đời thường.

Thực vậy, mèo vốn là dấu chỉ của sự xui xẻo và xúi quẩy :

- Mèo đến nhà thì khó,

Chó đến nhà thì sang.

Bởi đó mấy anh lơ thường không cho hành khách mang mèo lên xe đò, kéo gập sự chẳng lành trong suốt cuộc hành trình của mình.

Rồi mỗi khi khen và tự khen về những thành công và ưu điểm của mình, thì liền bị những kẻ thói mồm kê ngay tù đứng vào miệng, khi họ chu mỏ nói với chúng ta :

- Rõ thật, mèo khen mèo dài đuôi.

Câu kê tù đứng này còn nặng hơn cả câu :

- Mẹ hát con khen hay.

Hoặc câu :

- Lươn ngắn lại chê trạch dài,

Thòn bơn méo miệng chê trai lệch mồm.

Với tuổi đời chồng chất, chúng ta thu tích được một mớ kinh nghiệm, thế nhưng nếu chúng ta lỡ biến chúng thành những kinh nghiệm...sống sợ hãi bởi những ý đồ đen tối, thì chúng ta lập tức trở nên giống mèo, bởi vì :

- Mèo già hóa cáo,

Cáo già hóa chẳng tinh.

Liệu chúng ta đã trở nên “cáo già” hay “chẳng tinh” chưa ?

Thỉnh thoảng một đôi khi trong cuộc sống, chúng ta được vận may thăm viếng hay thần tài gõ cửa vào giữa lúc nghiệt ngã nhất. Thiên hạ không ngại liệt chúng ta vào hàng mèo, bởi vì lúc bấy giờ mắt chúng ta sáng rực như “mèo thấy mỡ” và thiên hạ sẽ không ngần ngại gọi chúng ta là “mèo mù vớ cá rán” hay “ngủ gật gặp chiếu manh”.

Và sau cùng, mèo hiền, mèo ngoan thường được yêu thương, chẳng ai nỡ đánh đập nó, như tục ngữ đã bảo :

- Mèo lành ai nỡ xách tai,

Gái hư chồng dễ khoe tài nổi chi.

Trong đời thường, hình như mối liên hệ giữa mèo và những người bạn sống quanh nó không được tốt đẹp cho lắm.

Trước hết là mối liên hệ với chuột. Như chúng ta đã thấy, hình như sự thù ghét chuột đã in sâu vào bản tính của mèo. Vì thế, hễ gặp chuột là mèo liền xoi tái, chẳng chút xót thương.

Còn họ hàng nhà chuột, vốn ý thức thân phận nhược tiểu và yếu kém của mình, nên theo sự diễn tả của người bình dân, luôn tỏ ra biết điều và lễ độ :

- Bốn con chuột đưa xác con mèo.

Tò te tò te te te tò

Bốn con chuột đưa xác con mèo,

Tò te tò te tí tí te.

Tiếp đến là mối liên hệ với chó. Mèo ghét chuột thế nào, thì có lẽ chó cũng ghét mèo như thế, nhất là mèo con. Nhà già nhiều chuột, định nuôi vài con mèo cho bớt sự phá phách. Thế nhưng hễ xin được mèo con nào, nếu không canh giữ cẩn thận, thì liền bị chó cắn chết.

Đang đêm mà nghe thấy mèo tru lên hai ba tiếng, thì thế nào sáng hôm sau cũng thấy mèo con phơi xác trên trận địa. Vì thế người Pháp đã bảo :

- Vivre comme le chien et le chat. Nghĩa là yêu nhau cũng thể như chó với mèo.

Tương tự như mối liên hệ mẹ chồng nàng dâu vậy :

- Thật thà như thể lái trâu,

Yêu nhau như thể nàng dâu mẹ chồng.

Tuy nhiên một đôi lúc chúng ta cũng thấy mèo và chó sống chung hòa bình với nhau. Có những tay săn ảnh tình cờ chụp được những bức hình mèo ngủ yên trong vòng tay yêu thương của chó.

Xét về những đặc tính của mèo, gã ghi nhận mấy điều sau đây.

Trước hết mèo có nhân đức “sạch sẽ”, bởi vì mỗi khi phóng uế, mèo đều vùi dấp thật kỹ, chứ không phóng uế một cách bừa bãi, thiếu văn hóa như nhiều người.

Thực vậy, Saigon, thành phố Hồ chí Minh, vốn được gọi là hòn ngọc Viễn đông từ lâu, thế mà đi trên đường, đôi khi thiên hạ vẫn dẫm phải những “bãi mìn”, cụ thể là những đồng...phân. Hình như chỗ nào có bảng chữ : cấm đổ rác, cấm tiêu, cấm tiểu, cấp đái... thì chỗ đó lại được chiếu cố đặc biệt. Người ta càng đổ rác nhiều và càng...cho ra hăng. Mỗi lần phải đi qua đó,

thì liền được thưởng thức một thứ xú khí nồng nặc đến nôn mửa.

Vì sạch sẽ mà vùi dấp, thế nhưng chính vì sự vùi dấp này mà mèo lại trở thành biểu tượng cho sự thiếu ngay thẳng, bởi vì thiên hạ thường bảo :

- Lắm la lắm lét như mèo dấp cứt.

Có lẽ vì phải thức đêm bắt chuột, mà suốt ngày mèo nằm ngủ li bì. Với sự nằm ngủ li bì như thế, mèo bị mang tiếng là lười biếng, lười đến độ chảy thây chảy xác, đồng thời tượng trưng cho những kẻ chảnh mắng, bôi bác, qua loa, đại khái, bởi vì họ làm như mèo mửa hay mèo rửa mặt..

Thực vậy, mèo tuy có nhân đức “sạch sẽ” nhưng lại rất sợ nước. Vì thế, để rửa mặt, mèo thường liếm vào bàn chân rồi đưa lên và quẹt quẹt vào mặt, giống như gã hời còn nhỏ.

Phải, hời còn nhỏ, mỗi khi trời trở lạnh, gã rất thích nằm ngủ nướng, cuộn mình trong chăn sưởi rên mé điu hiu. Mẹ đánh thức như gọi đồ sang sông, thế mà gã chỉ ứ ớ :

- Từ từ cái đã.

Khi mở được cặp mi nặng trĩu, thì đã sáng bạch, thiếu điều ông mặt trời chiếu xỏ vào lỗ mũi. Và thế là phải ù té gấp gấp làm một số những công việc cần thiết, như : đi đái, lấy nước, súc miệng, đánh răng, rửa mặt...

Thấy vậy, bao giờ mẹ gã cũng mỉm cười và bảo :

-Con làm cứ như mèo rửa mặt vậy.

Một đặc tính khác của mèo là thích được vuốt ve, mon trớn và chiều chuộng.

Gã nuôi một con mèo, ban sáng ngủ dậy, vừa ngồi vào ghế, thế nào nó cũng đến và cạ vào chân gã. Cạ một vài lần mà không thấy gã nhúc nhích hay động tĩnh gì, thì thế nào nó cũng cấn nhẹ vào chân gã, khiến gã đau điếng.

Vì thế, nhiều hôm vừa mới bán xong điều thuốc lão, mà theo giới ghiền thuốc lão thì điều quan trọng nhất trong ngày, chính là điều đầu

tiên ban sáng, chắc chắn thế nào cũng...phê, đang thở phì phò hay đang thả hồn theo khói thuốc, cũng phải cố gắng đá nhẹ cho nó một phát thì nó mới chịu để cho gã được yên.

Ngoài ra mèo còn mắc phải một thói xấu khác là thích ăn vụng.

Gã nhớ hồi còn bé, mỗi lần bố gã dọn tiệc hay chị gã dọn cơm, thế nào gã cũng được phân công canh chừng, để đuổi ruồi và trông mèo. Có những hôm bóng dáng mèo chẳng thấy đâu, mà thủ phạm ăn vụng lại là chính gã.

Thực vậy, nhìn trước nhìn sau không thấy một ai và thế là gã liền rón rén, nhón vôi một miếng, rồi đút vào miệng mà nhai ngấu nhai nghiêng. Miếng thịt được ăn vụng sao mà nó ngon đáo để, đến giờ nghĩ lại vẫn còn thỉnh thích, mặc dù có...xí hổ tí chút cho tuổi thơ đơn sơ và ngây thơ.

Có lẽ vì thích ăn vụng và thích được vuốt ve mà mèo được dùng để chỉ...bồ nhí.

Tiếng Việt Nam thật là phong phú. Có tình nhân, có người yêu hay có bồ thì hoàn toàn khác với có bồ nhí hay có...mèo. Bởi vì có tình nhân, có người yêu hay có bồ, thường phải là công khai và hợp pháp. Trong khi đó có bồ nhí hay có mèo bao giờ cũng bất hợp pháp và thâm lên vụng trộm.

Gã thành thật “khẩu phục tâm phục” những đấng đờn ông, vợ con đề huề, thế mà còn can đảm đeo bông thêm tí bồ nhí. Vừa hao tiền tốn bạc, vừa mất thời giờ và chỉ tội đau lưng. Còn địa vị và sự nghiệp thì dễ dàng đi đoong, đồng thời một sớm một chiều thân bại danh liệt chóng như trở bàn tay.

Chiều được một cô bồ nhí quả là một nghệ thuật. Bởi vì cũng giống như mèo, cô bồ nhí nào mà chẳng thích được vuốt ve, mơn trớn và cưng chiều. Cô bồ nhí nào mà chẳng hay hờn, hay dỗi, hay nhõng nhẽo và hay đỏng đảnh.....

Biết vậy thế mà khối anh đờn ông vẫn cứ nhào vô như con thiêu thân lao đầu vào lửa.

Thiên hạ thích dùng hình ảnh mèo để so sánh với đờn bà con gái, bởi vì giữa mèo và đờn bà con gái có nhiều điểm giống nhau.

Điểm thứ nhất giống nhau đó là cái khoản ăn.

Mèo ăn ít mà đờn bà con gái cũng ăn ít, vì vậy người đời mới bảo :

- Nam thực như hổ, nữ thực như miu. Nghĩa là đờn ông con giai thì ăn nhiều như hổ, còn đờn bà con gái thì ăn ít như mèo.

Ấy là thiên hạ tự giới hạn vào việc ăn chính thức trong bữa cơm, chứ còn ăn lai rai trong ngày hay ăn hàng với đủ thứ quà vật thì khác. Dem cộng và cân tất cả mọi thứ quà vật này vào thì chưa chắc mèo nào thắng mèo nào, vì đờn bà và nhất là con gái vốn là chúa ăn vặt cơ mà :

- Đi chợ mất tám tiền quà,

Chồng thương chồng bảo về nhà đỡ cơm.

Điểm thứ hai giống nhau, đó là chuyện không và có.

Con mèo ngoáy đuôi bên trái thì sẽ nhảy qua bên phải, cũng vậy con gái bảo có thì chắc chắn là không, bảo không thì chắc chắn lại là có, như một bài hát của Ngọc Lễ :

- Con gái nói có là không, con gái nói không là có.

Con gái nói một là hai, con gái nói hai là một.

Con gái nói ghét là thương, con gái nói thương là ghét,

Đừng nghe những gì con gái nói. Đừng nghe những gì con gái nói...

Gã sẽ mở xẻ chi tiết về chuyện này trong một bài khác.

Điểm thứ ba giống nhau. Đó là về thái độ hiền và dữ.

Thực vậy, mèo thật hiền lành khi nó nằm dài ngủ yên, khi nó cạ nhẹ vào chân mình...thế nhưng mèo cũng thật dữ dằn khi nó nhe răng gầm gừ và giơ móng nhọn chiến đấu với chó, hay vồ chuột nhanh như chớp.

Đờn bà con gái cũng vậy, bình thường thì nhỏ nhẹ dễ thương và dễ mến, nhất là khi cô nường nhõng nhẽo hay... mần duyên. Thế nhưng một khi đã nổi cơn tam bành vì bị chạm tự ái hay bị phỗng tay trên mất mỗi lợi, thì phải biết.

Đang là một cô em bắc kỳ nho nhỏ bỗng hóa kiếp thành một bà chằng lửa, chửi đến nơi đến chốn, chửi có bài có bản, chửi có cung có điệu, tay chân thì múa may quay cuồng thiếu điều lẫn xả vào người ta như muốn ăn tươi nuốt sống vậy.

Về vấn đề này thì gã xin “no table” nghĩa là xin miễn bàn, kéo lại bị ăn cà chua, trứng thối và bị chụp cho cái mũ thiên vị là luôn bốc thơm đờn ông con giai, mà lại hay bốc thối và bôi bác đờn bà con gái.

Tuy nhiên, có một điều hoàn toàn khác biệt giữa mèo và đờn bà con gái, đó là mèo thì luôn có râu, bất kể là mèo đực hay mèo cái. Còn đờn bà con gái thì lại chẳng có râu. Họa lắm mới có. Và nếu có, thì quả là hết chỗ nói.

Đêm bắt đầu về khuya, tiếng con nít xa dần, chìm vào xóm vắng :

- Con mèo mà trèo cây cau,

Hỏi thăm chú chuột đi đâu vắng nhà.

Chú chuột đi chợ hàng xa,

Mua mắm mua muối giỗ cha con mèo.

MÈO 4

Có một câu truyện vui nước ngoài với tựa đề “Nghỉ học vì con mèo tham ăn”, nội dung như sau:

Để tăng tốc trong kỳ thi cuối cấp, thầy giáo đã đưa ra một qui định: Không ai được ra ngoài vì việc riêng, trừ việc đi vệ sinh mà thôi. Qui định được ban bố và thi hành trong một tuần, ai nấy đều nghiêm chỉnh chấp hành. Thế rồi một hôm, trong tiết của thầy giáo, một cậu bé học sinh đứng lên và xin phép:

- Thưa thầy, xin cho em ra ngoài ạ!

- Em ra ngoài có việc gì không?

- Thưa thầy, em xin ra ngoài để về nhốt con mèo nhà em lại.

- Việc đó có quan trọng bằng việc học của em không?

- Thưa thầy, nếu em không nhốt nó lại, chắc chắn em sẽ phải nghỉ học!

- Sao lại có chuyện như thế? Em hãy giải thích tại sao lại phải nghỉ học?

- Thưa thầy, nếu em không về nhốt con mèo nhà em lại, thì nó sẽ ăn hết thức ăn mà mẹ đã nấu cho bố trưa nay. Nếu bố em về mà không thấy gì, thì sẽ trách mẹ ở nhà không chu đáo. Mẹ chắc chắn sẽ cãi lại. Bố sẽ bỏ đi vì chán nản, còn mẹ thì sẽ buồn bã. Sau đó, bố và mẹ sẽ ly dị. Cuối cùng thì em sẽ bơ vơ, nên phải nghỉ học ạ.

Thầy giáo, nghe xong lập luận của cậu bé học trò, cũng toát hết cả mồ hôi hột, nên đành phải cho cậu bé ra ngoài. (St).

Điểm qua tình hình hiện hay, gã nhận thấy “dân số” dòng họ nhà mèo ngày càng bị giảm đi một cách thê thảm và không chừng sẽ dẫn tới một cuộc khủng hoảng trầm trọng, nhất là từ khi người ta quảng cáo rùm beng cho món “tiểu hổ”. Tệ trạng bắt mèo đã có từ lâu, nhưng bây giờ mới thực sự phát triển bằng những bước nhảy vọt khổng lồ. Đoàn quân bắt mèo lùng sục khắp các hang cùng ngõ hẻm để mua bán, đổi chác và...bắt trộm.

Toan Ánh, trong cuốn “Ăn trộm và nghệ thuật bắt trộm”, đã kể lại chuyện bắt mèo ngày xưa như sau:

“Bắt mèo ở đây có nghĩa đen, tức là bắt trộm mèo của người khác. Kể ra thì người ta bắt mèo làm gì? Ở nhà quê mèo vào nhà người ta còn cho là một điềm xấu, nên mới có câu: Mèo đến nhà thì khó, chó đến nhà thì giàu.

Mèo hoang ở nhà quê nhiều lắm và có khi ở tỉnh cũng nhiều. Nhà nào có nuôi mèo, cũng chỉ nuôi một hai con cho nó bắt chuột là nhiều. Nếu chẳng may có con mèo cái đẻ, người ta gọi cho bạn bè, hoặc cũng có khi người ta mang ra chợ bán rẻ được đồng nào hay đồng ấy.

Ai đã có dịp đi xe đồ mà gặp một hành khách mang mèo, chắc cũng phải nhận thấy là xe đồ không chịu chở mèo vì sợ xúi quẩy.

Vậy mà có kẻ đi bắt mèo, chúng bắt để làm gì? Xin thưa: Nguyên do là mấy năm chiến tranh thực phẩm khan, các hiệu cơm tây lại thường phải cung ứng cho khách ăn các món thỏ si-vê, mà thỏ thì kiếm không ra, khách ăn lại cứ đòi ăn. Các ông chủ hiệu đành phải làm phép biến hoá để có thể cho khách xơi. Các ông khách sành ăn, xơi thịt mèo, lại cứ cho là thịt thỏ, thấy nó vẫn ngon thơm, có khi thịt lại thấy bùi hơn món thỏ các ngài vẫn xơi ở nhà. Các ngài cho là đầu bếp ở hiệu nấu khéo và các ngài đã xơi thịt thỏ chính cống rồi.

Cũng vì các ngài khách sành ăn này mà các hiệu ăn phải đi kiếm mèo nhiều để có thịt thỏ bán cho khách. Chỉ oan cho lũ mèo! Và cũng do đó có nạn ăn trộm mèo ở nhà quê và ở cả tỉnh nữa.

Ngay tại Saigon, trước đây đã có bọn đi bắt mèo để bán cho các hiệu ăn, và các ngài sành ăn ở Saigon chắc chắn cũng đã xơi nhiều món thỏ chính cống nấu bằng thịt mèo rồi.

Muốn bắt mèo, bọn ăn trộm mèo lấy thức ăn mà dử. Trong khi mèo mải ăn, chúng chụp cho vào bị, hoặc cũng có khi chúng rất thông lộng cho vào lồng.

Bắt mèo không nguy hiểm, vì thường những chủ nuôi mèo cũng ít khi để ý tới mèo. Người nuôi mèo không thấy mèo về, cho là nó đã đi đâu mất, không ai ngờ nó bị bắt trộm. Không có con mèo này thì nuôi con mèo khác, xin đâu chẳng được mèo con.

Bọn đi bắt mèo chỉ bắt những con mèo lớn vì các hiệu ăn cũng chỉ dùng những con mèo lớn để nấu giả làm thịt thỏ.

Chiến tranh xong, thỏ dễ mua, nhưng bọn đi bắt mèo vẫn không bỏ nghề, vì giá thỏ đắt hơn

giá mề, mà khách sành ăn xoi thịt mề lại vẫn cứ khen ngon, thì các hiệu ăn vẫn cần mua mề.

Mề chết thay thỏ và bọn bắt mề vẫn sống!”

Còn tác giả Lữ Khách trên “Giai phẩm xuân Tân Mão 2011” của báo Kiến Thức Ngày Nay đã viết về món “tiểu hổ” hiện giờ như sau:

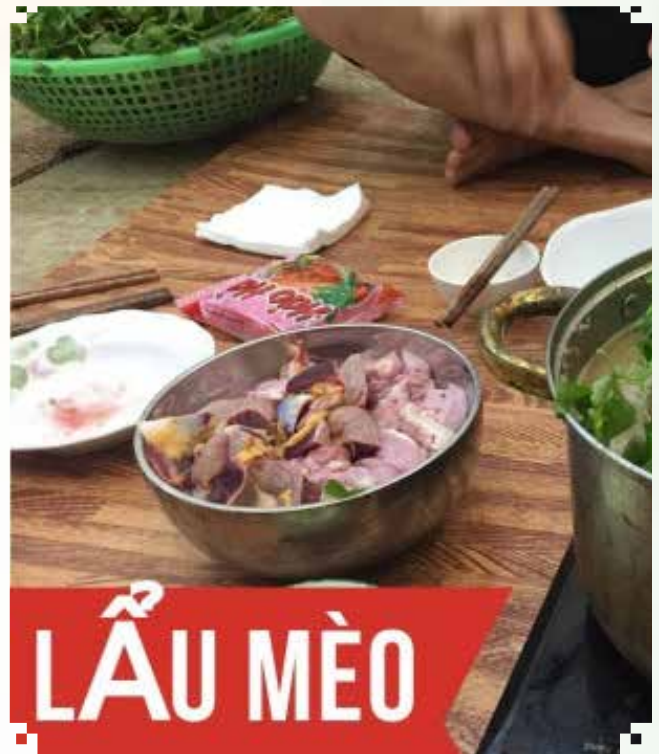
“Vùng quê tôi có câu: “Dê núi Ninh Bình, cây tơ Nam Định, tiểu hổ Thái Bình”. Chẳng biết từ bao giờ, quê lúa Thái Bình đã trở thành trung tâm của thịt mề, cũng chẳng biết căn cứ vào sách vở nào, thịt “tiểu hổ”, (thịt mề) luôn được quý ông khẩu truyền và tâm đắc như một món ăn quý, có tác dụng “bổ âm bổ dương, bổ giường bổ chiếu”.

Các quán nhậu ở trung tâm thành phố Thái Bình không cần treo biển hiệu rầm rộ, chỉ cần nhốt vài con mề ngoài cửa, rồi làm thịt ngay trên vỉa hè là khách nhậu ùn ùn kéo tới. Giá “tiểu hổ” gấp đôi món cây tơ, nên các chủ quán sẵn sàng bỏ nghề cũ, mỗi đêm chỉ cần thịt chừng mười chú mề là sống khỏe re...

Ăn thịt mề chưa đủ, còn phải uống rượu mật mề với giá 10.000đ/xi mới bảo đảm thành “đại sự”. Nghe đâu mật mề cũng chẳng kém gì mật gấu, mật bò tốt. Chủ quán đơn đả với thực khách: “Mật gấu bây giờ là mật gấu nuôi nên lạt nhách. Bò tốt thì tuyệt chủng hết rồi, nên phải dùng mật bò nhà làm giả. Bởi vậy, chỉ có mật mề là nguyên chất nhất. Mà uống mật nó thì có khác gì mật hổ đâu, nó là tiểu hổ mà”. Ai cũng gật gù tán thưởng.

Nếu muốn tác dụng nhanh chóng và hiệu quả rõ ràng hơn, tốt nhất là uống rượu có ngâm bào thai mề. Đắt giá nhất là “cao tiểu hổ” với giá 700-800 ngàn đồng/lạng, ngâm theo công thức 2 lít rượu/100g cao. “Tiểu hổ” là sự phụ của “Đại hổ, nên rượu “tiểu hổ cốt” uống vô là “bách bệnh tiêu tán, vạn bệnh tiêu trừ!”...”

“Tiểu hổ” cũng đã theo chân người miền Bắc tha phương tới miền Nam. Tôi đi trên đường Lê

Hồng Phong, thành phố Nha Trang, thấy đã có nhiều quán treo biển “tiểu hổ 9 món”, “meo... meo”... Ở Saigon, món đặc sản này cũng đã cấm dùi ở Gò Vấp và nhiều nơi khác.

Có cầu ắt có cung, để bảo đảm “hậu cần” cho hàng chục ngàn quán nhậu lớn nhỏ, đã hình thành mạng lưới thu mua, vận chuyển, đại lý hoàn chỉnh. Có những đoàn quân đông đảo do lực lượng chuyên rong mua chó “kiêm nhiệm”, đi khắp các xóm làng hẻo lánh với câu rao: “Ai có mề đực theo cái, mề gái theo trai...bán – mua”. Miền Bắc cạn nguồn, đoàn quân này “Nam tiến”, từ mua bán đến đổi xoong nhôm, kể cả bắt trộm. Chưa ai thống kê được mỗi ngày có bao nhiêu chú mề lên bàn nhậu, nhưng cứ nhìn số lượng mề bị giết ở những hàng quán tại các tỉnh, thành phố lớn, có thể ước tính cứ 24 giờ trôi qua, cả ngàn kiếp mề được giải thoát để phục vụ cho “mục đích cao cả” của quý ông.

Thịt mề ngon bổ đâu chưa biết, nhưng có lẽ cần đưa thêm chút thông tin sau: Một chuột đồng trong vòng 1 năm có thể sinh 80 chuột con, và cứ 2 tháng lại có 1 thế hệ chuột tham gia sinh sản. Mỗi năm, một đôi chuột có thể trực tiếp và gián tiếp cho “ra lò” 2.160 con chuột. Và nếu

cánh đồng có 1.000 con chuột, thì mỗi ngày sẽ đẻ thêm 6.000 con. Văng bóng mèo, chuột sẽ hoành hành”. Lúc bấy giờ đại họa sẽ xảy ra cho bàn dân thiên hạ”.

Khoa học cũng như lịch sử đã cho thấy sự thực là như vậy. Một nhà sinh vật học nổi tiếng người Anh, khi nghiên cứu nguyên nhân mất mùa của cây cải dầu, đã kết luận là do số mèo giảm theo cơ chế như sau: Mèo giảm, thì chuột tăng; chuột tăng sẽ phá tổ ong làm cho ong giảm; ong giảm thì việc thụ phấn cho hoa cải dầu cũng giảm, và thế là dẫn tới mất mùa.

Vào thời Trung cổ, ở châu Âu đã từng xảy ra dịch hạch lớn, cướp đi 20 triệu mạng sống, tương đương với 60% dân số lúc bấy giờ. Nguyên nhân là do người châu Âu lúc đó cho rằng mèo là tay chân của phù thủy, nên phải tận diệt, tạo cơ hội cho giống chuột châu Phi hoành hành, mang lại thảm họa cho loài người. Chính vì vậy mà mèo dần dần được phục hồi danh dự.

Đối với người Việt Nam, mèo không phải chỉ là con vật thân thương và gần gũi với con người, được nuôi trong nhà để bắt chuột, mà hơn thế nữa mèo còn là một trong số rất ít những con vật được dùng làm hình ảnh tượng trưng cho con người, thậm chí còn được đồng hoá với con người. Gã xin được kể ra như sau:

Trước hết, mèo được dùng làm hình ảnh tượng trưng cho con gái.

Sở dĩ như vậy là vì giữa con gái và con mèo có nhiều điểm rất giống nhau. Thực vậy, trong một cuộc hội thảo bàn tròn chung quanh vấn đề này, những anh con giai đã nhao nhao phát biểu ý kiến.

Anh thì bảo:

- Con gái bình thường rất ư là hiền lành, thậm chí còn nhõng nhẽo với mình bằng đôi mắt nai long lanh. Nhưng khi bức tức ấy hả? Con gái cũng giống như con mèo: gầm gừ, xù lông, không chừng còn nhe răng, làm cho mình, như

chú chuột nhắt, hết sức sợ hãi, chỉ thầm mong sao thoát khỏi móng vuốt của nàng mà thôi. Cãi lời là bị lườm nguýt thấu đến tận tim gan phèo phôi. Lơ mơ là còn bị ăn đòn nữa chứ!

Anh thì nói:

- Con gái cũng giống như con mèo, khi kêu meo meo thì thật dễ thương, nhưng động vào là nó cào cho chết luôn. Và khi bị con gái cào thì chẳng khác chi bị mèo cào vậy!

Anh thì xác quyết:

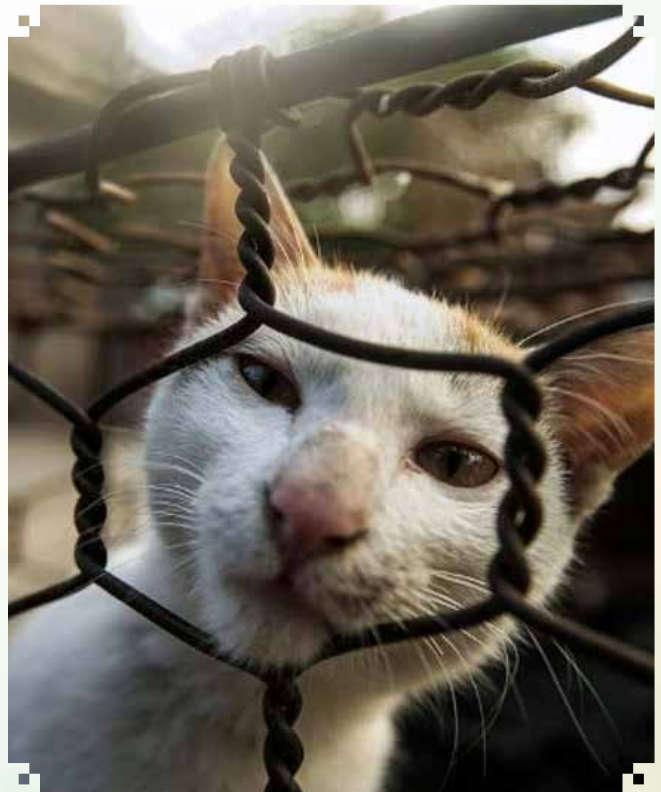
- Con mèo rất hay ăn vụng và con gái cũng rúra. Hễ nhìn thấy cái gì ăn được, thì thế nào cũng phải đưa tay bóc.

Anh thì cho rằng:

- Con mèo là chúa lười và hay ngủ dạy muộn. Con gái cũng giống như vậy.

Sau cùng một anh đã nhận xét:

- Con mèo và con gái đều hay nói “meo”. Chẳng hạn khi kiến bò bụng thì con gái thường nói với con trai: Tớ đói meo rồi đó. Có phải vì vậy mà con mèo bắt chước con gái, cứ suốt ngày kêu meo meo!

Tiến đến, mèo được đồng hoá với bồ nhí.

Có lần gã đã hỏi một ông thầy người Pháp:

- Tiếng Việt đối với ngài dễ hay là khó?

Ngài bèn trả lời:

- Tôi là người Pháp, nếu học tiếng Ý, hay tiếng Tây Ban Nha thì chỉ mất có ba bốn tháng. Nếu học tiếng Anh thì chỉ mất sáu bảy tháng. Nếu học tiếng Đức thì chỉ mất hơn một năm. Nếu học tiếng Do Thái thì chỉ mất hai năm. Nếu học tiếng Tàu thì chỉ mất ba năm. Còn học tiếng Việt ấy hả. Đã mất bốn năm rồi mà vẫn chưa ăn thua gì. Thậm chí đã viết ra giấy, thế mà khi đọc lên, thiên hạ vẫn cứ cười ồ!

Cũng vì thế mà ngày xưa, các vị cố Tây qua Việt Nam để truyền đạo, tiếng Việt của các ngài không được thông thạo cho lắm, nên nhiều khi đã gây ra những hiểu lầm, buồn cũng có mà vui cũng có, thậm chí còn cười ra cả nước mắt cũng có. Đặc biệt là câu chuyện mà tôi thường được nghe kể sau đây:

Có một chàng thanh niên, khi vào xưng tội với vị cố Tây, anh ta đã nói rằng:

- Thưa cha, con đã có một vợ và hai đứa con thơ, con rất thương vợ và thương các con của con, nhưng mà con đã phạm một tội nặng lắm cha ạ!

Vị cố Tây bèn an ủi:

- Chúa nhân từ, con cứ việc xưng.

Chàng thanh niên lắp bắp:

- Dạ thưa cha, con đã có vợ mà lại còn có mèo nữa ạ!

Vị cố Tây bèn ôn tồn nói:

- Có mèo thì sao? Cha cũng có mèo mà!

Cái rắc rối mà vị cố Tây này không “ngộ” ra được: Mèo có khi chỉ là một con vật, có khi lại là một con người, và nó được đồng hoá với “bồ nhí”. Vậy thế nào là bồ nhí?

Trước hết bồ có nghĩa là phe cánh, chẳng hạn như khi đánh bạc, người ta thường cặp bồ, hay bắt bồ mí nhau. Còn trong ngôn ngữ dân gian, thì bồ có nghĩa là bạn thân. Riêng trong mối liên hệ giữa đờn ông và đờn bà, giữa con trai và con gái, bồ còn có nghĩa là người tình hay người yêu.

Tiếp đến là chữ nhí. Nếu gã không làm thì chữ nhí, dưới một góc cạnh nào đó, cũng đồng nghĩa với chữ nhỏ. Lê văn Đức trong “Việt Nam Tự điển” còn chưa thêm một nghĩa nữa cho chữ nhí, đó là lẳng lơ và liến xáo, chẳng hạn như nhí nhảnh

Tuy nhiên, có bồ, có người tình hay có người yêu thì khác với có mèo hay có bồ nhí. Bởi vì loại có trên thường là công khai, hợp pháp và mang nhãn hiệu trình tòa hấn hoi, còn loại có dưới, thì bao giờ cũng thâm lén, vụng trộm, chui lủi và bất hợp pháp.

Theo các nhà tâm lý, thì đối với một số những người đờn ông đã lập gia đình, thì thích “có mèo” hay có “bồ nhí” là một khuynh hướng bẩm sinh, khó mà cưỡng lại được. Ngay cả những ông chồng “siêu tốt” cũng phải trầy da

tróc vậy, thế mà chưa chắc đạt được điểm cao cho môn đạo đức hôn nhân. Một công ty thám tử tư, sau nhiều dịch vụ rình mò, đã hùng hồn công bố kết quả của họ là 99% đàn ông đã kết hôn vẫn có hay vẫn thích có bồ nhí. Đàn ông 18 tuổi, thì tìm kiếm một cô gái cùng trang lứa, năm 40 tuổi các chú này vẫn yêu cô gái 18, và cho đến năm 60 hay 70 các cụ này vẫn không thay đổi lập trường, trước sau như một, vẫn chọn cô gái 18 nếu có thể. Đàn ông là như thế. Họ khó chung thủy với bà xã, nhưng luôn chung thủy với bản thân mình. (Đẹp).

Vậy tại sao các ông chồng lại thích có mèo, hay ưa có bồ nhí? Xin thưa chỉ vì bồ nhí thì giống mèo và mèo thì cũng giống bồ nhí. Gã xin đưa ra một vài điểm của sự giống nhau ấy.

1- Mèo ít khi gầm gừ, nhe răng hay dương móng vuốt, trái lại luôn dịu dàng kêu meo meo nghe thật êm tai. Bồ nhí cũng vậy, ít khi cáu gắt hay quát tháo ầm ĩ, nhưng luôn âu yếm, thật êm dịu và dễ chịu.

2- Mèo bao giờ cũng sạch sẽ. Bồ nhí cũng vậy, lúc nào cũng thơm tho.

3- Mèo thích được môn trốn. Bồ nhí cũng vậy, ưa được vuốt ve và thường xuyên nũng nịu.

4- Môn trốn mèo mang lại cảm giác mềm mại. Bồ nhí cũng vậy, vuốt ve bồ nhí làm cho sung sướng.

5- Mèo ăn uống nhỏ nhẹ. Bồ nhí cũng vậy, ăn uống rất từ tốn, có nghĩa là bồ nhí nhiều khi ăn rất từ từ, nhưng lại vô cùng tốn kém, thế mà ông xã vẫn cứ cho là chuyển nhỏ, không đáng kể.

6- Mèo biết tỏ ra vâng lời. Bồ nhí cũng vậy, luôn cung chiêu khiến ông xã tưởng mình là chúa tể sơn lâm.

7- Nếu chẳng may bị mèo cào, thì chỉ xót xa tí chút. Cũng vậy, nếu chẳng may bị bồ nhí giận hờn, thì cũng chỉ thêm thị vị cho cuộc sống mà thôi.

Càng suy nghĩ, chúng ta càng tìm ra được nhiều điểm giống nhau giữa mèo và bồ nhí. Cũng chính vì vậy mà các ông chồng, vợ con đang hoang, thế mà vẫn cứ thích có mèo, vẫn ưa đeo bông bồ nhí. Đối với các chuyên gia trong lãnh vực gỡ rối tơ lòng, thì đây chỉ là chuyện thường ngày ở huyện, nhưng đối với các bà xã, thì đây quả là một hung tin, bởi vì khi dựng nên người đàn bà, Thượng đế đã cài đặt sẵn trong tâm can tí phé của họ một chương trình ghen và đánh ghen, như Hoạn Thư đã từng phân bua:

- Rằng tôi cũng thể đàn bà,

Ghen tuông thì cũng người ta thường tình.

Các bà vợ bị phản bội luôn cần đến một quân sư quạt mo, giúp họ những phương thế “trị mèo”, nhưng tại các trung tâm tư vấn, họ chỉ nhận được những lời khuyên chung chung, chẳng hạn như phải bình tĩnh và sáng suốt, phải biết tự trọng và cư xử cho có văn hoá. Nhưng làm sao có thể đang hoang với những kẻ đã không đang hoang với mình bây giờ đây?

Tuy nhiên, sự quyết định của các bà vợ, hành động mà các bà định làm, sự ra tay hay xuất chiêu của các bà mới thực sự quan trọng,

ảnh hưởng sâu xa tới kết quả: Một là sẽ đưa các ông chồng “trở về mái nhà xưa” cách an toàn, hai là vợ chồng sẽ ca bản đường ai người ấy đi vì tình nghĩa đôi ta chỉ có thể mà thôi.

Làm sao trị được mèo bây giờ đây?

MÈO 3

MÈO VỚI CHUỘT VÀ CHÓ

Cách đây không lâu trên báo “Tuổi Trẻ Cười”, một độc giả đã nêu lên câu hỏi như sau:

“Tôi sinh năm 1975, mẹ tôi bảo tuổi Mẹo, cầm tinh con mèo, cha tôi thì bảo tuổi Mão, cầm tinh con thỏ. Như vậy có phải Mão là thỏ, còn Mẹo là mèo hay không? Đến nay tôi biết trong 12 con giáp không có con thỏ. Vậy năm 2011 này, gọi là Tân Mão hay Tân Mẹo, cầm tinh con thỏ hay con mèo?”

Và Cô Tú, chủ “quán Mắc Cở”, đã trả lời như sau:

“Theo cách tính của âm lịch, lịch Can-Chi, thì Tí, Sửu, Dần, Mão... là 12 chi. Người làm lịch chọn cho mỗi chi một con vật làm biểu tượng. Ví dụ: Tí biểu tượng là con chuột. Sửu biểu tượng là con trâu... Cần hiểu rằng: Theo chữ Hán, Tí không có nghĩa là chuột và Sửu cũng không có nghĩa là trâu. Tương tự như vậy, Mão không phải là mèo và cũng không phải là thỏ. Riêng từ Mẹo là tiếng Việt thì rất có thể do từ mèo mà ra.

Âm lịch của người Trung Hoa có rất sớm, khoảng đời nhà Thương (thế kỷ 16 TCN). Khi ấy nước Trung Hoa chưa có mèo thuần dưỡng, chỉ có loại mèo rừng. Hầu hết giống mèo thuần dưỡng đều có nguồn gốc từ Ai Cập. Châu Âu mãi đến thời Trung Cổ mới biết nuôi mèo. Vì chưa có mèo, nên các nhà làm lịch Can-Chi của Trung Hoa lấy con thỏ làm biểu tượng cho chi Mão.

Khi người Việt Nam biết sử dụng lịch Can-Chi, thì dân ta đã nuôi mèo, nên các nhà làm

lịch người Việt bèn linh động, dùng con mèo làm biểu tượng thay thế con thỏ, vì lẽ con mèo gần gũi hơn. Hiện nay, người Hoa vẫn nói rằng tuổi mão cầm tinh chon thỏ, còn người Việt thì tuổi mão cầm tinh con mèo”.

Tác giả Lữ Khách, trên báo Kiến Thức Ngày Nay trong giai phẩm xuân Tân Mão, cũng cùng một quan điểm như trên, nhưng lại thêm một câu hỏi: Tại sao người Trung Quốc không nêu biểu tượng con mèo?

Tương truyền rằng:

Ngày xưa ngày xưa, Ngọc Hoàng tuyển triệu các loài vật lên thiên đình để được chọn lựa và thụ phong 12 con giáp. Mèo và chuột đều “quá giang” trên lưng bác trâu tốt bụng. Khi bơi qua sông Ngân Hà, chú chuột lấu cá đẩy chú mèo xuống nước. Lúc chú mèo ngoi lên được, thì đã trễ, xếp thứ 13, nên phải ra rìa. Bác trâu cần cù, dẫn đầu đoàn quân, nhưng khi đến cửa thiên đình, chú chuột bèn nhảy phốc qua đầu bác trâu, thành ra được xếp thứ nhất trong 12 con giáp. Cũng từ đó, mèo thấy chuột là phải vồ bằng được cho hả giận.

Đó là truyền thuyết dân gian, còn các nhà khảo cổ thì cho rằng sở dĩ Trung Quốc vốn không dùng biểu tượng mèo là vì mèo mới chỉ được du nhập vào Trung Quốc từ đời Minh Đế (43-61) nhà Đông Hán, cách thời điểm phát minh ra 12 con giáp đã trễ gần 200 năm, nên không có chỗ đứng. Còn Mông Điềm đời Tần Thủy Hoàng (220-207 TCN) đã sử dụng lông thỏ làm ra bút lông, chứng tỏ giả thuyết trên là có lý.

Mèo thấy chuột, thì phải vồ cho bằng được. Vồ được rồi, thường không cắn chết hoặc xơi tái ngay, trái lại còn vờn tới vờn lui, đùa giỡn hồi lâu và cảm thấy thích thú trên sự sợ hãi và đau đớn của chuột. Tìm hiểu về mối thù truyền kiếp của mèo đối với chuột, gã ghi nhận được một vài mẫu truyện sau đây.

Mẫu truyện thứ nhất:

Ngày xưa ngày xưa, chuột vốn là một giống linh thiêng được ở trên thiên đình. Trời trao cho nó giữ chìa khóa kho lúa của Trời. Nhưng chuột không phải là loài đáng tin cậy, nhân được giữ chìa khóa, cứ tự do đến mở kho, rủ nhau vào ăn rả rích hết bao nhiêu là lúa.

Sau Trời biết được, lấy làm giận lắm, mới không cho ở trên ấy nữa, mà đuổi xuống dưới hạ giới để giữ chìa khóa lẫn thóc của nhân gian. Nhưng chúng nào tặc ấy, chuột lại rủ nhau vào lẫn thóc của người, rả rích ăn. Đến nỗi người đã phải than rằng:

- Chuột kia xưa ở nơi nào?

Bây giờ ăn lúa nhà tao thế này?

Người lấy làm chua xót, mới kêu với vua Bếp. Vua Bếp liền bắt chuột đem lên trả cho Trời và tâu rằng:

- Chuột này vốn ở thiên đình, sao Trời lại thả nó xuống hạ giới làm chi?

Trời nói:

- Ủ, trước kia nó ở trên này giữ chìa khóa kho thóc cho ta. Nhưng bởi nó ăn vụng lúa của

ta nhiều lắm, nên ta không cho nó ở trên này nữa, mà đuổi nó xuống hạ giới, cho nó giữ kho lúa ở dưới ấy.

Vua Bếp tâu:

- Xuống dưới ấy, nó lại ăn vụng lúa hại lắm. Bẩm chúng con thiết nghĩ: lúa của Trời thì nhiều, mà lúa của người thì ít, của Trời nó ăn không hết, chớ của người nó cứ ăn mãi, thì có ngày sẽ hết, và người người đến phải chết đói mất. Vậy xin bây giờ trả lại nó cho Trời.

Trời nghe tâu, bèn phán:

- Không được. Ta đã đuổi nó đi cho xa, nên không thể lại để nó lên đây một lần nữa. Thôi bây giờ ta đã có cách: con mèo của ta, ta cho người đem xuống hạ giới, để khi nào lũ chuột ăn lúa của nhân gian, thì người hãy thả nó ra cho nó bắt chuột, rồi gặm gù mà ăn chuột đi; còn khi nào nó không muốn bắt chuột, thì người bảo nó cứ kêu toáng lên rằng: “Nghèo, nghèo, nghèo“, ắt chuột sẽ phải sợ nó mà bỏ đi.

Vua Bếp lay tạ, rồi lại đem cả chuột lẫn mèo xuống trần gian. Và cứ theo như lời dạy mà làm. Thành thử, hễ khi nào rình bắt được chuột, thì mèo cứ „gặm gù, gặm gù“. Còn khi nào không

bắt được chuột, thì mèo cứ vô tư kêu: „Nghèo, nghèo, nghèo!”

Những lúc ấy, mèo hồi nghĩ lại, mới lấy làm giận vua Bếp, vì tại vua Bếp mà mèo mới phải xuống dương gian. Nhưng không làm gì nổi vua Bếp, nên mèo chỉ còn cách thỉnh thoảng vào giữa đồng tro trong bếp mà phóng uế. (VietFun Story).

Mẫu truyện thứ hai:

Ngày xưa, mèo và chuột đều chung sống hòa bình và đều biết nói tiếng của loài người. Nhưng bản tính của hai loài vật này quá khác nhau, nên mâu thuẫn nảy sinh và ngày càng trầm trọng.

Hôm nọ, trong một nhà kia, chủ nhà bức bối vì mâm thức ăn mình chưa đựng đủ đến nhưng đã thấy thất thoát. Vừa nghe chủ nhà quát tháo, mèo đã uốn éo đến cạ mình vào chân ông chủ và nói:

- Ông xem thử dấu răng nham nhở trên miếng thịt kia là của ai?

Quá dễ, chủ nhà thấy ngay đó là dấu răng chuột nên bèn lôi lũ chuột ra nện cho một trận. Chuột chúa kêu oan inh ỏi:

- Ông ơi, đúng là tội con có tội. Ông nghĩ mà xem, cả đám tội con vì đói nên phải ăn vụng, nhưng cũng chỉ hết có chút xíu thịt. Còn lão mèo ấy à, lão giờ cả lòng bàn lấy đi nguyên con cá to. Chẳng qua lão ấy khéo quá nên ông không phát hiện mà thôi!

Mèo bèn gầm gừ:

- Bằng chứng đâu mà bọn mày dám bảo ta ăn nguyên con cá to?

Bực mình với hai tên kẻ cắp, ông chủ bèn tát mỗi con một cái cực mạnh khiến cả hai mất luôn khả năng nói và hiểu tiếng người. Từ đó, mèo và chuột trở thành kẻ thù truyền kiếp của nhau. Có điều chuột thì luôn bị săn đuổi, đánh đập, còn mèo thì vẫn nhơn nhơn thân cận với con người! Nhiều lúc buồn tình đời, chuột triết lý:

- Mình phá cả đời cũng không bằng hân xơi một quả. Vậy mà lúc nào tiếng xấu cũng thuộc về mình. Đúng là con người nói chớ có sai: Lý thuộc về kẻ mạnh!” (Bút Bi, báo Tuổi Trẻ).

Từ mối thù truyền kiếp này, hề thấy chuột là mèo phải rình bắt cho bằng được. Bắt được rồi, thì cứ từ từ mà xơi tái. Bởi vì thịt chuột là một món ăn bổ dưỡng, giúp cho mèo được sáng mắt. Thực vậy, theo các nhà khoa học nghiên cứu thì để duy trì sức nhìn vào ban đêm, mèo cần phải ăn thịt chuột, vì trong thịt chuột có rất nhiều chất taurine, giúp cho hoạt động của các tế bào hình nón cảm nhận được ánh sáng yếu. Và hơn thế nữa, thịt chuột còn là một món ăn khoái khẩu cho loài mèo. Một món ăn tuyệt vời, ngon ời là ngon. Do đó mới có truyện:

Một con mèo chết đi và đưa lên thiên đường, Thượng đế hiện ra và nói:

- Con là một con mèo tốt khi còn sống. Bây giờ con mong ước gì, thì sẽ được nấy.

Con mèo nói:

- Con sống trong một gia đình nghèo khó, suốt cuộc đời phải ngủ trên sàn gỗ cứng.

Thượng đế mỉm cười:

- Sẽ không còn thế nữa.

Dứt lời, một chiếc gối nệm rất êm được mang đến. Vài ngày sau, có mấy chú chuột cũng chết và được đưa lên thiên đường. Thượng Đế cũng ban điều ước cho chúng. Lũ chuột lao nhao:

- Cả đời bọn con cứ phải chạy, chạy suốt. Bọn con bị mèo, chó và cả các quý bà với cây chổi trên tay rượt đuổi suốt thôi. Tụi con ước gì mình có được đôi giày patin để đỡ phải chạy.

Thượng đế mỉm cười:

- Như chúng con đã ước.

Thế là mỗi chú chuột đều có một đôi giày patin mới toanh. Vài tuần sau, Thượng đế đi thăm chúng sinh trên thiên đường. Ghé ngang qua chỗ mèo, ông thấy chú mèo đang ngủ ngon lành trên gối nệm. Thượng đế đến khẽ lay mèo dậy và hỏi:

- Con khỏe chứ? Con có thấy vui không?

Chú mèo vươn vai và rên ư ử ra chiều thích thú:

- Trong đời mình con chưa bao giờ hạnh phúc như thế này. Và đặc biệt mấy bữa ăn ngái

đề trên bánh xe mà gửi xuống cho con, thì thật là tuyệt vời! (xaluan.com).

Trong lúc mèo mang nỗi thù truyền kiếp đối với chuột, thì mèo lại bị chó “ghét cay ghét đắng, ghét vào tận tâm”. Thực vậy, rất nhiều phen gã đã bị lũ chuột quấy phá. Chuột lớn thì cắn lúa ngoài ruộng, ăn thóc trong bồ, chuột nhắt thì cắn rách áo quần. Thậm chí nó còn chui vô máy vi tính và gặm nhấm từng sợi dây điện. Để diệt bớt loài chuột, đánh thuốc thì không ổn, bởi vì chuột ăn phải bả, sẽ nằm chết ở một kẹt góc nào đó, bốc mùi hôi thối không chịu nổi. Còn đánh bẫy thì chỉ được một vài con vào đêm đầu mà thôi, sau đó nó khôn ra, không chịu chui đầu vào cho bẫy sập nữa. Vì vậy, kẻ sách hay nhất là phải nuôi mèo.

Tuy nhiên, nuôi được một hai con mèo trong nhà không phải là chuyện dễ, nhất là khi trong nhà đã có đám ba con chó. Có người đã từng phải đi xin hay đi mua, mèo lớn cũng có mà mèo nhỏ cũng có, thế nhưng cũng chỉ được đám bữa nửa tháng, tất cả những con mèo đem về đều bị chó rượt đuổi tới cùng và cắn chết. Sự ghét cay ghét đắng này có nguồn gốc như sau:

Ngày xưa ngày xưa, chó và mèo gặp nhau trong rừng, chúng nhìn thấy đối phương và khá hài lòng về người bạn mới, trong đầu chúng nghĩ sẽ có một mối quan hệ tốt với „kẻ kia“. Và vì thế, chó vẫy đuôi biểu hiện sự vui vẻ. Tín hiệu này thật dễ hiểu đối với người yêu chó và họ cũng biết nếu chó găm gừ thì chúng đã sẵn sàng chiến đấu.

Nhưng mèo lại không cho là vậy. Từ nhỏ mỗi lần bú sữa mẹ, chúng phát ra tiếng gừ gừ nho nhỏ trong miệng nhằm báo cho mẹ biết mình đã nhận được sữa, đồng thời thể hiện sự thích thú. Khi lớn lên, mèo đem nguyên ký ức của mình làm thành một thói quen, và để tỏ ra thân thiện mèo đã gừ gừ.

Ôi, chó lại cứ tưởng mèo đang muốn gây sự với mình. Nhưng nếu bạn nào yêu mèo thì sẽ rõ

khí sắp xung trận, mèo sẽ lắt đuôi liên tục. Hoá ra trong tình huống ấy, mèo đã nghĩ chó muốn tấn công mình. Từ đó, chó mèo không đội trời chung. Chỉ vì sự hiểu lầm đáng tiếc mà lý ra hai kẻ rất hợp làm bạn tâm giao lại trở thành kẻ thù.

Sự hiểu lầm này hoá ra chỉ vì chúng dùng những cảm giác và những tư duy của mình để suy đoán kẻ khác, mà không hề cố gắng tìm hiểu tâm hồn và những mong ước của kẻ khác loài kia. (Suru tâm).

Cũng có truyện khác kể lại rằng:

Một ngày nọ, mèo và chó bị bắt vào ngục của Diêm vương vì đã cắn nhau một trận nảy lửa cho đến chết. Sau một thời gian thu thập nhân chứng, vật chứng đầy đủ, công tố viên, tức Mít tở Phán quan, quyết định chuyển giao vụ việc khởi tố lên Diêm Vương. Sau đây là bài tường thuật trực tiếp buổi xét xử chó và mèo.

Diêm Vương hỏi Mèo:

- Trong cáo trạng của Mít tở phán quan thì mèo cắn chó trước! Tức là mèo gây sự trước. Tại sao?

- Tại vì con thù nó
- Tại sao mèo thù nó?
- Tại vì nó cắn con
- Tại sao nó cắn mèo?
- Tại vì nó thù con.
- Tại sao nó thù mèo?
- Tại vì con cắn nó.
- Tại sao mèo cắn nó?
- Tại vì con thù nó.
- Thế ta hỏi tại sao mèo thù nó?
- Tại vì nó cắn con.
- Thế tại sao nó cắn mèo?
- Tại vì nó thù con.

Nghe thiên hạ đồn rằng: Kể từ lúc loài chó và loài mèo được sinh ra và vụ án được khởi tố, Diêm vương vẫn chưa xử xong. Chính vì thế mà loài mèo và loài chó vẫn còn rất ghét nhau vì không quên được mối cừu thù năm xưa mà đến nay lời giải đáp vẫn chưa được ngã ngũ.

Dĩ nhiên, cũng có những con mèo và những con chó sống chung hoà bình với nhau, như những người bạn chân thành. Neta-li Feuerstein và các cộng sự viên của ông tại Đại học Tel Aviv, Israel, đã phỏng vấn 170 gia đình nuôi chó và mèo. Phần lớn họ đều cho biết hai loài vật có thể sống thân mật với nhau. Sự đụng đụng chỉ chiếm 1/4 và tình trạng đấu đá xảy ra chưa tới 1/10. Sự hòa hợp sẽ ở mức độ cao khi con mèo được nuôi trước con chó và khi chúng gặp nhau lúc con mèo chưa tới 7 tháng tuổi và con chó thì chưa được 1 năm tuổi. (M.T. theo Livescience).

Mỗi liên hệ tay ba giữa chuột mèo và chó làm cho gã nhớ tới một câu truyện trong sách Cổ Học Tinh Hoa, đại khái như thế này:

Vua nước Ngô muốn đem quân đi đánh nước Kinh. Đã nhiều người can ngăn, nhưng vua nhất định không nghe. Sau lại hạ lệnh rằng:

- Ai can ta đánh nước Kinh, thì sẽ bị xử tử.

Có một viên quan trẻ tuổi, muốn can ngăn mà không dám nói. Luôn ba ngày, cứ sáng sớm cầm cung tên đến đứng vườn sau nhà vua, sương ướt đầm cả áo. Hôm thứ ba, vua gặp, mới hỏi:

- Người đến đây làm gì mà để sương ướt đầm cả áo như thế?

Viên quan thưa rằng:

- Trong vườn có một cây cỏ thụ, chót vót trên ngọn cây, có con ve sầu hút gió, uống sương, rả rích kêu cả ngày, tưởng đã được yên thân lắm. Biết đâu, đằng sau có con bộ ngựa đang gờ hai cẳng chực bắt. Chính con bộ ngựa muốn bắt con ve sầu, lại biết đâu đằng sau có con chim sẻ ngẩn cổ chực mổ. Chính con chim sẻ muốn bắt con bộ ngựa, lại biết đâu dưới gốc

cây có tôi cầm cung tên chực bắn. Chính tôi đây muốn bắt con chim sẻ mà không biết sương đã xuống ướt đầm cả áo... Như thế đều chỉ vì tham cái lợi trước mắt mà quên hẳn cái hại ở ngay sau lưng vậy.

Vua nghe nói tỉnh ngộ, bèn thôi không đánh nước Kinh nữa.

Và tác giả đã thêm vào câu chuyện lời bàn như sau:

- Thế mới hay ở trên đời, ngay cả đến loài vật cũng chỉ rình hại lẫn nhau, nuốt lẫn nhau mà thôi. Nhưng biết đâu trong khi mình muốn nuốt người, lại có kẻ khác muốn nuốt mình, mình chỉ ham mê trục cái lợi trước mắt, mà không phòng bị cái hại sau lưng. Mà khi tai hại nó đã xảy đến, thì chẳng những không thấy lợi đâu, lại thiệt thân mình trước. Cho nên người khôn thấy cái lợi, thì lo cả đến cái hại, lợi bất cập hại thì không bao giờ làm.

Trước thềm năm mới, gã xin mượn lời của tiên tri Isaia mà vẽ ra một tương lai an bình thịnh vượng:

Lúc bấy giờ: Sói sẽ ở với chiên con, beo nằm bên dê nhỏ. Bò tơ và sư tử non được nuôi chung với nhau, một cậu bé sẽ chăn dắt chúng. Bò cái kết thân cùng gấu cái, con của chúng nằm chung một chỗ, sư tử cũng ăn rơm như bò. Bé thơ còn đang bú giỡn chơi bên hang rắn lục, trẻ thơ vừa cai sữa thọc tay vào ổ rắn hổ mang. (11,6-8).

Người với người sẽ không còn câu xé lẫn nhau theo kiểu: Cá lớn nuốt cá hé. Hay theo kiểu: Anh như con chó, em như con mèo, hai con cắn nhau. Nhưng sẽ thực sự sống chung trong yêu thương và tôn trọng lẫn nhau. Và hoà bình sẽ mỉm cười với trái đất này.

MÈO 2

Mão, miêu hay mèo đó là một loại thú nhỏ thuộc giống ăn thịt, lông mềm, râu trắng, cứng và cử động được, vầu bén, mình nhẹ, leo giỏi

và có tài bắt chuột. Có lẽ chính nhờ tài bắt chuột mà mèo được nhiều người, nhất là nông dân ưa ái nuôi ở trong nhà. Đối với lũ chuột thì mèo chính là đại vương sư tử. Người tàu thì bảo: Sát nhất miêu, cứu vạn thử. Nghĩa là giết được một con mèo thì cứu được vạn con chuột. Còn người tây thì nói: Absent le chat, les souris dansent. Đã có lần gã quan sát khi chuột thấy mèo thì hình như tứ chi bị tê liệt, co rúm và bắt nhóc nhách. Mặc dù mèo có làm ngơ, ngoảnh mặt đi, thì chuột cũng không thể chạy thoát khỏi móng vuốt của mèo. Hồi còn bé, gã được học về một câu chuyện ngụ ngôn mang tựa đề là “Hội đồng chuột”. Câu chuyện ấy đại khái như thế này:

Họ hàng nhà chuột, sau một cuộc kiểm tra hộ khẩu, thấy dân số bị sút giảm trầm trọng, khả dĩ đi tới chỗ tuyệt chủng. Thế là họ hàng nhà chuột bèn vội vã tổ chức đại hội bất thường, sớm hơn định kỳ để tìm phương thế cứu vãn tình hình. Trong cuộc đại hội này, vì sự sống còn của dòng tộc, tất cả từ chuột già đến chuột trẻ, từ chuột đực đến chuột cái, đều tích cực và hăng hái góp ý kiến. Những ý kiến này được ghi nhận, bàn bạc và thảo luận. Cuối cùng, ý kiến được coi là tuyệt vời nhất và được toàn thể hội

nghe vỗ tay tán đồng, đó là tìm cách cột một chiếc chuông nhỏ vào cổ mèo. Hễ mèo đi tới đâu, chiếc chuông sẽ phát ra những tiếng leng keng báo động để họ hàng nhà chuột có đủ thời gian di tản chiến thuật, rút vào những nơi bảo đảm và an toàn nhất. Mọi chuột đều nhất trí và đồng ý với kế sách này. Thế nhưng khi hỏi xem có ai sẵn sàng đăng ký thực hiện, thì chẳng một chuột nào dám ghi tên. Và thế là từ chuột già đến chuột trẻ, từ chuột đực đến chuột cái, tất cả đều yên lặng rút lui có trật tự. Thậm chí cho tới ngày hôm nay, mèo vẫn còn là một tai họa to lớn cho dòng họ nhà chuột.

Câu chuyện này làm cho gã băn khoăn, bởi vì trong đời thường, rất nhiều kẻ và ngay chính bản thân gã cũng giống như loài chuột bởi vì mình nói thì nhiều mà làm chẳng được bao nhiêu. Nói thì đao to búa lớn, còn làm thì chỉ như cây tăm. Thậm chí trăm voi chưa chắc đã được một bát nước xáo.

Tuy nhiên, trong những năm gần đây, tại Việt Nam dòng họ nhà chuột khắp khởi mừng thầm, bởi vì dân bọm nhậu Việt Nam và Trung Quốc rất khoái món thịt mèo, được kê theo thực đơn nhà hàng là món “tiểu hổ”. Những tay lái buôn lòng sục khắp hang cùng ngõ hẻm để tìm mua mèo. Mèo mua về được bán cho các nhà hàng, khách sạn và nhất là được xuất khẩu sang Trung Quốc. Thế là dòng họ nhà chuột phát triển theo cấp số nhân. Vì không còn mèo giám sát và canh chừng, nên dòng họ nhà chuột tha hồ, mặc sức đục khoét mọi kho lẫm. Và chuột bỗng trở thành một quốc nạn làm cho chính phủ phải lo lắng và ra tay can thiệp bằng cách trừng trị đích đáng những tay lái...mèo. Không hiểu thiên hạ chế biến món thịt mèo ra sao. Chứ người dân quê, chỉ cần một mớ rau má đem nấu hay xào với thịt mèo, thì đã là tuyệt vời. Nhất là ruột mèo vừa trắng lại vừa giòn quả là hết ý.

Từ cái tài bắt chuột, mà mèo bỗng được nhảy tót vào lãnh vực chính trị chính em. Bởi vì nếu gã không làm, thì một vị chính khách cỡ

bự, thuộc hàng đầu của Trung quốc, đó là ông Đặng tiểu Bình, đã lấy mèo làm biểu tượng cho đường lối của mình khi tuyên bố: Mèo trắng, mèo đen không hệ gì, miễn là bắt chuột. Phải chăng lời phán dạy này đã khai đường dẫn lối cho chính sách mở cửa, tự do kinh doanh, ngoại quốc đầu tư... miễn sao làm cho dân được giàu và nước được mạnh?

Được ưu ái nuôi ở trong nhà, nên mèo rất gần gũi với người bình dân, đồng thời cũng đã đi vào nếp sống và kinh nghiệm đời thường. Thực vậy, mèo vốn là dấu chỉ của sự xui xẻo và xúi quẩy: Mèo đến nhà thì khó, chó đến nhà thì sang. Bởi đó mấy anh lơ thường không cho hành khách mang mèo lên xe đò, kéo gập sự chẳng lành trong suốt cuộc hành trình của mình.

Rồi mỗi khi tự khen về những thành công và ưu điểm của mình, thì liền bị những kẻ thói mồm kê ngay túi đứng vào miệng: Rõ thật, mèo khen mèo dài đuôi. Câu kê túi đứng này còn nặng hơn cả câu: Mẹ hát con khen hay. Hoặc câu: Lươn ngắn lại chê trạch dài, thồn bơn méo miệng chê trai lệch mồm.

Với tuổi đời chồng chất, chúng ta thu tích được một mớ kinh nghiệm, thế nhưng nếu lỡ biến chúng thành những kinh nghiệm...sống sượng bởi những ý đồ đen tối, thì chúng ta lập tức trở nên giống mèo, bởi vì: Mèo già hóa cáo, cáo già hóa chẳng tinh. Liệu chúng ta đã trở nên “cáo già” hay “chẳng tinh” chưa?

Thỉnh thoảng một đôi khi trong cuộc sống, chúng ta được vận may thăm viếng hay thần tài gõ cửa vào giữa lúc nghiệt ngã nhất. Thiên hạ không ngại liệt chúng ta vào hàng mèo, bởi vì lúc bấy giờ mắt chúng ta sáng rực như “mèo thấy mỡ” và thiên hạ sẽ không ngần ngại gọi chúng ta là “mèo mù vớ cá rán”. Và sau cùng, mèo hiền, mèo ngoan thường được yêu thương, chẳng ai nữ đánh tập nó, như tục ngữ đã bảo: Mèo lành ai nữ xách tai, gái hư chồng để khoe tài nổi chi. Trong đời thường, hình như mỗi liên hệ giữa mèo và những người bạn sống quanh nó không được tốt đẹp cho lắm.

Trước hết là mối liên hệ với chuột. Như chúng ta đã thấy, hình như sự thù ghét chuột đã in sâu vào bản tính của mèo. Vì thế, hễ gặp chuột là mèo liền xoi tái, chẳng chút xót thương. Còn họ hàng nhà chuột, vốn ý thức thân phận nhược tiểu và yếu kém của mình, nên theo sự diễn tả của người bình dân, luôn tỏ ra biết điều và lễ độ: Bốn con chuột đưa xác con mèo, tò te tò te tí tí te.

Tiếp đến là mối liên hệ với chó. Mèo ghét chuột thế nào, thì có lẽ chó cũng ghét mèo như thế. Nhà gã nhiều chuột, định nuôi vài con mèo cho bớt sự phá phách. Thế nhưng hễ xin được mèo con nào, nếu không canh giữ cẩn thận, thì liền bị chó cắn chết. Đang đêm mà nghe thấy mèo tru lên hai ba tiếng, thì thế nào sáng hôm sau cũng thấy mèo con phơi xác trên trận địa. Vì thế người Pháp đã bảo: Vivre comme le chien et le chat. Nghĩa là yêu nhau cũng thế như chó với mèo. Tuy nhiên một đôi lúc chúng ta cũng thấy mèo và chó sống chung hòa bình với nhau. Có những tay săn ảnh tình cờ chụp được những bức

hình mèo ngủ yên trong vòng tay yêu thương của chó.

Xét về những đặc tính của mèo, gã ghi nhận mấy điều sau đây. Trước hết mèo có nhân đức “sạch sẽ”, bởi vì mỗi khi phóng uế, mèo đều vùi dấu thật kỹ, chứ không phóng uế một cách bừa bãi, thiếu văn hóa như nhiều người. Vì sạch sẽ mà vui dấu, thế nhưng chính vì sự vui dấu này mà mèo lại trở thành biểu tượng cho sự thiếu ngay thẳng, bởi vì thiên hạ thường bảo: Lám la lám lét như mèo dấu cứt!

Có lẽ vì phải thức đêm bắt chuột, mà suốt ngày mèo nằm ngủ li bì. Với sự nằm ngủ li bì như thế, mèo bị mang tiếng là lười biếng, lười đến độ chảy thây chảy xác, đồng thời tượng trưng cho những kẻ chảnh mắng, bôi bác, qua loa, đại khái, bởi vì họ làm như mèo rửa hay như mèo rửa mặt. Thực vậy, mèo tuy có nhân đức “sạch sẽ” nhưng lại rất sợ nước. Vì thế, để rửa mặt, mèo thường liếm vào bàn chân rồi đưa lên và quẹt quẹt vào mặt, giống như gã hồi còn nhỏ. Phái, hồi còn nhỏ, mỗi khi trời trở lạnh, gã rất thích nằm ngủ nướng, cuộn mình trong chăn sượng rên méo điệu hiu. Mẹ đánh thức như gọi dò sang sông, thế mà gã chỉ ú ớ: Từ từ cái đã. Khi mở được cặp mi nặng trĩu, thì đã sáng bạch, thiếu điều ông mặt trời chiếu xỏ vào lỗ mũi. Và thế là phải ù té gấp gấp làm một số những công việc cần thiết, như: đi đái lấy nước súc miệng đánh răng! Thấy vậy, bao giờ mẹ gã cũng mỉm cười và bảo: Con làm cứ như mèo rửa mặt vậy.

Một đặc tính khác của mèo là thích được vuốt ve, mon trón và chiều chuộng. Gã nuôi một con mèo, ban sáng ngủ dậy, vừa ngồi vào ghế, thế nào nó cũng đến và cạ vào chân gã. Cạ một vài lần mà không thấy gã nhúc nhích hay động tĩnh gì, thì thế nào nó cũng cắn nhẹ vào chân gã, khiến gã đau điếng. Vì thế, nhiều hôm vừa mới bắn xong liều thuốc lão, mà theo dân ghiền thì điều quan trọng nhất trong ngày, chính là điều đầu tiên ban sáng, chắc chắn thế nào cũng...phê. Đang thả hồn theo khói thuốc, cũng phải cố gắng

đá nhẹ cho nó một phát thì nó mới chịu để cho gã được yên.

Ngoài ra mèo còn mắc phải một thói xấu khác là thích ăn vụng. Gã nhớ hồi còn bé, mỗi lần bố gã dọn tiệc hay chị gã dọn cơm, thế nào gã cũng được phân công canh chừng, để đuổi ruồi và trông mèo. Có lẽ vì thích ăn vụng và thích được vuốt ve mà mèo được dùng để chỉ... bồ nhí. Tiếng Việt Nam thật là phong phú. Có người yêu thì hoàn toàn khác với có bồ nhí hay có...mèo. Bởi vì có người yêu thường phải công khai và hợp pháp. Trong khi đó có bồ nhí hay có mèo bao giờ cũng phi pháp và thâm lén lút. Gã thành thật “khẩu phục tâm phục” những đàng ông, vợ con đề huề, thế mà còn can đảm đeo bông thêm tí bồ nhí. Vừa hao tiền tốn bạc, vừa mất thời giờ và chỉ tội đau lưng. Còn địa vị và sự nghiệp thì dễ dàng đi doang, một sớm một chiều thân bại danh liệt chóng như trở bàn tay. Chiều được một cô bồ nhí quả là một nghệ thuật. Bởi vì cũng giống như mèo, cô bồ nhí nào mà chẳng thích được vuốt ve, cung chiều. Cô bồ nhí nào mà chẳng hay hờn, hay dỗi, hay nhõng nhẽo và hay đỏng đảnh. Biết vậy thế mà khối anh đờn ông vẫn cứ nhào vô như con thiêu thân lao đầu vào lửa.

Ngoài ra, thiên hạ còn thích dùng hình ảnh mèo để so sánh với con gái, bởi vì giữa mèo và con gái có nhiều điểm giống nhau.

Điểm thứ nhất giống nhau đó là cái khoản ăn. Mèo ăn ít mà con gái cũng ăn ít, vì vậy người đời mới bảo: Nam thực như hổ, nữ thực như miu. Nghĩa là đờn ông con giai thì ăn nhiều như hổ, còn đờn bà con gái thì ăn ít như mèo. Ấy là thiên hạ tự giới hạn vào việc ăn chính thức trong bữa cơm, chứ còn ăn lai rai trong ngày hay ăn hàng với đủ thứ quà vặt thì khác. Đem cộng và cân tất cả mọi thứ quà vặt này vào thì chưa chắc mèo nào thắng mèo nào, vì đờn bà con gái vốn là chúa ăn vặt cơ mà: Đi chợ mất tám tiền quà, chồng thương chồng bảo về nhà đỡ cơm!

Điểm thứ hai giống nhau, đó là chuyện không và có. Con mèo ngoáy đuôi bên trái thì sẽ nhảy qua bên phải, cũng vậy con gái bảo có thì chắc chắn là không, bảo không thì chắc chắn lại là có, như một bài hát của Ngọc Lễ: Con gái nói một là hai, nói hai là một, con gái nói ghét là thương, nói thương là ghét. Vì thế, đừng nghe những gì con gái nói!

Điểm thứ ba giống nhau. Đó là về thái độ hiền và dữ. Thực vậy, mèo thật hiền lành khi nó nằm dài ngủ yên, khi nó cạ nhẹ vào chân mình. Thế nhưng mèo cũng thật dữ dằn khi nó nhe răng gầm gừ và giơ móng nhọn chiến đấu với chó, hay vồ chuột nhanh như chớp. Con gái cũng vậy, bình thường thì nhỏ nhẹ dễ thương và dễ mến, nhất là khi cô nường nhõng nhẽo hay mằn duyên. Thế nhưng một khi đã nổi cơn tam bành vì bị chạm tự ái hay bị phỗng tay trên mất mối lợi, thì phải biết. Đàng là một cô em bác kỳ nho nhỏ bỗng hóa kiếp thành một bà chẳng lửa, chửi đến nơi đến chốn, chửi có bài có bản, chửi có cung có điệu, tay chân thì múa may quay cuồng thiếu điều lăn xả vào người ta như muốn ăn tươi nuốt sống vậy.

Tuy nhiên, có một điều hoàn toàn khác biệt giữa mèo và con gái, đó là mèo thì luôn có râu, bất kể là mèo đực hay mèo cái. Còn đờn bà con gái thì lại chẳng có râu. Họa lắm mới có. Và nếu có, thì quả là hết nước nói.

NHỮNG BỆNH LÝ MẠN TÍNH ĐẶC BIỆT NÊN CẢNH GIÁC VÀO MÙA ĐÔNG

Thời gian vừa qua, BVĐK MEDLATEC đã tiếp nhận không ít trường hợp bệnh nhân có bệnh lý mạn tính gặp biến chứng nguy hiểm. Các chuyên gia y tế cảnh báo vào mùa đông người mắc bệnh mạn tính dễ hình thành các thói quen xấu nên đặc biệt chú ý.

Khí hậu mùa đông dễ khiến nhiều người mắc bệnh mạn tính hình thành các thói quen xấu trong sinh hoạt hằng ngày. Lười vận động đi kèm với chế độ ăn uống nhiều dầu mỡ khiến cho người bệnh gặp phải các biến chứng nguy hiểm. Các bệnh lý mạn tính như hen suyễn, tim mạch, đái tháo đường, máu mỡ,... cần chú ý theo dõi và khám sức khỏe thường xuyên.

1. Các bệnh lý mạn tính đặc biệt nên cảnh giác vào mùa đông:

1.1 Hen suyễn

Khi thời tiết chuyển lạnh, người bị hen suyễn nhiễm lạnh sẽ làm cho tình trạng bệnh tái phát và trở nên nặng hơn.

Trong những ngày giá rét, người mắc bệnh cần giữ ấm cơ thể, khẩu trang che kín mũi và hạn chế ra ngoài đường. Đặc biệt lưu ý cần tích trữ và mang theo các loại thuốc xịt bên mình.

1.2 Đái tháo đường

Theo các chuyên gia, vào mùa lạnh tình trạng người bệnh đái tháo đường gia tăng mạnh mẽ nhất. Sự thay đổi thời tiết khiến người bệnh bị hạn chế vận động cùng với thói quen ăn nhiều nên đường huyết của người bệnh đái tháo đường tăng nhanh. Vì vậy người bệnh đái tháo đường

dễ mắc gặp phải các biến chứng nguy hiểm như đột quỵ,...

1.3 Mỡ máu

Vào mùa đông, số lượng hồng cầu và tiểu cầu tăng lên dẫn đến làm tăng độ đặc quánh của máu, từ đó làm tăng nguy cơ bị tắc nghẽn mạch máu. Hơn nữa nếu tích tụ nhiều cholesterol trong máu khiến động mạch hẹp và cứng lại khiến máu khó lưu thông, tăng hình thành cục máu đông gây đột quỵ.

Không những thế, thời tiết lạnh khiến chúng ta lười vận động và ăn uống không lành mạnh có thể gây lượng mỡ máu tăng lên, tăng nguy cơ hình thành cục máu đông và gây tắc nghẽn.

1.4 Tim mạch

Tim mạch là một trong những bệnh dễ trở nặng vào mùa đông. Do nhu cầu oxy của cơ tim tăng để duy trì nhiệt độ của cơ thể, nếu không đáp ứng được sẽ khiến tình trạng suy tim, đau thắt ngực, nhồi máu cơ tim tăng cao.

Tim mạch là bệnh lý mạn tính dễ xảy ra biến chứng nguy hiểm vào mùa đông.

Hơn nữa lượng tiểu cầu và hồng cầu, độ nhớt của máu tăng cao khi thời tiết lạnh làm tăng nguy cơ các xuất hiện các bệnh động mạch vành, tai biến mạch máu não và bệnh mạch máu ngoại vi.

1.5 Đau khớp

Đau khớp là một trong số các bệnh có biến chứng nguy hiểm và dễ hình thành các đợt diễn biến cấp tính vào mùa đông. Bệnh nhân thường

bị đau và cứng khớp hơn bởi thời tiết lạnh, ẩm kéo dài.

Để cải thiện tình trạng này, người bệnh cần tập thể dục thường xuyên để nâng cao tinh thần cũng như thể chất để trở nên khỏe khoắn hơn.

1.6 Gan nhiễm mỡ

Uống nhiều rượu bia trong dịp lễ Tết khiến cho bệnh gan nhiễm mỡ tăng cao.

Mùa đông là thời điểm trùng với nhiều dịp lễ Tết vì vậy việc tập tữ ăn uống là không thể tránh khỏi. Ăn uống triền miên cùng với các thực phẩm nhiều chất béo, tinh bột, rượu bia bừa bãi khiến bệnh gan nhiễm mỡ tăng cao và gặp nhiều chuyển biến xấu. Vì vậy người mắc bệnh gan nhiễm mỡ cần thận trọng với chế độ ăn, thường xuyên luyện tập để nâng cao sức đề kháng và tăng chuyển hóa của tế bào gan.

2. Cách dự phòng các bệnh mạn tính trong mùa đông

Thời tiết chuyển lạnh khiến con người dễ hình thành các thói quen xấu như lười vận động ăn uống không khoa học khiến cho các bệnh lý mạn tính dễ hình thành các đợt diễn biến cấp tính vào mùa đông. Vì vậy những người mắc bệnh lý mạn tính cần thường xuyên tập thể dục, ăn uống hợp lý theo chế độ của từng bệnh khác nhau.

Bác sĩ Đinh Văn Chính - BS đa khoa BVĐK MEDLATEC cho biết: “Người mắc các bệnh lý mạn tính cần thận trọng vào mùa đông. Để hạn chế nguy cơ hình thành các đợt diễn biến cấp tính trên nền bệnh mạn tính ngoài việc duy trì một lối sống khoa học, người bệnh cần thường xuyên theo dõi và kiểm tra sức khỏe. Từ đó các bác sĩ có thể đưa ra các phương án điều trị kịp thời.”

Tuy nhiên vì thời tiết giá lạnh, người bệnh lười hơn trong việc đi khám bệnh tại viện khiến cho bệnh mạn tính gặp nhiều chuyển biến xấu. Để việc theo dõi bệnh mạn tính trở nên dễ dàng hơn, người bệnh có thể sử dụng dịch vụ Lấy mẫu

xét nghiệm tận nơi để kịp thời theo dõi và điều trị một cách tốt nhất, nhanh nhất.

Người mắc bệnh lý mạn tính cần thường xuyên theo dõi sức khỏe trong mùa đông bằng dịch vụ Lấy mẫu xét nghiệm tận nơi.

Dịch vụ Lấy mẫu xét nghiệm tận nơi của MEDLATEC đáp ứng được hàng nghìn xét nghiệm của đầy đủ các chuyên khoa giúp khách chủ động theo dõi và kiểm soát các bệnh lý mạn tính ngay tại nhà. Từ đó người bệnh có thể hạn chế được các biến chứng nguy hiểm.

Bệnh viện hội tụ đội ngũ chuyên gia, bác sĩ đầu ngành giỏi chuyên môn, giàu kinh nghiệm giúp người bệnh an tâm trong kiểm tra và điều trị.

Đặc biệt, MEDLATEC có Trung tâm Xét nghiệm đạt tiêu chuẩn ISO 15189:2012 và chứng chỉ CAP tiêu chuẩn đánh giá chất lượng phòng xét nghiệm quốc tế (ngày 7/1/2022), hóa chất đạt chất lượng IVD, hệ thống máy móc hiện đại nhập khẩu cho kết quả chính xác.

Người dân hoàn toàn an tâm khi thăm khám trong bối cảnh dịch bệnh như hiện tại. Ngoài ra, để giúp người dân chủ động kiểm tra sức khỏe bằng phương pháp lấy mẫu xét nghiệm tại nhà của MEDLATEC chỉ với 10.000 VNĐ, giá niêm yết bằng giá tại viện, chi phí đi lại để kiểm tra sức khỏe dễ dàng hơn. MEDLATEC có hệ thống 5 bệnh viện/ phòng khám, 23 chi nhánh trải dài từ bắc vào nam, 26 văn phòng lấy mẫu tại Hà Nội, 45 điểm thu gom mẫu đáp ứng nhu cầu kiểm tra sức khỏe của người dân trên mọi miền Tổ quốc.

Sau khi có kết quả xét nghiệm, bác sĩ sẽ liên hệ tư vấn cụ thể phương pháp điều trị cho Quý khách hàng.

Để được tư vấn cụ thể về dịch vụ, Quý khách hàng vui lòng liên hệ tới hotline 1900 56 56 56.

Hãy chủ động bảo vệ sức khỏe của bản thân và gia đình cùng MEDLATEC nhé!

Ban Biên Tập Tham vấn y khoa :

BS. Đinh Văn Chính

TÍN THẾ GIỚI

Hòa Bình Là Điều Muôn Dân Ước Trông Mong Mọi

Xua quân xâm chiếm một quốc gia có chủ quyền là vi phạm các nguyên tắc của Liên Hiệp Quốc. Ngày 24/2/2022 Putin đã ra lệnh xua quân xâm chiếm Ukraine với một cụm từ mỹ miều “Chiến dịch quân sự đặc biệt”. Từ ngày 24/2/2022 đến nay (cuối tháng 11/2022) cuộc chiến giữa Nga và Ukraine vẫn chưa có dấu hiệu kết thúc và Đại Hội đồng Liên Hiệp Quốc đã bốn lần thông qua Nghị quyết đối với nước Nga:

Lần I vào ngày 1/3/2022 ra Nghị quyết lên án Nga xâm lược Ukraine. Kết quả có 141 quốc gia thông qua, 5 quốc gia bỏ phiếu chống và 35 quốc gia bỏ phiếu trắng. Trong số 35 quốc gia có Việt Nam.

Lần II vào ngày 24/3/2022 ra Nghị quyết kêu gọi Nga chấm dứt “Chiến dịch quân sự đặc biệt” tại Ukraine. Kết quả có 140 quốc gia thông qua, 5 quốc gia bỏ phiếu chống và 38 quốc gia bỏ phiếu trắng. Trong số 38 quốc gia có Việt Nam.

Lần III vào ngày 7/4/2022 ra Nghị quyết đình chỉ tư cách thành viên của Nga tại Hội Đồng Nhân quyền liên Hiệp Quốc (UNHCR). Kết quả có 93 quốc gia thông qua, 24 quốc gia bỏ phiếu chống và 58 quốc gia bỏ phiếu trắng. Trong số 24 quốc gia có Việt Nam.

Lần IV vào ngày 12/10/2022 ra Nghị quyết lên án Nga sáp nhập bốn khu vực ở Ukraine vào nước Nga. Kết quả có 143 quốc gia thông qua, 5 quốc gia bỏ phiếu chống và 35 quốc gia bỏ phiếu trắng. Trong số 35 quốc gia có Việt Nam.

Chỉ vài ngày sau chiến tranh Nga-Ukraine nổ ra thì vào ngày Chúa nhật 27/2/2022 Giáo hoàng Francis đưa ra lời kêu gọi hòa bình cho

Ukraine. Giáo hoàng đã lên án những kẻ gây ra chiến tranh. Giáo hoàng nói rằng họ là những người quên đi nhân loại: “Họ không bắt đầu từ người dân, không nhìn vào cuộc sống cụ thể của người dân, nhưng đặt quyền lực và lợi ích trên tất cả. Họ tin tưởng vào thứ logic ác độc và gian trá của vũ khí, là điều rất xa vời với ý muốn của Thiên Chúa. Họ xa cách với dân chúng, những người muốn hòa bình và trong mọi cuộc xung đột- những người dân thường- là nạn nhân thực sự những người phải trả giá cho sự điên cuồng của chiến tranh trên chính làn da của họ”

Giáo hoàng Francis đã thiết tha đưa ra lời kêu gọi hòa bình không chỉ cho Ukraine mà còn cho tất cả những nơi đang xảy ra chiến tranh trên thế giới: “Với trái tim tan nát vì những gì xảy ra ở Ukraine- Và chúng ta đừng quên những cuộc chiến ở những nơi khác trên thế giới, chẳng hạn

như ở Yemen, Syria, Ethiopia...-tôi xin lặp lại hãy ngưng tiếng vũ khí”.

Cuối lời kêu gọi, Giáo hoàng Francis trưng dẫn câu trong Hiến pháp nước Ý: “Bởi vì những người yêu chuộng hòa bình từ chối chiến tranh như một công cụ xúc phạm quyền tự do của các dân tộc khác và như một phương tiện giải quyết các tranh chấp quốc tế”[1].

Từ khi bắt đầu cuộc chiến đến nay đã hơn 9 tháng mà vẫn chưa có dấu hiệu chấm dứt. Những người có lương tri, yêu chuộng hòa bình trên thế giới đều cầu mong cho hòa bình sớm văn hồi trên đất nước Ukraine.

Vào những ngày cuối tháng 9 đầu tháng 10/2022 quân đội Nga đã nã nhiều đạn pháo vào các vùng trên lãnh thổ Ukraine, cho nên vào trưa Chúa nhật 2/10/2022 Giáo hoàng Francis đưa ra lời kêu gọi ngừng bắn lập tức ở Ukraine: “Phải chăng bao nhiêu máu nữa để chúng ta nhận ra rằng chiến tranh không bao giờ là giải pháp, nhưng chỉ là sự hủy diệt? Nhân danh Thiên Chúa và nhân danh cảm thức nhân loại vốn có trong mỗi trái tim, tôi lặp lại lời kêu gọi ngừng bắn ngay lập tức. Hãy ngừng sử dụng vũ khí, hãy tìm

kiếm các điều kiện để đàm phán, điều đưa đến những giải pháp không bị áp đặt bởi sức mạnh nhưng bằng sự đồng thuận, công bằng và ổn định. Chúng ta sẽ làm được điều này nếu chúng ta biết tôn trọng các giá trị bất khả xâm phạm của sự sống con người cũng như chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ của mỗi quốc gia, các quyền của những nhóm thiểu số và các mối bận tâm chính đáng”.

Giáo hoàng Francis cũng mời gọi các nhà lãnh đạo Nga và Ukraine cũng như các nhà lãnh đạo có liên quan cùng nhau tìm cách đối thoại để có hòa bình: “Lời kêu gọi của tôi trước hết gửi tới Tổng thống Liên bang Nga, tôi thỉnh cầu Tổng thống Nga, chấm dứt vòng xoáy bạo lực và chết chóc này, cũng vì lợi ích của chính người dân Nga. Mặt khác đau buồn trước những đau khổ to lớn của người dân Ukraine do hậu quả của sự xâm lược mà họ phải gánh chịu. Tôi cũng tin tưởng gửi lời thỉnh cầu Tổng thống Ukraine hãy cởi mở với những đề nghị nghiêm túc về hòa bình. Tôi kêu gọi tất cả những người quan trọng trên đấu trường quốc tế và các nhà lãnh đạo chính trị của các quốc gia hãy làm mọi thứ có thể để chấm dứt chiến tranh và không để mình bị cuốn vào những leo thang nguy hiểm, đồng thời thúc đẩy và ủng hộ các sáng kiến đối thoại. Xin hãy giúp cho các thế hệ trẻ được hít thở bầu khí lành mạnh của hòa bình, thay vì sự ô nhiễm của chiến tranh vốn là sự điên rồ”[2]

Ngày 12/10/2022 Giáo hoàng Francis nói: “Trong những ngày này, trái tim tôi luôn hướng về dân tộc Ukraine, đặc biệt là với những người dân ở những nơi xảy ra các vụ đánh bom”. Giáo hoàng đã cầu mong “biến đổi trái tim những người nắm giữ số phận của cuộc chiến trong tay của họ, để cơn bạo lực có thể chấm dứt và sự chung sống hòa bình trong công lý có thể được xây dựng lại”[3].

Từ xưa đến nay nhân loại đều khao khát thế giới hòa bình. Cách nay khoảng 2500 năm, bên xứ Do Thái ngôn sứ Isaia khao khát: “Họ sẽ lấy

gươm mà rèn nên lưỡi cày, lấy giáo rèn nên lưỡi liềm. Nước này không còn tuốt gươm ra đánh nước kia nữa; người ta sẽ không còn thao luyện để chiến đấu nữa”(Kinh Thánh Isaia chương II, câu 4-5).

Bên Á Đông nhà thơ Đỗ Phủ cũng mong muốn: “An đắc tráng sĩ văn thiên hà/ Tịnh tẩy giáp binh trường bất dụng” (Sao có tráng sĩ kéo sông Ngân xuống/Rửa sạch giáo mác, mãi mãi không dùng đến nữa- Tẩy binh mã[Rửa vũ khí]).

Người chinh phụ cũng mong mỗi hết chiến chinh để gia đình được sum vầy đoàn tụ: “Vãn Ngân Hà hề tẩy đao cung” (Kéo nước sông Ngân xuống rửa sạch đao cung- Chinh phụ ngâm câu 443).

Phạm Quý Thích lập luận: “Thùy năng nhất văn thiên hà thùy/ Tảo vị càn khôn tẩy giáp binh” (Ai có thể kéo nước sông Ngân hà xuống?/ Sớm vì trời đất mà rửa sạch giáp binh- Thu bộ dạ nguyệt hữu hoài [Đêm thu dạo dưới trăng xúc cảm])

Muốn có hòa bình trường cửu trên thế giới thì chỉ có một giải pháp duy nhất là mọi người phải xem nhau như là anh em (Tứ hải giai huynh

đệ- Bốn biển đều là anh em). Giáo hoàng Francis khẳng định: “Hòa bình được xây lên trong bài đồng ca những sự khác biệt...Và từ những khác biệt này ta học hỏi nơi người khác, như anh em với nhau...Ta có một người Cha (Thiên Chúa-T/g), chúng ta là anh em với nhau. Chúng ta hãy yêu thương nhau như anh em. Và nếu ta tranh cãi nhau thì nên làm việc đó như anh em với nhau, làm hòa với nhau ngay lập tức và luôn trở về sống như anh em với nhau”[4].

Nguyễn Văn Nghệ

Giáo xứ Cây Vòng- Nha Trang

Chú thích:

[1]- vaticannews.va/vi/pope/news/2022-02/dtc-phanxico-hoa-binh-ucraina.html

[2]- vaticannews.va/vi/pope/news/2022-10/kinh-truyen-tin-dtc-keu-goi-ngung-chien-tranh-o-ucraina.html

[3]- vaticannews.va/vi/pope/news/2022-10/dtc-phanxico-tiep-kien-chung-keu-goi-hoa-binh-ucraina.html

[4]- simonhoadalat.com/suy-niem/songloi/2018/Is0618.htm

Hội nghị đa dạng sinh học COP15 : Những bước tiến lịch sử và những khiếm khuyết lớn

Các nhà lãnh đạo tại hội nghị COP15 vỗ tay sau khi đạt được thỏa thuận Côn Minh-Montréal ở Montréal, Canada, ngày 19/12/2022. © Julian Haber/UN Biodiversity/Handout via REUTERS

Hội nghị Liên Hiệp Quốc về đa dạng sinh học (COP15) ở Montreal, Canada, hôm qua, 19/12/2022, đã thông qua “thỏa thuận toàn cầu về đa dạng sinh học” với một lộ trình gồm 4 mục tiêu chính và 23 mục tiêu cụ thể nhằm cố gắng ngăn chặn sự tàn phá thiên nhiên từ giờ đến năm 2030. Ngoài ra, hội nghị còn thông qua 5 văn bản khác để cho thỏa thuận này có thể được áp dụng một cách hiệu quả, quan trọng nhất là tài trợ cho những nỗ lực của các nước đang phát triển.

Những tiến bộ của thỏa thuận

Bảo vệ 30% diện tích trái đất

Một trong những mục tiêu trọng tâm của thỏa thuận là từ giờ đến năm 2030, ít nhất 30% diện tích đất liền, vùng biển và ven biển quan trọng phải được bảo tồn và quản lý một cách hiệu quả. Điều này sẽ được thực hiện thông qua một mạng lưới các khu bảo tồn mang tính đại diện về mặt sinh thái, được kết nối tốt và được quản lý một cách thích đáng, nhưng vẫn bảo đảm việc khai thác bền vững mà không ảnh hưởng đến các mục tiêu đã đề ra. Đây là một mục tiêu toàn cầu chứ không phải của một quốc gia đơn lẻ nào, tức là tất cả các nước đều phải tích cực tham gia thỏa thuận. Đối với các nhà khoa học, bảo vệ 30% diện tích là mức tối thiểu, vì họ cho rằng con số này phải lên đến 50% mới thực sự thích đáng.

Hỗ trợ thêm 20 tỷ đô la cho những nước nghèo, tái tạo 30% diện tích Trái đất bị xuống cấp

Ngoài ra, theo thỏa thuận này, các nước giàu cũng cam kết sẽ cấp ít nhất 20 tỷ đô la mỗi năm từ giờ đến năm 2025 và ít nhất 30 tỷ đô la từ năm 2025-2030 để hỗ trợ các nước nghèo.

Còn theo Tổ chức Lương thực và Nông nghiệp Liên Hiệp Quốc (FAO), hiện nay, 1/3 diện tích Trái đất đã bị “xuống cấp vừa phải hoặc trầm trọng” do hoạt động của con người. Để khắc phục tình trạng này, thỏa thuận « Côn Minh-Montréal » cũng quy định rằng từ giờ đến năm 2030, ít nhất 30% hệ sinh thái trên cạn và ngoài biển bị suy thoái phải được phục hồi một cách hiệu quả.

Giảm sử dụng thuốc trừ sâu

Trong 60 năm qua, sự nguy hiểm của thuốc trừ sâu đối với đa dạng sinh học và sức khỏe đã được chứng minh. Vậy tại sao mô hình nông nghiệp, thực phẩm của nhiều nơi trên thế giới vẫn sử dụng thuốc trừ sâu ?

Theo François Dedieu, nhà xã hội học tại Viện Nghiên cứu Nông nghiệp Quốc gia (INRAE), trả lời đài France Inter, các nhà sản xuất thuốc trừ sâu đang phát triển những chiến lược để tác động đến những nghiên cứu, kiến thức chuyên môn và quá trình ra quyết định của công chúng, và do đó duy trì sự nghi ngờ về tác động của thuốc trừ sâu đối với sức khỏe. Nhưng đối với ông Dedieu, cội nguồn của sự thiếu hiểu biết không chỉ liên quan đến sự thao túng của các nhà công nghiệp. Ông cũng tố cáo một hiện tượng làm ngơ có hệ thống, bao gồm cả các cơ quan chính thức vốn

phải đánh giá các nguy cơ do thuốc trừ sâu gây ra. Ông Dedieu cũng giải thích lý do tại sao các nhà nông tiếp tục sử dụng ồ ạt thuốc trừ sâu : « Trong hệ thống hiện tại, chúng ta không thể làm khác. Thuốc trừ sâu là một công nghệ rất cũ đã được sử dụng từ 75 năm qua. Chúng đã được coi là phép màu trong một thời gian rất dài và cho đến tận ngày hôm nay đối với một lượng lớn các sản phẩm. Đầu tiên và quan trọng nhất là glyphosate, rất có lợi cho các nhà nông. Chúng không tốn kém, rất hiệu quả và tiết kiệm thời gian của các nhà nông với một khối lượng công việc khổng lồ. Vì vậy, hiện tại, họ thực sự không thể làm khác. »

Mặc dù vậy, sau cuộc « giằng co » kéo dài giữa các nước thành viên Liên Hiệp Châu Âu (EU) và những nước như Brazil, Ấn Độ hay Indonesia, cuối cùng, các bên đã đạt được thỏa thuận « giảm thiểu nguy cơ ô nhiễm và tác động tiêu cực của ô nhiễm từ tất cả các nguồn, từ giờ đến năm 2030, xuống mức không gây hại cho đa dạng sinh học ». Để đạt được điều này, cụ thể các bên phải « giảm ít nhất một nửa rủi ro tổng thể liên quan đến thuốc trừ sâu và hóa chất có độ nguy hiểm cao ».

Đây có thể coi là một bất ngờ bởi vì mới chỉ cách đây mấy hôm, bộ trưởng Chuyển Đổi Sinh Thái Pháp Christophe Béchu còn nói rằng đây là một trong những chủ đề mà Liên Âu bị « đơn độc » nhất, khi các đồng minh không chịu đưa ra một giải pháp cụ thể nào.

Những thiếu sót của thỏa thuận

Tuy được coi là « lịch sử », nhưng thỏa thuận « Côn Minh-Montréal » còn nhiều thiếu sót:

Một cơ chế giám sát chưa được xác lập

Vào năm 2010, tại Nhật Bản, cộng đồng quốc tế đã đặt ra một loạt mục tiêu nhằm ngăn chặn sự suy giảm đa dạng sinh học. Do không có cơ chế giám sát, phải đợi đến năm 2020 họ mới nhận ra là đã không đạt được bất kỳ mục

tiêu nào trong vòng 10 năm. Đối với nhiều nhà quan sát, việc thiết lập một cơ chế như vậy là rất quan trọng để tránh lặp lại sai lầm tương tự.

Paul Leadley, nhà sinh thái học và cố vấn khoa học ở COP15, nhận định rằng kết quả của thỏa thuận vẫn còn thiếu sót : « Nhiều chỉ báo (liên quan đến cơ chế giám sát) đã được chuyển đến một ủy ban chuyên gia. Điều này sẽ phải được thông qua tại một cuộc họp khác. »

Một số đích liên quan đến mốc 2030 bị xóa bỏ

Mục tiêu chính A của thỏa thuận, đưa ra các hướng dẫn rộng rãi cho hệ sinh thái, về các loài vật có nguy cơ tuyệt chủng và đa dạng di truyền, đã bị bỏ hết những nội dung liên quan đến năm 2030, và chỉ còn giữ lại những gì liên quan đến năm 2050. Cụ thể là các loài động vật vẫn có thể tiếp tục bị con người đẩy đến chỗ tuyệt chủng cho đến năm 2050, thay vì năm 2030.

Các công ty không phải chịu trách nhiệm

Trong mục tiêu cụ thể số 15, các công ty không có nghĩa vụ phải lượng hóa những tác động đến đa dạng sinh học và công khai các kết quả, mà chỉ được khuyến khích làm như vậy.

Khái niệm về tác động sinh thái bị thu hẹp rất nhiều

Khái niệm này, bao gồm việc tiêu thụ tài nguyên thiên nhiên và lượng phát thải khí nhà kính của con người, đã biến mất khỏi mục tiêu

chính B và bị cho vào mục tiêu cụ thể số 16. Thỏa thuận chỉ đề cập đến việc tiêu dùng và lãng phí thức ăn. Chế độ ăn uống cùng với việc tiêu thụ quá nhiều thịt có tác động lớn đến môi trường không còn xuất hiện trong thỏa thuận. (Phan Minh) Nguồn : 20 Minutes, Franceinfo, France Inter

Sáng kiến đại kết bảo vệ phụ nữ của các Giáo hội Kitô

Hội đồng các Giáo hội Kitô Thế giới (WCC) phát động sáng kiến “Liên đới! Hành động để chấm dứt bạo lực đối với phụ nữ và trẻ nữ”.

Chương trình của sáng kiến diễn ra từ ngày 25/11, Ngày Quốc tế Xoá bỏ Bạo lực đối với Phụ nữ, đến 10/12 vừa qua, ngày kỷ niệm Tuyên ngôn Quốc tế về Nhân quyền của Liên Hiệp Quốc.

Trọng tâm của chương trình được thực hiện bởi Hội đồng các Giáo hội Kitô Thế giới, Liên hiệp Tin lành Luther Thế giới, bao gồm tạo ra các cơ hội mới để chia sẻ kinh nghiệm của nhiều phụ nữ đang sống trong điều kiện bị phân biệt đối xử. Cụ thể là tái khởi động hoạt động đã hình thành trong những năm gần đây, như một chủ đề ưu tiên của chứng tá đại kết.

Chương trình gồm các cuộc gặp gỡ trực tuyến: Tại Cape Town của Nam Phi, ngày 24/11, về đóng góp đại kết để giải quyết các thách đố kinh tế và xã hội nhằm chấm dứt bạo lực đối với phụ nữ; Ở Genève, vào ngày 28/11, các vấn đề được đặt ra về việc khám phá những con đường

để củng cố các cơ chế toàn cầu, trong một số trường hợp đã có sẵn, nhờ vào sự dấn thân của các Giáo hội.

Chương trình làm phong phú thêm chiến dịch hàng năm do Liên Hiệp Quốc phát động và tìm được nền tảng trong di sản Kinh Thánh chung. Đặc biệt là những cử chỉ, như tại Genève, Trung tâm đại kết của Hội đồng các Giáo hội Kitô Thế giới, từ ngày 21/11 đến 21/12 trưng bày một tấm thảm chống bạo lực phụ nữ. Tấm thảm này đã được trưng bày tại đại hội đồng gần đây của Hội đồng các Giáo hội Kitô Thế giới, ở Karlsruhe, được thiết kế như một thác nước với các thông điệp và hình ảnh của các cộng đoàn và tín hữu từ khắp nơi trên thế giới, muốn thể hiện sự dấn thân để chấm dứt bạo lực phụ nữ. (Ngọc Yến - Vatican News)

Hội nghị “Châu Âu và chiến tranh. Từ tinh thần Helsinki đến triển vọng hoà bình”

Trước tình trạng đau khổ khắc nghiệt đang diễn ra ở Ucraina và mối đe dọa hạt nhân đang đe dọa thế giới, Hội nghị “Châu Âu và chiến tranh. Từ tinh thần Helsinki đến triển vọng hoà bình” muốn châu Âu phải phục hồi “Tinh thần Helsinki” và đi theo “những con đường hoà bình mới”.

Cuộc chiến nổ ra ở trung tâm châu Âu với sự xâm lược của Nga chống Ucraina vẫn tiếp tục và không có dấu hiệu suy giảm với những hậu quả rất nghiêm trọng đối với dân tộc Ucraina.

Nếu một mặt rất khó tìm ra lối thoát, mặt khác một câu hỏi được đặt ra là “Liệu có nên nói lại con đường đàm phán để bắt đầu một tiến trình đưa đến hòa bình công bằng hay không?”. Trong những tháng gần đây, cả Tổng thống Cộng hòa Ý và ĐTC đã viện dẫn Hội nghị Quốc tế Helsinki và các nguyên tắc của Hội nghị đã góp phần xoa dịu tình hình ở châu Âu bằng cách pháp điển hóa các điểm vững chắc về nghĩa vụ tôn trọng biên giới của các Quốc gia và giải quyết tranh chấp qua con đường ngoại giao. Từ

đó nhiều thay đổi đã diễn ra gây khó khăn cho việc nhân rộng các sáng kiến tương tự, nhưng Helsinki vẫn là một điểm tham chiếu và một giá trị, xuất phát từ chính tinh thần đã thúc đẩy Hội nghị, và không phải ngẫu nhiên mà hiện nay những người tìm kiếm giải pháp hòa bình tìm đến tham khảo.

Nhằm tìm kiếm những con đường cụ thể và khả thi để khôi phục không gian cho đối thoại, cũng như nhắc nhở tầm quan trọng của việc xây dựng một hệ thống quan hệ quốc tế mới và công bằng hơn, hôm 13/12/2022 vừa qua, tại trụ sở của Đại sứ quán Ý cạnh Tòa Thánh đã diễn ra Hội nghị “Châu Âu và chiến tranh. Từ tinh thần Helsinki đến triển vọng hoà bình”, được tổ chức bởi Đại sứ quán Ý cạnh Tòa Thánh, với sự cộng tác của tạp chí khoa học chính trị Limes và Vatican News.

Mục đích của sự kiện nhằm thảo luận các giải pháp ngoại giao cụ thể cho một cuộc chiến dường như đang đi vào bế tắc và không có triển vọng đàm phán hòa bình trong thời gian tới.

Các bài thuyết trình tập trung vào “Tuyên bố Helsinki”, hiệp ước mang tính bước ngoặt được các cường quốc phương Tây và Liên Xô ký kết vào năm 1975 tại Hội nghị về An ninh và Hợp tác ở Châu Âu (CSCE) với mục đích cải thiện quan hệ Đông-Tây.

Hội nghị về An ninh và Hợp tác châu Âu (CSCE)

Hội nghị về An ninh và Hợp tác châu Âu (CSCE) diễn ra lần đầu tiên tại Helsinki, Phần

Lan, ngày 03/7/1973 vào thời chiến tranh lạnh, với nỗ lực nối lại đối thoại Đông-Tây. Hội nghị đã có sự tham gia của tất cả đại diện châu Âu và các phái viên của Hoa Kỳ và Liên Xô.

Tiếp theo, vào ngày 01/8/1975, các nhà lãnh đạo của 35 quốc gia tham gia Hội nghị đã gặp lại nhau tại Helsinki để ký kết Đạo luật cuối cùng của Hội nghị về An ninh và Hợp tác châu Âu: với các Thỏa thuận hoặc Bản ghi nhớ, trong đó công nhận biên giới hiện có giữa các quốc gia châu Âu, bao gồm cả biên giới đã chia nước Đức thành hai thực thể chính trị riêng biệt và có chủ quyền, và để đổi lấy sự công nhận mặc nhiên đối với sự thống trị của Liên Xô ở Đông Âu, Liên Xô đã cam kết tôn trọng nhân quyền.

Không được quen với sự khủng khiếp của chiến tranh

Phát biểu tại Hội nghị, ĐHY Pietro Parolin, Quốc vụ khanh Tòa Thánh nhắc lại lời kêu gọi của ĐTC tại buổi đọc kinh Truyền Tin trưa Chúa nhật 02/10: “Sau bảy tháng chiến sự, cần phải thực hiện tất cả các phương tiện ngoại giao, cả những công cụ mà cho đến hôm nay vẫn chưa được áp dụng, để chấm dứt thảm trạng khủng khiếp này. Chiến tranh tự nó là một sai lầm một sự kinh hoàng”.

Quốc vụ khanh Tòa Thánh nhấn mạnh rằng, sau hai tháng kể từ khi ĐTC đưa ra lời kêu gọi trên, chúng ta vẫn chứng kiến những “sai lầm” và nỗi “kinh hoàng” của cuộc chiến ở Ucraina. Và thế giới dường như đã quen với những hình ảnh đau thương của chiến tranh cùng với những nạn nhân là trẻ thơ vô tội, nhiều người phải rời bỏ nhà cửa quê hương, nhà cửa bị tàn phá. Chính vì thế nước mắt của ĐTC trong giờ cầu nguyện tại quảng trường Spagna dịp lễ Đức Maria Vô Nhiễm Nguyên Tội là một liều thuốc giải độc mạnh mẽ chống lại sự thờ ơ này.

Chính vì thế Tòa Thánh muốn lặp lại lời kêu gọi đối với việc thực hiện tất cả các công cụ ngoại giao, chú ý đến những gì cho đến nay

chưa được áp dụng, để làm sao đạt được một lệnh ngừng bắn và một nền hoà bình công bằng.

Nguy cơ chiến tranh hạt nhân

Quốc vụ khanh Toà Thánh cảnh báo rằng, mặc dù trong những tuần qua đã có “tia sáng” hy vọng về hoà bình, nhưng sự leo thang vẫn tiếp tục, và cùng với đó là mối đe dọa của một cuộc chiến tranh hạt nhân. Ngài nói: “Thật khủng khiếp khi người ta nói về khả năng xảy ra chiến tranh nguyên tử. Cuộc chạy đua vũ trang thật đáng lo ngại, với những khoản tiền đầu tư khổng lồ được sử dụng cho chiến tranh hơn là để chống đói nghèo, tạo công ăn việc làm, đảm bảo chăm sóc y tế đầy đủ cho những người chưa bao giờ được hưởng sự chăm sóc này.”

“Liệu châu Âu có còn tin vào các quy tắc mà châu lục đã đặt ra sau Thế chiến thứ hai, nhờ vào tầm nhìn xa của những người sáng lập không?”, ĐHY Parolin đặt câu hỏi, đồng thời cảnh báo về nguy cơ ý thức hệ hiện diện ở một số vị trí vào thời điểm đó và hiện nay. Cần phải có sự tham gia nhiều hơn, có tổ chức và sắp xếp trước, của xã hội dân sự châu Âu, của các phong trào hòa bình và của các nhóm chuyên gia tư vấn hoạt động vì hòa bình và đối thoại ở mọi cấp độ

Ngài đề nghị không đặt khát vọng hòa bình trong gác xép của những giấc mơ không thể thực hiện được. Trái lại, tìm những cách khả thi để đạt được hoà bình, không cam chịu có người cho rằng chiến tranh là điều không thể tránh khỏi và đáp ứng mong muốn hòa bình nơi nhiều người trẻ, mà sự đóng góp của họ có thể giúp làm mới và trẻ hóa các khái niệm về hòa bình và liên đới được tái kêu gọi và dường như ít người thực sự quan tâm đến.

ĐHY mời gọi mọi người nhìn vào lịch sử, nhưng cố gắng không đọc thực tế ngày nay bằng những kế hoạch của quá khứ. Ngài nói: “Trong những tuần gần đây, khả năng rơi vào vực thẳm của xung đột hạt nhân đã trở nên thực tế. Giải trừ quân bị là câu trả lời kiên quyết duy nhất, nếu chúng ta muốn xây dựng một tương lai hòa

binh. Hoà bình chứ không phải chiến tranh, lương thực chứ không phải vũ khí, chăm sóc chứ không phải xâm lược, công bằng chứ không phải bóc lột kinh tế, năng lượng cho phát triển chứ không phải cho các thiết bị hủy diệt. Cần phải có sự đóng góp của mọi người, đặc biệt giới trẻ, để chúng ta không thu mình lại.

Phục hồi “Tinh thần Helsinki”

Về vấn đề này, ĐHY Parolin nhấn mạnh sự cần thiết phải “tự hỏi liệu chúng ta có đang làm mọi thứ có thể để chấm dứt thảm kịch này hay không”.

Ngài lưu ý rằng, mặc dù kinh nghiệm của Tiến trình Helsinki và các cuộc đàm phán kiểm soát vũ khí thời Chiến tranh Lạnh không thể lặp lại trong hoàn cảnh hiện tại, nhưng vẫn có những điều kiện để làm sống lại “tinh thần Helsinki”, “làm việc một cách sáng tạo”. Ngài nói: “Chúng ta cần giải quyết cuộc chiến này và nhiều cuộc chiến đã bị lãng quên, bằng những công cụ mới. Chúng ta không thể hình dung hiện tại và tương lai trên cơ sở những kế hoạch cũ: chúng ta cần hình dung và xây dựng một dự án hòa bình và liên đới quốc tế mới, tự nhắc nhở rằng nhiều quốc gia yêu cầu được lắng nghe. Chúng ta cần những quy tắc mới cho các hiệp ước quốc tế, can đảm để đặt cược vào hòa bình chứ không phải vào khả năng không thể tránh khỏi chiến tranh. Chúng ta cần một cuộc ‘xuống thang’ quân sự bằng lời nói”.

Vì thế cần phải “phục hồi tinh thần Helsinki”, đọc lại Mười điều lệ phê duyệt các tuyên bố về nguyên tắc chứa đựng trong phần cuối cùng.

Trong số những điều này, quốc vụ khanh Toà Thánh nhắc lại “không đe dọa hoặc sử dụng vũ lực, bất khả xâm phạm biên giới, toàn vẹn lãnh thổ của các quốc gia, giải quyết hòa bình các tranh chấp, không can thiệp vào công việc nội bộ, tôn trọng các quyền tự do cơ bản, trong đó có tự do tôn giáo, quyền bình đẳng và quyền tự quyết của các dân tộc, thực hiện các nghĩa vụ quốc tế”.

Một Hội nghị hoà bình châu Âu mới

ĐHY Parolin kêu gọi châu Âu làm việc cho một hội nghị hoà bình châu Âu mới. Bởi vì, “chúng ta vẫn còn thời gian. Chúng ta hãy cố gắng đi theo những con đường hòa bình mới, bắt đầu từ châu Âu, không loại trừ bất kỳ ai. Chúng ta đầu tư vào hòa bình ở mọi cấp độ, bắt đầu từ giáo dục phổ thông. Chúng ta ủng hộ những nhà lãnh đạo tin tưởng vào hòa bình. Một lần nữa châu Âu sẽ là ngọn hải đăng của nền văn minh được thành lập dựa trên hòa bình, luật pháp và các quy tắc quốc tế. Ý có thể đóng một vai trò quan trọng trong đối thoại và hợp tác, và Tòa Thánh sẵn sàng làm mọi điều có thể để khuyến khích con đường này”.

ĐHY Parolin kết thúc bài phát biểu trích dẫn lời của Thánh Giáo Hoàng Phaolô VI trong bài diễn văn lịch sử của ngài trước Liên Hiệp Quốc năm 1965: “Không bao giờ chiến tranh nữa! Hòa bình phải hướng dẫn vận mệnh của các dân tộc và của toàn thể nhân loại!” (Ngọc Yến - Vatican News)

EU: Phá hủy lưới điện của Ukraina vào mùa đông là “hành vi khủng bố mùa xuân”

Chỉ còn một tuần nữa là đến Giáng Sinh, chính quyền Kiev hôm nay, 17/12/2022, thông báo đang nỗ lực khôi phục lại hệ thống điện đã bị tên lửa của Nga phá hủy từ những ngày qua. Liên Hiệp Châu Âu lên án hành động tấn công của quân Nga vào Ukraina, gọi đây là tội ác chiến tranh.

Quân đội Ukraina cho biết tổng cộng Nga đã bắn 76 tên lửa, lực lượng Ukraina đã bắn

chặn thành công 60 tên lửa ngày hôm qua, 16/12. Tổng thống Ukraina Volodymyr Zelensky cho biết thủ đô Kiev và 14 vùng đã bị mất điện và mất nước. Ông Zelensky cho biết các kỹ sư và đội ngũ sửa chữa đã bắt đầu làm việc ngay khi còi báo động reo lên, và đang làm mọi cách để khôi phục lại hệ thống cung cấp điện quốc gia, hãng tin Pháp AFP trích dẫn.

Cụ thể, tại Kiev, chỉ một phần ba dân cư của thủ đô vẫn có thể sử dụng nước và máy sưởi. Tại Kharkiv, chính quyền địa phương thông báo đã khôi phục lại được 55% hệ thống điện vào tối hôm qua. Còn tại Bakhmut, nơi mà Matxcova vẫn đang không ngừng tấn công, khoảng 200 lò sưởi sử dụng củi, được các tình nguyện viên phân phát cho người dân. Cách đó không xa, ở Kramatorsk, thành phố đã bị mất điện từ chiều qua, người dân không còn kết nối vào mạng điện thoại.

Cuộc tấn công của Nga ngày hôm qua đã khiến ít nhất 3 người thiệt mạng ở Kryvyi Rig, miền nam Ukraina. Còn về phía Nga, chính quyền ly khai ở Lougansk, vùng Donbass, đã cáo buộc lực lượng Ukraina nã pháo vào hai địa phương, khiến 11 người thiệt mạng.

Theo AFP, đây không phải là đợt pháo kích đầu tiên của Nga, nhắm vào các hạ tầng năng lượng ở Ukraina. Hôm qua, trong một thông cáo,

Tuyết rơi xuống thành phố Kiev (Ukraina) tối 16/12/2022, vào lúc tình trạng mất điện tiếp tục diễn ra do oanh kích của Nga. AP - Felipe Dana

bộ Ngoại Giao Pháp đã lên án các đợt pháo kích của Nga hôm thứ Sáu - cầu thành tội ác chiến tranh. Lãnh đạo ngoại giao Liên Hiệp Châu Âu Josep Borrell thì tố cáo điện Kremlin lại thực hiện một «hành động khủng bố mù quáng» mới, đó là các «cuộc tấn công tàn bạo vô nhân đạo» của Nga vào Ukraina.

Về phía Matxcova, điện Kremlin cho biết tổng thống Vladimir Putin đã hội đàm với các lãnh đạo của chiến dịch quân sự đặc biệt ở Ukraina hôm thứ Sáu, giữa lúc Nga nã pháo hàng loạt vào Ukraina. Trong một đoạn video mà kênh truyền hình của Nga đăng tải hôm nay, ông Putin đã hỏi các lãnh đạo quân sự “tôi muốn nghe đề xuất của mọi người về các hành động của chúng ta về ngắn và trung hạn”.

Sáng nay, Reuters cho biết còi báo động kêu gọi mọi người trú ẩn khẩn cấp tiếp tục vang lên trên khắp Ukraina, trong đó có thủ đô Kiev. (Chi Phương)

Nga xâm lăng Ukraina: Nobel Hòa bình 2022 kêu gọi không “hạ vũ khí”

Bà Natalia Pinchuk (T), đại diện cho nhà hoạt động Ales Bialitski (Belarus), ông Jan Rachinsky (G), đại diện cho tổ chức Nga Memorial và cô Oleksandra Matviichuk (P), đại diện cho tổ chức Ukraina Center for Civil Liberties (CCL) nhận giải Nobel Hòa bình năm 2022 tại Oslo, Na Uy, ngày 10/12/2022. via REUTERS - NTB

Lễ trao giải Nobel Hòa bình diễn ra hôm qua, 10/12/2022, tại Oslo. Ba đồng khôi nguyên của giải kêu gọi thế giới không hạ vũ khí, tiếp tục chống lại cuộc xâm lăng “điên cuồng và tội phạm” của tổng thống Nga ở Ukraina.

Theo AFP, phát biểu trong buổi trao giải, cô Oleksandra Matviitchouk, chủ tịch Trung tâm Ukraina về các quyền tự do dân sự (CCL), đồng khôi nguyên giải Nobel Hòa bình, ngẹn ngào xúc động một lần nữa kêu gọi thành lập tòa án quốc tế để xét xử “Putin, (nhà độc tài Belarus) Lukachenko và các tội phạm chiến tranh khác”.

Chủ tịch Trung tâm Ukraina về các quyền tự do dân sự nhấn mạnh : “Không thể có hòa bình cho một quốc gia đang bị tấn công, nếu chấp nhận hạ vũ khí”, hạ vũ khí đồng nghĩa với việc chấp nhận ách chiếm đóng, chứ không có được hòa bình.

Trung tâm Ukraina về các quyền tự do dân sự (CCL) ra đời từ năm 2007. Kể từ khi Nga xâm lăng Ukraina năm 2014, tổ chức này đã thu thập các bằng chứng về tội ác của các lượng Nga, từ tra tấn đến giết người, hủy diệt khu dân cư, nhà thờ, trường học, bệnh viện, ném bom các hành lang sơ tán, cưỡng bức dân chúng rời khỏi bản quán. Kể từ cuộc xâm lăng Nga đến nay, CCL đã thu thập được hơn 27.000 hành động tội ác chiến tranh của Nga. Theo chủ tịch CCL, đây chỉ là “phần nổi của tảng băng”. Mục tiêu mà tổ chức này đặt ra là không nạn nhân chiến tranh nào bị quên lãng.

Lên án “tham vọng đế quốc” của điện Kremlin

Trung tâm Ukraina về các quyền tự do dân sự cùng với nhà tranh đấu người Belarus Ales Belitski, hiện đang bị cầm tù, và tổ chức bảo vệ nhân quyền Nga Memorial (bị chính quyền Nga giải tán), là ba cá nhân và tổ chức được vinh danh Nobel Hòa bình, vì “các quyền con người, nền dân chủ, và sự chung sống hòa bình” chống lại các thế lực độc tài.

Đồng giải thưởng Nobel Hòa bình, ông Ian Ratchinski, chủ tịch của hiệp hội Nga Memorial, có mặt tại Oslo lên án “các tham vọng đế quốc”

của chế độ Putin, kế thừa thời Liên Xô, “vẫn luôn luôn có nhiều ảnh hưởng trong hiện tại”. Cũng như Trung tâm Ukraina về các quyền tự do dân sự, tổ chức Memorial, thành lập năm 1989, chuyên ghi lại các dấu ấn tội ác, và đây là các tội ác trong thời toàn trị Stalin. Memorial cũng thu thập thông tin về việc các quyền tự do tại Nga bị xâm phạm trong hiện tại.

Phát biểu tại buổi lễ nhận giải, chủ tịch Memorial lên án việc chính quyền Putin “dùng ý thức hệ để biện minh cho cuộc xâm lăng điên rồ và tội ác chống Ukraina”. Hiệp hội đã giải thể vào cuối năm 2021, sau khi tư pháp Nga ra lệnh lục soát văn phòng của Hiệp hội ở Matxcova. Chủ tịch của hiệp hội Nga Memorial báo động về tình trạng : “tổng số tù nhân chính trị tại Nga hiện nhiều hơn tổng số tù chính trị trên toàn Liên Xô vào đầu giai đoạn Perestroika những năm 1990”.

Tố cáo Nga dựng lên “nền độc tài chư hầu”

Đồng giải thưởng Nobel Hòa bình thứ ba, ông Ales Beliatki, cha đẻ tổ chức bảo vệ nhân quyền Viasna, không đến được Oslo. Ông bị cầm tù tháng 7/2021. Người bạn đời của ông, bà Natalia Pintchouk, đại diện cho ông tại lễ trao giải, kêu gọi chống lại sự liên minh của các thế lực độc tài.

Thay mặt nhà tranh đấu Ales Beliatki, người vợ chuyển đến công chúng tuyên bố như sau : tại Ukraina, chính quyền Nga đang cố gắng “dựng lên một nền độc tài chư hầu, tương tự như tại Belarus hiện nay, nơi tiếng nói của người dân bị áp bức bị làm lơ. Nền độc tài chư hầu được áp đặt dựa vào các căn cứ quân sự Nga, sự phụ thuộc nặng nề về kinh tế, nỗ lực đồng hóa người Ukraina bằng văn hóa Nga và ngôn ngữ Nga”. (Trọng Thành) Nga xâm lăng Ukraina: Nobel Hòa bình 2022 kêu gọi không “hạ vũ khí” (rfi.fr)

Nghị viện Âu Châu trưng bày cảnh Chúa Giáng Sinh lần đầu tiên trong lịch sử

Giáng Sinh năm nay đánh dấu lần đầu tiên trong lịch sử Nghị viện Âu Châu cho phép dựng cảnh Chúa Giáng Sinh tại trụ sở chính ở Brussels. Cho đến nay, các quan chức của tổ chức Âu Châu đã coi đó là hành vi “có khả năng gây khó chịu”. Những nỗ lực của Isabel Benjumea, một thành viên của Nghị viện Liên Hiệp Âu Châu đến từ Tây Ban Nha, là chìa khóa để cuối cùng có một cảnh Chúa Giáng Sinh được trưng bày tại tổ chức này. Khi được bầu vào năm 2019, Benjumea đã cố gắng trong năm đầu tiên tại chức để chuẩn bị cơ sở cho món quà là cảnh Chúa Giáng Sinh cho quốc hội sẽ được trưng bày trong mùa Giáng Sinh. Tuy nhiên, cô gặp phải tình trạng quan liêu và náo nức bài Kitô Giáo trong Liên Hiệp Âu Châu. Năm sau, cô vẫn quyết tâm thực hiện cho bằng được. Cảnh Chúa Giáng Sinh không thể được trưng bày, cô ấy đã được văn phòng của Chủ tịch Nghị Viện thông báo, vì nó “có khả năng xúc phạm” đối với những người không theo đạo. Isabel Benjumea nói với tờ ABC của Tây Ban Nha: “Điều này đã trở thành một kiểu thập tự chinh bởi vì tôi dường như không thể chấp nhận được việc bỏ qua nguồn gốc Kitô giáo của Âu Châu. Cuối cùng, năm nay, nỗ lực này đã nhận được sự ủng hộ của chủ tịch Nghị viện Âu Châu người Malta, Roberta Metsola, mặc dù cảnh Chúa Giáng Sinh chỉ được “ủy quyền như một cuộc triển lãm đặc biệt”, có thể được gia hạn hoặc không trong tương lai.

Cảnh Chúa Giáng Sinh được trưng bày tại Nghị viện Âu Châu đến từ Murcia, một vùng ở đông nam Tây Ban Nha có truyền thống tuyệt vời về cảnh và hình ảnh Chúa Giáng Sinh.

Các nghệ nhân từ xưởng Jesús Griñán đã tạo ra cảnh Chúa Giáng Sinh. Trong bài huấn dụ ngắn trước khi đọc kinh Truyền Tin ngày 24 tháng 8 năm 2003, Thánh Gioan Phaolô II nói rằng “Giáo Hội Công Giáo xác tín rằng Tin Mừng của Chúa Kitô, vốn là yếu tố hợp nhất của các dân tộc Âu Châu trong nhiều thế kỷ, ngày nay cũng phải và tiếp tục là nguồn linh đạo và tình huynh đệ vô

tận. Ghi nhận điều này là vì lợi ích của tất cả mọi người, và việc công nhận rõ ràng nguồn gốc Kitô giáo của Âu Châu trong hiệp ước thể hiện sự bảo đảm nguyên tắc cho tương lai của lục địa.” Vào năm 2007, ĐGH Bênêđictô XVI đã chỉ trích mạnh mẽ Liên Hiệp Âu Châu vì đã loại trừ bất kỳ đề cập nào về Chúa hoặc nguồn gốc Kitô giáo của lục địa này trong các tuyên bố của tổ chức nhân dịp kỷ niệm 50 năm thành lập. (Đăng Tự Do)

Source: Catholic News Agency European Parliament displays Nativity scene for first time in its history

Liên Hiệp Quốc: Nhà nước Hồi giáo ở Iraq phạm tội ác chiến tranh chống các Kitô hữu

Phúc trình của nhóm điều tra Liên Hiệp Quốc kết luận tội ác mà Nhà nước Hồi giáo gây ra ở Iraq là tội ác chiến tranh và nhắm vào các Kitô hữu ở nước này.

Phúc trình được đệ trình lên Hội đồng Bảo an, cơ quan cao nhất của Liên Hiệp Quốc, vào ngày 01/12, cho biết kết quả điều tra chứng minh rằng các nhóm cực đoan có liên hệ với Nhà nước Hồi giáo đã tấn công các Kitô hữu, đặc biệt là khi tổ chức này nắm quyền kiểm soát các thành phố của Iraq vào năm 2014.

Nội dung của phúc trình cũng bao gồm các vấn đề khác, như các nhóm cực đoan có liên hệ với Hồi giáo đã buộc các Kitô hữu phải di dời, buộc phải cải sang Hồi giáo, tịch thu nhà cửa và tài sản của họ, phá hủy các nhà thờ và các địa điểm khảo cổ khác.

Liên Hiệp Quốc đã khẳng định hoạt động của các nhóm vũ trang đã giành quyền kiểm soát các khu vực Kitô giáo, nổi bật nhất của Đồng bằng Nineveh, phía bắc Mosul. Các thành phố là Al-Hamdaniya, Karemlesh và Bartella.

Các Kitô hữu của những khu vực này cũng bị buộc phải cải đạo sang Hồi giáo hoặc rời bỏ

nhà cửa. Kết quả là, hàng ngàn gia đình đã chạy trốn đến các khu vực phía bắc của Iraq.

Đức Tổng Giám Mục Bashar Warda thuộc Công giáo Candê, của Tổng Giáo phận Erbil ở miền Kurdistan, bắc Iraq, nói rằng phúc trình là một bằng chứng xác thực cho những gì Giáo hội đã trải qua. Ngài nói “Từ năm 2014, chúng tôi đã bắt đầu nói công khai vụ thảm sát và các sự kiện. Chúng tôi trình bày cho các phái đoàn quốc tế bằng chứng sống về tội ác của các tổ chức khủng bố.”

Theo Đức Tổng Giám Mục Warda, hệ tư tưởng mà các nhóm này theo đuổi không mới, vì ý tưởng ủng hộ việc thành lập một nhà nước Hồi giáo được điều hành bởi luật Hồi giáo đã có từ trước. Có những học giả và luật gia đã phản đối dự án thành lập một nhà nước Hồi giáo do những hành vi phạm tội của các tổ chức vũ trang.

Ngài nhận xét: “Sự công nhận của quốc tế mang lại sức mạnh, phục hồi phẩm giá của con người và được ghi vào lịch sử, để thảm kịch này không xảy ra nữa và để bồi thường cho các nạn nhân. Chúng tôi mong muốn chính phủ Hoa Kỳ làm việc với chính quyền Iraq để có được những quyền này.”

Giáo hội Công giáo Candê ở Erbil đã đóng một vai trò quan trọng trong việc ngăn chặn cuộc khủng hoảng lớn nhất mà các Kitô hữu phải đối mặt trong nhiều thập kỷ. Từ năm 2015, Giáo hội đã làm việc với Hội Hiệp sĩ Columbo và các tổ chức quốc tế để thành lập ủy ban điều tra các

hoạt động tội phạm chống lại hàng trăm ngàn Kitô hữu.

Những nỗ lực không mệt mỏi đã khiến cựu Tổng thống Hoa Kỳ Donald Trump và Hạ viện Hoa Kỳ thông qua việc nhìn nhận tội các của cuộc chiến chống lại các Kitô hữu ở Iraq. (Acidigital 05/12/2022) (Ngọc Yến - Vatican News)

600 ngàn người Nam Sudan hồi hương sau cuộc trốn chạy chiến tranh năm 2013

Hàng ngàn người Nam Sudan đã chạy sang các nước láng giềng khi nội chiến nổ ra năm 2013 đã tự nguyện hồi hương.

Trong cuộc họp báo tại Juba, thủ đô của Nam Sudan, đại diện sắp mãn nhiệm của Cao ủy Tị nạn Liên Hiệp Quốc tại Nam Sudan, ông Jamal Arafat, cho biết hơn 600 ngàn người tị nạn đã trở về nước kể từ năm 2018. Sự lựa chọn này của người dân đã mang lại hòa bình tương đối ổn định tại một số vùng của Nam Sudan.

Ông cho biết cụ thể những người này trở về từ các nước Uganda, Sudan, Ethiopia, Kenya, Cộng hòa Trung Phi và Congo.

Ông nhấn mạnh thêm: “Nhu cầu của họ không phải là nhân đạo, họ không phải là những người di dời trong nội bộ, nhưng nhu cầu lớn nhất của họ là những gì mọi công dân đều yêu cầu, đó là trường học, bệnh viện, kế sinh nhai.” Đồng thời, ông Arafat cũng kêu gọi chính phủ Nam Sudan chấm dứt bạo lực sắc tộc ở vùng Thượng nguồn sông Nile.

ĐTC đã dự kiến thăm Nam Sudan vào đầu tháng Bảy “để hành hương vì hòa bình và hòa giải”, nhưng vì bị đau đầu gối nên ngài đã hoãn lại chuyến viếng thăm và hứa sẽ thực hiện chuyến viếng thăm trong thời gian gần nhất. Ngày 1/12 vừa qua, Phòng báo chí của Tòa thánh đã thông báo ĐTC sẽ viếng thăm hai quốc gia châu Phi, Cộng hòa Dân chủ Congo và Nam Sudan, từ ngày 31/1 đến ngày 5/2/2023. Đặc biệt, trong

thời gian ở Juba, từ ngày 3-5/2, ĐTC sẽ thực hiện chuyến viếng thăm cùng với Đức Tổng giám mục Canterbury và vị điều hành Tổng công nghị của Giáo hội Scotland. (Africarivista 26/12/2022) (Văn Yên, SJ - Vatican News)

WHO ước tính 90% thế giới có sức đề kháng nhất định với Covid-19

Tổ chức Y tế thế giới (WHO) ước tính 90% dân số thế giới hiện có sức đề kháng nhất định đối với Covid-19 nhưng cũng cảnh báo rằng một biến thể mới đáng lo ngại vẫn có thể xuất hiện.

Tờ The Guardian dẫn lời Tổng Giám đốc WHO Tedros Adhanom Ghebreyesus nói, sự lo là cảnh giác đã tạo điều kiện cho một biến thể mới của virus xuất hiện và vượt qua biến thể Omicron thống trị toàn cầu.

“WHO ước tính, ít nhất 90% dân số thế giới hiện có một mức độ miễn dịch nào đó đối với SARS-CoV-2 do bị nhiễm bệnh hoặc tiêm phòng trước đó”, ông Tedros nói khi đề cập tới loại virus gây ra dịch Covid-19.

Người đứng đầu WHO nói thêm: “Chúng ta gần như có thể nói rằng giai đoạn khẩn cấp của đại dịch đã kết thúc nhưng nó chưa kết thúc hoàn toàn. Các lỗ hổng trong giám sát, xét nghiệm, tiêm phòng đang tiếp tục tạo điều kiện hoàn hảo cho một biến thể mới, đáng lo ngại xuất hiện. Đó là loại biến thể có thể gây ra tỷ lệ tử vong cao”.

Ông Tedros lưu ý, cuối tuần trước là tròn một năm kể từ khi WHO thông báo Omicron là biến

thể mới, đáng lo ngại trong đại dịch Covid-19. Kể từ đó, nó đã càn quét khắp thế giới, chứng tỏ khả năng lây truyền mạnh hơn nhiều biến thể tiền nhiệm của nó là Delta.

Tuần trước, nghiên cứu thực tế mới nhất cho thấy, các vắc xin mới do Pfizer/BioNTech và Moderna sản xuất có thể bảo vệ tốt hơn so với vắc xin ban đầu. Nghiên cứu được tiến hành với 360.000 người chỉ ra rằng liều vắc xin tăng cường giúp tăng khả năng bảo vệ trước các biến thể mới ở những người đã tiêm 4 liều vắc xin cũ.

Kể từ khi được trình làng ở Mỹ vào tháng 9, vắc xin tăng cường - chứa cả chủng virus corona gốc và biến thể Omicron BA.4/5, mang lại lợi ích cho những người từ 18-49 tuổi lớn hơn so với những người ở nhóm tuổi cao hơn.

Trên khắp thế giới, có 6,6 triệu ca tử vong trong số gần 640 triệu ca nhiễm Covid-19 đã được báo cáo với WHO. Tuy nhiên, WHO cho hay, thống kê này chưa đầy đủ và không phản ánh con số thực tế.

Ông Tedros nói, tuần trước hơn 8.500 người mắc Covid-19 đã thiệt mạng và “điều này là không thể chấp nhận được vì sau ba năm xảy ra đại dịch, chúng ta đã có rất nhiều công cụ để ngăn ngừa lây nhiễm và cứu sống người bệnh”. (Hoài Linh/Nhà báo)

WHO ước tính 90% thế giới có sức đề kháng nhất định với Covid-19 (vietnamnet.vn)

250 triệu ca nhiễm COVID-19 tại Trung Quốc trong Tháng Mười Hai

HONG KONG, Trung Quốc (NV) — Không phải chỉ vài chục ngàn mà tới gần 250 triệu người ở Trung Quốc bị nhiễm COVID-19 trong 20 ngày đầu Tháng Mười Hai, theo ước tính nội bộ từ giới chức y tế hàng đầu Trung Quốc được CNN trích dẫn hôm Thứ Sáu, 23 Tháng Mười Hai. Nếu con số này là chính xác, thì tức là khoảng 18% dân số Trung Quốc bị nhiễm, và đây là đợt bùng dịch lớn nhất thế giới cho đến nay.

Dân chúng ở Bắc Kinh xếp hàng chờ xét nghiệm COVID-19 hồi đầu Tháng Mười Hai. (Hình: Kevin Frayer/Getty Images)

Dữ liệu được cho là xuất hiện trong cuộc họp nội bộ của Ủy Ban Y Tế Quốc Gia Trung Quốc (NHC) hôm Thứ Tư, 21 Tháng Mười Hai.

Đến Thứ Sáu, 23 Tháng Mười Hai, bản sao nội dung cuộc họp lan truyền trên mạng xã hội Trung Quốc. Tính xác thực của tài liệu chưa được chứng minh và NHC cũng không đưa ra bình luận.

Cả Bloom News và Financial Times đều đưa tin rằng ông Sun Yang, phó giám đốc Trung Tâm Phòng Ngừa Dịch Bệnh (CDC) Trung Quốc, là người đưa ra ước tính. Ngoài ra ông cũng nhận định rằng hơn một nửa dân số Bắc Kinh và Tứ Xuyên bị nhiễm bệnh.

Ước tính này hoàn toàn trái ngược với dữ liệu công khai của NHC, trong đó chỉ ghi nhận 62,592 ca nhiễm COVID-19 trong 20 ngày đầu Tháng Mười Hai.

Hiện vẫn chưa rõ NHC đưa ra các ước tính này như thế nào, vì Trung Quốc không còn tính tổng ca nhiễm.

Hồi đầu Tháng Mười Hai, chính phủ Trung Quốc đột ngột ngừng các biện pháp thực thi “Zero COVID-19” mình từng theo đuổi trong gần ba năm qua, đóng cửa các gian xét nghiệm PCR trên toàn quốc và không thu thập dữ liệu về các trường hợp không triệu chứng.

Người dân Trung Quốc hiện đang sử dụng các bộ xét nghiệm nhanh và không bị bắt buộc báo cáo nếu dương tính.

Thông tin chính thức từ Trung Quốc cho thấy chỉ có tám ca tử vong vì COVID-19 trong tháng này. Đây là một con số thấp đáng kinh ngạc, nếu so với tốc độ lây lan nhanh chóng và tỷ lệ chích mũi tăng cường khá thấp ở người lớn tuổi.

Cụ thể chỉ 42.3% những người từ 80 tuổi trở lên ở Trung Quốc được chích ngừa mũi thứ ba, theo tính toán của CNN về số liệu được NHC đưa ra hôm 14 Tháng Mười Hai.

Đối mặt với những nghi ngờ về số người tử vong, chính phủ Trung Quốc cho biết chỉ những người bị tử vong do viêm phổi và suy hô hấp sau khi nhiễm COVID-19 thì mới được tính là “tử vong vì COVID-19.” Trong khi đó biên bản cuộc họp kín hôm Thứ Tư, 21 Tháng Mười Hai của NHC không đề cập đến số người tử vong.

Ông Ben Cowling, giáo sư dịch tễ học của đại học University of Hong Kong, nhận định rằng những con số ước tính là khả thi, nhưng hiện vẫn chưa có nguồn để so sánh. Nếu ước tính này là đúng, thì đỉnh dịch Trung Quốc có thể diễn ra trong tuần tới. (MPL) [kn]

250 triệu ca nhiễm COVID-19 tại Trung Quốc trong Tháng Mười Hai (nguoi-viet.com)

Khoa học gia Mỹ đột phá trong nghiên cứu phản ứng nhiệt hạch

WASHINGTON, DC (NV) – Bộ Năng Lượng Mỹ hôm Thứ Ba, 13 Tháng Mười Hai, công bố khoa học gia ở California đạt bước đột phá khổng lồ trong nghiên cứu phản ứng nhiệt hạch (nuclear fusion), hứa hẹn tạo ra nguồn năng lượng sạch vô tận, theo CBS News.

Sau hàng chục năm cố gắng, hôm 5 Tháng Mười Hai, khoa học gia Phòng Thí Nghiệm Quốc Gia Lawrence Livermore ở California lần đầu tiên đạt được mức tăng năng lượng thuần (net energy gain – NEG), loại phản ứng xảy ra

khi hai nguyên tử trở lên kết hợp với nhau, qua đó, sản sinh ra nhiều năng lượng từ nhiệt hạch hơn năng lượng bằng tia laser mà họ dùng cho cuộc thí nghiệm này.

Khoa học gia Phòng Thí Nghiệm Quốc Gia Lawrence Livermore ở California dùng gần 200 tia laser cho cuộc thí nghiệm này. (Hình: Lawrence Livermore National Laboratory)

“Nói ngắn gọn, đây là một trong những thành tựu khoa học gây ấn tượng mạnh nhất thế kỷ 21,” bà Jennifer Granholm, bộ trưởng Năng Lượng Mỹ, phát biểu trong buổi họp báo sáng Thứ Ba, cho biết thêm rằng thành tựu này “sẽ đi vào sách lịch sử.”

“Nó giúp chúng ta củng cố an ninh quốc gia và lần đầu tiên tái tạo những hoàn cảnh chỉ có trên các vì sao và mặt trời,” bà Granholm nói. “Bước ngoặt này giúp chúng ta tiến gần hơn đáng kể tới khả năng sản xuất năng lượng nguyên tử dồi dào mà không thải khí carbon cho xã hội chúng ta.”

Kết quả nghiên cứu của nhóm khoa học gia này sẽ hỗ trợ kỹ nghệ Mỹ khắp cả nước, bà Granholm nhấn mạnh.

“Hôm nay, chúng ta công bố với thế giới Hoa Kỳ đạt được bước đột phá quan trọng về khoa học,” bà Granholm nói.

Chuyên gia hy vọng rằng kết quả này có thể được dùng để sản xuất năng lượng sạch mà

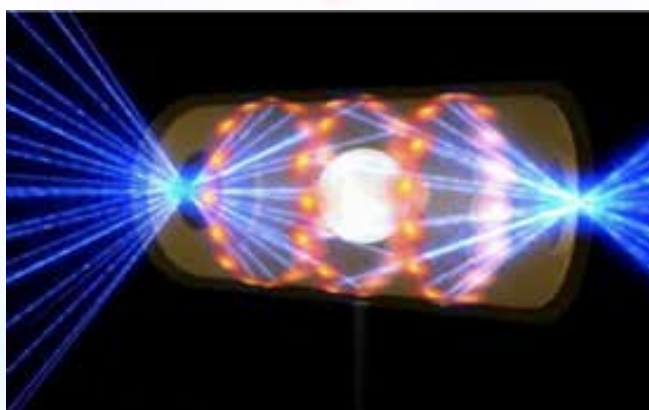
không còn phụ thuộc vào nhiên liệu hóa thạch (fossil fuel).

“Ngày nào mà năng lượng thu được nhiều hơn năng lượng bỏ vào, ngày đó không còn giới hạn gì nữa,” ông Neil deGrasse, nhà vật lý thiên văn Mỹ, cho CBS News hay.

Phản ứng nhiệt hạch được nghiên cứu từ lâu nay để tìm nguồn năng lượng mà có người cho rằng sẽ cứu nhân loại khỏi bị tuyệt chủng. Loại phản ứng này kết hợp hai nguyên tử hydrogen, rồi tạo ra khí helium và rất nhiều năng lượng.

Đó là cách mà các vì sao, như mặt trời, tạo ra năng lượng.

Ảnh: CNN

Theo hãng tin CNN, Bộ trưởng Năng lượng Mỹ Jennifer Granholm sẽ chính thức công bố đột phá lớn về khoa học này vào hôm nay (13/12).

Công nghệ nhiệt hạch có mặt từ khi người ta chế tạo bom hydrogen, nhưng dùng công nghệ đó để sản xuất năng lượng đòi hỏi giới khoa học nghiên cứu hàng chục năm.

“Họ phải dùng gần 200 tia laser, vài tia trong số đó thuộc loại mạnh nhất Trái Đất, gom số năng lượng đó thành viên nhỏ, cỡ viên đạn súng hơi,” Tiến Sĩ Michio Kaku, giáo sư vật lý City College of New York, giải thích về cuộc thí nghiệm của nhóm khoa học gia ở California. “Mà nên nhớ, năng lượng nhiệt hạch không thải ra chất thải nguyên tử, nên không cần lo lắng về tan chảy lò nguyên tử (nuclear meltdown).”

Giới khoa học tin rằng nhà máy điện nhiệt hạch sẽ an toàn hơn nhiều so với nhà máy điện phân hạch (nuclear fission).

Hiện nay, nhà máy điện nguyên tử dùng phản ứng phân hạch, tức là tách nguyên tử để tạo ra năng lượng. Mặc dù cách này không đốt nhiên liệu hóa thạch, nhưng những vụ tan chảy lò phản ứng, như Chernobyl ở Ukraine và Fukushima ở Nhật, là bằng chứng phản ứng phân hạch vẫn có thể gây hại cho con người cũng như môi trường.

Khoa học gia Mỹ hy vọng, khoảng năm 2035, sẽ có nhà máy điện nguyên tử nhiệt hạch. (Th.Long)

Khoa học gia Mỹ đột phá trong nghiên cứu phản ứng nhiệt hạch (nguoi-viet.com)

Vì sao các cường quốc đua nhau thám hiểm Mặt trăng và vũ trụ năm 2023?

NGUỒN HÌNH ẢNH, GETTY IMAGES

Năm 2023, Nga, Ấn Độ và Cơ quan Vũ trụ Châu Âu sẽ thực hiện các sứ mệnh thám hiểm Mặt trăng và xa hơn nữa là tiến sâu vào vũ trụ.

Ai đang khởi động các sứ mệnh lên Mặt trăng?

Ấn Độ có kế hoạch khởi động sứ mệnh Chandrayaan 3 lên Mặt trăng vào tháng 6/2023. Ấn Độ lần đầu tiên lên mặt trăng vào năm 2008 với Chandrayaan 1.

Nga có kế hoạch khởi động sứ mệnh Luna 25 vào tháng 7/2023, đưa tàu thăm dò lên Mặt trăng để thu thập các mẫu đất đá từ vùng cực nam của nó.

SpaceX có kế hoạch đưa tỷ phú Nhật Bản Yusaku Maezawa và tám hành khách khác tham gia chuyến du hành quanh Mặt trăng vào cuối năm 2023. Đây sẽ là sứ mệnh đầu tiên của tàu vũ trụ Starship có khả năng chở 100 người.

Nasa, cơ quan vũ trụ của Hoa Kỳ, có kế hoạch khởi động sứ mệnh Mặt trăng tiếp theo vào năm 2024. Được gọi là Artemis II, sẽ đưa các phi hành gia lên quỹ đạo Mặt trăng.

Trung Quốc cấm cờ trên Mặt trăng

Trung Quốc bác cáo buộc của Nasa về việc sẽ chiếm lấy Mặt Trăng

Nasa dự kiến sẽ khởi động sứ mệnh Artemis III vào năm 2025 hoặc 2026, đưa người phụ nữ đầu tiên và người da màu đầu tiên lên Mặt trăng.

Đây sẽ là lần đầu tiên con người bước trên Mặt trăng kể từ sứ mệnh Apollo cuối cùng của Nasa vào năm 1972. Nasa cho biết họ sẽ sử dụng Tàu vũ trụ X cho sứ mệnh này.

Trung Quốc đã công bố kế hoạch với Nga để thiết lập một căn cứ chung trên Mặt trăng vào năm 2035, nhưng chưa có mốc thời gian nào được vạch ra cho dự án.

Tại sao các quốc gia quay trở lại Mặt trăng?

Tiến sĩ McDowell, nhà thiên văn học tại Trung tâm Vật lý thiên văn Harvard-Smithsonian ở Mỹ, cho biết mục tiêu của các cường quốc không gian như Mỹ, Nga và Trung Quốc là thiết lập các căn cứ trên Mặt trăng để các phi hành gia sinh sống.

NGUỒN HÌNH ẢNH, NASA

Hoa Kỳ và các cường quốc không gian khác muốn thiết lập các căn cứ mà con người có thể ở được trên Mặt trăng

"Mặt trăng đang được sử dụng như một bước đệm để đến những nơi như sao Hỏa," ông nói. "Đó là một nơi tuyệt vời để thử nghiệm các công nghệ không gian sâu."

Tiến sĩ Lucinda King, giám đốc dự án không gian tại Đại học Portsmouth, cho biết việc phóng tàu vũ trụ từ Mặt trăng cũng tốn ít nhiên liệu hơn từ Trái đất để du hành vào không gian sâu.

Và, bà nói thêm, một nguồn nhiên liệu đã được phát hiện trên Mặt trăng.

Vùng cực nam của Mặt trăng chứa khoảng 600 tỷ kg nước đá

"Người ta biết rằng có nước ở cực nam của Mặt trăng," Tiến sĩ King nói. „Nó có thể được xử lý thành hydro và oxy, có thể được sử dụng để tiếp nhiên liệu cho các chuyến du hành tới Sao Hỏa và các nơi khác.“

"Đó là một lý do tại sao các nước vội vàng quay trở lại Mặt trăng - để khẳng định chủ quyền đối với nguồn nước ở đó."

Những sứ mệnh khác được lên kế hoạch 2023?

Nasa sẽ phóng tàu vũ trụ Psyche vào mùa hè năm 2023 để khám phá một tiểu hành tinh có tên 16 Psyche, được cho là tàn tích của một

hành tinh được tạo ra trong những ngày đầu tiên của hệ mặt trời.

Cơ quan Vũ trụ Châu Âu (Esa), một tổ chức được hỗ trợ bởi 22 quốc gia Châu Âu, có kế hoạch phóng Jupiter Icy Moon Explorer (JUICE) vào tháng 4/2023.

Tàu thăm dò sẽ tìm kiếm các dấu hiệu của sự sống trong nước đóng băng được cho là nằm dưới bề mặt của ba trong số các mặt trăng của Sao Mộc - Ganymede, Callisto và Europa.

Tuy nhiên, để phản đối cuộc xâm lược Ukraine của Nga, Esa sẽ không còn sử dụng tên lửa của Nga để đưa kính viễn vọng không gian Euclid vào quỹ đạo vào năm tới. Thay vào đó, họ sẽ sử dụng tên lửa SpaceX Falcon 9.

Esa cũng đã ngừng hợp tác với Nga trong sứ mệnh ExoMars để đưa một robot thám hiểm lên sao Hỏa, trì hoãn việc phóng cho đến năm 2028.

Trung Quốc có kế hoạch đưa kính thiên văn có tên Xuntian vào quỹ đạo thấp của Trái đất

vào tháng 12/2023, để lập bản đồ các ngôi sao ở xa và lỗ đen.

Nước này đã đưa tàu thăm dò và robot tự hành trên Mặt trăng và Sao Hỏa, và đã đưa một trạm nghiên cứu khoa học vào không gian, được gọi là Tiangong.

Tiến sĩ McDowell nói: „Trong những năm gần đây, đã xuất hiện một triển vọng về việc loài người sẽ vươn tới sao Hỏa và xa hơn nữa.

Đó là lý do tại sao các quốc gia như Trung Quốc và Ấn Độ đã trở thành cường quốc không gian trong những năm gần đây, cùng với Mỹ, Nga và Châu Âu, ông nói.

"Chính phủ của họ đang nghĩ: nếu đó là tương lai, chúng tôi không muốn đất nước mình bị bỏ lại phía sau."

Vì sao các cường quốc đua nhau thám hiểm Mặt trăng và vũ trụ năm 2023? - BBC News Tiếng Việt

Phước Nam sưu tầm

Argentina vô địch World Cup lần 3, Messi 'lên ngôi'

LUSAIL, Qatar (NV) – Đội tuyển Argentina thắng đội tuyển Pháp 4-2 trong loạt đá luân lưu sau khi hai đội hòa 3-3 trong 120 phút thi đấu trận chung kết bóng đá World Cup được coi là hay nhất và hồi hộp nhất từ trước tới nay, trước 88.966 khán giả tại sân vận động Lusail Stadium, Qatar, và hàng triệu người hâm mộ khắp thế giới, hôm Chủ Nhật, 18 Tháng Mười Hai.

Đây là lần thứ ba Argentina đoạt chức vô địch bóng đá thế giới, sau 36 năm chờ đợi, và là cúp vô địch World Cup đầu tiên của siêu cầu thủ Lionel Messi, thủ quân đội tuyển bóng đá Nam Mỹ, đang khoác áo câu lạc bộ Paris Saint German (PSG) của Pháp cùng với ngôi sao Kylian Mbappe của đội tuyển xứ gà trống Gauloise.

Đối với Messi, người từng bảy lần được giải Quả Bóng Vàng và bốn lần vô địch giải Champions League, đây là thành tích “ước mơ thành sự thật,” sau nhiều năm chờ đợi.

Lần cuối cùng Argentina đoạt World Cup thì Messi chưa ra đời. Trước trận đấu này, Argentina từng vô địch World Cup năm 1978 và năm 1986 và Pháp từng đoạt cúp năm 1998 và năm 2018, tức là đương kim vô địch thế giới.

Trước đó, các siêu cầu thủ như Pele (Brazil), Maradona (Argentina), Beckenbauer (Đức), Ronaldo (Brazil), và Zidane (Pháp) – đều từng vô địch thế giới. Trong khi đó, Messi tham dự World Cup bốn lần, vào được chung kết năm 2014, nhưng bị người Đức đánh bại. Năm 2018, Argentina bị Pháp loại ở vòng tứ kết. Và phải đến năm nay, Messi mới thành công.

Messi, 35 tuổi, ghi hai bàn trong trận này, một quả phạt đền phút 23 và một bàn phút 108. Tuy nhiên, Mbappe, đồng đội của Messi ở PSG, người sẽ thay thế anh trở thành cầu thủ hay

nhất thế giới, ghi ba bàn thắng (hat-trick) trong trận này.

Đây là lần thứ nhì có một cầu thủ ghi “hat-trick” ở chung kết World Cup. Người đầu tiên thực hiện “hat-trick” trong trận chung kết World Cup là tiền đạo Geoff Hurst của Anh, ghi ba bàn trong trận thắng Tây Đức 4-2 năm 1966.

Ngày 18 Tháng Mười Hai là còn đúng hai ngày nữa Mbappe được 24 tuổi, và đúng bốn năm rưỡi sau khi giúp Pháp đoạt chức vô địch World Cup ở Nga, tiền đạo người Pháp này đoạt giải Chiếc Giày Vàng (Vua Phá Lưới) với 8 bàn thắng, trong khi Messi được 7 bàn, tại World Cup Qatar.

Tuy nhiên, Messi được giải Quả Bóng Vàng World Cup 2022, cầu thủ xuất sắc nhất, và là cầu thủ đầu tiên trong lịch sử ghi bàn trong mọi trận đấu từ đầu giải cho đến trận chung kết World Cup.

Suốt 90 phút giờ đá chính thức, Argentina làm chủ gần như hoàn toàn trận đấu. Tính chung cuộc, Argentina có nhiều cú sút hơn Pháp, chuyền bóng chính xác hơn, kiểm soát bóng nhiều hơn...

Ngay từ phút 22, tiền đạo Angel Di Maria của Argentina bị tiền đạo cánh Ousmane Dembele của Pháp xô ngã trong vùng cấm địa, trọng tài cho Argentina hưởng quả phạt đền. Messi sút mạnh, mở tỉ số 1-0 cho Argentina.

Phút 36, nhận bóng từ giữa sân, Messi chuyền nhanh cho Julian Alvarez, tiền đạo đang chơi cho Manchester City chuyền cho tiền vệ Alexis

Mac Allister đang chạy xuống, thế là anh tạt qua bên trái cho Di Maria, tiền đạo đang khoác áo Juventus dùng chân trái tạt nhẹ bóng qua người thủ môn Hugo Lloris, nâng tỉ số lên 2-0.

Đến lúc này, tưởng chừng mọi chuyện đã được an bài, và trận đấu bắt đầu tẻ nhạt. Các cầu thủ Argentina chơi vững tin hơn, kiểm soát bóng nhiều hơn, trong khi các cầu thủ Pháp chơi thiếu sức sống. Tiền đạo ngôi sao Mbappe không thấy bóng đáng ở đâu, và khi thấy, thường bị hai cầu thủ Argentina kèm cặp, không làm được gì cả.

Sang hiệp hai, trận đấu vẫn do Argentina kiểm soát. Pháp có mở một số đợt tấn công, nhưng hàng phòng thủ của Argentina và thủ môn Emiliano Martinez chơi quá chắc chắn. Tỉ số vẫn là 2-0 đến phút 78.

Trong một pha xuống bóng, tiền đạo Randal Kolo Muani của Pháp bị hậu vệ Nicolas Otamendi của Argentina xô ngã trong vùng cấm địa, trọng tài cho Pháp hưởng quả phạt đền.

Mbappe sút căng, bóng đi vào khung thành thủ môn Martinez, thu ngắn cách biệt tỉ số 2-1 vào phút 80.

Một phút sau, trong một pha phản công, tiền vệ Adrien Rabiot của Pháp bấm bóng cho Mbappe, tiền đạo này đội đầu cho tiền đạo Marcus Thuram, cầu thủ đang chơi cho Borussia Monchengladbach của Đức đẩy bóng lại cho Mbappe, tiền đạo của PSG ngã người đá vô lê cực mạnh vào khung thành Argentina, san bằng tỉ số 2-2.

Cả thế giới bất ngờ, và trận đấu bắt đầu hào hứng hẳn lên. Tuy nhiên, cả hai đội không ghi được thêm bàn nào, và phải đá hai hiệp phụ, mỗi hiệp 15 phút.

Phút 108, trong một pha tấn công xuống khung thành Pháp, Messi chuyền bóng cho Mac Allister, cầu thủ đang chơi cho câu lạc bộ Brighton & Hove Albion của Anh đẩy bóng sâu xuống cho Lautaro Martinez, tiền đạo đang khoác

áo Inter Milan của Ý vừa chạy vừa đá mạnh vào khung thành, thủ môn Lloris đẩy bóng ra, nhưng Messi đá bồi vào khung thành, mặc dù hậu vệ Jules Kounde đá ra ngoài, nhưng lúc đó bóng đã ở bên trong.

Argentina dẫn lại 3-2.

Phút 116, trong một pha hỗn loạn trước vùng cấm địa Argentina, Mbappe sút mạnh, bóng trúng tay hậu vệ Gonzalo Montiel của Argentina, Pháp được hưởng quả phạt đền. Một lần nữa, Mbappe lại hạ gục thủ môn Martinez. Và đây là bàn thắng thứ ba của tiền đạo người Pháp trong trận chung kết World Cup 2022.

Sau 120 phút thi đấu, tỉ số chung cuộc là 3-3.

Biển người ở thủ đô Buenos Aires sau khi Argentina thắng Pháp 4-2 trong loạt đá luân lưu. (Hình: Marcelo Endelli/Getty Images)

Trong loạt đá luân lưu, bốn cầu thủ Argentina là Lionel Messi, Paulo Dybala, Leandro Paredes, và Gonzalo Montiel đá vào, trong khi phía Pháp chỉ có Kylian Mbappe và Kolo Muani đá vào.

Argentina thắng Pháp 4-2. (Đ.D.)

(Nguồn) Argentina vô địch World Cup lần 3, Messi 'lên ngôi' (nguoi-viet.com)

Argentina và Messi nhận thưởng khổng sau khi lên ngôi vô địch World Cup 2022

Tổng tiền thưởng cho World Cup 2022 là 440 triệu USD, tăng so với kỳ giải 2018, nơi tổng số

tiền thưởng là 400 triệu USD. Với việc đoạt chức vô địch, tuyển Argentina sẽ nhận được tổng cộng 42 triệu USD. Tuyển Pháp sẽ kiếm được tổng cộng 30 triệu USD cho đội á quân giải.

Tuyển Croatia kiếm được tổng cộng 27 triệu USD dành cho đội đoạt hạng 3. Tuyển Ma Rốc cũng nhận được số tiền thưởng khá lớn là 25 triệu USD cho đội về hạng 4 tại Qatar. Theo cơ cấu giải thưởng của FIFA, các đội góp mặt ở vòng bảng sẽ nhận được chi phí 1,5 triệu USD để chuẩn bị. Các đội bị loại ở vòng bảng sẽ nhận được 9 triệu USD; bị loại vòng 16 đội nhận 13 triệu USD mỗi đội và bị loại ở tứ kết là 17 triệu USD.

Ngoài chức vô địch World Cup 2022 và lập nên nhiều kỷ lục mới trong lịch sử bóng đá thế giới, Lionel Messi còn đoạt giải “Quả bóng vàng” cho cầu thủ xuất sắc nhất giải đấu. Messi đã ghi 2 bàn trong trận chung kết ở Doha, nâng tổng số bàn thắng của anh tại giải đấu lên con số 7, đồng thời thực hiện thành công quả sút luân lưu giúp Argentina đánh bại Pháp 4-2 sau khi 2 đội hòa 3-3 sau các hiệp chính và phụ.

Cả thế giới hướng ánh mắt về Messi /
NGUỒN HÌNH ẢNH, GETTY IMAGES/

Kylian Mbappe của Pháp giành được giải “Vua phá lưới” của giải đấu với 8 bàn thắng. Thủ môn, Emiliano Martinez của Argentina giành giải “Găng tay vàng” cho thủ môn xuất sắc nhất World Cup năm nay, còn đồng đội khác của Messi là Enzo Fernandez, 21 tuổi, được vinh

danh là cầu thủ trẻ xuất sắc nhất giải. (Tây Nguyên taynguyenthaingoc@yahoo.com)

Messi ôm cúp vàng đi ngủ

Thủ quân Lionel Messi đã ôm chiếc cúp vàng Thế giới đi ngủ một giấc ngắn trước khi bắt đầu vào lễ mừng công, diễu hành trên các đường phố ở thủ đô Buenos Aires.

Sau hành trình dài từ Qatar về nước, có thể dễ nhận thấy trên khuôn mặt Messi và các đồng đội sự mệt mỏi. Các thành viên của đội tuyển Argentina cũng chỉ có ít thời gian để tranh thủ nghỉ ngơi, gặp mặt gia đình trước khi bước vào lễ mừng công và diễu hành ăn mừng chức vô địch World Cup 2022.

Thủ quân của "La Albiceleste" Lionel Messi đã ôm cả chiếc cúp vàng Thế giới lên giường ngủ của mình.

Trước đó, Messi đã được FIFA bình chọn là Cầu thủ xuất sắc nhất giải sau khi dẫn dắt Argentina tới chức vô địch World Cup 2022. Ở trận chung kết, tiền đạo 35 tuổi đã tỏa sáng với cú đúp sau 120 phút và sút thành công ở loạt đá luân lưu đầu tiên để mở ra chiến thắng siêu kịch tính cho Argentina trước Pháp.

World Cup 2022: Đức Phanxicô, fan tuyển của đội Argentina

Trận chung kết bóng đá ngày 18 tháng 12 ở Qatar giữa quê hương Argentina của ngài với nước Pháp, rõ ràng trái tim của ngài sẽ nghiêng về đôi chân thần sầu của Lionel Messi.

la-croix.com, Arnaud Bevilacqua, 2022-12-16

Những người ủng hộ Argentina vậy cớ đại diện cho Đức Phanxicô, tiền đạo Lionel Messi và huyền thoại bóng đá Diego Maradona trong World Cup ở Qatar ngày 22 tháng 11 năm 2022. JUAN MABROMATA/AFP

Trong Ngày Thế giới Trẻ tại Krakow, Ba Lan năm 2016, một bạn trẻ hỏi Đức Phanxicô, ai là cầu thủ bóng đá xuất sắc nhất mọi thời: Diego

Maradona của Argentina hay Pelé của Brazil? Trước câu hỏi khó khăn này, Đức Phanxicô, người nổi tiếng mê bóng đá, trả lời ngắn gọn: “Vớ cha là Messi!”

Chắc chắn cuối tuần này ngài sẽ dồn hết sức để ủng hộ Lionel Messi, với bảy lần đoạt Quả bóng vàng, Messi là người Argentina nổi tiếng nhất thế giới. Messi và Đức Phanxicô ít nhất cũng đã gặp nhau một lần ở Vatican trong dịp giao hữu giữa Ý và Argentina tổ chức tại Rôma năm 2013 để vinh danh giáo hoàng.

Messi, “vị thần với quả bóng trên sân cỏ”

Là cổ động viên nhiệt tình của đội San Lorenzo, một câu lạc bộ bóng đá ở vùng ngoại ô nổi tiếng của Buenos Aires, ngài theo dõi kết quả các trận đấu qua người cận vệ Thụy Sĩ. Những người ngưỡng mộ Messi đôi khi so sánh anh với Chúa, Đức Phanxicô bức mình trả lời trên kênh La Sexta của Tây Ban Nha năm 2019: “Đây là biểu hiện của người ái mộ một vị thần trên sân bóng. Thật tuyệt khi xem cách Messi đá. Nhưng đó không phải là Chúa.”

Đam mê bóng đá đã cho giáo hoàng có nhiều dịp nhận quà từ các khách... thường xuyên đến đấu ở Vatican. Tháng 10 năm 2021, thủ tướng Jean Castex hồi đó đã tặng ngài chiếc áo có chữ ký của Paris SG mang tên Lionel Messi, một trong những cầu thủ xuất sắc nhất của World Cup 2022 tại Qatar.

Nếu thắng đội Pháp, đội tuyển Argentina sẽ vô địch World Cup lần thứ ba sau các năm

1978 và 1986. Trong quyển sách xuất bản bằng tiếng Pháp tháng 12, Một thời để thay đổi (Un temps pour changer, nxb Flammarion), ngài ám chỉ ngày đó vào tháng 6 năm 1986 khi Argentina giành ngôi sao thứ hai trong trận chung kết với Tây Đức.

Vinh danh Diego Maradona

Khi đó linh mục Jorge Mario Bergoglio đang ở Đức, ngài đang làm luận án thần học, ngài kể: “Tôi không muốn xem trận đấu và tôi chỉ biết chúng tôi đã thắng vào ngày hôm sau nhờ đọc báo. Không ai trong lớp học tiếng Đức của tôi nói về chuyện này, nhưng khi có một cô gái trẻ người Nhật viết “Hoan hô Argentina” lên bảng, mọi người cười. Giáo sư bước vào, ông nói xóa và không ai bàn đến chuyện này nữa. Đó là nỗi cô đơn khi chiến thắng một mình, vì không có ai để chia sẻ.”

Sau khi là giáo hoàng, Đức Phanxicô đã hai lần gặp một “thần tượng” khác ở Argentina, cựu cầu thủ bóng đá Diego Maradona. Chỉ vài giờ sau khi Diego qua đời, ngài vinh danh Maradona trong một thông điệp do Vatican công bố: “Giáo hoàng triu mến nghĩ lại những dịp gặp gỡ trong những năm gần đây, và ngài nhớ đến ông trong lời cầu nguyện, như ngài đã làm trong những ngày gần đây khi biết tình trạng sức khỏe của ông yếu dần.”

Rất khó để biết liệu giáo hoàng, ngài sẽ 86 tuổi ngày hôm trước trận chung kết (17-12) có theo dõi trận đấu hay không. Ngược với những gì trong phim Hai Giáo hoàng, The Two Popes phát sóng trên Netflix, trong đó có một cảnh khó có thể xảy ra, Đức Bênêđictô XVI và hồng y Bergoglio xem trận chung kết World Cup giữa hai quốc gia Đức và Argentina, Đức Phanxicô cho biết ngài không bao giờ xem truyền hình. Tuy nhiên, chúng ta biết, sáng thứ hai 19 tháng 12 khi thức dậy ngài sẽ biết kết quả.

Giuse Nguyễn Tùng Lâm dịch

Nguồn: phanxico.vn

Vì sao World Cup Qatar là giải vô địch bóng đá bị phản đối nhiều nhất?

Trận chung kết Achantina – Pháp khép lại hôm qua, 18/12/2022, với phần thắng thuộc về đội tuyển của Messi, được ghi nhận như là một trận cầu hấp dẫn, xứng với một giải bóng đá đỉnh cao. Giải Vô địch bóng đá thế giới lần thứ 22 được tổ chức tại Qatar cũng được coi là một giải thi đấu được tổ chức hoàn hảo về nhiều mặt. Giải cũng cho phép Qatar hàn gắn quan hệ với nước láng giềng Ả Rập Xê Út, giúp cho tiểu quốc Ả Rập vùng Vịnh khẳng định vị thế quốc tế.

Nhưng bên cạnh những thành công nhiều mặt, Giải vô địch tại Qatar ắt hẳn sẽ được ghi vào lịch sử như một World Cup bị phản đối mạnh mẽ nhất trong những thập niên gần đây. Vì sao? Mục Theo dòng thời sự của RFI tổng hợp thông tin về chủ đề này.

Hối lộ, nô lệ lao động, thảm họa môi trường

Từ nhiều năm nay, ngay từ khi việc tổ chức giải Vô địch bóng đá thế giới lần thứ 22 được trao cho Qatar, đã có rất nhiều vận động quyết liệt để truất quyền đăng cai của Qatar, vì một số lý do chính, trong đó có nghi án dùng tiền để tranh quyền tiếp đón World Cup, ngược đãi người lao động gây nhiều chết chóc, thương tật cho các công nhân xây dựng sân vận động phục vụ Cúp bóng đá thế giới, và vấn đề gây tổn hại nghiêm trọng đến môi trường sinh thái. Báo Le Monde, trước thêm giải vô địch, có bài tổng thuật công phu, tóm lược hành trình đầy chông gai của Qatar từ khi được bầu chọn đăng cai Cúp đến khi giải chính thức khai mạc. Bài viết mang tựa đề “Du vote de la FIFA en 2010 à la cérémonie d’ouverture, le roman noir de la Coupe du monde au Qatar” (Từ cuộc bầu chọn của FIFA đến lễ khai mạc, cuốn tiểu thuyết hình sự về Cúp Thế giới ở Qatar) (Le Monde, 19/11/2022).

Tính chung cuộc, Qatar đã đầu tư tổng cộng từ 200 đến 240 tỉ đô la cho giải vô địch thế giới. Chắc chắn đã có rất nhiều tiền chi cho vận động hành lang. Ngay vào thời điểm tiểu quốc vùng Vịnh được phép đăng cai, nhân vật thứ hai của FIFA vào thời điểm đó khẳng định “họ đã mua được quyền tổ chức giải vô địch”. Bị nghi ngờ là hối lộ để giành quyền đăng cai, ngay vào thời điểm đó một cuộc điều tra quốc tế đã được tiến hành năm 2012. Qatar vượt qua thách thức đầu tiên này. Tiếp đến 2013, giới bảo vệ quyền của người lao động vào cuộc. Báo Anh The Guardian tiến hành điều tra, báo động việc 4.000 người lao động chết trên các công trường tại Qatar do các điều kiện làm việc quá khắc nghiệt. Kể từ đó, giải Vô địch bóng đá lần thứ 22 tương lai bị coi là vấy máu người lao động. Năm 2014, đơn kiện của CSI (Liên hiệp nghiệp đoàn quốc tế) được đệ nạp lên Tổ chức Lao động Thế giới, yêu cầu làm sáng tỏ vụ việc. Bê bối chồng chất bê bối. Năm 2015, chủ tịch FIFA Blatter vào thời điểm đó đã phải từ chức, trong bối cảnh tư pháp Mỹ đe dọa xếp FIFA vào danh sách “tổ chức tội phạm”. Nước Anh sẵn sàng đăng cai thay thế.

Tuy nhiên, Qatar đã vượt qua tất cả các thách thức. Năm 2017, Tổ chức Lao động Thế giới đã không hội đủ số phiếu thuận, nên buộc phải từ bỏ dự án điều tra về các điều kiện làm việc của công nhân nước ngoài tại Qatar. Đổi lại việc CSI rút lại khiếu nại, Qatar chấp thuận cho OIT mở văn phòng tại tiểu quốc, và ra lệnh giải thể hệ thống “Kafala” truyền thống, bị coi là một hệ thống nô lệ lao động trá hình. Theo Le Monde, trên thực tế, chỉ đến khi các công trình xây dựng phục vụ giải về cơ bản hoàn tất năm 2020, thì “các cơ sở pháp lý” của hệ thống nô lệ lao động trá hình Kafala mới bị hủy bỏ.

Liên quan đến môi trường, việc tổ chức giải thể thao quốc tế lớn hàng đầu thế giới tại một quốc gia thuộc vùng sa mạc khắc nghiệt, đòi hỏi rất nhiều năng lượng để làm mát, trong bối cảnh thế giới đang vất vả cắt giảm tiêu thụ năng

lượng để chống Biến đổi khí hậu, là một chủ đề gây phản đối mạnh mẽ. Theo thẩm định của một số tổ chức bảo vệ môi trường, các con số khí thải do xây dựng sân vận động của Qatar chỉ bằng khoảng 1/10 so với số khí thải thực. Số lượng các sân vận động khổng lồ do Qatar xây dựng tại một đất nước có diện tích tương đương vùng thủ đô Paris cũng được coi là chi phí quá tốn kém, so với khả năng sử dụng về sau. Qatar cũng không đủ số lượng cơ sở hạ tầng khách sạn để tiếp đón 1,2 triệu du khách xem bóng đá. Qatar phải thiết lập cầu không vận để đưa khách từ nơi ở đến chỗ xem đá bóng. Các phương tiện vận chuyển là thủ phạm của khoảng 2,4 triệu tấn khí thải, theo Greenly (“La Coupe du monde 2022 au Qatar, une aberration écologique ?”, Greenpeace, ngày 17/11).

Qatar vốn đã được coi là quốc gia sử dụng tài nguyên Trái đất đứng đầu thế giới, căn cứ theo bảng xếp loại của Global Footprint Network (“Ăn lạm” vào nguồn tài nguyên của Qatar là ngày 10/2. “Ngày ăn lạm” là hình ảnh mang tính biểu tượng để nói đến tác động môi trường). Với các tác động môi trường nói trên của các cơ sở hạ tầng phục vụ cho giải bóng đá thế giới nói trên, mức độ gây tổn hại cho môi trường sinh thái của quốc gia vùng Vịnh này sẽ còn trở nên tồi tệ hơn bội phần.

Cựu chủ tịch FIFA : “Lẽ ra đã không nên để Qatar đăng cai Cúp thế giới”

Nghi án hồi lộ quy mô lớn, cáo buộc về hệ thống nô lệ lao động, và những tác động được coi là ghê gớm đến môi trường, rút cuộc đã không buộc tiểu quốc vùng Vịnh phải từ bỏ quyền đăng cai giải Vô địch bóng đá thế giới. Tuy nhiên, về mặt công luận quốc tế, đặc biệt là tại châu Âu, đã dấy lên một làn sóng kêu gọi tẩy chay giải bóng đá tại Qatar. Ít tuần trước giải, theo một thăm dò dư luận tại Pháp, khoảng 42% dân Pháp muốn tẩy chay giải, 23% trong số giới

hâm mộ bóng đá. Tại Đức tỉ lệ người muốn tẩy chay giải lên đến 70%.

Không chỉ có người dân thường, và người hâm mộ, thái độ phản nộ cũng phổ biến trong một bộ phận giới cầu thủ, cựu và kim. Một trong những gương mặt nổi bật tẩy chay giải bóng đá tại Qatar là danh thủ Philipp Lahm, 38 tuổi, cựu trung vệ, đội trưởng đội tuyển Đức, đoạt chức vô địch thế giới năm 2014, và giám đốc Ban tổ chức giải bóng đá Euro năm 2024, tổ chức tại Đức.

Phong trào tẩy chay giải vô địch bóng đá tại Qatar rút cục đã không thành công. Nhưng sự bất bình trong công chúng, đặc biệt là ở các nước châu Âu, là rất lớn. Trước thềm lễ khai mạc, đương kim chủ tịch FIFA Giovanni Vincenzo Infantino sống chết bảo vệ nước chủ nhà World Cup lần thứ 22, với tuyên bố “sẵn sàng lên đoạn đầu đài” để bảo vệ Qatar. Ngược lại, cựu chủ tịch FIFA Sepp Blatter, gần 90 tuổi, người lãnh đạo FIFA vào thời điểm cấp quyền đăng cai cho Qatar đã phải thú nhận : “Lẽ ra đã không nên để Qatar đăng cai Cúp thế giới”.

“Bước đệm trong kế hoạch đầy tham vọng” của quốc gia vùng Vịnh

Đối với giới chuyên gia, giải vô địch bóng đá thế giới lần thứ 22 tại Qatar được coi là một “bước đệm trong kế hoạch đầy tham vọng” của tiểu quốc khí đốt vùng Vịnh, trên đà vươn lên thành một cường quốc khu vực, với sức chi phối ngày càng mạnh mẽ trên trường quốc tế (theo bài “La Coupe du monde, une simple étape de l’ambitieux plan de développement du Qatar”, The Conversation, ngày 18/11/2022, của chuyên gia Laurence Frank, chuyên về quản trị kinh tế, Đại học Strasbourg). Qatar đã chi đến hơn 200 tỉ đô la cho giải vô địch bóng đá. Số tiền trực tiếp thu về chắc chắn thấp hơn nhiều so với số tiền bỏ ra. Vấn đề là ảnh hưởng về mặt thể thao, cũng có nghĩa là quyền lực mềm. Với việc tổ chức thành công giải Vô địch bóng đá thế giới, bắt chắp các trở lực, kinh nghiệm của

Qatar dường như khẳng định chân ngôn của một bộ phận giới đầu tư quốc tế : cái gì không mua được bằng tiền, sẽ mua được bằng rất nhiều tiền.

Về mặt chính thức, Qatar tuyên bố hướng đến một nền kinh tế “hậu năng lượng hóa thạch”, một nền kinh tế dựa vào các năng lượng tái tạo và nền kinh tế trí thức. Trên thực tế, chưa biết quốc gia vùng Vịnh sẽ xây dựng nền kinh tế hậu năng lượng hóa thạch thế nào, nhưng sức mạnh của Qatar trong hiện tại chủ yếu dựa vào nguồn tài nguyên khí đốt dồi dào. Cho đến nay, Qatar vẫn là một cường quốc dựa trên nền kinh tế hóa thạch.

Nền kinh tế năng lượng hóa thạch, sử dụng tài nguyên không tính đến các hậu quả môi trường, đi liền với phương cách tổ chức sản xuất dựa trên việc bóc lột người lao động, ngăn chặn giám sát quốc tế, chính là một cội nguồn căn bản khiến giải vô địch bóng đá tại Qatar bị phản đối dữ dội, đặc biệt là ở châu Âu. Giải vô địch Bóng đá thế giới ở Qatar không chỉ là việc riêng của Qatar. Trên thực tế, đằng sau Qatar là hàng trăm công ty, tập đoàn kinh tế (khoảng 800 doanh nghiệp Mỹ, 700 doanh nghiệp Anh, 330 doanh nghiệp Đức... hoạt động tại Qatar). World Cup ở Qatar cũng là biểu tượng của một nền kinh tế thế giới phồn thịnh dựa trên sự khai thác kiệt quệ các nguồn tài nguyên.

Tẩy chay giải Qatar là tẩy chay mô hình kinh tế gây đại hủy diệt môi sinh

Giải World Cup ở Qatar đã diễn ra về cơ bản là suôn sẻ. Các hoạt động tẩy chay không mang lại kết quả đáng kể. Dù sao, cũng đã diễn ra một phong trào phản kháng khá rộng lớn. Một số thành phố ở châu Âu, trong đó có một số thành phố lớn ở Pháp, như Paris, Strasbourg, Lyon, Grenoble, Lille, Marseille, Bordeaux, Toulouse, Nancy, Reims, Rennes, Brest et Saint-Etienne, đã tẩy chay sự kiện này. Để hiểu đúng các hoạt động phản kháng vì môi trường và quyền của người lao động chống lại việc đăng cai của

Qatar, cần đặt phong trào này trong bối cảnh cộng đồng quốc tế đã thống nhất thừa nhận nguy cơ to lớn của nền kinh tế dựa vào năng lượng hóa thạch và hủy diệt môi sinh. Phản đối cách tổ chức sự kiện thể thao này của Qatar cũng là chống lại mô hình kinh tế nói trên.

Theo nhà xã hội học thể thao Pháp, ông Eric Monnin, cho dù phong trào tẩy chay giải Vô địch bóng đá ở Qatar lần này không đạt kết quả đáng kể, do “những hệ lụy kinh tế quá lớn” của giải, các nỗ lực này đã có nhiều tiếng vang, và có thể tác động đến các phong trào trong tương lai chống lại các sự kiện thể thao gây tổn hại cho môi trường, và xâm hại quyền của người lao động (“Coupe du monde du Qatar : pourquoi le boycott de la compétition n’a pas marché”, La Depeche, 14/12). (Trọng Thành)

Nguồn: Vì sao World Cup Qatar là giải vô địch bóng đá bị phản đối nhiều nhất? (rfi.fr)

Truyền thông thế giới chúc tụng Messi

Sự kiện Lionel Messi nâng Cup vàng sau khi cùng Argentina đánh bại Pháp ở chung kết World Cup 2022 tối 18/12 xuất hiện ở hầu khắp các báo thể thao hàng đầu thế giới.

Theo tờ báo này, Messi cùng đồng đội đã trình diễn thứ bóng đá hay nhất tại World Cup 2022, nhưng chẳng có gì dễ dàng ở trận cầu lớn như chung kết với Pháp. "Để chiến thắng, bạn phải biết cách chịu đựng và vượt qua khó khăn. Và giờ, hãy cùng tận hưởng vị ngọt chiến thắng nào", tờ này viết thêm.

Tờ Ole (Argentina) viết: "Chúng ta là nhà vô địch thế giới", với dòng mô tả chi tiết „Argentina đánh bại Pháp ở loạt luân lưu và chiếc Cup được nâng lên bởi Messi - cầu thủ hay nhất“.

Theo tờ báo này, chức vô địch của đội nhà là hiện thân cho mong muốn của cả thế giới bóng đá: „Từ Qatar đến La Quiaca. Từ Bắc chí Nam, từ Đông sang Tây trên hành tinh này, nếu

ai cũng muốn Messi vô địch, thì anh đã làm điều đó. Nếu ai cũng mơ trận chung kết này là cơ hội để khép lại 36 năm đẳng đẳng và mòn mỏi chờ đợi chờ đợi, thì giấc mơ ấy đã thành hiện thực“.

"Ôm nhau đi, gào to lên nào, khóc đi nào. Chúng ta là nhà vô địch thế giới sau trận chung kết hay nhất lịch sử“, báo thể thao số một Argentina viết thêm, cùng lời ca ngợi dành Messi, tập thể đội tuyển cũng như thủ môn Emiliano Martinez.

Tờ Marca ở Tây Ban Nha, nơi Messi dựng xây sự nghiệp qua 21 năm với Barca trước khi chuyển đến PSG hè 2021, mừng cho thủ quân Argentina. „Leo, anh đã giành World Cup rồi và hoàn toàn xứng đáng với chiến tích này“, tờ này viết.

Một tờ báo Tây Ban Nha khác, AS, bình luận: "Và Messi đã trở thành Chúa“. D10S là một biệt danh khác của Messi, kết hợp giữa số áo của anh và từ "Chúa" trong tiếng Tây Ban Nha.

Từ Catalonia, nhật báo thể thao Diario Sports cũng dùng cách chơi chữ tương tự «D10S Existe» để ca ngợi tiền đạo 35 tuổi.

Tờ Sun (Anh) suy tôn Messi là Vua sư tử - đọc lái từ tên của anh (Lionel), và không quên

nhắc tới việc Kylian Mbappe ghi hat-trick cùng những pha cản phá quan trọng của thủ thành Emiliano Martinez.

Nhật báo này sau đó còn một bài khác, ví von Messi như Chúa trời trong bóng đá khi giật tít "Nằm trong tay Chúa“, với ảnh Messi ôm hôn và nâng cao chiếc Cup vàng FIFA.

Trên mạng xã hội, Thái tử Anh William cũng chúc mừng Messi, ví von anh là "Cầu thủ hay nhất mọi thời" với biểu tượng một chú dê (GOAT). Người thừa kế ngai vàng Anh quốc cũng không quên an ủi Pháp, cho rằng cả hai đội đều đã chơi tuyệt vời trong trận chung kết trên sân Lusail.

A Bola (Bồ Đào Nha) đưa tin: «Argentina và Messi vui mừng sau trận chung kết điên rồ».

Theo nhật báo này, trận chung kết ở Qatar là một trong những trận cầu hay nhất lịch sử bóng đá, và không đội tuyển nào đáng thua.

Daily Mail (Anh) gọi Messi là Vua của thế giới. Tờ này cũng ca ngợi trận Argentina - Pháp là trận chung kết hay nhất trong lịch sử.

Tờ báo này sau đó dẫn ý kiến của một số bình luận viên là danh thủ bóng đá Anh. Jamie Carragher viết ngắn gọn trên Twitter, xác lập Messi ở vị trí số một trong các siêu sao bóng đá hay nhất mọi thời, tiếp theo lần lượt là Diego Maradona, Pele, Ronaldo, Zidane... Gary Lineker - Vua phá lưới World Cup 1986 - nhấn mạnh: „Chúc mừng Argentina. Các bạn xứng đáng. Messi xứng đáng với vinh quang này“.

Báo Brazil Globo dành phần lớn mặt trang cho Messi. Tờ này nhấn mạnh việc Argentina đoạt World Cup lần thứ ba, chỉ còn kém Brazil hai lần.

Vua bóng đá Pele, Neymar - ngôi sao số một đương đại của Brazil, và nhiều tên tuổi lớn khác của bóng đá xứ sở samba cũng đồng loạt chúc mừng Messi, bắt chập truyền thống đối địch giữa hai nền bóng đá.

Nhà vô địch World Cup 1994 và 2002 Ronaldo viết trên mạng xã hội: "Tôi đã thấy rất nhiều người Brazil và vô số người khác trên thế giới chúc mừng Messi vì trận chung kết hay kinh khủng này. Đó là lời từ biệt trên đỉnh cao của một thiên tài, người còn hơn cả một nhà vô địch, khép lại một kỷ nguyên của bóng đá. Tôi hình dung bạn tôi, Diego Maradona, cũng đang mở tiệc mừng trên thiên đường. Còn ở thế giới này, chúng tôi thuộc số hàng triệu người không phân biệt quốc tịch kính ngưỡng cậu. Xin chúc mừng, Messi!".

Tờ Bild (Đức) giật tít: „Câu chuyện cổ tích Giáng sinh tại World Cup của Argentina“.

Trên Twitter, Bastian Schweinsteiger - danh thủ Đức từng thắng Messi và Argentina ở chung kết World Cup 2014 - cũng chúc mừng đối thủ một thời. Cựu tiền vệ Đức tỏ ý ngạc nhiên với diễn biến kịch tính của trận chung kết, đồng thời nhấn mạnh „Messi rồi cũng đạt được vinh quang lớn nhất sự nghiệp với chức vô địch World Cup“.

Gazzetta dello Sport (Italy) thì viết: «Argentina vô địch thế giới. Messi bắt kịp Maradona. Pháp thua luân lưu».

Trong khi đó, thủ môn Italy vô địch World Cup 2006 Gianluigi Buffon ca ngợi „tinh thần chiến đấu của Argentina từ đầu giải đến những phút cuối cùng, cho mục tiêu nâng cao chiếc Cup vàng“.

Nhưng Buffon cũng không quên động viên tuyển Pháp. „Họ không đầu hàng trước hoàn cảnh, mà biết cách ngược dòng trong một trận đấu tưởng chừng thua đến mười mươi“, thủ môn 44 tuổi viết, không quên „cảm ơn bóng đá vì đã

mang lại cảm xúc khó tin“ với những trận cầu như trận chung kết tại Lusail.

Báo Pháp L'Equipe thì đăng tám ảnh chụp Kylian Mbappe lau mặt với tiêu đề: «Những giọt nước mắt định mệnh».

Nhật báo này tiếc nuối vì Pháp đã tiến rất gần đến giấc mơ thêm một ngôi sao trên ngực áo, gia nhập nhóm đội tuyển hiếm hoi bảo vệ thành công Cup vàng bên cạnh Italy và Brazil.

L'Equipe cũng ca ngợi phản ứng nhanh nhạy của HLV Didier Deschamps với hai điều chỉnh nhân sự từ cuối hiệp một, khi Pháp bờ vực sụp đổ vì bị dẫn 0-2. „Có lẽ chúng ta cần cả một cuốn sách để kể cho hậu thế về trận chung kết World Cup thứ 22“, nhật báo này cảm thán, và tự hào với cách đội nhà góp mặt trong trận cầu hay nhất lịch sử.

Duy Đoàn

Nguồn: Truyền thông thế giới chúc tụng Messi - VnExpress Thể thao

TIN GIÁO HỘI

HOÀN VŨ

Á CHÂU

Chuyện dài quan hệ giữa Tòa Thánh và Trung Quốc

Một số người phê bình ĐTC “vì đã ký hiệp định với Nhà Nước Trung Quốc về bổ nhiệm các giám mục”, ngài khẳng định: „Đối thoại là con đường ngoại giao tốt nhất. Với Trung Quốc, tôi đã chọn con đường đối thoại. Con đường này chậm, có những thất bại, và có cả những thành công. Nhưng tôi thấy không có con đường nào khác”.

Trong cuộc phỏng vấn dành cho tạp chí America của dòng Tên tại Mỹ, phổ biến ngày 28/11 vừa qua, ký giả đã hỏi ĐTC về việc ngài bị một số người phê bình “vì đã ký hiệp định với Nhà Nước Trung Quốc về việc bổ nhiệm các giám mục. Một số người trong Giáo Hội và trong chính tri nói rằng ngài đang trả một giá đắt đỏ vì đã im lặng về vấn đề nhân quyền tại Trung Quốc.”, ĐTC đáp:

“Không phải là một vấn đề nói hay im lặng. Thực tế không phải như vậy. Thực tế là đối thoại hay không đối thoại. Và đối thoại được thực hiện đến mức độ có thể thực hiện được... Đối thoại là con đường ngoại giao tốt nhất. Với Trung Quốc, tôi đã chọn con đường đối thoại. Con đường này chậm, có những thất bại, và có cả những thành công. Nhưng tôi thấy không có con đường nào khác”.

Thất bại mới nhất

Trong số những thất bại mới nhất từ sau khi hiệp định tạm thời được ký kết giữa Tòa Thánh và Trung Quốc hồi tháng 9 năm 2018, có lẽ là vụ xảy ra ngày 24/11 vừa qua khiến Tòa Thánh

phải mạnh mẽ phản đối Trung Quốc không tôn trọng hiệp định đã ký kết.

Thông cáo công bố hôm 26/11 của Tòa Thánh khẳng định rằng “Tòa Thánh ngạc nhiên và lấy làm tiếc khi hay tin về lễ nhậm chức hôm 24/11 mới đây của Đức Cha Gioan Bành Vê Chiếu (Peng WeiZhao) tại thành phố Nam Xương (Nanchang), Giám Mục giáo phận Du Giang (Yjiang), tỉnh Giang Tây (Jiangxi), làm “Giám Mục phụ tá Giang Tây”, một Giáo phận không được Tòa Thánh nhìn nhận.

“Thực vậy, biến cố này không diễn ra phù hợp với hiệp định tạm thời về việc bổ nhiệm Giám Mục ký ngày 22/9 năm 2018. Hơn nữa, theo các tin nhận được, sự nhìn nhận Đức Cha Bành do chính quyền dân sự, diễn ra sau những sức ép lâu dài và nặng nề của Chính quyền địa phương.”

“Tòa Thánh mong sẽ không tái diễn những vụ tương tự, và đang chờ đợi những thông tin thích hợp về vấn đề này từ phía chính quyền, đồng thời tái khẳng định sự hoàn toàn sẵn sàng đối thoại trong sự tôn trọng về tất cả những vấn đề có liên hệ tới hai bên.”

Trước đó, ngày 24/11 vừa qua, hãng tin Asia News cho biết Đức Cha Bành Vê Chiếu năm nay 56 tuổi, và tại Du Giang, toàn thể hàng giáo sĩ bị sức ép mạnh mẽ. Khi nhậm chức với sự chấp thuận của Nhà Nước, Đức Cha Bành đã phải đọc bản tuyên hứa tuân hành nguyên tắc Giáo Hội tự trị và tự quản, “hướng dẫn Công Giáo tuân theo xã hội chủ nghĩa.”

Hiện diện tại buổi lễ có khoảng 200 người do Giám Mục Gioan Baotixita Lý Tô Quang (Li Suguang), 58 tuổi, chủ sự. Vị này cũng là Phó Chủ tịch HĐGM Trung Quốc và không được Tòa Thánh công nhận.

Đức Cha Bành Vê Chiếu đã thụ phong Giám Mục bí mật ngày 10/4/2014 với phép của Tòa Thánh như người kế nhiệm Đức Cha Tôma Tăng Kính Mục (Zeng Jingmu), Giám Mục hàm trú của Giáo hội hàm trú ở địa phương, đã từng bị

23 năm tù và qua đời năm 2016 lúc 96 tuổi. Vài tuần sau khi thụ phong Giám Mục bí mật, Đức Cha Bành Vệ Chiêu bị công an bắt, và được trả tự do vào tháng 11/2014 nhưng luôn bị nhà nước giới hạn mạnh mẽ trong việc thi hành sứ vụ.

Hãng Asia News cũng nói rằng sự việc nhà nước Trung Quốc tổ chức lễ nhậm chức của Đức Cha Bành Vệ Chiêu như Giám Mục Phụ tá giáo phận Giang Tây, là giáo phận do nhà nước Trung Quốc tự ý xác định và không được Tòa Thánh công nhận ranh giới, là điều trái hiệp định. Trong khi giáo phận Dư Giang có từ năm 1885, nơi mà trước khi nhà nước cộng sản lên nắm quyền năm 1949, các thừa sai dòng thánh Vinh Sơn Phaolô thi hành sứ vụ. Vì thế, Tòa Thánh phản đối Nhà Nước Trung Quốc đã không hề thỏa thuận với Tòa Thánh, tự ý gộp 5 giáo phận trong tỉnh Giang Tây thành một giáo phận duy nhất.

Phản ứng từ Bắc Kinh

Sau phản ứng mạnh mẽ trên đây của Tòa Thánh, hôm 28/11, phát ngôn viên Bộ ngoại giao Trung Quốc, ông Triệu Lập Kiên (Zhao Lijian) cho biết ông không biết về tình trạng đặc biệt liên quan đến Giám Mục Bành, nhưng ông nói rằng “quan hệ giữa Trung Quốc và Vatican đã được cải tiến trong những năm gần đây, mang lại lợi ích và ‘sự phát triển hòa hợp’ cho Công Giáo Trung Quốc. Trung Quốc muốn tiếp tục mở rộng sự đồng thuận thân hữu với Vatican và

cùng nhau duy trì tinh thần hiệp định tạm thời giữa hai bên” (Reuters 28-11-2022)

Phản ứng trên đây của phía nhà nước Bắc Kinh có thể có ý nghĩa và cũng có thể chẳng có ý nghĩa gì, dầu sao nó cũng phản ánh một sự “xấu hổ” từ phía chính quyền Bắc Kinh khi Vatican quyết định phản đối mạnh, thay vì chỉ theo đuổi một cuộc đối thoại với những điều kiện do phía Trung Quốc ấn định (National Catholic Register 1-12-2022).

Im lặng là vàng?

Một điều mà nhiều người trong dư luận quốc tế mong muốn là Tòa Thánh lên tiếng về những bất công như những vụ vi phạm nhân quyền tại Trung Quốc, đặc biệt những vụ bách hại và xách nhiễu các Kitô hữu tại nước này, hoặc vụ vừa qua ĐHY Trần Nhật Quân, nguyên Giám Mục Hong Kong bị bắt, bị phạt tiền (khoảng 500 Mỹ kim) trong vụ kiện vì không đăng ký Quỹ Nhân đạo 612 ở Hong Kong, và có thể sẽ bị xét xử theo luật an ninh như ông Jimmy Lai, Lê Trí Anh, một đại doanh nhân Công Giáo ở Hong Kong, chuyên bên vực dân chủ và nhân quyền, đang bị nhà cầm quyền Hong Kong xét xử theo luật bảo vệ an ninh quốc gia và có nguy cơ bị kết án tù chung thân.

Có những thái độ từ phía Tòa Thánh cũng gây thắc mắc cho nhiều người.

Ví dụ trang mạng “Tân địa bàn thường nhật”

(Nuova Bussola Quotidiana) truyền đi ngày 24/11 vừa qua ở Ý kể rằng ngày 5/10 năm nay, Đại sứ quan Đài loan cạnh Tòa Thánh đã tổ chức tiếp tân mừng kỷ niệm 80 năm thiết lập quan hệ giữa Tòa Thánh và Đài Loan. Có một số chức sắc Tòa Thánh hiện diện trong dịp này, đặc biệt là Đức TGM Paul Gallagher, Ngoại

trưởng Tòa Thánh. Trong diễn văn, Đức TGM đã khẳng định quan hệ thân hữu giữa Tòa Thánh và Trung Hoa dân chủ và nói: “Tôi cảm ơn Đài Loan và đại sứ quán tại đây về những hoạt động liên đới gần đây, đặc biệt trong bối cảnh đại dịch... và về những nâng đỡ các linh mục và tu sĩ Đài Loan trên thế giới.”

Ký giả trang mạng này nhận xét rằng sự việc Đức TGM không cho phép các ký giả hiện diện được thu bài phát biểu của ngài, một điều không hề xảy ra trong các sinh hoạt với các nước khác, có lẽ vì không muốn làm cho chính quyền Trung Quốc phần nộ trong lúc sắp sửa gia hạn hiệp định với Tòa Thánh. Nhưng đây không phải là lần đầu tiên xảy ra những tình trạng đặc biệt như vậy với Đài Loan dưới triều đại ĐTC Phanxicô: hồi năm 2018, tất cả các cơ quan truyền thông của Vatican đều loại bỏ hình chụp lúc ĐTC đang chào thăm Phó tổng thống Đài Loan, Ông Trần Kiến Nhân (Chen Chien-jen), một tín hữu Công Giáo, đến Roma để dự lễ phong thánh cho Đức Phaolô 6 và sáu vị chân phước khác. Ngoài ra, năm 2020 Tòa Thánh đã không hỗ trợ lời kêu gọi cho Đài Loan được tham dự Đại hội của tổ chức Sức khỏe thế giới về coronavirus chỉ vì sự chống đối của Trung Quốc.

Lý do của Tòa Thánh

Có lần Đức TGM ngoại trưởng Paul Gallagher trả lời cho các ký giả về thắc mắc tại sao Tòa Thánh không công khai phản đối Trung Quốc vì những vụ vi phạm nhân quyền và tự do tôn giáo. Đức TGM cho biết vì Tòa Thánh thấy rằng những lời phản đối ấy, trong một số trường hợp, không mang lại hiệu quả nào nhưng chỉ làm cho tình thế trầm trọng và tệ hại hơn.

Đó cũng là thái độ của ĐTC Phanxicô. Cho đến nay ngài không nêu đích danh Tổng thống Vladimir Putin của Nga như người chủ chốt trong cuộc chiến tranh chống Ucraina.

Ngoài ra, sự kiện trong cuộc phỏng vấn dành cho báo America nói trên, ĐTC “lờ lờ” phê bình

sự tàn ác của các binh sĩ người Ceceni và Buriati trong quân đội Nga tại Ucraina, đã tạo nên phản ứng mạnh mẽ từ phía Nga, và đe dọa làm tiêu tán những cố gắng từ 9 tháng nay của Tòa Thánh làm trung gian hòa đàm giữa Nga và Ucraina. Tuy các chức sắc ngoại giao của Tòa Thánh đã “thanh minh” với phía Nga rằng ĐTC không có ý như vậy, nhưng ngoại trưởng Lavrov của Nga trong cuộc họp báo hôm 1/12 (2022) đã nói rằng những lời của ĐGH “không hợp tinh thần Kitô” và ông cho rằng “phía Vatican không đáng tin cậy”!

Những phản ứng đó cho thấy Tòa Thánh đã có ý khi im lặng không lên tiếng, để những cánh cửa đối thoại khỏi bị khép lại và để tình hình khỏi trở nên tai hại hơn. (G. Trần Đức Anh, O.P - Vatican News)

Cha Matteo Ricci, thừa sai tại Trung Quốc, được tôn phong là “Đấng Đáng kính”

Hôm 17 tháng Mười Hai vừa qua, Bộ Phong thánh đã công bố sắc lệnh nhìn nhận các nhân đức anh hùng của cha Matteo Ricci, vị thừa sai nổi tiếng bậc nhất ở Trung Quốc cách đây hơn 4 thế kỷ. Từ nay cha được gọi là Đấng Đáng kính, và cần có một phép lạ được nhìn nhận để được phong chân phước.

Cha Matteo Ricci sinh năm 1552 trong một gia đình quý tộc tại Macerata ở miền trung Ý và gia nhập dòng Tên năm 1571 khi được 19 tuổi. Cha học các khoa học, đặc biệt về thiên văn, toán học, địa lý và vũ trụ học. Năm 1582, bề trên gửi cha đến Macau và từ đây vào miền nam Trung Quốc cùng với cha Michele Ruggieri cùng dòng. Năm 1594, cha lấy tên tiếng Hoa là Lợi Mã Đậu, lần lượt hoạt động tại nhiều nơi trong các lãnh vực khoa học. Năm 1597, cha được bổ nhiệm làm Bề trên miền dòng Tên ở Trung Quốc. Cha qua đời tại Bắc Kinh ngày 11 tháng Năm năm 1610 khi được 58 tuổi.

ĐTC Phanxicô coi cha Matteo Ricci như một thừa sai lý tưởng, có khả năng hội nhập văn

hóa, đối thoại và cởi mở đối với người khác. Ân phong chân phước cho cha gặp nhiều chương ngại vì bình thường ân phong được khởi sự nơi vị Tội tử Chúa qua đời. Nhưng cha qua đời tại Bắc Kinh và được an táng tại nghĩa trang của các cha dòng Tên, nay là vườn của Trường Đảng, và do tình trạng ngoại thường của Giáo hội tại Trung Quốc. Vì thế, án này được ủy cho giáo phận Macerata nguyên quán của cha đảm trách. Ân phong được khởi sự năm 1982 nhưng giai đoạn giáo phận này không có kết thúc rõ ràng

Năm 2010, nhân kỷ niệm 400 năm cha Ricci qua đời, Đức Cha Claudio Giuliodori, Giám mục sở tại, mở lại án phong và ba năm sau, toàn bộ hồ sơ được chuyển về bộ phong thánh ở Roma để cứu xét. Nay với sắc lệnh nhìn nhận cha Matteo Ricci đã thực hiện các nhân đức Kitô giáo đến mức độ anh hùng, một bước tiến lớn trong án phong đã được thực hiện

Cha Matteo Ricci mang Tin mừng đến Trung Quốc qua con đường thân hữu, đối thoại văn hóa và khoa học, thích ứng. Năm 1601 cha đến Bắc Kinh và được đón tiếp tại Cấm Thành nhờ những kiến thức khoa học và văn hóa của cha

Ngày nay, tên cha Ricci được ghi trong các sách giáo khoa tại Trung Quốc ở bậc trung học cấp ba, được nhắc nhớ trong Bảo Tàng Thiên Niên Kỷ, cùng với Marco Polo, những người ngoại quốc duy nhất quan trọng trong lịch sử nước này.

Đối với Công Giáo, cha Matteo Ricci được nhắc nhớ như một vị thừa sai, như thánh Phaolô đã chịu đau khổ và hiến toàn thân cho công cuộc loan báo Tin mừng. (Đăng Tự Do)

Israel đã cho phép hơn 10.000 Kitô hữu ở Bờ Tây và Dải Gaza tham dự Giáng Sinh

Chính quyền Israel đã cấp hơn 10.000 giấy phép cho các Kitô hữu ở Bờ Tây và Dải Gaza đến Israel tham dự các ngày lễ trong mùa Giáng Sinh.

Cha Ibrahim Faltas, đại diện Dòng Phanxicô của Thánh Địa cho biết hàng ngàn giấy phép đã được cấp cho các Kitô hữu ở Bờ Tây và Dải Gaza trong các ngày lễ Mùa Giáng sinh. Giấy phép có hiệu lực từ ngày 29/11/2022 đến ngày 20/01/2023 và sẽ cho phép các Kitô hữu địa phương đến Bêlem và các nơi thánh khác trong dịp lễ Giáng Sinh để cầu nguyện và gặp gỡ thân nhân.

“Chỉ riêng khu vực Bêlem đã có 5.000 giấy phép cấp cho các Kitô. Trong khi đó, hơn 10.000 giấy phép được cấp cho toàn bộ Bờ Tây, nơi các Kitô hữu có khoảng 50.000 người”, Cha Faltas nói và giải thích: “Trong những tuần gần đây đã có những cuộc gặp gỡ giữa chính quyền Israel và sứ thần Tòa Thánh ở Israel và đảo Síp và đại diện Tòa Thánh ở Giêrusalem và Palestine: Đức TGM Adolfo Tito Yllana, cha Francesco Patton, Bề trên dòng Phanxicô tại Thánh Địa, Đức TGM Pierbattista Pizzaballa, Thượng phụ Công giáo Latinh ở Giêrusalem và các thượng phụ của các Giáo hội Kitô khác. Chúng tôi hy vọng Giáng Sinh năm này sẽ là một Giáng Sinh của hòa bình và hy vọng”.

Cha Gabriel Romanelli, linh mục coi sóc giáo xứ Thánh Gia ở Dải Gaza nhận xét: “Chúng tôi đã nhận được khoảng 600 thị thực, ít hơn năm ngoái, nhưng đây không phải là con số cuối cùng. Tất cả các Kitô hữu, Công giáo và Chính thống giáo, chỉ hơn 1000 người muốn rời khỏi Gaza để đón Giáng sinh. Năm ngoái, Israel đã cho phép 722 người. Trong số này, phần lớn đã quay trở lại Gaza, những người còn lại ở Bờ

Tây rất ít. Điều này cho chúng tôi hy vọng rằng nhiều thị thực sẽ được cấp. Chúng tôi sẽ cầu nguyện cho hòa bình và niềm vui của Giáng Sinh sẽ đến với toàn thể nhân loại.”

Từ ngày 15 đến 18/12, Đức TGM Pierbattista Pizzaballa, Thượng phụ Công giáo Latinh ở Giêrusalem, đã đến Dải Gaza cho chuyến thăm Giáng sinh truyền thống. Cha Romanelli nói, bốn ngày gặp gỡ, cuộc thăm viếng, các cử hành như rửa tội và rước lễ lần đầu, diễn tả “tất cả đức tin của các Kitô hữu Gaza và sự kiên cường của họ trước những điều kiện sống khó khăn và khắc nghiệt”. (Sir. 20/12/2022) (Ngọc Yên - Vatican News)

Hội đồng các Giáo hội Kitô Trung Đông kêu gọi giới trẻ trung thành với quê hương

Ủy ban điều hành của Hội đồng các Giáo hội Kitô Trung Đông kêu gọi các bạn trẻ Kitô Trung Đông trung thành với mảnh đất của mình, và tránh rơi vào cạm bẫy của những cám dỗ di cư, vì có thể khiến họ đánh mất căn tính.

Ủy ban điều hành của Hội đồng các Giáo hội Kitô Trung Đông đã họp trong hai ngày 28 và 29/11, tại đan viện Notre-Dame du Puits, ở Bkennaya bên Liban. Nội dung cuộc gặp gỡ tập trung chú ý vào sự di cư liên tục của các bạn trẻ Kitô, một hiện tượng đang diễn ra ở các quốc gia Trung Đông.

Ngoài các thành viên đại diện 21 Giáo hội và cộng đoàn Kitô, tại buổi gặp gỡ còn có các bạn trẻ đến từ các cộng đoàn và phong trào thanh niên của Trung Đông. Các chủ đề được đem ra thảo luận trong các phiên làm việc gồm: những kỳ vọng, những mối quan tâm và các đề xuất của các bạn trẻ bắt đầu từ những thực tế hàng ngày của họ.

Văn bản tổng kết cuộc họp của Hội đồng các Giáo hội Kitô Trung Đông gồm có 7 điều khoản, khuyến nghị và các lời kêu gọi. Đây là những điểm tham chiếu và nguồn cảm hứng cho

con đường tương lai của các cộng đoàn Kitô Trung Đông.

Hội đồng đặc biệt kêu gọi các bạn trẻ Kitô Trung Đông trung thành với mảnh đất của mình, và tránh rơi vào cạm bẫy của những cám dỗ di cư, vì có thể khiến họ đánh mất căn tính.

Các tham dự viên cuộc họp cũng nhấn mạnh sự cần thiết phải “tiếp tục đối thoại để cố gắng thống nhất ngày cử hành Lễ Phục Sinh, một nhu cầu cấp thiết của các giáo xứ và các Giáo hội ở Trung Đông”, lưu ý rằng một bước như vậy sẽ không làm lu mờ sự phong phú được thể hiện bằng sự đa dạng của các nghi thức và các truyền thống Giáo hội. (Fides 01/12/2022) (Ngọc Yên - Vatican News)

ÂU CHÂU

Hoạt động của ĐTC trong năm 2022 qua các con số

Trong năm 2022 sắp kết thúc này, ĐTC Phanxicô đã thực hiện bốn chuyến tông du tại hải ngoại, mặc dù việc di chuyển của ngài trở nên khó khăn hơn vì đau đầu gối.

Bốn quốc gia được ĐTC viếng thăm là Malta trong hai ngày 02 và 03 tháng Tư, Canada trong sáu ngày, từ 24 đến 30 tháng Bảy, Kazakhstan trong ba ngày, từ 13 đến 15 tháng Chín, và sau cùng tại Tiểu vương quốc Bahrain ba ngày, từ ngày 03 đến ngày 06 tháng Mười Một.

ĐTC cũng thực hiện bốn chuyến viếng thăm tại Ý là: thành L'Aquila, ngày 28 tháng Tám, Assisi ngày 24 tháng Chín, Matera ngày 25 tháng

Chín, và Asti, quê hương của tổ tiên ngài, ngày 19 và 20 tháng Mười Một.

ĐTC cho phép tôn phong 85 vị chân phước mới trong 18 buổi lễ, trong đó có lễ phong 10 chân phước nữ tu Dòng thánh Elisabeth tử đạo trong Thế chiến thứ II cử hành tại thành phố Wrocław, bên Ba Lan.

Tiếp đến, có hai lễ tôn phong hiển thánh 12 vị hiển thánh. Trước tiên là buổi lễ sáng Chúa nhật 13 tháng Năm, tại Quảng trường thánh Phêrô, trong đó ĐTC tôn phong 10 vị thánh: đứng đầu danh sách là hai vị tử đạo, gồm cha Titus Brandsma, người Hòa Lan thuộc dòng Cát Minh Nhật Phép, bị Đức quốc xã sát hại năm 1942, tiếp đến là giáo dân Lazaro Devasahayam Pillai, người Ấn Độ, từ Ấn giáo trở lại Công giáo và bị sát hại năm 1752. Trong số các vị thánh hiển tu còn lại, có cha Charles de Foucauld (1858-1916) người Pháp.

Sau đó, sáng Chúa nhật 15 tháng Mười năm 2022, ĐTC tôn phong hai vị thánh mới là Gioan Baotixita Scalabrini, Giám mục người Ý, sáng lập dòng Thừa sai thánh Carlo và Dòng nữ Thừa sai thánh Carlo Borromeo, chuyên săn sóc mục vụ cho người di dân. Kế đến là thánh Artemide Zatti, trợ sĩ dòng Don Bosco ở Argentina, nổi bật về tấm gương bác ái.

Tổng cộng trong hơn chín năm làm Giáo hoàng, từ 2013 đến 2022, ĐTC Phanxicô đã tôn phong 911 vị hiển thánh, trong đó có bảy vị được phong thánh theo thể thức tương đương. Ngài tôn phong trong 16 buổi lễ, trong đó 13

buổi lễ tại Vatican và 3 buổi lễ khác tại Mỹ, Sri Lanka và Bồ Đào Nha.

ĐTC đã triệu tập Công nghị ngày 27 tháng Tám để phong 20 hồng y mới, bổ nhiệm 176 giám mục mới, trong đó có hai vị người Việt Nam: Đức cha Đa Minh Đặng Văn Cầu, tân Giám mục Giáo phận Thái Bình, được bổ nhiệm ngày 29 tháng Mười, và Đức cha Giuse Bùi Công Trác, tân Giám mục Phụ tá Tổng giáo phận Sài Gòn, được bổ nhiệm ngày 01 tháng Mười Một và sẽ được thụ phong ngày 03 tháng Giêng năm 2023 sắp tới.

ĐTC đã thực hiện 43 buổi tiếp kiến chung các tín hữu hành hương, sáng thứ Tư hằng tuần, và 57 buổi đọc kinh Truyền tin với các tín hữu tại Quảng trường thánh Phêrô vào các Chúa nhật.

Sau cùng, tính đến ngày 22 tháng Mười Hai vừa qua, trong Giáo hội có 169 giám mục, trong đó có 11 hồng y, thuộc 56 quốc gia, qua đời. (G. Trần Đức Anh, O.P. | RVA)

Sinh nhật 86 của Đức Phanxicô qua bốn câu chuyện về ngài

Đức Phanxicô mừng sinh nhật lần thứ 86 của ngài với Hội Thừa Sai Bác Ái, vinh danh ba người quan tâm đến “những người nghèo nhất trong số những người nghèo” với Giải thưởng Mẹ Têrêxa ngày 17 tháng 12 năm 2022. | Truyền thông Vatican.

catholicnewsagency.com, Hannah Brockhaus, 2022-12-17

Năm 2017, trong một phát biểu về Đức Mẹ, Đức Phanxicô nói: “Chỉ có một điều thực sự làm chúng ta già đi, già đi trong nội tâm: không phải tuổi tác, mà là tội lỗi.”

Đức Phanxicô bước sang tuổi 86 ngày 17 tháng 12-2022, đây là sinh nhật lần thứ 10 của ngài trong tư cách là giáo hoàng, và sau đây là bốn câu chuyện của ngày hôm nay.

1. Năm 2022, Đức Phanxicô đã giải quyết nhiều vấn đề sức khỏe.

Phần lớn thời gian 10 năm triều giáo hoàng, sức khỏe của Đức Phanxicô tương đối tốt cho đến khi phẫu thuật đại tràng tháng 7 năm 2021. Trong các cuộc họp tháng 1 năm nay, ngài cho biết ngài đau đầu gối. Những tháng sau đó, ngài phải hủy chuyến tông du đi Châu Phi vì bị đau dây chằng ở đầu gối phải. Đầu tháng 5 ngài phải ngồi xe lăn, và chỉ đi được một đoạn ngắn bằng gậy. Tuy nhiên, ngài không để các vấn đề đi đứng làm chậm công việc – ngài vẫn tiếp tục có các buổi tiếp kiến chung hàng tuần ngày thứ tư, đọc Kinh Truyền Tin ngày chúa nhật và lên kế hoạch đi Cộng hòa Dân chủ Congo và Nam Sudan đầu năm 2023.

Tháng vừa qua, bác sĩ trưởng của một đội bóng đá Madrid, là bác sĩ ở trong nhóm chuyên gia điều trị đầu gối cho Đức Phanxicô, ông cho biết Đức Phanxicô là một “bệnh nhân rất bướng bỉnh”, ngài từ chối mổ và muốn chữa trị theo các phương pháp bảo thủ hơn.

2. Năm của những tin đồn từ nhiệm

Tháng 9 vừa qua, trong một phỏng vấn với CNN Bồ Đào Nha, Đức Phanxicô cho biết ngài lên kế hoạch dự Ngày Thế Giới Trẻ năm 2023 tại Lisbon vào tháng 8 năm 2023, ngài còn nói đùa: “Tôi sẽ đi. Hoặc tôi hoặc giáo hoàng Gioan XXIV, nhưng một giáo hoàng sẽ đi.”

Lời nói đùa được đưa ra sau nhiều tháng đồn đoán trên các phương tiện truyền thông ngài có thể sắp từ nhiệm. Tháng 7, trên máy bay từ Canada về Rôma, ngài nói với các nhà báo, ngài

“đề ngỏ” khả năng từ nhiệm nếu ngài nhận ra đó là ý Chúa.

Cuộc phỏng vấn được phát sóng một tuần sau khi ngài đi thăm Aquila, một thị trấn miền bắc nước Ý để mở Cửa Thánh vương cung thánh đường thế kỷ 13.

Chuyến đi trong ngày đã làm dấy lên tin đồn ngài có thể từ nhiệm vì Đức Bênêđictô XVI cũng đã đi thăm vương cung thánh đường này 4 năm trước khi ngài tuyên bố từ nhiệm. Trong chuyến đi năm 2009, Đức Bênêđictô XVI đã để lại dây pallium của ngài trên mộ Giáo hoàng Celestine VI, một hành động giải thích cho thấy ngài đã có ý định từ nhiệm.

Cuối cùng, Đức Phanxicô không đưa ra bất kỳ thông báo bất ngờ nào tại Aquila, dù ngài không loại trừ khả năng ngài sẽ từ nhiệm trong tương lai.

3. Đức Phanxicô chưa bao giờ về thăm quê hương Argentina của mình với tư cách là giáo hoàng.

Mặc dù đã đi 59 quốc gia khác nhau trong 39 chuyến tông du quốc tế, nhưng ngài chưa về thăm mục vụ Argentina, đất nước nơi ngài sinh ra năm 1936. Dù ngài không loại khả năng một ngày nào đó sẽ về thăm quê hương, nhưng ngài cho biết ngài có ý định kết thúc những ngày cuối đời ở Rôma. Trong một phỏng vấn cho quyển sách được xuất bản vào đầu năm nay, ngài nói với nhà báo và nhà thần kinh học người Argentina Nelson Castro, ngài không có ý định về sống ở Argentina.

Vào cuối cuộc phỏng vấn quyển sách “Sức khỏe của các giáo hoàng”, bác sĩ Castro hỏi ngài: “Cha nghĩ cái chết của cha sẽ như thế nào?” Ngài trả lời: “Tôi sẽ là giáo hoàng, dù tại vị hay danh dự. Và ở Rôma. Tôi sẽ không về lại Argentina.”

4. Trong các ngày sinh nhật, ngài lo cho người khác.

Năm 2013, sinh nhật đầu tiên của ngài trong tư cách là giáo hoàng, ngài cử hành thánh lễ buổi

sáng như thường lệ, sau đó ngài tiếp bốn ông bà vô gia cư sống ở khu vực Vatican.

Năm 2014, sinh nhật 78 tuổi của ngài nhằm ngày thứ tư, ngày của các buổi tiếp kiến chung hàng tuần. Buổi tiếp kiến chung tại Quảng trường Thánh Phêrô diễn ra bình thường, ngài dừng lại để thổi nến trên chiếc bánh của một nhóm chủng sinh mang đến cho ngài.

Năm 2016, Đức Phanxicô bắt đầu sinh nhật lần thứ 80 với một nhóm các ông bà vô gia cư ở phòng ăn Nhà Thánh Marta và năm 2017, ngài tổ chức bữa tiệc pizza cho trẻ em bị bệnh.

Năm 2018 ngài mừng sinh nhật và thổi bánh với các trẻ em bị bệnh đang được điều trị tại một phòng khám miễn phí bên trong Vatican.

Năm nay nhân ngày sinh nhật của ngài, ngài trao giải Mẹ Têrêxa cho linh mục Hanna Jallouf, tu sĩ dòng Phanxicô, đã xả thân vì người nghèo ở Syria trong thời kỳ chiến tranh khốc liệt liên miên; ông Gian Piero, được biết đến với tên Wué, ông là người vô gia cư, hàng ngày ông chia sẻ số tiền nhận được để giúp những người nghèo hơn ông và nhà công nghiệp Silvano Pedrollo ở Verona, ông dùng một phần lợi tức đáng kể trong công việc kinh doanh để hỗ trợ và giúp đỡ những người nghèo nhất ở các quốc gia khác nhau ở châu Phi, Ấn Độ và Châu Mỹ Latinh, xây dựng trường học, giếng nước và các công trình vệ sinh.

Giuse Nguyễn Tùng Lâm dịch (Nguồn: phanxico.vn)

Máu thánh Gennaro tử đạo hóa lỏng lần thứ ba trong năm nay

Máu thánh Gennaro tử đạo hóa lỏng lần thứ ba trong năm nay, ở thành Napoli, nam Ý.

Báo “Người đưa tin chiều” (Corriere della sera) ở Ý, số ra ngày 16 tháng Mười Hai vừa qua, đưa tin: máu thánh nhân hóa lỏng lúc 10 giờ 56 phút tại nhà nguyện Kho Tàng Thánh Gennaro trong nhà thờ chính tòa Napoli.

Khi Đức ông Vincenzo De Gregorio, Quản đốc nhà nguyện mở tủ sắt chứa thánh tích của thánh Gennaro, máu bên trong ống thủy tinh vẫn đông đặc hoàn toàn ban sáng, nhưng hai giờ sau đó, trạng thái của máu hóa lỏng.

Ngày 16 tháng Mười Hai là kỷ niệm biến cố thành Napoli được gìn giữ bình an trong vụ núi lửa Vesuvio phun năm 1631. Ngày kỷ niệm này là một trong ba ngày mỗi năm thánh tích máu thánh Gennaro được trưng cho các tín hữu kính viếng.

Các tín hữu địa phương tin nhận đó là phép lạ, mặc dù cho đến nay Giáo hội chưa chính thức công nhận.

Thánh Gennaro, giám mục tử đạo là bổn mạng thành Napoli. Ngài chịu chết trong cuộc bách hại của hoàng đế Diocleziano hồi thế kỷ thứ III. Dân chúng tin rằng nếu máu thánh nhân không hóa lỏng thì dấu hiệu sẽ có chiến tranh, đói kém, bệnh tật và những tai ương khác.

Theo truyền thống, máu thánh Gennaro xảy ra ba lần mỗi năm: ngày 19 tháng Chín là lễ kính thánh nhân, tiếp đến là thứ Bảy đầu tháng Năm, và ngày 16 tháng Mười Hai là kỷ niệm như vừa nói trên.

Ngỏ lời với các tín hữu tụ họp trong nhà thờ chính tòa Napoli, hôm 16 tháng Mười Hai vừa qua, Đức ông De Gregorio kể lại cuộc khôi phục lòng nhờ thánh Gennaro năm nay: “có một người cha rất trẻ bế một bé gái mới được vài tháng, và người vợ đứng cạnh khóc. Họ giải thích với cha rằng bé gái bị bác sĩ chẩn bệnh thấy bị

bệnh ung thư ác tính. Nhưng đôi vợ chồng ấy có mặt hôm nay tại đây để cảm ơn thánh Gennaro mà họ cầu nguyện ngày 19 tháng Chín. Hôm đó, ít lâu sau khi cầu nguyện, họ được tin bướu ung thư là lành tính, và hài nhi được an toàn”. Tin này cũng được báo Il Mattino ở Napoli đăng tải. (G. Trần Đức Anh, O.P. | RVA)

CÁC GIÁO HỘI KITÔ CHÂU ÂU GỬI SỨ ĐIỆP GIÁNG SINH

Vatican News (17.12.2022) – Sáng thứ Sáu 16/12/2022, ĐHY Jean-Claude Hollerich, Chủ tịch Ủy ban các HĐGM của Liên minh châu Âu (COMECE), và mục sư Christian Krieger, Chủ tịch Hội đồng các Giáo hội Kitô châu Âu đã gửi sứ điệp Giáng Sinh cho các Kitô hữu, mời gọi mọi người cầu nguyện đặc biệt cho hoà bình ở châu Âu và thế giới.

Sứ điệp bắt đầu với lời Kinh Thánh “Vinh danh Thiên Chúa trên trời, bình an dưới thế cho loài người Chúa thương” (Lc 2, 14), nhận định về việc trong những ngày này các Kitô hữu trên khắp thế giới đang chuẩn bị Giáng Sinh, lễ của sự chờ mong, tình yêu, hy vọng và bình an. Giáng Sinh là một ngày lễ có nghĩa với tất cả mọi người dù có đức tin Kitô hay không. Nhưng đối với nhiều người, thời gian này lại là lúc khó khăn hơn cả, như trường hợp của người dân Ucraina.

Hai vị Chủ tịch viết: “Đối với dân Chúa đang gặp thử thách, cũng như đối với chúng ta hôm nay, có một lời hứa hy vọng: ‘Đoàn dân đang ngồi trong cảnh tối tăm đã thấy một ánh sáng huy hoàng’ (Mt 4, 16), ‘Vì một trẻ thơ đã

chào đời để cứu ta, một người con đã được ban tặng cho ta, và tên Người là Hoàng Tử Bình An’ (Is 9, 6)”.

Đại diện các vị lãnh đạo các Giáo hội Kitô mời gọi tất cả mọi người cầu nguyện đặc biệt cho hoà bình ở Ucraina. Cầu nguyện cho tiếng súng yên lặng, niềm an ủi dành cho các bà mẹ đang khóc thương con mình, sự đoàn tụ của các gia đình và các cộng đoàn bị chia cắt bởi bởi hận thù và bạo lực, sự chào đón những người tị nạn, những người xâm lược ngừng hành động thù địch, hướng tới một cuộc đối thoại và đàm phán nghiêm túc.

Cùng với sứ điệp gửi đến các Kitô hữu là lời cầu nguyện cho hoà bình ở Ucraina và châu Âu trong Mùa Giáng Sinh:

Lạy Thiên Chúa bình an,

Chúng con cầu nguyện cho dân tộc Ucraina, cho tất cả những ai đang bị cuốn vào bạo lực chiến tranh, cho những người đau khổ và sợ hãi, xin Chúa bảo vệ và ban cho họ sức mạnh.

Chúng con cầu nguyện cho các nhà lãnh đạo thế giới, xin Chúa hướng dẫn họ đi theo con đường công lý và hoà giải bằng sự khôn ngoan, chính trực và lòng trắc ẩn.

Chúng con cầu nguyện cho các vị lãnh đạo các Giáo hội, xin Chúa ban cho các vị sự phân định, cương quyết và can đảm, để họ có thể nói sự thật và chính đáng.

Chúng con cầu nguyện cho dân tộc Nga, cho tất cả những ai kêu gọi chấm dứt bạo lực và xung đột, những người bị bách hại vì lên tiếng chống lại cuộc xâm lược. Xin Chúa an ủi, nâng đỡ và bảo vệ họ.

Xin Chúa ban niềm an ủi cho những ai đang than khóc, hy vọng cho những ai đang tuyệt vọng, tha thứ cho những ai gây ra bạo lực, và lòng thương xót cho những ai đang đau khổ.

Chúng con cầu xin nhờ Đức Giêsu Kitô, Hoàng Tử Hoà Bình của chúng con. Amen.

Nguồn: vaticannews.va/vi (Ngọc Yến - Vatican News)

Một gia đình Ba Lan sẽ được phong chân phước vì giúp đỡ người Do Thái

Gia đình Ulma

Trong buổi tiếp kiến hôm 17/12/2022 dành cho ĐHY Marcello Semeraro, Tổng trưởng Bộ Phong thánh, ĐTC đã phê chuẩn các sắc lệnh liên quan đến 10 vị tân chân phước và 14 Tôi tớ Chúa sẽ được công nhận là Đáng Đáng Kính.

Đầu tiên là một gia đình Ulma người Ba Lan, với cha mẹ là Józef và Wiktoria cùng sáu người con. Gia đình này đã bị Đức quốc xã giết vào năm 1944 vì che chở cho tám người Do Thái.

Sau khi Hitler quyết định thực hiện “giải pháp cuối cùng” dã man, mặc dù biết nguy hiểm và đang gặp khó khăn về tài chính nhưng được đánh động trước giới răn yêu thương và mẫu gương của Người Samari nhân hậu, gia đình Ulma đã tìm cách giấu một gia đình Do Thái trong một năm rưỡi thì bị phát hiện. Sau khi giết những người Do Thái, các đặc vụ của chế độ Đức Quốc xã đã hành quyết gia đình Ba Lan này như một lời cảnh báo cho những người khác. Cùng được phúc tử đạo với cha mẹ là những người con, cả người con bà Wiktoria đang mang trong lòng.

ĐTC cũng nhìn nhận nhân đức anh hùng của cha Matteo Ricci Dòng Tên và tuyên phong ngài là Đáng Đáng Kính. Cha Ricci được biết đến là

một trong những nhà truyền giáo vĩ đại của Giáo hội và vị tông đồ của Trung Quốc.

Cha được yêu mến đặc biệt ở châu Á, còn trên thế giới tiếng tăm về phép lạ của cha lan rộng khắp nơi. Cha Ricci truyền bá đức tin qua đời sống thánh thiện và bác ái đối với mọi người hơn là qua lời nói.

ĐTC Phanxicô đã nhiều lần nhắc đến hình ảnh của cha Ricci: “Cha vĩ đại không chỉ vì những gì ngài viết, nhưng còn vì ngài là một con người của những cuộc gặp gỡ, một con người của văn hóa gặp gỡ; một người đã vượt lên tư cách là một người ngoại quốc và trở thành một công dân của thế giới. Cha Matteo Ricci là một trong những người đầu tiên thiết lập nhịp cầu tình bạn giữa Trung Quốc và phương Tây, thực hiện một mô hình hội nhập văn hóa vẫn còn hiệu lực của thông điệp Kitô giáo vào thế giới Trung Quốc.”

Bên cạnh đó, trong sắc lệnh, ĐTC cũng phê chuẩn phong chân phước cho vị tôi tớ Chúa Franz de Castro Holzwarth, giáo dân người Brazil, sống vào thế kỷ trước. Franz de Castro đã sống chứng tá đức tin qua việc chấp nhận làm con tin trong một cuộc nổi dậy ở nhà tù giữa cảnh sát và tù nhân, nơi Franz de Castro đã từng hỗ trợ tinh thần và vật chất cho các tù nhân. Cảnh sát không tuân thủ các thỏa thuận đã nổ súng vào các tù nhân và Franz de Castro.

Ngoài ra, ĐTC còn ủy quyền cho Bộ Phong thánh ban hành các Sắc lệnh liên quan đến tiến trình trở thành Đáng Đáng Kính của 13 Tôi tớ Chúa và một tân chân phước. (CSR_5371_2022) (Ngọc Yến - Vatican News)

5.000 bạn trẻ tham dự gặp gỡ Taizé châu Âu tại Rostock

Cuộc gặp gỡ giới trẻ Kitô châu Âu lần thứ 45, do Cộng đoàn đại kết Taizé bên Pháp tổ chức, sẽ diễn ra từ ngày 28/12/2022 đến 01/01/2023, tại thành phố Rostock miền đông bắc nước Đức, dự kiến sẽ có 5.000 bạn trẻ tham gia.

Sự kiện được các Giáo hội địa phương hỗ trợ với mục đích giúp các bạn trẻ tìm kiếm niềm hy vọng. Những buổi cầu nguyện chung và hội thảo về các chủ đề thiêng liêng, xã hội, nghệ thuật, chính trị và kinh tế sẽ đánh dấu cuộc gặp gỡ lần đầu tiên diễn ra tại khu vực thuộc Đông Đức cũ này, một trong những nơi tục hóa nhất châu Âu.

Chính quyền dân sự tích cực hỗ trợ cuộc gặp gỡ. Cựu Tổng thống Cộng hòa Liên bang Đức, ông Joachim Gauck sẽ phát biểu trong buổi cầu nguyện vào lúc 13 giờ ngày 30/12.

Khi đến nơi, các bạn trẻ sẽ nhận được một sứ điệp từ thầy Alois với tựa đề “Đời sống nội tâm và tình liên đới”. Đây sẽ là sợi chỉ đỏ cho việc chia sẻ trong các nhóm nhỏ vào buổi sáng và các cuộc gặp gỡ tại Taizé trong suốt năm 2023.

Trước khi đến Rostock, ngày 21/12 vừa qua thầy Alois đã đến Ucraina. Trong năm ngày, thầy đã đến thăm các vị đứng đầu các Giáo hội Kitô và gặp gỡ những người trẻ ở các thành phố Kiev và Lviv, và sẽ ở lại cho đến Ngày Giáng sinh theo lịch Gregorian.

Thầy Alois nói: “Trong những năm gần đây, có rất nhiều người trẻ từ Ucraina đến Taizé và các cuộc gặp gỡ ở châu Âu. Họ vẫn còn gần 300 người đến tham gia cuộc gặp gỡ ở Rostock, nhưng nhiều người sẽ không thể đến vì chiến tranh. Tôi muốn đến gặp họ để nói với họ về tình liên đới của chúng ta trong thử thách khủng khiếp này”.

Năm ngoái, do đại dịch cuộc gặp gỡ giới trẻ châu Âu không được tổ chức theo cách thông thường. Vì vậy, sự kiện diễn ra trong hai giai

đoạn: từ ngày 28/12/2021 đến 01/01/2022, nhưng chỉ có một số bạn trẻ ở Vùng Piedmont của Ý tham dự, và số còn lại tham dự trực tuyến; tiếp theo từ ngày 7 đến 10/7/2022 (Cath.ch 21-12-2022) (Ngọc Yến - Vatican News)

Đức Phanxicô khóc khi cầu nguyện với Đức Mẹ cho Ukraine

Đức Phanxicô khóc khi cầu nguyện với Đức Mẹ cho Ukraine ở quảng trường Tây Ban Nha ngày lễ Đức Mẹ Vô Nhiễm Nguyên Tội 8 tháng 12-2022 - fr.aleteia.org, I.Media, 2022-12-08

Trong lễ truyền thống tại tượng Đức Mẹ ở Quảng trường Tây Ban Nha, Đức Phanxicô rơi nước mắt khi cầu nguyện cho Ukraine. Antoine Mekary | ALETEIA

Ngài đã khóc khi nói về người dân Ukraine trong bài phát biểu ngày 8 tháng 12 năm 2022, nhân dịp cử hành lễ truyền thống kính Đức Mẹ Vô nhiễm Nguyên tội ở Rôma.

“Con muốn mang đến cho Đức Mẹ lời tạ ơn của người dân Ukraine vì hòa bình,” Đức Phanxicô dâng lời cầu nguyện và đã ngừng lại vì xúc động, ngài đã khóc trước khi tiếp tục, giọng nghẹn ngào và đôi mắt đầm lệ, ngài nói tiếp: “Nhưng thay vào đó, con phải mang đến cho Mẹ lời van nài của những em bé, những người lớn tuổi, những người cha, người mẹ, người trẻ trên mảnh đất đau khổ này.”

Đức Phanxicô cầu nguyện trước tượng Đức Mẹ Vô nhiễm Nguyên tội. Antoine Mekary | ALETEIA

Giữa đám đông tụ tập quanh Tượng đài Đức Mẹ Vô nhiễm Nguyên tội ở Quảng trường Tây Ban Nha, trung tâm Rôma, Đức Phanxicô tin chắc Đức Trinh Nữ hiện đang đứng bên cạnh “tất cả những người đau khổ”, giống như ngày xưa Mẹ đã đứng bên cạnh Thánh giá.

Ngài kết thúc lời cầu nguyện bằng lời cầu xin Đức Mẹ: “Xin tình yêu chiến thắng hận thù, sự thật chiến thắng dối trá, nguyện xin tha thứ chiến thắng xúc phạm, nguyện xin hòa bình chiến thắng chiến tranh!”

Trong lời cầu nguyện, Đức Phanxicô cũng xin phó cho Đức Mẹ các trẻ em đang phải gánh chịu đại dịch. Đây là lần đầu tiên kể từ năm 2019, Đức Phanxicô dự lễ tưởng niệm truyền thống tại Quảng trường Tây Ban Nha, các năm 2020 và năm 2021 ngài đã không thể đến đây cầu nguyện vì đại dịch.

Đức Phanxicô đã đặt vòng hoa trước tượng đài Đức Mẹ, rồi đi vòng quanh quảng trường để chào giáo dân hiện diện, trong đó có nhiều người khuyết tật và ngồi xe lăn như ngài. (Giuse Nguyễn Tùng Lâm dịch)

250 ký giả Công giáo tham dự cuộc gặp gỡ tại Lộ Đức

250 ký giả và nhà truyền thông Công giáo từ 25 quốc gia sẽ tham dự cuộc gặp gỡ quốc tế tại Lộ Đức, gọi là “Ngày thánh Phanxicô đệ Salê”, bốn mạng giới ký giả Công giáo, tiến hành từ

ngày 25 đến ngày 27 tháng Giêng năm 2023 tới đây, tại Trung tâm Thánh Mẫu Lộ Đức bên Pháp.

Cuộc gặp gỡ có chủ đề là: “Làm thế nào để được lắng nghe? Những tiếng nói lớn của Công giáo trả lời”, và do Liên đoàn Truyền thông Công giáo Pháp tổ chức lần thứ 25, với mục đích bồi dưỡng, trao đổi và chia sẻ về nghề nghiệp, trong thời kỳ có nhiều chao đảo hiện nay với những biến chuyển xã hội và nghề nghiệp.

Cuộc gặp gỡ lần này đặc biệt có sự hiện diện của ĐHY Pietro Parolin, Quốc vụ khanh Tòa Thánh. Ngài sẽ trao tặng giải thưởng linh mục Jacques Hamel, vị linh mục bị khủng bố Hồi giáo cực đoan sát hại trong khi cử hành thánh lễ, tại nhà thờ Saint Étienne ở Rouvray, thuộc giáo phận Rouen ở miền Tây Bắc Pháp. Giải thưởng nhìn nhận một công trình báo chí đóng góp cho hòa bình thế giới.

Hiện diện trong dịp này, có bà Roselyne Hamel, em ruột của cha Jacques Hamel. Sau khi cha bị sát hại, bà đã trình bày chứng từ về cha ở các nơi. (G. Trần Đức Anh, O.P. | RVA)

Khoảng 8.000 binh sĩ trẻ sẽ tham dự Đại hội Giới trẻ Thế giới Lisbon 2023

Sẽ có ít nhất 8.000 binh sĩ trẻ đến từ các quốc gia tham dự Đại hội Giới trẻ Thế giới Lisbon 2023. Trong khuôn khổ Đại hội, các quân nhân hành hương sẽ có một cuộc gặp gỡ dành cho họ vào ngày 02/08/2023.

Đức cha Rui Valerio thuộc Lực lượng Vũ trang và An ninh (FAS) của Bồ Đào Nha cho biết, trong số 200.000 người đăng ký tham dự Đại hội Giới trẻ Thế giới diễn ra từ ngày 01 đến 06/8/2023, cũng sẽ có 8.000 binh sĩ trẻ đến từ các nơi trên thế giới, đặc biệt là ở những quốc gia đã diễn ra sự kiện quan trọng này. Đây là một con số rất ấn tượng.

Đức cha đã xác nhận sự tham gia của một số phái đoàn. Như phái đoàn đến từ Ý và Brazil với hàng trăm bạn trẻ đang phục vụ trong quân

đội. Từ Pháp, sẽ có một phái đoàn gồm hàng trăm lính cứu hoả đến tham gia.

Giám mục của Lực lượng Vũ trang và An ninh cho biết thêm, hiện Giáo phận đang chuẩn bị đón tiếp các bạn trẻ đến từ các nơi trên thế giới tại các cơ sở của quân đội.

Hai biểu tượng của Đại hội Giới trẻ Thế giới - là Thánh giá Ngày Quốc tế Giới trẻ và ảnh Đức Maria là Phần rỗi của dân thành Roma - đã được rước đến căn cứ Hải quân ở Lisbon. Đến hết ngày 29/12 hai biểu tượng sẽ được đưa đến các đơn vị hoạt động, huấn luyện và bệnh viện của Lực lượng Vũ trang và An ninh.

Trong buổi đọc kinh Truyền Tin trưa Chúa nhật 23/11 vừa qua, cùng với hai bạn trẻ Tây Ban Nha xuất hiện tại cửa sổ của Dinh Tông Toà, ĐTC đã mời các bạn trẻ tham dự Đại hội Giới trẻ Thế giới. ĐTC cho biết ngài cũng đã đăng ký tham dự sự kiện này như một người hành hương. Ngài nói: “Các con thân mến, cha mời các con đăng ký tham gia Đại hội, vì sau một thời gian dài xa cách, các con sẽ tái khám phá niềm vui của tình huynh đệ giữa các dân tộc và giữa các thế hệ, điều rất cần thiết cho mỗi chúng ta”. (Acidigital 02/12/2022) (Ngọc Yến - Vatican News)

HDGM Ý tài trợ 73 dự án tại các nước nghèo

HDGM Ý đã quyết định tài trợ 73 dự án từ thiện tại các nước nghèo, với gần 10 triệu Euro (9.837.800 Euro).

Trong phiên họp ngày 25 và 26 tháng Mười Một vừa qua, Ủy ban can thiệp từ thiện giúp Thế giới thứ ba thuộc HDGM Ý đã đi tới quyết định trên đây. Trong số ngân khoản vừa nói, có gần bốn triệu rưỡi Euro (4.422.196) dành cho 26 dự án tại Phi châu, ba triệu rưỡi dành cho 35 dự án tại Mỹ Latinh và một triệu 275.000 Euro cho 11 dự án tại Á châu. Sau cùng có 640.000 Euro dành cho một dự án tại Trung Đông.

Chi tiết hơn, có sáu dự án tại Phi châu nhắm vào việc huấn luyện. Tại Angola, Caritas giáo phận Menongue sẽ tổ chức một chương trình huấn luyện lưu động cho các thiếu nữ và phụ nữ thuộc 26 làng, trong đó có những lớp dạy chữ, dạy kinh tế gia đình, nữ công gia chánh, giáo dục về phẩm giá, sức khỏe, lương thực và vệ sinh.

Ví dụ, tại Burkina Faso, Hiệp hội thiện nguyện “Giọt nước” (La Goccia onlus) sẽ mở một trường tiểu học ở Ziniarè, cách thủ đô 35 cây số, có thể đón tiếp 240 học sinh, phần lớn là các trẻ mồ côi... Tại Ethiopia, các sư huynh La San sẽ tái thiết và mở rộng Trường thánh Giuse ở Adama.

Tại Á châu, một trong số những dự án được tài trợ ở Ấn Độ, là dự án của Hội dịch vụ xã hội ở giáo phận Cochin, là lớp huấn luyện phát triển kinh tế xã hội cho các gia đình của tù nhân. Họ thường bị lên án, cô lập, nạn nhân của nạn tự tử, và dự án này nhằm giúp các công nhân nghèo được hội nhập. Sẽ có những buổi hội học, khám bệnh, các lớp học và hoạt động cho các trẻ vị

thành niên, tổng cộng có 15.000 người được trợ giúp trong dự án này.

Sau cùng, tại Trung Đông, nhờ dự án Trung tâm thủ công, do các tu sĩ dòng Phanxicô tại Thánh địa thành lập năm 2018, Tổng giáo phận Genova, bắc Ý, hỗ trợ việc phát triển thủ công truyền thống của người Palestine, đặc biệt chú ý đến việc bảo tồn gia sản nghệ thuật và văn hóa ở Bethlehem và huấn luyện cho các người thợ trẻ trong nghề thủ công. Trong dự án này, có việc mua các máy móc mới, và thiết lập một hệ thống năng lượng mặt trời. Tổng cộng, có 300 người trẻ từ 14 đến 19 tuổi, được hỗ trợ qua dự án này. (G. Trần Đức Anh, O.P. | RVA)

Ấn phong Chân Phước cho Carmen Hernández Barrera, Người Đồng Sáng Lập Phong trào “Tân Dự Tông”

Lễ mở án Phong Chân Phước được khai mạc tại Đại học Francisco de Vitoria với sự hiện diện của ĐHY Carlos Osorio, hai vị Hồng Y, 41 Giám mục và khoảng 2.000 người đến từ nhiều quốc gia từ Châu Âu và thế giới. (ZENIT News / Madrid, 12.06.2022). Giai đoạn mở án Phong Chân phước và Phong thánh cấp Giáo phận cho Carmen Hernández Barrera, Người Đồng sáng lập với Kiko Argüello về Phong trào Tân Dự Tông - một hành trình khai tâm Kitô giáo - đã diễn ra tại Madrid vào ngày 4 tháng 12.

Giai đoạn mở đầu

Giai đoạn mở đầu chính thức của Giáo phận Madrid đã diễn ra long trọng tại Đại học Francisco de Vitoria Madrid, với sự hiện diện của ĐHY Carlos Osorio, hai Hồng Y, 41 Giám mục và ít nhất 2.000 người đến từ nhiều quốc gia tại Châu Âu và thế giới. Phong trào do Hernández và Argüello khởi xướng đã lan rộng trên 135 quốc gia khắp năm Châu; nhiều người mong muốn được hiện diện trong buổi lễ long trọng này. Buổi lễ đã diễn ra như sau: lời chào mừng và trình bày của Kiko Argüello, với một lời cầu nguyện và Bài đọc từ Phúc âm Marcô (9:2-8) -

đoạn Chúa Biển Hình (một trang Phúc âm mà rất thân quen với Carmen); sau đó là phiên điều trần Nguyên nhân phong thánh, với phần công bố “Supplex Libellus,” thỉnh cầu của Cáo thỉnh viên - thay mặt cho nhóm Đường lối quốc tế, - gửi đến Giáo phận để mở án; việc đọc “Những tiến trình quyết định” của Thánh bộ Phong thánh, tiếp theo là lời cầu xin Chúa Thánh Thần đồng hành với mọi công việc và lời tuyên thệ của Đức TGM Madrid, với sự chấp nhận yêu cầu được đề trình và thành lập một Tòa án Giáo phận chịu trách nhiệm về toàn bộ tiến trình. Từng người một, Đại biểu Giám mục, Người đại diện Tư pháp, Công chứng viên (và Phó của Carmen) và Người thỉnh nguyện Nguyên nhân Phong thánh tuyên thệ. Buổi lễ kết thúc với phần đọc “Biên bản phiên họp” do Chủ tịch -Thư ký và lời châu phê của ĐHY Osorio.

Sau đó, Dàn nhạc Giao hưởng của Con đường Tân Giáo lý hòa tấu hai bài thơ được phổ nhạc do Kiko Argüello sáng tác đó là bài: “Aqedá” và “Daughters of Jerusalem”. “Aqedá” thể hiện sự hy sinh sát tế Y-sác, con một yêu quý của Áp-ra-ham trên Núi Moriah: đây là cách đức tin được bộc lộ trên trái đất; đoạn thứ hai, “Các Thiếu Nữ Giê-ru-sa-lem,” là cuộc gặp gỡ giữa Chúa Giê-su và Thánh Giá gặp một số phụ nữ đang khóc thương Ngài. Chúa phán với họ: “Hỡi con gái Giê-ru-sa-lem, đừng khóc thương Ta, nhưng hãy khóc thương cho chính các người và con cháu các người.... Vì nếu họ làm điều này

với cây tươi, thì điều gì sẽ xảy với cây khô?”
(Lu-ca 23:28.31).

Thông kê về các hoạt động của Phong Trào
Tân Dự Tông

Các Cộng đồng hiện diện: 21.066

Tại Giáo phận hiện diện: 1.366

Tại các Giáo xứ: 6.293

Tại các Quốc gia: 135

Cơ sở đào tạo - Chung viện Redemptoris
Mater (RMS): 121

Ứng sinh trong RMS: 1.900

Các linh mục được đào tạo trong RMS: 2.950

Các gia đình truyền giáo: hơn
2.000 với khoảng 6.500 trẻ em
1.000 Gia đình đang truyền giáo tại 212 Trung ương
Truyền Giáo (Missio ad Gentes) thuộc 62 quốc gia,
với sự hiện diện của một linh mục và một số nữ tu.
800 gia đình đang ở các quốc gia khác nhau
để củng cố các cộng đồng địa phương, hỗ trợ
các hội viên trong hành trình đức tin của họ.
Cứ 300 gia đình, cùng với một linh mục và một
người trẻ, tạo thành một nhóm truyền giáo, chịu
trách nhiệm một quốc gia hoặc các khu vực khác
nhau. (Thanh Quảng sdb)

85.000 thiếu nhi và thiếu niên “Ca viên ngôi sao” tại Áo

Từ ngày 27 tháng Mười Hai năm 2022 đến
ngày 08 tháng Giêng năm 2023 tới đây, 85.000
thiếu nhi và thiếu niên Công giáo thuộc 3.000
giáo xứ tại Áo sẽ tham gia chiến dịch “Lễ
Ba Vua”, sau hai năm bị hạn chế vì đại dịch
Covid-19.

Các tham dự viên, quen được gọi là “Các ca
viên Ngôi sao”, thường mặc y phục như ba Đạo
sĩ, đi tới các tư gia, chúc mừng, hát thánh ca và
lạc quyên để hỗ trợ các dự án trợ giúp các trẻ
em tại Áo và các nước nghèo.

Trong cuộc họp báo hôm 30 tháng Mười
Một vừa qua, tại thành phố Linz, ông Luggi
Frauenberger, đặc trách về huấn luyện thuộc
Phong trào Giới trẻ Công giáo Áo, nói là đã
nhận được nhiều phản hồi của các tín hữu cho
biết họ vui mừng chờ đợi cuộc viếng thăm của
các Ca viên Ngôi sao, nam và nữ. Một nhóm
ca viên này sẽ đến viếng thăm ĐHY Christoph
Schoenborn, TGM Giáo phận thủ đô Vienne,
vào ngày 27 tháng Mười này để khởi đầu chiến
dịch và ngày 30 tháng Mười Hai, một nhóm các
em sẽ đến thăm Tổng thống Alexander Van Der
Bellen tại Phủ Tổng thống.

Trong cuộc họp báo, ông Frauenberger cho
biết quốc gia tiêu biểu được chọn trong chiến
dịch lễ Ba Vua năm nay ở Áo là Kenya bên Phi
châu. Vì thế, có một số đại diện thuộc dự án
“Các thừa sai Yarumal” trong chiến dịch Lễ Ba
Vua ở Kenya, cũng có mặt trong cuộc họp báo.
Các “thừa sai” này sẽ viếng thăm vùng Samburu,
nơi có 80% dân cư sống về nghề chăn nuôi. Dự
án nhằm giúp cải thiện việc giáo dục và thăng
tiến môi trường sống của các trẻ em nam nữ ở
vùng này.

Trong chiến dịch Lễ Ba Vua năm ngoái ở Áo,
các em đã lạc quyên được hơn 15 triệu Euro, một
con số kỷ lục và đã được dùng để tài trợ 500 dự
án phát triển và giáo tại Á, Phi, và Mỹ Latinh.

Tại các nước nói tiếng Đức và một số nước
ở Âu châu, như Thụy Sĩ, Luxemburg, Tiệp và
Slovakia, Ba Lan, chiến dịch lễ Ba Vua cũng
được tiến hành tương tự. (Kathpress 30-11-2022)

Chiếc đồng hồ của Đức Phanxicô bán được 53.461 âu kim

catholicnewsagency.com, 2022-12-03

Ngày thứ tư 30 tháng 11, Quỹ học bổng
LaViolette bán đấu giá chiếc đồng hồ Swatch
Once Again được Đức Phanxicô đeo trong phần
lớn thời gian triều giáo hoàng của ngài, thu được
53.461 âu kim, lập kỷ lục mới cho nhãn hiệu
Swatch Once Again.

Chiếc đồng hồ này bán ở các tiệm Swatch là 52 âu kim, khi bán với giá 53.461 âu kim – gấp hơn 1.000 lần giá trị bán lẻ – làm cho chiếc đồng hồ trở thành chiếc đồng hồ Swatch cao giá nhất.

Tháng 5 – 2022, giám mục David Ricken của giáo phận Green Bay, Wisconsin nước Mỹ gửi thư kể cho Đức Phanxicô nghe trường hợp em Brian LaViolette, 15 tuổi, em thích sưu tập đồng hồ đã chết trong một tai nạn bơi lội.

Trong thư, giám mục Ricken đề nghị Đức Phanxicô tặng một trong những chiếc đồng hồ rẻ nhất của ngài để bán đấu giá giúp cho các sinh viên có phương tiện vào đại học.

Đức Phanxicô đồng ý và cuộc bán đấu giá có sự tham gia bán các đồng hồ của những người nổi tiếng khác như Fred Savage, Joe Theismann, Terry Bradshaw, Condoleezza Rice và Randall Park.

Đây không phải lần đầu tiên Đức Phanxicô bán các món đồ của ngài. Chưa đầy một năm sau khi được bầu chọn, hãng xe Harley-Davidson tặng ngài chiếc mô tô, sau khi ngài ký tặng, chiếc xe bán được 285.000 đô la.

Số tiền được dùng để sửa sang ngôi nhà “Don Luigi Liegro” dành cho người vô gia cư và người bị thất nghiệp.

Sau đó, tháng 11 năm 2017, hãng Lamborghini đã tặng một trong những chiếc xe độc quyền của họ cho ngài và ngài cũng bán lấy tiền giúp cho nhiều tổ chức từ thiện. (Giuse Nguyễn Tùng Lâm dịch) Nguồn: phanxico.vn

Bộ Kinh Tế Vatican có một giáo dân làm Tân Bộ trưởng

Cha Juan Antonio Guerrero, SJ, sau 3 năm làm Bộ trưởng Bộ Kinh tế, đã từ chức vì những lý do cá nhân liên quan đến sức khỏe. ĐTC đã bổ nhiệm ông Caballero, một giáo dân, làm tân Bộ trưởng của Bộ này.

ĐTC Phanxicô đã chấp nhận đơn từ chức Bộ trưởng Bộ Kinh tế do cha Juan Antonio Guerrero Alves đệ trình “vì những lý do cá nhân”. Việc từ chức có hiệu lực từ thứ Năm ngày 1/12. Vị tân Bộ trưởng vừa được bổ nhiệm và nhậm chức cùng ngày là nhà kinh tế học Maximino Caballero Ledo, có mối quan hệ thân hữu lâu dài với cha Guerrero. Như thế, ông Caballero trở thành giáo dân thứ hai đứng đầu một Bộ của Tòa thánh.

Theo thông báo của Phòng báo chí Tòa Thánh, ĐTC chân thành cảm ơn Cha Guerrero “vì sự cống hiến được thể hiện trong việc phục vụ dành cho Tòa thánh”. Ngài nói rằng cha Guerrero “đã điều hành để đưa kinh tế đi đúng hướng, đó là công việc khó khăn và đã mang lại nhiều thành quả.”

Cùng với thông báo, cha Guerrero đã gửi một lá thư cho các nhân viên và cộng tác viên của Bộ Kinh tế, trong đó ngài giải thích lý do cho quyết định của mình: “Như các bạn biết, tôi đã trải qua một cuộc phẫu thuật trong năm nay và phải theo một số điều trị y tế gây nên một số tác dụng phụ khiến tôi thực sự khó thực hiện một công việc cần nhiều dấn thân như công việc tôi đang thực hiện và đòi hỏi sức khỏe về thể chất cũng như sự tập trung tinh thần tốt hơn những gì tôi có vào lúc này.”

Cha Guerrero ngỏ lời với các nhân viên rằng: “Cùng nhau, và cộng tác với các tổ chức khác của giáo triều, chúng ta đã giúp ĐTC thực hiện các bước quan trọng trong tổ chức kinh tế của Giáo triều Rôma, trong sự minh bạch và trong sự tín nhiệm của Tòa thánh về những điều liên

quan đến vấn đề kinh tế.” Hiện nay, “chúng ta đang bước vào một giai đoạn mới, giai đoạn này đòi hỏi một người có năng lực hơn và trên hết, người có được toàn bộ năng lượng của mình”. Sau đó, cha Guerrero nói thêm: “Chúng ta đã có kinh nghiệm rằng trong quá trình cải tổ có bước tiến và bước lùi, nhưng trong những năm qua, chúng ta thấy có sự tiến bộ thực sự. Bây giờ chúng ta không ở cùng một điểm mà chúng ta đã bắt đầu. Trong mọi trường hợp, chúng ta biết rằng việc trở thành cơ quan giám sát luôn có nghĩa là ở vị trí khó chịu đối với những người bị kiểm soát. Tôi chắc chắn rằng anh chị em sẽ tiếp tục thực hiện công việc của mình một cách khiêm tốn và trong tinh thần phục vụ và cộng tác với các cơ quan khác của giáo triều. Kinh tế phải luôn là đầy tớ, không bao giờ là ông chủ, và càng phải như vậy trong một thể chế như Tòa thánh.” (Văn Yên, SJ - Vatican News)

Hơn 100 linh mục và tu sĩ bị bắt cóc, giam giữ và sát hại trong năm 2022

Trong năm 2022, có hơn 100 linh mục và tu sĩ bị bắt cóc, giam giữ hoặc bị sát hại. Trong số đó, ít nhất có 12 linh mục và 5 nữ tu bị sát hại trong khi thi hành sứ vụ.

Số linh mục và tu sĩ bị sát hại

Theo Tổ chức Trợ giúp các Giáo hội Đau khổ (Acs), với 4 linh mục bị giết, Nigeria là quốc gia có số nạn nhân cao nhất. Tiếp đến là Mexico, có 3 linh mục bị giết trong khi làm mục vụ bởi các thành viên của băng đảng ma túy, và

Cộng hòa Dân chủ Congo 2 linh mục bị bắn chết ở miền đông.

Trong năm 2022, có 5 nữ tu bị sát hại. Đứng đầu danh sách là sơ Luisa Dell’Orto, ở Haiti, vào tháng 6; sơ Mary Daniel Abut và sơ Regina Roba, ở Nam Sudan, vào tháng 8; sơ Maria de Coppi, ở Mozambique, vào tháng 9; sơ Marie-Sylvie Vakatsuraki, bị giết vào tháng 10 tại Cộng hòa Dân chủ Congo.

Số linh mục và tu sĩ bị bắt cóc

Cũng trong năm 2022, có 42 linh mục bị bắt cóc và tới nay đã có 36 vị được tự do. Ba trong số các linh mục bị bắt cóc ở Nigeria đã bị giết và Tổ chức Trợ giúp các Giáo hội Đau khổ không thể có được thông tin về tình trạng của hai trong số các linh mục Nigeria bị bắt cóc. Số phận của linh mục thừa sai người Đức, cha Hans-Joachim Lohre, bị bắt cóc vào tháng 11 ở Mali vẫn chưa có tin tức. Hai linh mục bị bắt cóc vào năm 2019, cha Joel Yougbaré ở Burkina Faso, và cha John Shekwolo của Nigeria, vẫn không có tin tức, nâng tổng số linh mục mất tích lên 5 vị.

Nigeria là quốc gia xảy ra nhiều vụ bắt cóc nhất, với tổng số 28 vụ. Tiếp đến là Cameroon với 6 vụ và Haiti với 5 linh mục bị bắt cóc nhưng đã được tự do. Ethiopia, Philippines và Mali mỗi nơi có một linh mục bị bắt cóc, tất cả đều được tự do, ngoại trừ cha Hans-Joachim Lohre ở Mali.

Nigeria cũng chiếm phần lớn các nữ tu bị bắt cóc vào năm 2022, với 7 trường hợp. Tiếp đến là Burkina Faso và Cameroon, mỗi nơi có một vụ bắt cóc nữ tu. Tất cả các nữ tu này sau đó đã được tự do.

Số giáo sĩ bị giam giữ

Ít nhất 32 giáo sĩ bị giam giữ, được cho là một biện pháp đe dọa và ép buộc. Các trường hợp gần đây nhất liên quan đến 4 linh mục của GHCG Hy Lạp Ucraina làm việc trong lãnh thổ

Cha Joseph Igweagu

Ucraina nhưng Nga chiếm đóng, đã bị bắt trong lúc hoạt động mục vụ. Hai trong số này sau đó đã được trả tự do và “trục xuất” về lãnh thổ Ucraina, nhưng hai vị khác vẫn bị giam giữ.

Nicaragua là một quốc gia đáng lo ngại. Mười một giáo sĩ đã bị bắt giam trong cuộc đàn áp của chính phủ đối với GHCG. Trong đó bao gồm 2 chủng sinh, 1 phó tế, 1 giám mục và 7 linh mục.

Một trường hợp khác gần đây liên quan đến việc bỏ tù một giám mục và hai linh mục ở Eritrea. Hai tháng đã trôi qua kể từ khi các vị bị bắt nhưng không có lời giải thích nào từ chính quyền.

Gần như không thể biết chính xác số linh mục và giám mục Công giáo bị giam giữ tại Trung Quốc trong năm 2022. Theo thông tin mà Tổ chức Trợ giúp các Giáo hội Đau khổ thu thập được, các giáo sĩ của Giáo hội hàm trú nhiều lần bị chính quyền bắt cóc trong một thời gian để buộc họ phải gia nhập Giáo hội được nhà nước công nhận. Một ví dụ là sự mất tích của ít nhất 10 linh mục, tất cả đều thuộc cộng đoàn hàm trú Baoding (Hà Bắc), từ tháng 1 đến 5/2022.

Ngoài những trường hợp này, một linh mục đã bị bắt ở Myanmar trong các cuộc biểu tình chống lại chế độ. Một số nữ tu và hai phó tế cũng đã bị bắt ở Ethiopia trong cuộc xung đột Tigray vào cuối năm 2021, nhưng được tự do trong năm 2022. (Ngọc Yến - Vatican News)

MỸ CHÂU

Kỷ lục lịch sử 12.5 triệu người hành hương viếng thăm Đền thánh Đức Mẹ Guadalupe ở Mỹ Tây Cơ

Các nhà chức trách đã xác nhận con số lịch sử là 12.5 triệu người hành hương đã viếng thăm Đức Mẹ Guadalupe tại đền thánh của Mẹ ở Thành phố Mexico trong những ngày gần đây.

Trong một tuyên bố ngày 13 tháng 12, Ban Thư ký Chính quyền Thành phố Mexico cho biết thủ đô Mexico “đã tiếp nhận 12,500,000 khách hành hương tại đền thánh Đức Mẹ Guadalupe.” Cơ quan này cho biết con số này đã “phá kỷ lục về lượng khách hành hương”. Vương cung thánh đường Guadalupe là thánh địa kính Đức Mẹ được viếng thăm nhiều nhất trên thế giới và thậm chí còn vượt quá số lượng khách hành hương đến Thành phố Vatican

Theo truyền thống, hơn 10 triệu người hành hương bắt đầu đến thủ đô Mỹ Tây Cơ trong vài ngày đầu tháng 12 từ các vùng khác nhau của đất nước, trong nhiều trường hợp là đi bộ. Khi đến đền thờ Đức Mẹ, những người mộ đạo chiêm ngưỡng và cầu nguyện trước hình ảnh đã xuất hiện một cách kỳ diệu trên áo choàng của Thánh Juan Diego bản địa vào ngày 12 tháng 12 năm 1531.

Các cuộc hành hương lên đến đỉnh điểm vào đêm ngày 11 tháng 12, khi hàng trăm ngàn người lấp đầy đền thánh Đức Mẹ và quảng trường của nó để hát bài “Las Mañanitas” cho Đức Trinh Nữ Guadalupe, một bài hát truyền thống của Mexico để mừng sinh nhật.

Nhiều người hành hương đến Vương cung thánh đường Guadalupe đã qua đêm trong quảng trường nhà thờ. Do đại dịch COVID-19 vào năm 2020 và 2021, các cuộc hành hương đã bị đình chỉ và các tín hữu không được phép qua đêm bên ngoài nhà thờ. Ban Thư ký Chính phủ Thành phố Mỹ Tây

Cơ nhân mạnh rằng những ngày hành hương diễn ra “trong hòa bình” và không trường hợp đáng tiếc gây thương tích hoặc các sự việc. Ban thư ký cho biết: “Điều quan trọng là phải nêu bật hành vi gương mẫu của giáo dân, những người đã được bảo vệ an toàn từ ngày 8 đến ngày 13 tháng 12 thông qua Chiến dịch ‘Chào mừng người hành hương’ đến đền thánh Đức Mẹ 2022, do Chính phủ Thành phố Mỹ Tây Cơ thực hiện.

Các cuộc hiện ra của Đức Mẹ Guadalupe

Đức Trinh Nữ Maria đã hiện ra nhiều lần vào năm 1531 với Thánh Juan Diego, một người Aztec cải đạo sang Công Giáo, tại quê hương Mỹ Tây Cơ của ông. Mestiza Mary, hay Đức Mẹ Guadalupe, đã nói chuyện với Juan Diego một cách nhẹ nhàng như một người mẹ và bằng ngôn ngữ mẹ đẻ của anh ấy.

Vào ngày 12 tháng 12, trong lần xuất hiện cuối cùng với Juan Diego, Mẹ đã ra lệnh cho anh hái những bông hồng mọc trái mùa vào tháng 12 trên đồi Tepeyec và mang chúng đến cho Đức Giám Mục để làm bằng chứng cho việc Mẹ yêu cầu xây dựng một nhà thờ ở đó.

Khi Juan Diego để những bông hồng rơi ra khỏi áo choàng của mình, hình ảnh kỳ diệu của Đức Mẹ Guadalupe xuất hiện trên đó, thuyết phục được Đức Cha Fray Juan de Zumárraga. Gần 500 năm sau, hình ảnh gốc của Đức Mẹ Guadalupe vẫn được lưu giữ trong đền thờ của Mẹ ở Mexico City. Kể từ đó, chiếc áo choàng được hàng triệu người tôn kính mỗi năm, và hình ảnh Đức Mẹ Guadalupe đã trở nên phổ biến trong văn hóa Mỹ Tây Cơ. Công Giáo, đã cố gắng phá hủy bức ảnh Đức Mẹ Guadalupe bằng thuốc nổ được giấu trong một bông hoa đặt trên bàn thờ trước bức ảnh. Vụ nổ không gây thiệt hại cho bức ảnh kỳ diệu của Đức Mẹ và tấm kính bảo vệ bức ảnh của Đức

Mẹ thậm chí không bị vỡ, mặc dù phần còn lại của nhà thờ đã bị hư hại nặng nề. (Đặng Tự Do)

Source: Catholic News Agency Historic 12.5 million pilgrims visit Our Lady of Guadalupe Shrine in Mexico

Các lãnh đạo tôn giáo Hoa Kỳ kêu gọi ngừng bắn ở Ucraina dịp lễ Giáng sinh

Được gợi hứng từ lời kêu gọi ngừng bắn vào dịp Giáng sinh năm 1914 của ĐGH Biển Đức XV, hơn 1.000 lãnh đạo tôn giáo Hoa Kỳ ký một bản tuyên bố yêu cầu đình chiến tạm thời và thực hiện các cuộc đàm phán cho hòa bình lâu dài ở Ucraina.

Trong tuyên bố, 1.000 lãnh đạo tôn giáo viết: “Là những người có đức tin và lương tâm, tin tưởng vào sự thánh thiêng của mọi sự sống trên hành tinh này, chúng tôi kêu gọi ngừng bắn ở Ucraina trong dịp lễ Giáng sinh”.

Các vị lãnh đạo đại diện cho phần lớn các tín đồ của các tôn giáo truyền thống hy vọng rằng lệnh ngừng bắn có thể dẫn đến một giải pháp đàm phán, giúp chiến tranh kết thúc, giảm nguy cơ chiến tranh hạt nhân và sự huỷ diệt hàng loạt.

Tuyên bố viết tiếp: “Theo tinh thần của thỏa thuận ngừng bắn vào năm 1914 trong Chiến tranh thế giới thứ nhất, chúng tôi kêu gọi chính phủ Hoa Kỳ đóng vai trò lãnh đạo trong việc đưa cuộc chiến ở Ucraina đến hồi kết thúc.”

Tuyên bố đề cập đến một hiệp định ngừng bắn tương tự diễn ra trong Thế chiến I. Vào ngày 24/12/1914, theo sau lời kêu gọi ngừng bắn của ĐGH Biển Đức XV, quân đội Đức và Anh, lúc đó đang chiến đấu ở Mặt trận phía Tây, đã xuất phát từ chiến hào, và mạo hiểm vào “vùng đất không người”, chia sẻ thức ăn và nước uống; họ đã hát những bài thánh ca Giáng Sinh và còn cùng nhau chơi bóng. Theo các vị lãnh đạo, đó là một ví dụ mạnh mẽ cho thấy tinh thần con người có thể trở thành một lực lượng mạnh mẽ vượt qua hận thù và chia rẽ để thúc đẩy hòa bình.

Lời kêu gọi lặp lại những lời kêu gọi của ĐTC kể từ khi bắt đầu cuộc xung đột. Phát biểu vào cuối buổi tiếp kiến chung hôm thứ Tư vừa qua, ĐTC bày tỏ mối quan tâm đối với trẻ em Ucraina, vì phải “chịu đựng quá nhiều từ cuộc chiến này”. Ngài nói: “Chúng ta hãy nghĩ về người dân Ucraina trong dịp Giáng Sinh này. Họ không có hệ thống sưởi, không có những thứ tối thiểu để tồn tại. Chúng ta hãy cầu nguyện xin Chúa ban hoà bình cho họ càng sớm càng tốt”. (Ngọc Yến - Vatican News)

Giáo hội Mexico chuẩn bị cử hành 500 năm Đức Mẹ hiện ra ở Guadalupe

Giáo hội Mexico bắt đầu các hoạt động chuẩn bị cho cử hành mừng 500 năm Đức Mẹ hiện ra ở Guadalupe, năm 2031. Cụ thể, mỗi năm trong 9 năm tới sẽ có những hoạt động giúp các tín hữu đào sâu đức tin về biến cố Đức Mẹ hiện ra.

Trong một cuộc họp báo gần đây, các vị mục tử của Giáo hội Mexico cho biết, năm 2031 sẽ là 500 năm đánh dấu kỷ niệm Đức Trinh Nữ Guadalupe hiện ra với thánh Juan Diego, và vì lý do này, Giáo hội Mexico thông báo trong 9 năm tới sẽ là thời gian chuẩn bị cho việc cử hành long trọng này.

Các vị chủ chăn của Giáo hội mời gọi tất cả mọi người và các cộng đoàn trên thế giới tham gia vào giai đoạn chuẩn bị này, bởi vì theo các

Hành hương Đức Mẹ Guadalupe
(2022 Getty Images)

vị, lòng sùng kính Đức Mẹ Guadalupe vượt qua mọi biên giới.

ĐHY Carlos Aguiar Retes, TGM Mexico và là người đang bảo quản ảnh Đức Trinh Nữ Guadalupe, giải thích rằng 9 năm chuẩn bị sẽ chính thức bắt đầu với Thánh lễ Hoa hồng truyền thống tại Vương cung thánh đường Guadalupe ở Thành phố Mexico, được cử hành vào ngày 12/12.

Đức TGM mời tất cả các tổ chức, giáo phận, các nhóm tôn giáo và giáo dân tham gia sáng kiến này, qua các sự kiện, thực hành đạo đức, dự án nghiên cứu khoa học, cuộc thi, hành hương đến đền thánh, sản xuất phim, hội nghị và tất cả các hình thức sáng tạo về lịch sử và căn tính của biến cố Guadalupe, di sản không chỉ của Mexico mà còn của cả nhân loại.

Ngài cũng chỉ ra chương trình sẽ dựa trên 5 đường hướng hành động: thường huấn về biến cố Guadalupe, nghiên cứu toàn diện, thúc đẩy lòng sùng kính có nền tảng và chứng tá; loan truyền rộng rãi biến cố Guadalupe và thực hiện các công trình sáng tác.

Đức TGM Rogelio Cabrera López của Monterrey, Chủ tịch HĐGM Mexico, và quản đốc Vương cung thánh đường Đức Maria Guadalupe, giải thích rằng thời gian 9 năm sẽ là một phần của Dự án Mục vụ Toàn cầu 2031-2033, nhằm chuẩn bị kỷ niệm 500 năm sự kiện Guadalupe và Năm Thánh kỷ niệm 2.000 năm ơn cứu độ,

qua đó các tín hữu trên thế giới được kêu gọi tái khám phá ý nghĩa sâu sắc về sự hiện diện của Chúa Giêsu Kitô qua Đức Maria Guadalupe. Ngài nói rằng vào thời điểm xung đột xã hội ở Mexico và trên thế giới, “giữa những hành động bạo lực chưa từng có, chiến tranh đẫm máu, bất bình đẳng xã hội, tiếng kêu của người nghèo yêu cầu sự chú ý của chúng ta, Giáo hội kêu gọi chúng ta hãy đặt mình vào trong tay Đức Maria Guadalupe để noi gương tình yêu và sự hiến dâng của Mẹ”. (Vida Nueva 08/12/2022) (Ngọc Yên - Vatican News)

HDGM Haiti kêu gọi hòa bình

HDGM Haiti kêu gọi tái lập bầu không khí an ninh tại nước này để phục hồi các hoạt động kinh tế và xã hội.

Haiti bị coi là nước nghèo nhất ở tây bán cầu. Từ lâu nước này sống trong tình trạng bất an, các băng đảng cướp bóc lan tràn cùng với nạn bắt cóc người.

Trong sứ điệp Giáng sinh, công bố hôm 14 tháng Mười Hai vừa qua, các giám mục Haiti viết: “Nhân danh Chúa Giêsu Kitô, Con Thiên Chúa nhập thể... Chúng tôi kêu gọi các nhóm võ trang bất hợp pháp và những người tài trợ họ hãy ngưng các hoạt động giết người một cách điên rồ vì oán ghét, coi rẻ sự sống”.

Các giám mục cũng nói đến niềm hy vọng giữa đêm đen: “Dân tộc bước đi trong tăm tối đã thấy một luồng sáng lớn xuất hiện” (Isaia 9,1). Lời ngôn sứ này gửi đến dân Israel trong cảnh lưu đày, có âm vang trong tình trạng hằng

ngày của Haiti. Trong mầu nhiệm Nhập thể, Thiên Chúa đã hoàn toàn đón nhận thân phận làm người để biến đổi nó và làm cho con người giữ vai chính trong lịch sử của mình.

Nhắc đến tình trạng “huynh đệ tương tàn”, các giám mục kêu gọi vượt thắng cuộc chiến này để đầu tư trong hòa bình và yêu thương. Sứ điệp của các giám mục Haiti có đoạn viết: “Đã đến lúc tổ chức lại các cơ chế của chúng ta, nhất là ngành Tư pháp, để chấm dứt nền văn hóa phạm pháp mà không bị trừng trị, gây ra sự kéo dài nạn tham nhũng và bạo lực tại Haiti, hầu tiến tới mục đích bảo đảm một tương lai tốt đẹp hơn cho các thế hệ trẻ”.

Theo các giám mục Haiti, tái lập bầu không khí an ninh trong nước là một trong những điều kiện thiết yếu để phục hồi các hoạt động kinh tế, văn hóa và xã hội, cũng như để tổ chức các cuộc bầu cử dân chủ và minh bạch. Các giám mục cũng nhận xét rằng tình trạng không thể sống được đã thúc đẩy nhiều người dân Haiti tìm cách di cư, vượt biên, trong những điều kiện bi thảm. Người di cư bị đối xử vô nhân đạo và tình trạng này cũng làm thương tổn những quan hệ thân hữu và tình láng giềng tốt đẹp giữa các nước láng giềng.

Sau cùng, HDGM Haiti kêu gọi các tín hữu thực hành các giá trị của sự tôn trọng nhau, công lý, hòa hợp, huynh đệ, tình liên đới, và các vị cầu xin Chúa Hải Đồng đồng hành với nhân dân Haiti đang còn bước đi trong những thung lũng tối tăm. (G. Trần Đức Anh, O.P. | RVA)

Tín hữu Công giáo Hoa Kỳ gia tăng

Người Công giáo ở Hoa Kỳ đã tăng khoảng 2 triệu người trong 10 năm qua. Với gần 62 triệu tín hữu, Công giáo tiếp tục là tôn giáo lớn nhất ở 36 bang của Hoa Kỳ.

Cuộc điều tra dân số về tôn giáo Hoa Kỳ do Hiệp hội các nhà thống kê của các tổ chức tôn giáo Hoa Kỳ tiến hành 10 năm một lần. Báo cáo mới nhất đã được công bố vào tháng trước.

Kết quả khảo sát cho biết, tính tới năm 2020, Hoa Kỳ có 61,9 triệu người Công giáo, chiếm khoảng 18,7% dân số.

Ở Hoa Kỳ, mặc dù số các tín hữu Tin lành đông hơn các tín hữu Công giáo, nhưng các nhà nghiên cứu dân số về tôn giáo Hoa Kỳ đã xem các tổ chức Tin lành như các nhóm giáo phái riêng, không tính chung. Theo cách phân loại này, người Công giáo là nhóm tôn giáo lớn nhất ở Hoa Kỳ. Số người Công giáo nhiều gấp ba lần so với nhóm người không thuộc hệ phái Kitô nào hoặc Tin lành Baptist ở Nam Hoa Kỳ, là hai nhóm tôn giáo lớn nhất tiếp theo.

Cuộc khảo sát cũng đã xác định GHCG có 19.405 tổ chức. Đây là con số thấp nhất trong hơn 50 năm. Nhưng theo các nhà nghiên cứu đây là dấu hiệu phản ánh sự hiệp nhất trong Giáo hội.

Theo mục đích của cuộc điều tra dân số năm 2020, một tổ chức Công giáo có nghĩa là một cộng đoàn giáo xứ, cơ quan truyền giáo hoặc địa điểm có Thánh lễ theo lịch trình thường xuyên ít nhất sáu tháng trong năm. Một tín hữu Công giáo là một cá nhân có liên hệ với một cộng đoàn Công giáo theo một cách nào đó.

Trong hơn một thế kỷ, GHCG là tôn giáo lớn nhất ở Hoa Kỳ. Số tín hữu trung bình của mỗi cộng đoàn là 3.000 người, cao hơn so với các cộng đoàn của các tôn giáo khác. Ở các tôn giáo khác, không cộng đoàn nào có số tín đồ lên tới 2.000.

Công giáo cũng là tổ chức tôn giáo lớn nhất ở 36 bang. Tiếp đến là Baptist Miền Nam với số tín hữu lớn nhất trong 9 bang ở Nam Hoa Kỳ. (CNA 06/12/2022) (Ngọc Yến - Vatican News)

Giáo hội Cuba kỷ niệm 25 năm Giáng Sinh được công nhận là lễ nghỉ và chuyến tông du lịch sử của thánh Gioan Phaolô II

Trong sứ điệp chuẩn bị Giáng Sinh được công bố hôm 30/11, các Giám mục Cuba nhắc đến hai sự kiện quan trọng của Giáo hội trong năm nay: 25 năm lễ Giáng Sinh được công nhận là lễ nghỉ, và 25 năm cuộc viếng thăm lịch sử của thánh Gioan Phaolô II đến đảo quốc.

Cách đây 25 năm, cùng với việc công bố chương trình chính thức chuyến tông du của thánh Gioan Phaolô II đến Cuba từ ngày 21 đến 26/01/1998, chủ tịch Fidel Castro đã tuyên bố phục hồi ngày lễ Giáng Sinh là lễ nghỉ.

Trước đó, năm 1996, khi ông Castro đến thăm Vatican, thánh Gioan Phaolô II đã yêu cầu ông thực hiện điều này như một cử chỉ thiện chí đáp lại mong muốn của Giáo hội địa phương.

Trước năm 1968, tại Cuba, Giáng Sinh vẫn là ngày nghỉ quốc gia, nhưng từ năm đó đến năm 1997 Giáng Sinh không được xem là ngày lễ vì chính quyền cho rằng nếu nghỉ làm gián đoạn vụ thu hoạch mía.

Các Giám mục viết trong sứ điệp chuẩn bị cho lễ Giáng Sinh 2022: “Giáng sinh luôn là một

Một nhà thờ ở Cuba

sự kiện mới, vì hoàn cảnh cá nhân, Giáo hội và xã hội của chúng ta đang thay đổi và do đó, từ quan điểm mới này, chúng ta chào đón Hải Nhi Giêsu, Đấng đến chia sẻ cuộc sống với chúng ta, đồng hành với chúng ta và dạy chúng ta sống như anh chị em. Lần này, sẽ là 25 năm kể từ khi chính quyền Cuba tuyên bố Giáng Sinh là ngày nghỉ lễ, cho phép mọi người chia sẻ ngày lễ này với gia đình và tham gia các cử hành trong các cộng đoàn”.

Tiếp đến, các Giám mục nhắc lại sau lễ Giáng Sinh, vào tháng 01 sẽ kỷ niệm 25 năm chuyến tông du của thánh Gioan Phaolô II. Đây là một sự kiện đánh dấu lịch sử và một phúc lành cho dân tộc. Để cử hành một cuộc viếng thăm không thể quên này, ở các Giáo phận sẽ bắt từ ngày 24/01 sẽ có các sự kiện nhằm hiện thực các lời dạy của ĐGH trong bốn Thánh lễ và các cuộc gặp gỡ khác.

Sau đó, sứ điệp nhấn mạnh sự cần thiết phải tái đánh thức niềm vui và hy vọng, giữa quá nhiều bóng tối và sự chán nản, và nhấn mạnh rằng nếu lễ Giáng Sinh làm chúng ta tràn ngập niềm vui, vì sự hiện diện của trẻ sơ sinh, thì ngày này cũng mời gọi mọi người dẫn thân cuộc sống của anh chị em chúng ta, trong lịch sử của Giáo hội và của đất nước.

Cuối cùng, các Giám mục mời gọi các tín hữu đón nhận ánh sáng của Chúa Giêsu trong dịp lễ Giáng Sinh, và cũng đón nhận lời mời “hãy trở thành ánh sáng cho anh chị em của chúng ta, những người cần những dấu chỉ hy vọng để giúp họ tiếp tục cuộc hành trình cuộc sống”.

Kết thúc sứ điệp các Giám mục viết: “Chúa Giêsu dạy chúng ta rằng chúng ta không thể làm được gì nếu không có cộng đoàn, một cộng đoàn hỗ trợ chúng ta và giúp nhau nhìn về tương lai. Những giấc mơ được xây dựng cùng nhau. Một lần nữa chúng ta mơ ước xây dựng một quê hương, nơi mọi người được sống xứng phẩm giá, nơi chúng ta lắng nghe nhau và nơi chúng ta đối thoại để phân

định tương lai, nơi chúng ta đấu tranh vì lợi ích của tất cả mọi người, đặc biệt những người bị gạt ra bên lề xã hội vì nhiều lý do”. (Fides, 12/1/2022) (Ngọc Yến - Vatican News)

Độc tài Ortega quản thúc Đức Mẹ tại gia

La Purísima và Griteria, diễn ra từ ngày 28 tháng 11 đến ngày 8 tháng 12, là những lễ kỷ niệm phổ biến nhất của GHCG ở Nicaragua.

Trong mười ngày này, giáo dân lập bàn thờ Đức Trinh Nữ trong nhà và khu phố của họ và làm đám rước ảnh Đức Mẹ. Mọi người quây quần bên gia đình và bạn bè để cầu nguyện và ca hát tôn vinh Đức Maria trong bầu không khí lễ hội, và các gói quà được phân phát tại mỗi bàn thờ. Vào đêm ngày 7 tháng 12, vào đêm trước lễ Đức Mẹ Vô nhiễm Nguyên tội, khi đó có một truyền thống được gọi là “Tiếng Ca Lớn” và các gia đình thường đi từ bàn thờ này sang bàn thờ khác, ca hát. «Ai cho nhiều niềm vui như vậy?», một người kêu lên, và tất cả họ đồng thanh trả lời: «Đức Maria!». Trên đường phố, những người hàng xóm thăm viếng chúc mừng nhau và bầu trời sáng lên với pháo hoa.

Tuy nhiên, năm nay, nó sẽ không được phép diễn ra như trên đối với người dân. Cảnh sát Sandinista của Daniel Ortega trên thực tế đã cấm nhiều giáo xứ Công Giáo thực hiện Purísima. Hoạt động hủy bỏ văn hóa thứ mười một này được thực hiện bởi những người tự nhận mình là cánh tả nhưng chẳng qua là một bọn độc tài tham nhũng. “Vào ngày 28 tháng 11, khoảng 12:00, chúng tôi nhận được một cuộc điện thoại từ Cảnh sát Quốc gia cấm chúng tôi thực hiện cuộc rước vào đúng thời điểm mà hình ảnh của Đức Mẹ đang đến thăm quận đầu tiên của thành phố”, giáo xứ San José, ở Tipitapa, một thành phố có 150,000 cư dân cách thủ đô Managua 20 km, đã cho biết như trên. Thông cáo báo chí kết thúc với “sự buồn bã sâu sắc vì lệnh cấm này ngăn cản chúng tôi bày tỏ đức tin của mình trước công chúng”.

Chuyện tương tự cũng xảy ra ở giáo xứ San Pedro và Santa Lucía, thuộc Ciudad de Darío, nơi có 53 nghìn dân. «Hình ảnh của Đức Mẹ sẽ không xuất hiện như mọi khi. Sẽ không có cuộc rước nào vào lúc bình minh hay ban đêm», linh mục giáo xứ Fray Patricio Tijerino thông báo một cách chán nản và ngao ngán nhận xét rằng “Độc tài Ortega đang quân thúc Đức Mẹ tại gia (Đặng Tự Do)

Source:TempiIn Nicaragua Ortega mette la Madonna agli arresti domiciliari

PHI CHÂU

ĐTC sẽ tông du đến Cộng hòa Dân chủ Congo và Nam Sudan

Sáng 1/12, Phòng báo chí của Tòa thánh đã thông báo về chuyến tông du của ĐTC tại hai quốc gia châu Phi, Cộng hòa Dân chủ Congo và Nam Sudan, từ ngày 31/1 đến ngày 5/2/2023. Trong thời gian ở Juba, ĐTC sẽ thực hiện chuyến viếng thăm cùng với Đức TGM Canterbury và vị điều hành Tổng công nghị của Giáo hội Scotland.

Lẽ ra ĐTC đã thực hiện chuyến tông du đến hai nước này từ ngày 2-7/7/2022, “để hành hương vì hòa bình và hòa giải”. Tuy nhiên, chuyến tông du đã bị hoãn lại do việc điều trị chứng đau đầu gối ĐTC. Vì không đi được, ngài đã gửi một video đến người dân tại hai đất nước này và bày tỏ rằng ngài lấy làm tiếc “vì đã buộc phải hoãn chuyến thăm rất được mong đợi này”. Ngài mời gọi người dân của Cộng hòa Dân chủ Congo và Nam Sudan đừng đánh mất “niềm tin” và hãy nuôi dưỡng “niềm hy vọng” về một cuộc gặp gỡ càng sớm càng tốt.

Cùng với thông báo chuyến viếng thăm, Phòng báo chí Tòa Thánh cũng đã công bố chương trình, logo và khẩu hiệu của chuyến tông du.

Chương trình tại Congo

ĐTC khởi hành vào ngày 31/1/2023 và sẽ đến thủ đô Kinshasa của Cộng hòa Dân chủ Congo. Ngài sẽ gặp Tổng thống Félix Tshisekedi,

sau đó gặp chính quyền, xã hội dân sự và ngoại giao đoàn. Ngày hôm sau, 1/2, ngài sẽ cử hành thánh lễ tại sân bay Ndolo vào buổi sáng, trong khi buổi chiều tại Toà sứ thần, ngài sẽ có hai cuộc gặp gỡ, thứ nhất với các nạn nhân của phía đông đất nước, thứ hai với các đại diện của một số tổ chức bác ái. Ngày 2/2, ĐTC sẽ có ba cuộc gặp: một với giới trẻ và giáo lý viên, một với các linh mục, phó tế, tu sĩ nam nữ và chủng sinh, và một cuộc gặp riêng với các tu sĩ Dòng Tên.

Chương trình tại Nam Sudan

Ngày 3/2, ĐTC Phanxicô sẽ đến thủ đô Juba của Nam Sudan, cùng với ngài sẽ có TGM Canterbury Justin Welby và vị điều hành Tổng công nghị của Giáo hội Scotland, Jim Wallace. Tại Juba, ĐTC sẽ thăm hữu nghị Tổng thống Salva Kiir Mayardit của Nam Sudan; sau đó là cuộc gặp với các phó tổng thống và với chính quyền, xã hội dân sự và ngoại giao đoàn. Ngày hôm sau, 4/2, ĐTC sẽ có 4 cuộc gặp: trước tiên với các giám mục, linh mục, phó tế, nam nữ tu sĩ và chủng sinh; kế đến là cuộc gặp riêng với các tu sĩ Dòng Tên; cuộc gặp thứ ba vào buổi chiều với những người phải di cư nội địa; và cuộc gặp cuối cùng là buổi cầu nguyện đại kết tại Lăng John Garang. Ngày 5/2, ĐTC cử hành Thánh Lễ tại Lăng John Garang, sau đó ra sân bay để trở về Roma. (Văn Yên, SJ - Vatican News)

Các cuộc tấn công người Công giáo ở Nigeria gia tăng trong tháng 11

Tháng 11 vừa qua được cho là tháng có nhiều tín hữu Công giáo bị sát hại ở miền trung Nigeria. Tại Maikatako, vùng đất Công giáo, 11

người đã bị giết vào ngày 15/11 trong một cuộc tấn công của lực lượng dân quân có vũ trang, được cho là có từ 200 đến 300 người với trang phục màu đen.

Một tuần sau, ít nhất 12 thường dân đã bị giết bởi lực lượng dân quân Hồi giáo cực đoan ở thị trấn Wumat. Trong lần tấn công này, hơn 200 kẻ khủng bố đã bao vây khu định cư trên đỉnh đồi vào đêm lạnh giá, bắn chết những người dân đang tìm cách trốn thoát.

Cha Andrew Dewan, đang phục vụ cho khoảng 25 ngôi làng ở Maikatako cho biết, những kẻ tấn công bắt cóc các Kitô hữu để đòi tiền chuộc, phá hủy mùa màng và thực hiện các cuộc tấn công, giết các Kitô hữu và phá hủy kế sinh nhai của họ. Cha nói: “Chủ đích các cuộc tấn công là chiếm đất và Hồi giáo hoá. Họ đã chiếm nhiều cộng đoàn của chúng tôi và biến chúng thành những khu vực cấm đi lại”.

Ở khu vực phía bắc của Bang Benue, trong ba ngôi làng gần Guma, vào ngày 03/11, có ít nhất 18 người đã bị bắn chết, nhiều nạn nhân là trẻ em.

Tại khu vực phía nam của bang Enugu, nơi sinh sống của hơn một triệu cư dân Công giáo, ngày 21/11, một nhóm khủng bố đã tấn công các ngôi làng.

Các cuộc tấn công của các nhóm dân quân Hồi giáo được gọi bằng nhiều cách khác nhau như “người chăn gia súc”, “kẻ cướp” hoặc “tay súng vô danh”. Trong thời gian qua, các thị trấn nông nghiệp ở các bang thuộc vành đai trung

tâm rộng lớn của Nigeria đang trở thành nạn nhân của các cuộc tấn công này.

Các quan chức ở Nigeria thường mô tả các cuộc tấn công là các cuộc đụng độ giữa những người nông dân định canh định cư và những người chăn gia súc bán du mục trên vùng đất màu mỡ, mà họ cho rằng đã gia tăng do biến đổi khí hậu.

Đức cha Michael Gokum của Giáo phận Pankshin khẳng định: “Họ bóp méo sự thật. Nếu bạn đang ở trong nhà và ai đó đến và tấn công bạn, thì đó không phải là một cuộc đụng độ. Chúng tôi lo lắng về những vụ giết người ngày càng tăng không chỉ đối với người Công giáo mà tất cả các Kitô hữu.”

Các nhà phân tích đã cảnh báo rằng nếu không có những hành động mạnh mẽ chấm dứt các cuộc tấn công không ngừng này, thì quốc gia đông dân nhất châu Phi này có thể bị đẩy vào tay những kẻ Hồi giáo cực đoan. (Ngọc Yên - Vatican News)

Các Giám mục Congo phản đối bạo lực gia tăng

Trước hành động sát hại ít nhất 131 thường dân của nhóm vũ trang Phong trào 23/3 (M23) ở miền đông Cộng hoà Dân chủ Congo, ngày 04/12 vừa qua, các Giám mục đã tổ chức một cuộc tuần hành vì hoà bình, phản đối bạo lực.

Tình trạng bất ổn và bạo lực tiếp tục hoành hành Cộng hòa Dân chủ Congo, nơi đang chờ đợi chuyến tông du của ĐTC vào cuối tháng

Giêng. Một cuộc tấn công vào dân làng ở phía đông tỉnh Noth Kivu tuần trước được cho là đã khiến ít nhất 131 thường dân thiệt mạng.

Các Giám mục Congo gửi một thư ngỏ mời mọi người tham gia cuộc tuần hành phản đối bạo lực. ĐHY Fridolin Ambongo, TGM của Kinshasa viết: “Cuộc tuần hành của chúng ta không mang nghĩa chính trị, nhưng là chỉ cho thế giới thấy rằng chúng ta là một dân tộc, đoàn kết vì chính nghĩa quốc gia, đoàn kết vì chủ quyền của đất nước và vì phẩm giá của nhân dân chúng ta”.

Với tràng hạt trên tay, Thánh giá, biểu ngữ, mọi người vừa đi vừa cầu nguyện và hát thánh ca trên khắp thủ đô Kinshasa và một số thành phố khác.

Trong cuộc tuần hành, ngoài việc tố cáo bạo lực do nhóm vũ trang Phong trào 23/3 gây ra, những người biểu tình còn tố cáo sự im lặng của cộng đồng quốc tế, mà theo họ là đồng lõa với các lực lượng chiếm đóng xâm phạm chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ quốc gia.

Theo những người biểu tình, trong số các quốc gia “cướp tài nguyên thiên nhiên” ở Congo có Hoa Kỳ, Anh, Pháp và Bỉ. Họ cũng tố cáo cách hành xử của Liên Hiệp Quốc, Liên minh châu Âu, Cộng đồng các quốc gia Đông Phi mà theo họ là không rõ ràng.

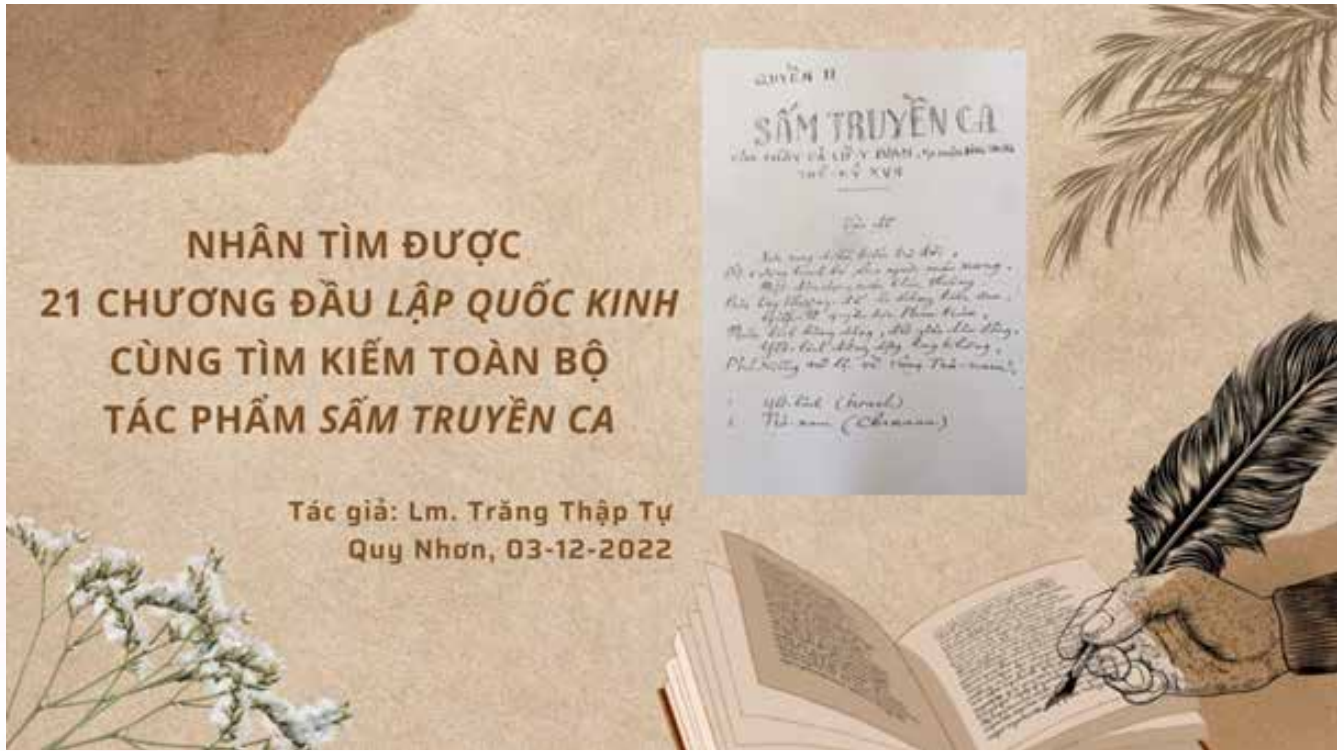
“Cộng đồng quốc tế thể hiện thái độ đạo đức giả và sẵn sàng đến mức đồng lõa”, một tuyên bố được những người tham gia biểu tình ở Kinshasa công bố, trong đó chính quyền Congo được yêu cầu thực hiện một loạt biện pháp. Trước tiên, tái cơ cấu các dịch vụ an ninh. Thứ hai, các nhà chức trách Congo được kêu gọi đẩy mạnh quá trình rút khỏi lãnh thổ Congo của Tổ chức Phái bộ Gìn giữ hoà bình của Liên Hiệp Quốc, Cộng đồng các quốc gia Đông Phi và Tổ chức Quốc tế của các quốc gia nói tiếng Pháp.

Ngày 08/12, sau cuộc điều tra, Liên Hiệp Quốc xác nhận nhóm vũ trang Phong trào 23/3 (M23) ở miền đông Cộng hoà Dân chủ Congo đã sát hại ít nhất 131 người và gây ra tội ác nghiêm trọng đối với thường dân.

Báo cáo của Liên Hiệp Quốc cho biết thêm sau các vụ tấn công, lực lượng nổi dậy đã ngăn cản những người sống sót rời khỏi những ngôi làng bị cướp phá và chôn xác nạn nhân. Do những hạn chế về an ninh, các nhà điều tra không thể tiếp cận các ngôi làng. Thay vào đó, họ đã nói chuyện với những người sống sót và nhân chứng ẩn náu tại một căn cứ gìn giữ hòa bình của Liên Hiệp Quốc ở một thị trấn gần đó. (Ngọc Yến - Vatican News)

Lời thưa

SẨM TRUYỀN CA là bộ sách diễn thơ lục bát năm quyển đầu của Kinh Thánh Cựu Ước, do linh mục Lữ Y Doan (1613-1678) thực hiện trước năm 1670, cách nay 350 năm hơn. Sách viết bằng chữ Nôm và năm 1820 được chuyển sang chữ quốc ngữ. Sách hay cả về văn chương, tư tưởng và đạo lý, đồng thời rất đáng giá về mặt văn học vì ra đời trước truyện Kiều của cụ Nguyễn Du đến 150 năm. Tiếc là suốt 350 năm đầu sách chưa hề được in, chỉ được chép tay truyền lại giữa tình cảnh bị bách hại, dễ bị mai một. Hầu như 2/3 bộ sách đã biến mất đến độ hiện nay ta chưa biết ba quyển sau (Lêvi, Dân số và Đệ nhị luật) được gọi tên thế nào. Ta chỉ còn giữ được quyển đầu, Sáng thế ký, với tên gọi là Tạo Doan Kinh với đủ 50 chương. Quyển thứ hai, Xuất hành, được dịch là Lập quốc kinh, chỉ còn 21 chương, vừa tìm lại được đúng vào chiều vọng lễ Các Thánh Tử Đạo Việt Nam, 23-11-2022 vừa qua.

Trong niềm vui tìm lại được 21 chương Lập quốc kinh, mời quý độc giả đọc bài chia sẻ dưới đây cùng mấy bài đi kèm và quan tâm góp phần

tìm kiếm toàn bộ 5 phần bản thảo của bộ Sẩm truyền ca quý hiếm. Theo cái nhìn bình thường thì hầu như không sao còn tìm được, nhưng có lời Chúa Giêsu đã hứa: “Anh em cứ xin thì sẽ được, cứ tìm thì sẽ thấy, cứ gõ cửa thì sẽ mở ra cho. Vì hễ ai xin thì nhận được, ai tìm thì sẽ thấy, ai gõ cửa thì sẽ mở ra cho” (Mt 7,7-8).

Hình như, trong lời bầu cử của Các Thánh Tử Đạo Tại Việt Nam, Thiên Chúa đang chờ chúng ta xin, tìm và gõ cửa để ban tặng cho chúng ta món quà đầy ý nghĩa cho công cuộc loan báo Tin mừng trên quê hương yêu dấu. Xin mến chúc mọi người và mọi gia đình luôn an vui hạnh phúc trong Chúa.

Tôi biết đến tựa đề quyển Sẩm truyền ca của Lm. Lữ Y Doan (1613-1678) vào khoảng năm 1993, khi cụ Hoàng Xuân Việt và một vài vị khác lên Đà Lạt trình bày cuộc phát hiện tác phẩm này với Đức cha Bartôlômêô Nguyễn Sơn Lâm. Lúc ấy tôi đang ngụ ở Dòng Don Bosco. Tôi rất thích khi một người bạn kể lại cách diễn ý tên nguyên tổ A-đam thành A-dang, tức A-dương nghĩa là nhảy vào ánh sáng, tên tháp Ba-bel được diễn dịch là Hồn Lầu. Đọc mấy tờ

Thời sự Việt Nam

photocopy anh ấy trao, tôi cứ tự hỏi lẽ nào lục bát của thế kỷ XVII lại trong sáng với những từ mới mẻ và rõ nghĩa đến vậy? Thế nhưng tôi cũng chẳng có lý do gì để nghi ngờ tính lịch sử của bản văn. Tôi thấy tiếc vì không được đọc toàn văn và lúc ấy cũng không hề nghĩ sẽ có ngày tập thơ được in ra. Mãi đến giữa năm 2020, khi lục tìm trên mạng Internet những bài viết về văn học Công giáo Việt Nam, tôi mới biết tác phẩm đã được ấn hành tại Canada, năm 2000.

1. TIẾNG VIỆT THUẦN VIỆT

Sự kinh ngạc của tôi được Giáo sư Antôn Nguyễn Văn Trung giải đáp trong một tiểu luận chưa in, tựa đề “Đọc Sấm truyền ca của Lữ Y Đoan”. Ở đoạn “Hình thức diễn tả và nội dung”, ông viết:

“Có thể Lữ Y Đoan không thắc mắc gì về những khó khăn liên quan đến việc dịch vì ông đã tìm ra hướng dịch khi viết Sấm truyền ca. Chính Thiên Chúa đã tôn trọng điều kiện nói với ai thì dùng tiếng nói của người đó. Thiên Chúa đã nói với loài người qua các tiên tri bằng ngôn ngữ của các sắc dân Do Thái, sau đó còn sai Con Một xuống thế „làm người và ở giữa chúng ta“ cùng nói với những người chung quanh, những đám đông bằng ngôn ngữ của họ, sau cùng là lời khuyên của Thánh Phaolô: „Do Thái với người Do Thái, Hy Lạp với người Hy Lạp“.

Như vậy, Lữ Y Đoan là người Việt Nam, đương nhiên nói tiếng Việt, dùng văn hóa Việt với người Việt. Đơn giản chỉ có thế.

Không phải chỉ Lữ Y Đoan, mà những người đầu tiên rao giảng đạo Chúa từ thế kỷ XVII cũng đều phải nói tiếng Việt, theo tinh thần, văn hóa của người Việt, cho người Việt hiểu. Hai kinh quan trọng được dịch là „Kinh Lạy Cha“ và kinh „Kính Mừng“. Tiếng Việt không có lỗi gọi trống trơn, bao giờ cũng phải bày tỏ thái độ đối với người mình nói với. Đối với Thiên Chúa, là đáng Tạo Hoá phải tin thờ, thêm từ lạy (Lạy Cha). Đối với Đức Mẹ, dù là mẹ Chúa Cứu Thế, cũng

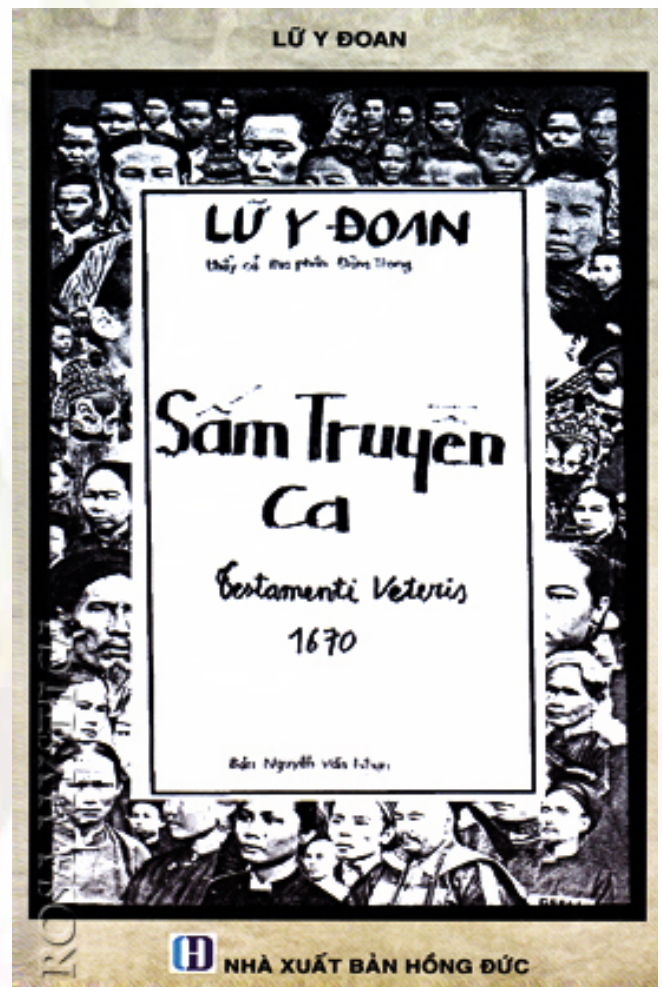
chỉ là một thụ tạo nên chỉ Kính thôi và do đó thêm từ Kính. Lời chào của Thiên Thần thực ra là một lời mừng, một tin vui, nên dịch là Mừng thêm từ Kính (Kính mừng Maria). Trong Sấm Truyền Cũ (Bản in Tân Định 1890) Adong Eva được gọi là ông Adong bà Eva. Nhưng chương sau nói về Cain, Abel thì gọi „Thằng Cain giết ông Abel“, mặc dầu Abel là em, nhưng lại là người tốt lành nên đáng trân trọng.

Nói chung, Lữ Y Đoan cũng như các tác giả khác ở thế kỷ XVII đều đã dùng tiếng Việt thuần Việt để chuyển dịch kinh sách đạo sang tiếng Việt. Nhưng trong Sấm truyền ca, Lữ Y Đoan đã bạo dạn hơn, triệt để hơn trong việc đưa toàn bộ lối diễn tả Việt Nam vào việc chuyển dịch Kinh thánh ra tiếng Việt.

2. 350 NĂM SẤM TRUYỀN CA

Bìa Sấm truyền ca,

ấn bản Tủ sách Nước Mặn 2020

Khi chúng tôi biết bên Canada đã in Sám truyền ca, thì năm 2020 đã trôi tới tháng Sáu. Anh em trong Ban mục vụ Văn hóa Giáo phận Qui Nhơn chúng tôi thấy cần cấp tốc tái bản quyền sách cho độc giả tại Việt Nam được biết trước khi năm thứ 350 của tác phẩm này qua đi. Rất may, chúng tôi đã kịp tìm được một bản photocopy, tại thư viện dòng Đa Minh ở Gò Vấp, và một bản in tại dòng Mân Côi, Bùi Chu. Chúng tôi theo đó để xây dựng lại bản thảo và

vào buổi tối cuối năm 2020, ấn bản Nước Mặn của quyền sách đã kịp chào đời “lấy ngày” trong buổi họp mặt ra mắt Ban mục vụ Văn thơ Công giáo giáo phận Hà Tĩnh tại nhà xứ An Nhiên, Tp. Hà Tĩnh.

3. TÁC GIẢ VÀ TÁC PHẨM

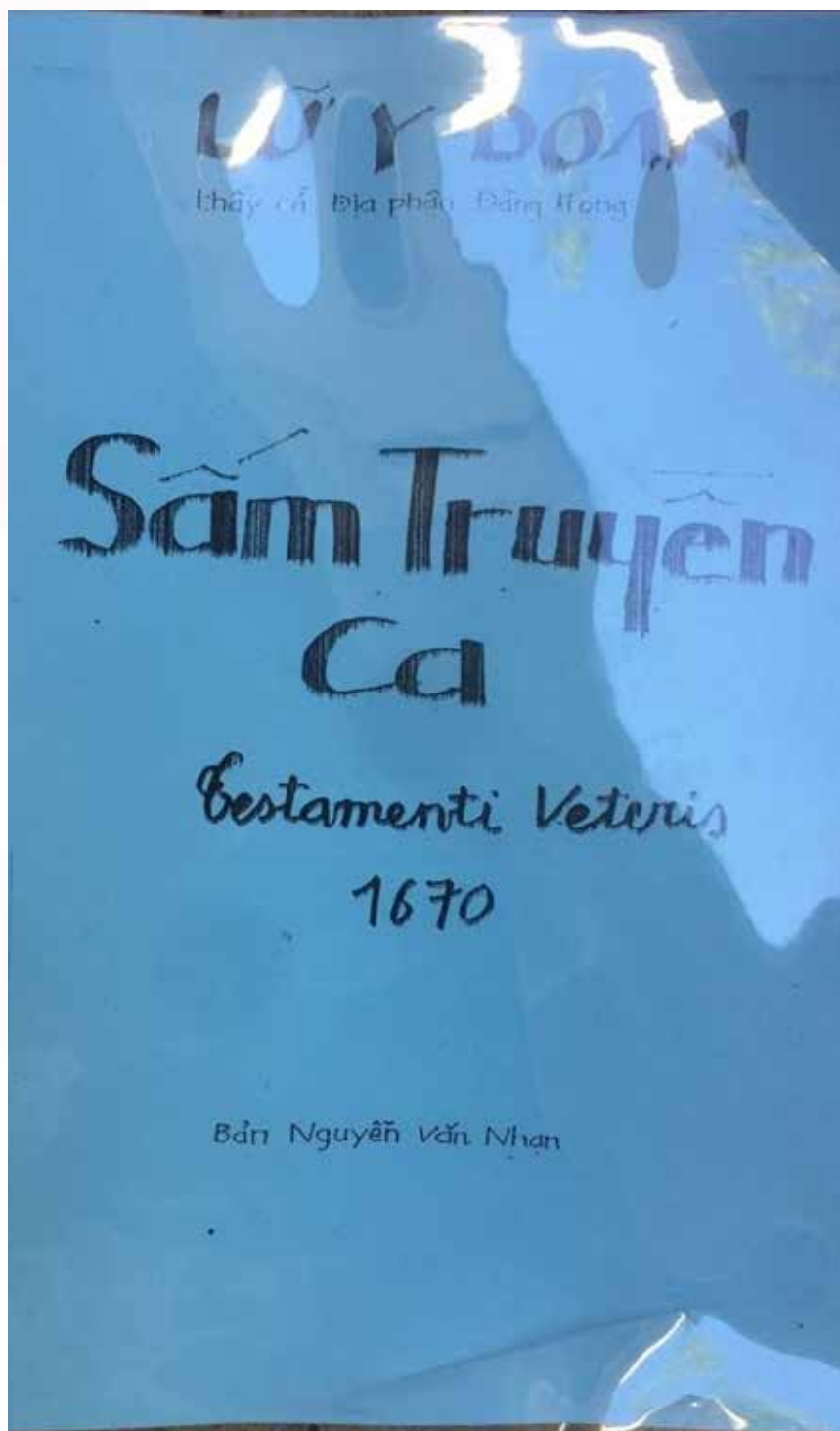
Trong ấn bản Canada năm 2000, tại “mấy lời nói đầu”, nhà báo Nguyễn Văn Nhạn viết vào năm 1956:

„Theo truyền khẩu, bản Sám truyền ca này do linh mục Louis Doan (thầy cả Lữ Y Doan) viết ra lồi năm 1670.

Ngài là một nhà thông thái Hán học, gia nhập đạo Công giáo lúc thiếu thời và tình nguyện làm thầy giảng buổi sơ khai Công giáo Đàng Trong. Ngài viết nhiều tập thơ về giáo lý, giúp bản đạo dễ bề học hỏi. Trong số đó, có bản Sám truyền ca rất công phu, ngài viết theo thể thơ lục bát là loại văn chương bình dân thời đó.

Ngài đúc kết theo cảm nghĩ và hiểu biết của dân tộc Á đông; vì đó người ta nhận thấy bản Sám truyền ca là một hòa đồng văn hóa Á đông và Kitô giáo. Hạng văn nho thời đó mến phục và thích đọc tác phẩm này, cũng có một số người trí thức đã xin theo Công giáo.

Lúc già trên 60 tuổi, nhận thấy tài đức và lòng nhiệt thành, nên đức Vít-vô Lâm Biên Mộc (Đức cha Lambert de la Motte) giám mục Địa phận Đàng Trong đã phong chức linh mục cho ngài, tại Kẻ Chàm (Cacham) thuộc vùng Quảng Ngãi năm 1676.

Bốn Sấm truyền ca của ngài, đã bị các linh mục ngoại quốc thời đó chống đối, viện lẽ đã pha trộn nhiều tư tưởng ngoại giáo. Dầu sao cũng có người gìn giữ và khi chạy nạn con bắt đạo thời chúa Nguyễn Phúc Chu (1691-1725) ra lệnh cấm đạo Công giáo rất ngặt năm 1701, họ đã mang theo vào đất Đồng Nai.

Sống len lỏi với thổ dân, tìm nơi hoang địa hợp nhau khai phá đất đai lập nghiệp sinh sống, theo cái thể da beo: Việt đông thổ rút, Việt rút thổ đông, chịu đựng biết bao gian lao khổ cực để sống và giữ đạo cách âm thầm.

Đến năm 1757, chúa Nguyễn Phúc Khoát hoàn toàn làm chủ vùng Thủy Chân Lạp (miền lục tỉnh) và phân khu hành chánh. Bấy giờ nhiều làng xã người Việt kê khai lên bản đồ đất nước, đồng thời các vùng Công giáo cũng ra mặt như Cái Mon, Cái Nhum, Mặc Bắc, Bãi Giồng... là những vùng đa số là người Công giáo.

Bốn Sấm truyền ca còn được tìm thấy ở Cái Nhum, Cái Mon thuộc Long Hồ dinh (hiện nay, 1956, thuộc tỉnh Bến Tre). Có người viết ra chữ quốc ngữ từ bốn gốc chữ nôm, và đã được chuyển tay nhau chép lại và phổ biến rất hạn chế, vì lẽ quá dài và ít người có đủ khả năng về văn hóa giữa thời Hán, Nôm và chữ quốc ngữ đang tranh giành chỗ đứng dưới chế độ Pháp thuộc tại Nam Kỳ.

... Lúc nhà in Công giáo của địa phận Sài Gòn mới thành lập tại nhà thờ Tân Định (Sài Gòn), nhiều giáo hữu và linh mục nhiệt tâm muốn xuất bản tác phẩm này nhưng qua nhiều lần thảo luận, không đi đến kết quả, vì hai lý do:

Vì chi phí quá nặng đối với nhà in còn nghèo, số vốn xuất bản không được đức Giám mục sở tại trợ cấp. Kế đó, do ý kiến các linh mục Pháp không đồng ý, vì e bản dịch Sấm truyền ca không lột hết ý nghĩa của Kinh thánh theo bản Vulgata.

Khoảng năm 1920-1930, tại Sài Gòn có nhiều báo chí Công giáo do giáo dân đảm trách,

như nhật báo Công giáo Đồng tình của Đoàn Kim Hường; tuần báo Công giáo tiến hành của Đoàn Công Chánh; tuần báo Dân Nam của Tô Đức Thế; tuần báo Dân Hiệp của Nguyễn Cang Thường... và báo Nam kỳ Địa phận là tờ liên lạc thông tin của Tòa Giám mục Sài Gòn do linh mục lãnh đạo, đã xuất bản từ đầu thế kỷ XX. Trong thời gian này, theo lời Paulus Tào, ký giả Công giáo đang giúp tuần báo Nam kỳ Địa phận (Nhà thờ Tân Định, Sài Gòn) thì ông Trần Hón Xuyên (họ đạo Cái Mon, Bến Tre) đã giao tận tay ông bốn Sấm truyền ca và yêu cầu có thể xuất bản hoặc đăng tải từng phần trên báo chí Công giáo, nếu có thể được.”

4. TRUY TẦM LẬP QUỐC KINH

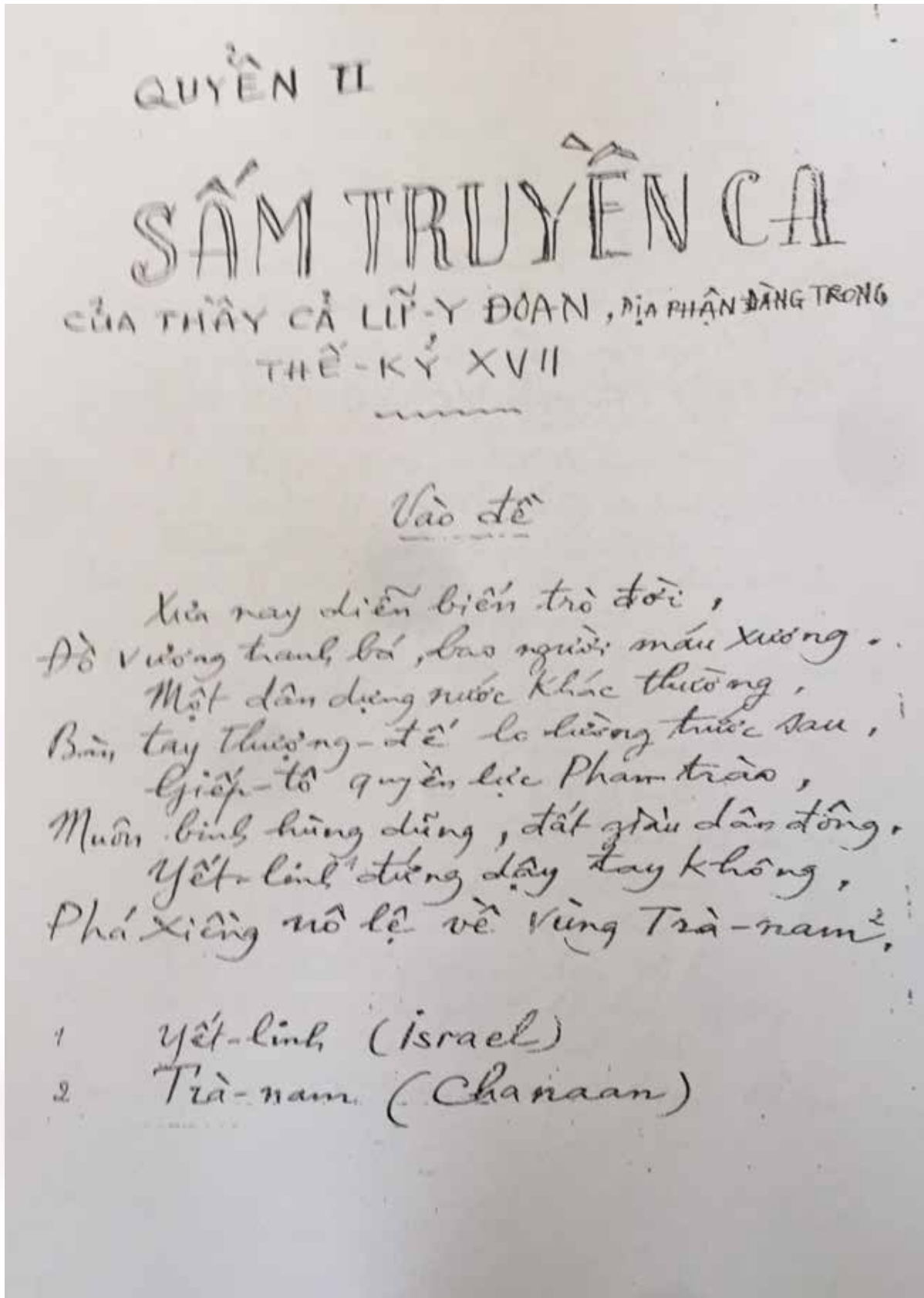
Lo việc chế bản, càng đọc quyển Sấm truyền ca, càng mê, tôi khao khát có được bản văn 21 chương đầu của Lập quốc kinh để thưởng thức, và hơn nữa, để in ra nhằm bảo tồn.

Tôi suy rằng Giáo sư Nguyễn Văn Trung đã photocopy các bản thảo Tào đoạn kinh và Lập quốc kinh của Sấm truyền ca, gửi tặng đến những vị đồng tác giả có bài trong quyển Về sách báo tác giả Công giáo thế kỷ XVII-XIX. Tôi tìm địa chỉ tất cả những tác giả còn sống hoặc người nhà của các vị, và hỏi thăm nhưng không ai còn giữ được những tài liệu ấy.

Tại Canada, nhà nghiên cứu Nguyễn Vy Khanh giúp hỏi nhóm biên tập Tập san Y Sĩ, cơ quan đã xuất bản quyển Sấm truyền ca. Ở tòa soạn tập san ấy cũng không còn dấu vết nào của bản thảo Lập quốc kinh.

Đầu tháng 8/2021, ông Khanh đích thân đi thăm Giáo sư Nguyễn Văn Trung và cho biết: “Tuần trước con đã ghé thăm Gs. Nguyễn Văn Trung và đã xem lại toàn bộ tài liệu và sách báo của Gs. Trung. Gs. Trung nay trí nhớ không như trước, nên khi hỏi, Gs. cho biết đã đưa hết các bản chụp và tài liệu cho nhóm ông Lê Phụng và Tập san Y Sĩ, như con đã cho Cha biết. May vẫn còn văn bản “Độc Sấm Truyền Ca Của Lữ Y

Đoan” Giáo sư đã giao cho ông Lê Phụng nhưng không được in lại, nay Gs. giao cho con. Con sẽ photocopy gửi bưu điện cho Cha - 22 trang chữ đánh máy nhỏ.” (Thư 13/8/2021)

Tôi cũng theo chân bộ tài liệu liên quan tới Sám truyền ca để xin quý Bê trên và nhân viên thư viện các Tòa giám mục Đà Lạt, Sài Gòn

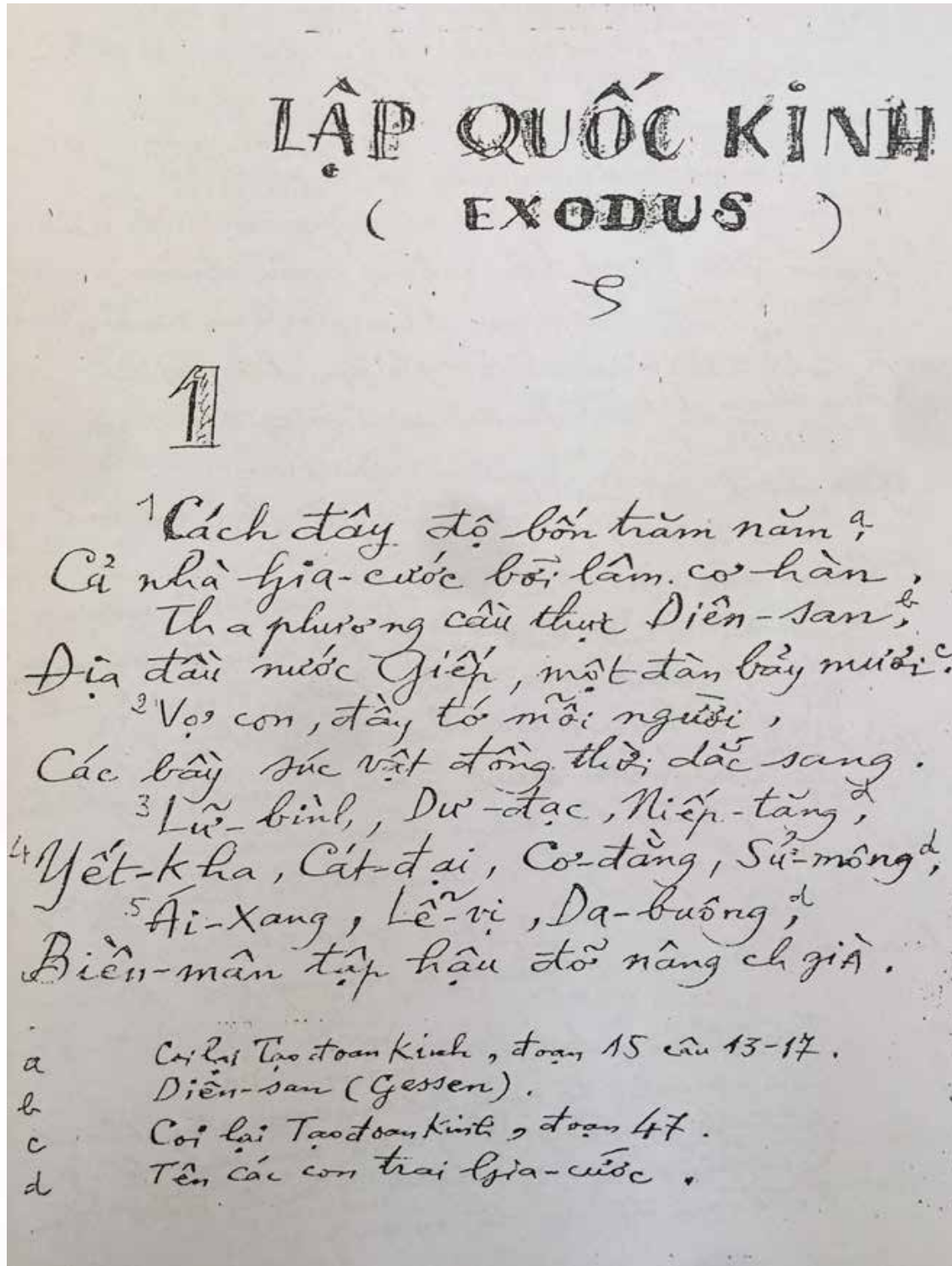
5. GẤP NGÀN LẦN MƠ ƯỚC

N g à y
22/11/2022
cha Quý về
tới Việt Nam.
Chiều vọng
lễ Các Thánh
Tứ Đạo
Việt Nam,
23/11/2022,
lúc 15g00,
tôi nhận
được điện
thoại, và qua
FaceTime,
tôi được
nhìn thấy
cha Quý cầm
một bản sao
quyển Sám
truyền ca do
ông Nguyễn
Văn Nhận
chép tay, phần
cuối có chép
21 chương
của Lập quốc
kinh.

“Xin tôn
vinh Thiên
Chúa là

“Đáng có thể dùng quyền năng đang hoạt động
nơi chúng ta, mà làm gấp ngàn lần điều chúng
ta dám cầu xin hay nghĩ tới” (Ep 3,20).

Bản photocopy từ kệ sách của cụ Trần Thái
Đĩnh cống hiến cho ta 21 chương đầu của Lập
quốc kinh (Sám truyền ca, quyển II, trang 170-

Bìa Sám truyền ca và 2 trang đầu Lập quốc kinh

hoặc Thanh Hóa tìm giúp nhưng không thấy dấu
vết nào.

Còn một địa chỉ cuối cùng là kệ sách của
cố Giáo sư Trần Thái Đĩnh. Tôi viết thư đến thứ
nam của cụ là Lm. Trần Đức Quý, và nhận được
câu trả lời: còn hơn một năm nữa cha mới về
Việt Nam thăm nhà – vào dịp Giáng sinh 2022.

237), nằm liền sau tác phẩm Tào Đoan Kinh (Sấm truyền ca, quyển I, trang 6-169).

Hơn nữa, điều kỳ diệu đã xảy ra: Ấn bản Canada 2000 in theo phiên bản chép tay của Paulus Tào, còn ở đây là phiên bản chép tay của Nguyễn Văn Nhạn. Bản này gần với bản gốc của tác giả Lữ Y Đoan hơn bản Paulus Tào rất nhiều và có thể là cơ sở để phục chế được phiên bản quốc ngữ tại Cái Mon 1870.

6. NIÊN BIỂU CÁC SỰ KIỆN

Theo các bài nghiên cứu,

Năm 1670: tác giả Lữ Y Đoan đã hoàn thành bộ sách Sấm truyền ca.[1] (Bản A).

1810 ông Phan Văn Cận biết đến một bản chữ Nôm tại Cái Mon (Bản B) – 1820: Ông Cận phiên chuyển sang chữ Quốc ngữ (1816 – 08/12/1820, Bản B1).[2]

1870 phát hiện một hàm vô chủ cũng tại Cái Mon, tìm được nhiều sách trong đó có Sấm truyền ca (bản C).[3] và ông Nguyễn Văn Thế đã chép lại[4]. Từ bản chữ Nôm này có người viết ra chữ Quốc ngữ và đã được chuyển tay chép lại (C1)[5]

1885: Cha Phaolô Qui bắt đầu đánh số câu trên bản Phan Văn Cận[6]. (B2)

1908: Trần Hón Xuyên gặp một bản tại Cần Thơ (C2), và chép lại vào năm 1910[7] (Bản C3). [8]

1920-1930: Bản Trần Hón Xuyên được giao cho ông Paulus Tào (C3).[9]

Năm (?) Paulus Tào đối chiếu hai bản và chép lại bản (B2) thành (B3).[10]

Năm 1947: Nguyễn Cang Thường đưa về Tòa soạn báo Tông Đồ[11] (Đây là bản C3 sau 1952 trở thành C4 rồi năm 1956 được chép thành C5. Còn bản B3 đi về đâu?

- Nếu B3 cũng được Nguyễn Cang Thường đưa về Tòa soạn báo Tông Đồ, thì sau bão, hoặc nó hỏng hết/ hoặc tồn tại nguyên vẹn/ hoặc bị

tàn phá nhiều hay ít hơn bản C4. Không thấy Nguyễn Văn Nhạn nói tới.

- Có lẽ B3 không theo về Tòa soạn báo Tông Đồ nhưng vẫn được gia đình Paulus Tào giữ, và chỉ có phần Tào Đoan Kinh, như ghi rõ trên bìa sách ở trang XVII ấn bản B4?

Năm 1950, chuyển theo báo Tông Đồ về trụ sở mới.[12] (C3)

Sau 1952: sau bão lụt, chỉ còn sót lại hai quyển đầu [13] quyển thứ I gọi là Tào Đoan Kinh và 21 chương đầu của Lập quốc kinh (C4).

Tháng 10/1956: Nguyễn Văn Nhạn chép lại (Bản C5).[14]

Vài năm sau 1975 ở Sài Gòn, [15] hai gia đình nhà báo Paulus Tào và Nguyễn Văn Nhạn trao lại cho ông Hoàng Xuân Việt hai bản chép tay Sấm truyền ca (B3 và C5). Theo mạch văn của Gs. Nguyễn Văn Trung, có lẽ bản B3 chỉ có quyển Tào Đoan Kinh, không có các quyển sau (Xuất hành, Lêvi, Dân số và Đề nghị luật)?

Sau đó ông Hoàng Xuân Việt trao lại cho Giáo sư Nguyễn Văn Trung và Giáo sư đã sao chụp một số bản gửi cho bạn bè đọc.[16]

Năm 1988, Gs Trung đã nói tới Sấm truyền ca trong chương IV „Một nếp sống đạo bình dân, đại chúng“ trong tập biên khảo "Đạo Chúa ở Việt Nam“.

Gs Nguyễn Văn Trung sao chụp cả 2 bản (B3 và C5) chia sẻ với giới nghiên cứu[17].

Năm 1993, một công trình của nhiều tác giả biên khảo „Về sách báo của các tác giả Công Giáo thế kỷ XVII - XIX“, do Khoa Ngữ Văn Trường Đại Học Tổng Hợp Tp. HCM thực hiện, in 500 bản như tài liệu tham khảo, ba người cộng tác trong công trình này đã phát biểu ý kiến về Sấm truyền ca, cả 3 đều trân trọng đón nhận đề cao.[18]

1994: Ở ngoài nước, Mục Sư Lưu Hồng Khanh đã nhắc tới Sấm truyền ca trong bài

„thần học trong mạch sống văn hóa xã hội Á Châu“[19].

1997: Hai nhà biên khảo Văn Học, Trần Đức Cường, Lê Phụng trong „Nẻo Mới Vào Văn Học: Cảo Luận” vận dụng những lối tiếp cận mới của Tây Phương để tìm hiểu Văn Học Việt Nam, phần cuối nói đến Sấm truyền ca cho thấy khả năng truyền thông của tiếng Việt như một ngôn ngữ phổ biến.[20]

1997: Nguyễn Vy Khanh nhắc tới Sấm truyền ca trong bài „Tiếng Việt và một số tác phẩm mới phát hiện“.[21]

2000: Ấn bản Canada (B4)

2002: “Đôi lời giới thiệu Sấm truyền ca Lữ Y Đoan”, bài viết chưa công bố của Gs.Nguyễn Văn Trung, mời gọi tìm kiếm bút tích Sấm truyền ca.[22]

2020: Ấn bản Tủ sách Nước Mặn. (B5)

2022, ngày 23/11: Tìm lại được 21 chương đầu của Lập quốc kinh trong C5.

7. HIỆN TRẠNG BẢN VĂN

Ghi chú của Paulus Tào ở lời “tựa của Phan Văn Cận” và “mấy lời nói đầu” của Nguyễn Văn Nhận khó giúp ta phân biệt các bản sao được nhắc đến, nhưng bù lại, chỉ cần quan sát trên hình thức trình bày và nội dung của hai bản văn của Paulus Tào (bản B, nơi ấn bản Canada 2000) và bản chép tay của Nguyễn Văn Nhận (bản C, mới nhận được), ta có thể kết luận dễ dàng:

Bản B4: Canada 2000 (Paulus Tào)

- Danh từ riêng gần âm Latin theo Phaolô Qui

- Xem việc đánh số câu là đương nhiên, không có vấn đề, không bận tâm về nguồn gốc số câu.

- Một số câu thơ bị sửa đổi

- Chú thích

Bản C5: Nguyễn Văn Nhận

- Danh từ riêng vừa dựa theo âm vừa diễn nghĩa

- Tại câu đầu tiên: ghi chú rằng “đánh số câu theo Kinh thánh Cựu ước do linh mục Phaolô Qui”; bị sót các số câu 19 và 21 của chương XLVI. Nếu bản B3 không có 21 chương Lập quốc kinh, việc đánh số câu cho Lập quốc kinh của bản C5 có lẽ do Nguyễn Văn Nhận thực hiện theo cùng một cách với cha Phaolô Qui?

- Chú thích: một số giống với bản B4, một số không có trong B4.

- Không có 6 câu kết.

8. DỰ KIẾN ÁN BẢN SẤM TRUYỀN CA NHẤT LÂM

Khi ấn hành bản Nước Mặn 2020, chúng tôi mong có nhiều tín hữu ngày nay đọc và hiểu dễ dàng, nên đã cập nhật một số từ cổ và sửa một số lỗi chính tả thấy rõ trên bản Canada (B4) có thể không gặp trong bản B3. Điều ấy khiến bản văn (B5) càng thêm xa bản gốc.

Nay bản C5 cung cấp thêm những thông tin quý:

- Nguyên dạng những tên riêng vừa dựa theo âm vừa diễn nghĩa

- Ghi chú ở câu 1,1 cho thấy khi chép C5, ông Nhận đã tham khảo và mượn lại việc đánh số câu từ bản B3.

- Cũng có nghĩa là ông Nhận đã tham khảo và mượn lại nhiều chú thích từ bản B3.

- Cuối Tạo Đoan Kinh, bản C5 không có sáu câu “lời kết” (B5, câu 3601-3606)

- Bản B4 lập mục lục đồng bộ với hai câu thơ 4 chữ đầu mỗi đoạn Kinh thánh (B4, trang 181-186), bản C5 không có thông tin này. Bản B4 dựa vào đâu để có những câu thơ tựa đề ấy? Chi tiết này cho thấy có độ chênh đáng kể giữa bản B4 so với B3.

- Suy ra, nếu tìm được bản B3, ta sẽ có thêm một số thông tin lý thú.

Từ những ghi nhận ấy, chúng tôi xin đóng góp vài ý luận giải

- Đối chiếu những tên riêng vừa dựa theo âm vừa diễn nghĩa (Dư Tiệp/Du Tiệp, Sĩ Mông/Sử Mông vv...) ta có thể kết luận như Nguyễn Văn Nhạn rằng bản tìm được ở Cái Mơn năm 1870 là một bản Nôm, “có người viết ra chữ quốc ngữ” (C1) – sau Phan Văn Cận (B1) 50 năm.

- Bản C1 không chịu sự biên tập lại của cha Phaolô Qui, do đó gần nguyên bản chữ Nôm hơn.

- Ông Paulus Tạo chép bản B3 năm nào không rõ nhưng đã có bản C3 trong tay để tham khảo và phải trước bản C5 của ông Nguyễn Văn Nhạn (1956). Có khả năng ông Tạo điều chỉnh một số chi tiết của B3 theo bản C3.

- Khi chép bản C5 (1956), ông Nguyễn Văn Nhạn có bản B3 trước mặt để tham khảo. Có khả năng ông Nhạn điều chỉnh một số chi tiết của C4 theo bản B3.

- Hai ghi nhận và giả thuyết vừa nói có thể giải thích làm sao hai bản chuyển sang Quốc ngữ cách nhau 50 năm lại có thể giống nhau đến thế.

- Bản Canada 2000 (B4) khi in, do lỗi đánh máy hoặc cố tình sửa, có thể bị chênh so với bản B3 (gốc).

- Cả hai bản phiên âm quốc ngữ (B và C) đều thực hiện tại Nam bộ với cách phát âm Nam bộ. Bản B3 do một người Nam bộ chép lại, thế nhưng bản B4 lại khá nhiều lỗi chính tả của người miền Bắc. Những lỗi ấy có lẽ chỉ mới vấp do người đánh máy phiên bản B4. Do đó rất cần tìm được bản chép tay B3 để đối chiếu.

- Dù sao có thể tạm kết luận: Do sự can thiệp của cha Phaolô Qui, bản B3 khá xa với bản B. Bản C5 gần với bản C hơn, tức là gần nhất với nguyên bản chữ Nôm (A).

Nếu tìm lại được bản B3, ta có thể thực hiện một ấn bản nhất lãm, in song song ba cột: Bản

Bản B3   Bản C5   Ghi chú

Từ bản Phan Văn Cận - B1 Bản Quốc ngữ sát gốc hơn Từ bản 1870 - C1

(1) (2)   (3)

B3- Bản C5 – Ghi chú, để phục chế một bản chữ Quốc ngữ (Bản D) tương đối trung thực với bản chữ Nôm (A) hiện đã thất lạc, và như thế sẽ mở rộng khả năng nghiên cứu cho nhiều người.

9. TIẾP TỤC CUỘC KIẾM TÌM

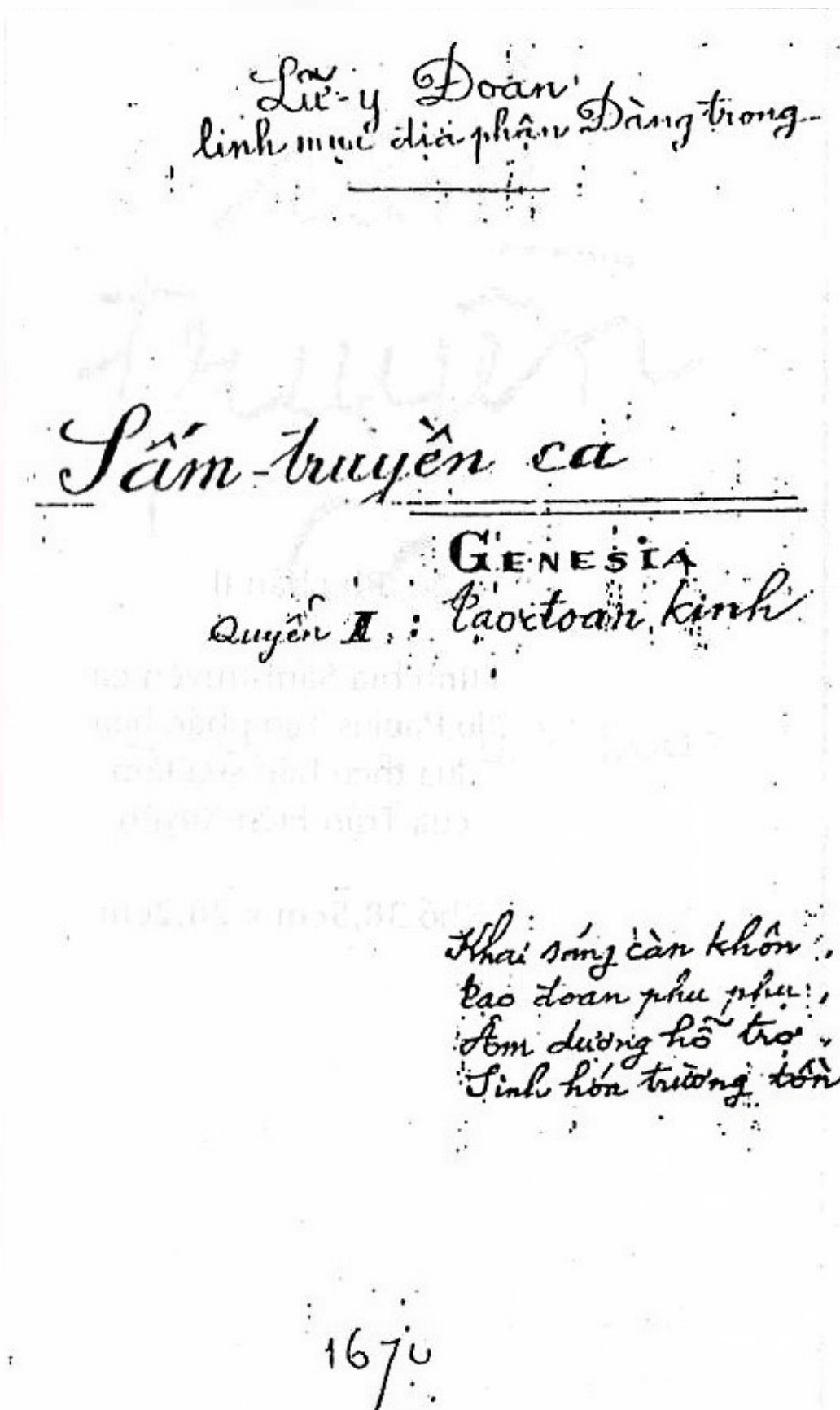
Hành trình kỳ diệu hơn 350 năm qua của Sấm truyền ca cho phép ta mơ và bắt tay tìm kiếm. Không riêng phần Tạo Đoan Kinh của bản B3 mà ta còn hướng tới truy tìm toàn bộ 5 quyển của tác phẩm, cả bản Nôm và bản Quốc ngữ.

Gs. Nguyễn Văn Trung vừa qua đời ngày 19-10-2022 ở Canada. Trong bài viết tháng 4-2002 chưa công bố, tựa đề, ông cho biết: “Tuy nhiên đối với người nghiên cứu cần nguyên bản, chúng tôi sao chụp cả hai bản chép tay Sấm truyền ca của Paulus Tạo và Nguyễn Văn Nhạn.” Đó là hai bản B3 và C5. Bản C5 vừa tìm lại được. Rất hy vọng một trong những bản sao chụp B3 vẫn còn tồn tại.

Cũng trong bài viết ấy, Giáo sư Trung tha thiết ngỏ lời mời gọi tích cực kiếm tìm:

“Thầy giảng và thầy cả Lữ Y Đoan được giới thiệu là người thâm nho nổi tiếng hơn cả. Như vậy, nếu Lữ Y Đoan đã soạn „Sấm truyền ca“ là điều có thể tin được và ông phải soạn Sấm truyền ca , phổ biến Sấm truyền ca trong thời kỳ làm thầy giảng, hoạt động ở Đảng Trong vào thế kỷ XVII gồm các tỉnh từ Đà Nẵng đến Phan Thiết. Sau khi ông qua đời, Sấm truyền ca mới được phổ biến ở miền Nam (Lục Tỉnh). Cũng phải giả thiết Sấm truyền ca được soạn thảo phổ biến ở miền Trung thời kỳ Dòng Tên cởi mở rộng rãi và gặp khó khăn cấm đoán thời kỳ Hội Thừa Sai Paris nghiêm ngặt.

Nhưng dù được khuyến khích hay bị ngăn cấm, Sấm truyền ca và Lữ Y Đoan không thể không được nhắc đến trong các thư từ, tường

Hình bìa Sấm Truyền Ca do Paulus Tạo thực hiện khổ 38,5 x 28,2 cm
(Trang bìa bản photocopy tài liệu chép tay B4 đang cần tìm)

trình gửi về Âu Châu của Dòng Tên và Hội Thừa Sai Paris. Do đó tiếp tục tìm kiếm ở các văn khố Dòng Tên, Dòng Phanxicô, Hội Thừa Sai Paris, có hy vọng không những biết nhiều hơn nữa về Lữ Y Đoàn, Sấm truyền ca mà còn kiếm ra bản quốc ngữ, bản Nôm toàn bộ Sấm truyền ca. Ở trong nước, có hy vọng tìm ra bản nôm, các bản quốc ngữ. Tha thiết đề nghị các Giám Mục Đà Nẵng, Qui Nhơn, Phan Thiết, Sài Gòn, Mỹ Tho, Vĩnh Long, Cần Thơ, Long Xuyên lưu tâm tìm kiếm, phát hiện.”

Ước mong quý độc giả, Công giáo cũng như ngoài Công giáo, cùng quan tâm tìm kiếm để đưa ra ánh sáng những đóng góp quý giá của tiền nhân.

Cụ thể, nếu quý vị có cơ may biết được tác phẩm còn tồn tại đâu đó, hoặc nếu quý vị tìm thấy những bản chép tay, những bản in cổ, bằng quốc ngữ hoặc

Hán Nôm mà trong nhà chưa đánh giá được, xin vui lòng dùng điện thoại sao chụp lại (ít là một số trang đầu và một số trang cuối) gửi về cho chúng tôi qua địa chỉ: Lm. Võ Tá Khánh, Tòa Giám mục Qui Nhơn, 116 Trần Hưng Đạo, Tp Quy Nhơn, SĐT: 0935-424-449 hoặc qua email tinmunggiesu@gmail.com. Ban quản trị Tủ sách Nước Mặn sẽ nhờ người đọc để báo lại cho quý vị biết nội dung của tư liệu. Nếu đó là những tư liệu liên quan đến đời sống và lịch sử Dân Chúa, chúng tôi sẽ trao đổi với quý vị để cùng tìm cách bảo tồn.

Đặc biệt, theo tâm tình của cố Gs. Antôn Nguyễn Văn Trung, chúng tôi rất mong tìm được địa chỉ gia đình hai nhà báo Paulus Tào và Nguyễn Văn Nhạn để tỏ lòng biết ơn và gửi ấn phẩm B5 làm quà kỷ niệm. Nếu quý vị nào biết, xin làm ơn chia sẻ thông tin. Xin chân thành cảm tạ.

WHĐ (05.12.2022)

[1] x. Canada VII

[2] x. Canada XI

[3] x. Canada XV

[4] x. Canada XV

[5] x. Nguyễn Văn Nhạn, “Mấy lời nói đầu”, trang 2-3.

[6] x. Canada VII

[7] x. Canada XV

[8] Bản này tên riêng giữ nguyên dạng “mượn âm và diễn ý”, không sửa theo Phaolô Qui; còn số câu là mượn của Phaolô Qui?

[9] x. Nguyễn Văn Nhạn, “Mấy lời nói đầu”, trang 4.

[10] x. Canada XIII

[11] x. Nguyễn Văn Nhạn, “Mấy lời nói đầu”, trang 5.

[12] x. Nguyễn Văn Nhạn, “Mấy lời nói đầu”, trang 5.

[13] x. Nguyễn Văn Nhạn, “Mấy lời nói đầu”, trang 5.

[14] x. Nguyễn Văn Nhạn, “Mấy lời nói đầu”, trang 5.

[15] Nguyễn Văn Trung, “Đọc Sấm Truyền Ca của Lữ Y Đoan”, chưa in.

[16] Nguyễn Văn Trung, “Đọc Sấm Truyền Ca của Lữ Y Đoan”, chưa in.

[17] “Tuy nhiên đối với người nghiên cứu cần nguyên bản, chúng tôi sao chụp cả hai bản chép tay Sấm Truyền Ca của Paulus Tào và Nguyễn Văn Nhạn.” (Nguyễn Văn Trung, Sấm Truyền Ca Lữ Y Đoan, Đôi lời giới thiệu, bài viết tháng 4-2002 chưa công bố)

[18] Ba vị này là: Hãn Nguyên Nguyễn Nhã, Trần Thái Đình và Trần Thanh Đạm. Theo Nguyễn Văn Trung, “Đọc Sấm Truyền Ca của Lữ Y Đoan”, chưa in.

[19] Tạp chí «Tin và Sống» Tập san Thần Học, số 4, xb ở Pháp năm 1994. Sđd.

[20] Tạp chí «Hợp Lưu» Hoa Kỳ số 36 tháng 8 và 9 năm 1997. Sđd.

[21] Tập san Y Sĩ Montreal, Canada (345 trang) 1997. Sđd.

[22] Nguyễn Văn Trung, “Sấm Truyền Ca Lữ Y Đoan, Đôi lời giới thiệu”, bài viết tháng 4-2002 chưa công bố.

Món phở của người Việt gây tranh cãi khắp thế giới

Khi một blogger ẩm thực người Mỹ tên là Tieghan Gerard ngẫu thơ gọi món mì ăn liền cô nấu là "phở gà", câu nói đó đã gây ra cơn bão tranh luận về món ăn này.

Cô bị cáo buộc là muốn „tẩy trắng“ món phở nổi tiếng của người Việt, làm tổn hại văn hóa và con người.

Dù nhà sản xuất kênh Half Baked Harvest với hàng triệu người theo dõi sau đó đã xin lỗi và đổi tên món ăn của cô lại là "mì gà ăn với súp cay và mè", nhưng nhiều người Mỹ gốc Việt tin rằng việc đổi tên này là chưa phù hợp, và vấn đề thực ra nghiêm trọng hơn chứ không chỉ là chuyện một món ăn, nhất là trong tình trạng tội phạm thù địch nhắm vào người Mỹ gốc Á đang cao như hiện nay.

Dù thảm họa ẩm thực này xuất hiện trên Instagram và khiến mọi người từ giới đầu bếp, người nổi tiếng, đến dân ghiền ẩm thực phản đối, nhưng về mặt tích cực thì nó khiến mọi người chiêm nghiệm kỹ hơn về món ăn quốc hồn quốc

túy nổi tiếng của người Việt trong lịch sử lâu đời cả ở Việt Nam và nhiều nơi trên thế giới.

Phở, với nước dùng sôi sùng sục, thơm ngọt, bổ dưỡng, được nêm gia vị nhẹ chan vào sợi bánh phở đã được chần nóng, là món khá mới trong danh sách các món ăn đặc trưng của người Việt - nó chỉ mới xuất hiện trong các ghi chép từ đầu thế kỷ 20 - nhưng lịch sử của món ăn khiêm nhường này vừa tinh tế vừa phức tạp như chính hương vị của nó.

Ngon, bổ, phở là món ăn quen thuộc và được mọi người yêu thích khắp Việt Nam

"Tôi đã ăn phở suốt cả đời, nhưng câu chuyện về phở rất sâu sắc," Andrea Nguyễn, tác giả viết sách nấu ăn người Mỹ gốc Việt nổi tiếng và là người thắng giải cuộc thi James Beard, nói. „Và vì vậy, bạn có thể nghĩ rằng bạn biết rành món phở, nhưng thực ra không phải vậy, bởi vì món phở có những đổi thay.“

Dù đa phần các nhà sử học đồng tình rằng

phở được phát minh hồi cuối thế kỷ 19 và đầu thế kỷ 20 ở miền bắc Việt Nam, trong thời kỳ thực dân Pháp đô hộ, nhưng nguồn gốc của món này vẫn không rõ ràng.

Một số người tin rằng phở là một món ăn kiểu địa phương, được cải biên từ món

NGUỒN HÌNH ẢNH,GETTY IMAGES

hầm kiểu Pháp với bò và rau có tên pot-au-feu, tên gọi hơi giống về ngữ âm so với chữ "phở".

Một số người khác cho rằng món này bắt nguồn từ những nhóm người Hoa đến định cư ở miền bắc Việt Nam và bán một món ăn tên là ngưu nhục phấn (tức là mì bò). Phần Hán tự "phấn" được phát âm là "uh", cũng tương tự như chữ tiếng Việt "phở".

Alex Trần, một đầu bếp người Việt và tác giả viết về ẩm thực sống ở New Zealand, cho rằng nguồn gốc của phở có thể là sự hòa phối của cả hai món trên.

"Không nghi ngờ gì, sợi phở và các gia vị khác được dùng để nấu nước dùng có liên hệ với người Hoa sống ở miền Bắc. Tuy nhiên, thịt bò không phải là loại thịt hàng ngày mà người Việt ăn vì ta sử dụng trâu bò để cày ruộng. Chỉ dưới thời Pháp thuộc, thì chuyện ăn thịt bò mới xuất hiện và trở nên phổ biến."

Dù nguồn gốc của phở từ đâu, thì mọi người đều yêu thích món ăn này như món quốc hồn quốc túy và là niềm tự hào cháy bỏng của dân địa phương lẫn khả năng gây tranh cãi dữ dội, vì mỗi vùng có cách nấu và sử dụng nguyên liệu riêng mà họ yêu thích.

Khu phố cổ nằm giữa trung tâm Hà Nội là nơi lưu giữ nhiều nét truyền thống

"Cá nhân tôi sẽ gọi đây là món ăn gây dựng tình đoàn kết và gây chia rẽ," đầu bếp Trần cho biết. "Đây là niềm tự hào quốc gia của chúng tôi, nhưng chúng tôi chưa bao giờ có thể đồng tình với nhau là phở nào mới là „phở thật“. Nếu bạn muốn làm người Việt đánh nhau, cứ hỏi họ phở nào ngon nhất."

NGUỒN HÌNH ẢNH,GETTY IMAGES

Phở Nam Định

Trong khi nhiều người sành ăn phở sống ở nước ngoài sẽ quen thuộc với phở nấu kiểu miền Nam phong vị Sài Gòn, có nước dùng vị ngọt hơn và sử dụng các loại gia vị và rau ăn kèm thoải mái hơn, thì phiên bản món phở đầu tiên được cho là bắt nguồn từ miền Bắc, từ tỉnh Nam Định, cách Hà Nội khoảng 100km về phía nam.

Tại nơi đây, ở vùng đồng bằng Sông Hồng giàu có, màu mỡ, đường chân trời thẳng băng ngập đồng lúa, cây chuối và rừng tre.

Vùng nông nghiệp này có phần đa cư dân làm nông dân truyền thống, đây cũng là quê hương của hầu hết những đầu bếp nấu phở nổi tiếng nhất ở Việt Nam. Rất nhiều người trong số họ có liên hệ với gia đình Phở Cồ, ở làng Vân Cù, nằm ở phía nam thành phố Nam Định.

Ngôi làng yên bình với đồng lúa xanh biếc bao quanh, tương phản với những ngôi nhà mái ngói đỏ.

Ở cổng làng có một cửa hiệu trưng bày bán phở qua nhiều thế hệ. Nơi đây là quê hương của ông Vũ Ngọc Vượng và cậu của ông là Cồ Việt Hùng, 87 tuổi, một trong những đầu bếp nấu phở lớn tuổi nhất còn sống.

Bản thân Vũ Ngọc Vượng là một đầu bếp nấu phở từng đoạt giải, sở hữu chuỗi 5 nhà hàng phở cùng một xưởng làm bánh phở tại Hà Nội.

Phở Hà Nội có nước dùng ninh xương bò và chỉ nêm rất ít các loại gia vị

Theo ông Vượng, khi hết mùa thu hoạch lúa, các cụ tổ nhà ông đi đến các thị trấn, thành thị làm nghề bán dạo.

Họ làm và bán món bánh đa cua, nấu bằng cua đồng, với sợi bánh đa dẹt màu trắng hơi giống bánh phở.

Họ cũng có một món ăn truyền thống và độc đáo, đó là món xáo, thường nấu với ít thịt trâu thái mỏng với nước dùng ninh xương, chan bún, ăn kèm với hành lá và rau thơm.

Dù không ai biết đích xác phở ra đời thế nào, nhưng hầu hết mọi người tin rằng dân làng thấy có cơ hội làm ăn vào năm 1898 khi thực dân Pháp bắt đầu xây dựng nhà máy dệt Nam Định.

Kỹ thuật viên người Pháp và hàng ngàn công nhân đổ về vùng làm việc trong nhà máy dệt lớn nhất Đông Dương, và hai món ăn này có vẻ như được kết hợp với nhau, gia giảm chút ít cho hợp với khẩu vị của người Pháp.

"Người Pháp thích thịt bò nên dân làng cải biên một chút bằng cách thêm thịt bò vào bánh đa cua," ông Vượng kể. „Ngoài ra, mọi người cũng được người Pháp đến xây nhà máy cho lại xương thừa mà họ không ăn, dân làng đem xương về và nấu thành nước dùng. Họ kể chúng tôi nghe đó là cách món phở thành hình.“

Khi công nhân xây dựng di chuyển từ Nam Định ra Hà Nội để thi công dự án cầu Long Biên, món phở giàu dinh dưỡng nhanh chóng lan xa khỏi ngôi làng.

Với gánh phở trên vai, người làng nghèo đói theo chân công nhân xây dựng, kiếm sống tốt nhờ nghề bán phở, và món ăn một tô này trở thành món ngon người dân thủ đô yêu thích.

Nam Định là vùng nông nghiệp truyền thống ở miền nam đồng bằng sông Hồng trù phú

"Người đầu tiên từ gia đình họ Cồ đưa phở đến Hà Nội là ông Cồ Hữu Vặng. Nếu còn sống chắc cụ nay phải 130 hay 140 tuổi rồi," ông Vượng kể. "Cụ đến Hà Nội và thuê một căn nhà. Đàn ông trong làng đến và nấu phở, họ gánh phở đi bán khắp Hà Nội ban ngày và trở về nhà ngủ ban đêm.“

Con trai và con gái cụ Cồ Hữu Vặng cuối cùng bèn mở quán phở trong khu Phố Cổ Hà Nội, và một số tiệm trong số đó, giờ đây do thế hệ thứ ba của gia đình nấu, vẫn nằm trong số danh sách các hàng phở được đánh giá cao nhất trong thành phố, ví dụ như Phở Gia Truyền Bát Đàn và Phở Bò Việt Hòa Cụ Chiêu.

"90% dân làng tôi đã di cư đến Hà Nội sống và bán phở, chỉ còn 10% người làng vẫn ở Nam Định," ông Vượng nói.

Phở Bắc, phở Trung, phở Nam

Từ đây, món phở phát triển theo nhiều hướng khác nhau.

Trong món phở Nam Định, thịt bò thái mỏng được xào tái với tỏi cùng các loại rau xanh và vài lát cà chua, bày lên trên bánh phở đã chần nóng, sau đó chan nước dùng thơm lừng. Trong khi đó, dân Hà Nội ăn phở với kiểu cách tối giản hơn rất nhiều.

Ở Hà Nội, nói về phở là nói về chất lượng nước dùng, thậm

Ông Vũ Ngọc Vượng thuộc gia đình nấu phở đã nhiều đời

chí nhiều người còn cảm thấy bỏ thêm rau thơm sẽ làm hỏng vị phở.

Theo bà Bùi Thị Sương, đại sứ văn hóa ẩm thực Việt, nước dùng phở bò ở Hà Nội nấu chỉ bằng xương bò và thịt bò, còn nước dùng phở gà thì chỉ dùng gà.

Càng đi về phía nam bạn sẽ thấy những đặc tính không còn giống như vậy. Chẳng hạn như nước dùng bún bò Huế ở miền Trung sử dụng cả thịt bò và heo cùng với cách nêm nếm phức tạp hơn.

"Cách sử dụng duy nhất một loại thịt trong nước dùng rất giống với ẩm thực kiểu Pháp, khiến cho món ăn thêm phần tinh tế và đậm đà," bà Sương nói.

Ngày nay, rất nhiều người theo trường phái thuần túy nói rằng phở "gốc" là phở từ Hà Nội.

Ông Vượng tin rằng chỉ cần nêm thử nước dùng là biết được một bát phở có ngon hay không. Ông giải thích rằng nước dùng ngon nên có vị ngọt đậm từ tủy xương nấu trong nhiều giờ, nhưng nước phải trong, có màu nhẹ như khói và nêm gia vị nhẹ nhàng.

"Gia vị nấu phở phải có vị đậm tinh tế chứ không nồng, gắt. Khi khách nêm, họ không nên cảm thấy vị nào đậm hơn vị nào," ông giải thích.

Dù phở bò là món ăn quen thuộc ở Hà Nội cho mãi đến giữa thế kỷ 20, nhưng món ăn này vẫn tiếp tục biến đổi.

Vào năm 1939, chính quyền cố gắng kiểm soát tình trạng giết thịt bò bằng cách cấm bán thịt bò vào thứ Hai và thứ Sáu, và người Hà Nội phải chế lại món phở để đỡ thèm.

Phở gà cũng được dân thủ đô yêu thích, và ngày nay, cùng với phở bò, đây là phiên bản của món phở được mọi người ở Việt Nam và khắp nơi yêu mến.

Tác giả ẩm thực Nguyễn nói khoảnh khắc ăn phở mà bà nhớ nhất ở Hà Nội là được ăn một „tô phở gà tuyệt đỉnh“. „Nói vậy có nghĩa là tô phở có vị hết như phở mẹ tôi nấu, nhưng nó có đủ các phần thịt gà mà tôi chưa từng ăn trước đó,“ bà kể lại. "Nước dùng thịt gà được nấu rất ngon, và có vị như thuốc bổ. Nó như một loại thuốc tuyệt vời."

Năm 1954, khi thời kỳ thực dân Pháp đô hộ kết thúc và Việt Nam chia cắt làm hai miền, hàng triệu người Bắc di cư vào miền Nam.

Phở theo chân người di dân đến vùng đất mới và thích nghi với khẩu vị, văn hóa địa phương và nguyên liệu có sẵn của mỗi vùng.

Vị của phở cũng có thể ngọt hơn, mặn hơn hoặc cay hơn, tùy theo mức độ nấu theo người địa phương.

Điều còn giữ nguyên là nước dùng nấu từ xương trong vắt, sợi bánh phở trắng mềm, thịt thái mỏng và hành lá.

Các nguyên liệu dùng trang trí, gia vị và các thức ăn kèm cũng đa dạng hơn. Chẳng hạn như ở Hội An, thuộc vùng Nam Trung Bộ, phở ăn kèm với đậu phộng giã dập, với loại ớt rim với dầu, và đu đủ xanh muối xối, rau húng quế, ớt tươi, chanh và bánh mì chiên giòn xắt lát ăn kèm.

Sự đa dạng văn hóa ở Sài Gòn, với cộng đồng đông người gốc Hoa và người Campuchia và có thêm nhiều loại nguyên liệu mới, món ăn chuyển biến xa hơn nữa.

Người ta sử dụng đường phèn theo kiểu nấu ăn của người Hoa, dùng củ cải trắng, và nguyên liệu từ món hủ tiếu của người Campuchia, thêm

Thời sự Việt Nam

vào nước dùng để cân bằng lại vị mặn và khiến nước dùng ngọt hơn.

"Vị phở Sài Gòn có xu hướng ngọt nhiều hơn mặn, trong khi ở Hà Nội thì vị mặn nhiều hơn ngọt. Còn một điểm khác về Sài Gòn và kiểu nấu ăn của ẩm thực miền Nam là khẩu phần ăn lớn hơn. Vì vậy tô phở cũng bự hơn nhiều," Nguyễn cho biết.

Và trong lúc người Hà Nội khi ăn phở kiểu truyền thống chỉ kèm thêm lá húng Láng, thứ rau thơm chỉ trồng được ở làng Láng của Hà Nội, thì ở Sài Gòn, các loại gia vị khác như tương đen, tương ớt và các thức ăn kèm khác như giá, rau quế, ngò và ngò gai cũng được phục vụ tại bàn để thực khách có thể tự thêm vào món ăn theo ý thích riêng.

"Người Nam rất dễ tính," bà Sương nói. «Họ không quan trọng có thay đổi chút ít trong cách nêm nếm. Thực ra kiểu này khiến họ thấy mới hơn.»

Sau khi Chiến tranh Việt Nam kết thúc vào mùa xuân năm 1975, nhiều người từ miền Nam, hầu hết là ở Sài Gòn, vượt biên đi Mỹ và đến nhiều nơi khác trên thế giới, mang món phở nấu kiểu Nam đi cùng.

Phở bắt rễ ở bất cứ nơi đâu có người Việt sống và giờ đây đã trở thành món ăn nổi tiếng nhất của người Việt.

Nguyễn quan sát rằng khi ẩm thực Việt Nam trở nên nổi tiếng hơn, thực khách nước ngoài bắt đầu được biết đến nhiều kiểu nấu phở và đổi vị, cũng như ẩm thực vùng miền Trung Hoa - từ Sơn Đông đến Tứ Xuyên - cũng ngày càng trở nên thời thượng trong vài năm qua.

"Món ăn đã thay đổi từ món ban đầu do người tị nạn Việt Nam đem đến đây, và trở nên gần hơn với vị mà bạn ăn ở Việt Nam," bà giải thích.

Món ăn đã phát triển thành nhiều phiên bản, sử dụng các nguyên liệu và gia vị khác nhau tùy theo nơi người ta nấu

Đổi thay cũng đang diễn ra ở Việt Nam. Các chuỗi hàng phở sử dụng bò nhập khẩu do người Việt từ nước ngoài đem về giờ đây đang định hình lại thị trường phở ở Việt Nam. «Vây là bạn biết món ăn này có qua có lại, chiều ảnh hưởng rất thông suốt,» Nguyễn giải thích.

Bản chất phở là món ăn linh hoạt và dễ thích nghi. Nhưng khi phở tiếp tục biến đổi, thì quan ngại là - như trong vụ món ăn của Gerard - trong quá trình đó món ăn sẽ có thể dần mất đi cái hồn của nó.

"Tôi nghĩ rằng điều quan trọng ở đây là mọi người hiểu xuất xứ của phở. Và với những người thực sự sáng tạo với món này, họ cần phải hiểu món ăn đến từ đâu và tôn trọng những người làm ra nó," Nguyễn nói.

Bà Sương đồng ý công thức nấu không phải dẫm chân tại chỗ, và bà nghĩ rằng không ai có thể nấu phở chính xác như 100 năm trước.

"Truyền thống và hiện đại cần đi song song để phở có thể phát triển," bà nói. "[Nhưng] chúng ta cần phải bảo vệ nguồn gốc của phở để biết nguồn gốc của mình."

Lili Tu

BBC Travel

Phở đã trở thành món ăn Việt Nam nổi bật khắp thế giới

USCIRF: Vi phạm tự do tôn giáo ở Việt Nam đang diễn ra một cách "hệ thống" và "nghiêm trọng"

Các tu sĩ tại tang lễ Thiền sư Thích Nhất Hạnh ngày 29/01/2022

Theo Ủy ban Tự do Tôn giáo Quốc tế Hoa Kỳ (USCIRF) thì các vi phạm tự do tôn giáo ở Việt Nam đang diễn ra một cách ,mang tính hệ thống' và "nghiêm trọng'.

Ngày 02/12, Mỹ đã đưa Việt Nam vào ,Danh sách Theo dõi Đặc biệt' (Special Watch List) vì những vi phạm nghiêm trọng về quyền tự do tôn giáo.

"Danh sách Theo dõi Đặc biệt' (Special Watch List) là mức độ nghiêm trọng thứ hai sau "Danh sách Quan ngại Đặc biệt (Countries of Particular Concern).

Trong một tuyên bố gửi đến BBC News Tiếng Việt ngày 06/12, ông Frederick A. Davie, Đặc phái viên từ Ủy ban Tự do Tôn giáo Quốc tế Hoa Kỳ (USCIRF) nói:

"USCIRF hoan nghênh tuyên bố của Bộ Ngoại giao Mỹ đưa Việt Nam vào Danh sách Theo dõi Đặc biệt (SWL). Tuy nhiên chúng tôi vẫn còn quan ngại về các vi phạm tự do tôn giáo mang tính hệ thống, nghiêm trọng, vẫn đang diễn ra. Kể từ năm 2002, USCIRF hằng năm khuyến nghị

đưa Việt Nam vào Danh sách Quan ngại Đặc biệt (Countries of Particular Concern - CPC)."

Việt Nam: Có phải cả Phật giáo và Đảng Cộng sản đều "đang khủng hoảng' . Phật giáo VN ,hợp đại hội tu chỉnh' và bàn về tài sản các chùa

"Hệ thống' và "nghiêm trọng'

Bộ Ngoại giao Mỹ lần đầu tiên đưa Việt Nam vào ,Danh sách Quan ngại Đặc biệt' vào năm 2004 .

Theo USCIRF thì «Vào ngày 15 tháng 9, 2004, Đại Sứ Lưu Động Hanford thông báo đưa Việt Nam vào danh sách CPC. Khi phát biểu trong cuộc họp báo, ông nêu một số lý do chính yếu: tù nhân tôn giáo, đóng cửa những cơ sở thờ phụng, ép buộc cải đạo, và đánh đập hay giết chết các tín đồ tôn giáo. Ông cũng bày tỏ quan ngại về việc ngược đãi các dân tộc thiểu số và cộng đồng tôn giáo, kể cả các tín đồ Tin Lành và Phật Giáo.»

Sau đó vào năm 2006, sau 26 tháng, Việt Nam đã được đưa khỏi danh sách CPC với đánh giá «Việt Nam không còn là một nước được xem là vi phạm nghiêm trọng tự do tôn giáo», Mỹ khi đó đã đồng ý mở lại Đối Thoại Nhân Quyền với Việt Nam.

Ông Frederick A. Davie nói thêm với BBC News Tiếng Việt: "Kể từ khi đó [2006] thì USCIRF đã bất đồng với Bộ Ngoại giao Mỹ về việc [đưa Việt nam ra khỏi danh sách CPC] này. Tuy nhiên thì việc đưa vào Danh sách Theo dõi Đặc biệt (SWL) cho thấy mỗi quan tâm ngày càng tăng của chính phủ Mỹ liên quan đến các vấn đề vi phạm tự do tôn giáo ở Việt Nam trong các năm qua."

"USCIRF tiếp tục kêu gọi chính phủ Mỹ cùng tham gia với chính phủ Việt Nam cải thiện các điều kiện tự do tôn giáo, bao gồm khuyến nghị chỉnh sửa Luật tín ngưỡng, tôn giáo và thực thi sắc lệnh tuân theo các chuẩn mực quốc tế, bao gồm việc đăng ký đơn giản hơn mà tính lựa chọn."

Bộ Ngoại giao Mỹ lần đầu tiên đưa Việt Nam vào ‘Danh sách Quan ngại Đặc biệt’ vào năm 2004

Cho đến nay, Việt Nam vẫn chưa có phản hồi chính thức nào liên quan đến việc bị Mỹ đưa vào ‘Danh sách Theo dõi Đặc biệt’ vào ngày 02/12 vì vi phạm nghiêm trọng quyền tự do tôn giáo.

Thay vào đó, truyền thông Việt Nam ngày 05/12 chỉ nhắc lại chiến lược «diễn biến hòa bình» và nêu, «đối với Việt Nam, những năm qua, tôn giáo là một trong những nội dung chiến lược được các thế lực thù địch, phản động triệt để lợi dụng nhằm gây mất ổn định an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội tiến tới xóa bỏ chế độ xã hội chủ nghĩa ở nước ta.»

Trước đó, vấn đề tự do tôn giáo đã được hai phía Việt Nam và Mỹ đề cập trong Đối thoại Nhân quyền lần thứ 26 diễn ra tại Hà Nội vào ngày 02/11.

Theo tuyên bố, Mỹ khẳng định „thúc đẩy nhân quyền là một yếu tố cần thiết trong chính sách ngoại giao của Mỹ và đóng vai trò cốt lõi trong sự tham gia của chúng tôi đối với Việt Nam dựa theo Quan hệ Đối tác Toàn diện. Chúng tôi cam kết tiếp tục các cuộc thảo luận thẳng thắn và dựa trên kết quả với chính phủ Việt Nam về những vấn đề này.“

Vào tháng 10/1998, Mỹ đã thông qua Đạo luật Tự do Tôn giáo Quốc tế (International Religious Freedom Act of 1998 - IRFA) nhằm ưu tiên tự do tôn giáo trong chính sách đối ngoại.

Mỹ đã ký thông qua Đạo Luật Tự Do Tôn Giáo Quốc Tế Frank Wolf vào năm 2016.

Theo Đạo luật Tự do Tôn giáo Quốc tế (IRFA) thì Tổng thống Mỹ được yêu cầu mỗi năm xem xét tình trạng tự do tôn giáo ở mỗi nước và ấn định mỗi quốc gia có tham gia hoặc chấp nhận „những vi phạm tự do tôn giáo nghiêm trọng“ hay không.

Ủy Ban Tự do Tôn giáo Quốc tế Hoa Kỳ (USCIRF) là một đơn vị tham vấn độc lập, lưỡng đảng cho chính phủ, giám sát tự do tôn giáo trên toàn thế giới và khuyến nghị chính sách cho tổng thống, ngoại trưởng, và quốc hội Mỹ.

Theo USCIRF thì dựa theo Đạo luật Tự do Tôn giáo Quốc tế (IRFA), có các lựa chọn hành động ngoại giao nhằm vào những quốc gia chưa bị đưa vào ‘Danh sách Quan ngại Đặc biệt’ (CPC), bao gồm các nước bị đưa vào ‘Danh sách Theo dõi Đặc biệt’ (SWL) như sau:

Cấm visa nhập cảnh Mỹ đối với các quan chức chính phủ nước chịu trách nhiệm trực tiếp hoặc thực hiện các vi phạm tự do tôn giáo nghiêm trọng

Cấm nhập cảnh hoặc sở hữu các tài sản tại Mỹ đối với những công dân nước ngoài có liên quan đến tham nhũng hoặc vi phạm nhân quyền, bao gồm vi phạm tự do tôn giáo

Bộ Ngoại giao Mỹ được yêu cầu, cứ mỗi 180 ngày, nộp cho Quốc hội Mỹ danh sách những cá nhân bị cấm visa hoặc bị trừng phạt về tài chính, hoặc các biện pháp khác vì có vi phạm nghiêm trọng về tự do tôn giáo

USCIRF: Vi phạm tự do tôn giáo ở Việt Nam đang diễn ra một cách ‘hệ thống’ và ‘nghiêm trọng’ - BBC News Tiếng Việt

Vụ Formosa: Bài phát biểu của ĐGM Phaolo Nguyễn Thái Hợp, nguyên Giám mục Giáo phận Vinh, phát biểu tại Quốc hội Đài Loan ngày 2/12/2022

Bài phát biểu của ĐGM Phaolo Nguyễn Thái Hợp, nguyên Giám mục Giáo phận Vinh, phát biểu tại Quốc hội Đài Loan ngày 2/12/2022 về Công ty Formosa Hà Tĩnh làm ô nhiễm môi trường Việt Nam năm 2016

Tôi xin phép được tự giới thiệu, Tôi là Giám mục Phaolo NGUYỄN THÁI HỢP, Giám mục giáo phận Vinh và Hà Tĩnh từ năm 2010 đến 2021. Tôi vừa nghỉ hưu vì lý do tuổi tác vào năm ngoái. Tôi hiện diện ở đây với tư cách vừa là chứng nhân lịch sử của vụ thảm họa Formosa, vừa là đại diện chính thức của gần 8000 nạn nhân của thảm họa này. Trong vai trò và vị thế đặc biệt đó, tôi đã nhiều lần phát biểu về thảm họa Formosa tại chính mảnh đất Đài Loan thân yêu này, cũng như tại nhiều nơi ở Mỹ và Âu châu. Hôm nay, tôi chỉ xin ngắn gọn đôi điều về điều kiện Công chứng mà Toà án Đài Loan đòi hỏi các nạn nhân.

1- Thú thật với quý vị, chúng tôi rất bất bình và phẫn nộ về các yêu sách khắt khe, đồng thời vừa bất nhất và bất nhân mà Toà án đã đòi hỏi các nạn nhân khi nộp đơn kiện Cty ... Formosa tại Hà Tĩnh, Việt Nam.

Trước đây, Toà đòi phải có giấy uỷ quyền cho các luật sư và phải chứng minh việc uỷ quyền đó vừa bằng văn thư, vừa bằng video chứng thực việc uỷ quyền đó. Dưới một chế độ Công an trị như ở VN hiện nay, việc mời hai luật sư từ ĐL sang Việt Nam để gặp gỡ từng nạn nhân, rồi lấy chữ ký và ghi âm, ghi hình từng người một đã là một điều rất khó khăn, gian lao và nguy hiểm

Hai luật sư trẻ .... đã can đảm và tận tình hoàn thành công tác khó khăn và nguy hiểm này. Nếu muốn, quý vị và quý bạn có thể phỏng vấn họ để biết thêm những tình tiết như phim trình thám. Bất chấp điều kiện nghiệt ngã, chúng tôi đã hoàn thành một bộ hồ sơ đầu tiên và đã nộp lên Toà án. Không hiểu tại sao, Toà lại không chấp nhận bộ hồ sơ uỷ quyền đó mà đòi bộ hồ sơ uỷ quyền khác. Toà đòi: Đơn khiếu kiện của các nạn nhân phải có công chứng của xóm, xã, phường, huyện, tỉnh, Bộ Ngoại giao Việt Nam, rồi sau đó mới có thể nộp cho Phòng Văn hoá của Đài Loan tại Hà Nội để chuyển tới Toà án tại Đài Loan.

2 – Tại sao Toà án đưa ra điều kiện bất nhân và oan nghiệt này cho các nạn nhân Việt Nam? Đây thuần túy là một yếu tố pháp lý hay còn ẩn chứa ý đồ nào khác?

Như quý vị và quý bạn đã rõ, liền khi thảm họa Formosa xảy ra, các nạn nhân của thảm họa này đã nộp đơn lên Toà án Kỳ Anh, Hà Tĩnh, Việt Nam, nơi Công ty Formosa đặt bản doanh, để kiện chính công ty đó. Đơn của các nạn nhân không những không được Toà án Kỳ Anh thụ lý, mà hơn nữa, khi các nạn tiếp tục khiếu kiện đã bị công an đàn áp dã man. Một số nhà báo hay phóng viên bán chuyên nghiệp đưa hình ảnh hay bài viết lên mạng để ủng hộ các nạn nhân đã bị bắt, bị tra tấn. Có những người đã bị bắt và bị kết án tù từ 8 đến 14 hay 20 năm. Có những người phải vợ và bỏ nước ra đi và hiện sống lưu vong.

Khi quý Toà đòi hỏi: Lá đơn của các nạn nhân ở Việt Nam phải có công chứng của tất cả các cấp từ thôn, xã, huyện .... cho đến bộ Ngoại giao Việt Nam, quý vị có biết rằng họ chính là những người không những đã bị Toà án què hương của họ không thụ lý hồ sơ, mà hơn nữa còn bị đàn áp dã man? Họ đang sống ở đâu? Dưới chế độ chính trị nào?

Giữa Đài Bắc với Trung Hoa lục địa khoảng cách không gian nào có bao xa? Chắc chắn quý

Toà biết rõ những gì đang diễn ra bên ấy. Giả sử có một vụ án tương tự xảy ra với các nạn nhân bên ấy, không hiểu quý Toà có thân nhiên đòi các nạn nhân bên đó cũng phải công chứng hồ sơ như đang đòi hỏi các nạn nhân tại Việt Nam hay chẳng?

3- Sứ vụ của các quan toà phải chăng là trả lại công bằng, công lý và sự thật cho các nạn nhân? Vị quan toà công minh chính trực phải chăng là vị quan toà luôn bênh vực những người cô thân, yếu thế và không thể bị mua chuộc bởi tiền bạc hay chức quyền? Chính vì vậy, không phải vô lý khi có người đã coi việc “bó buộc phải xin công chứng” này như một quỷ kế để bắt buộc các nạn nhân phải đầu hàng vô điều kiện. Thật vậy, trong điều kiện cụ thể ở Việt Nam hôm nay, việc xin công chứng nói trên là điều không thể thực hiện được, vì nếu thực hiện sẽ dẫn đến tù tội, khổ đau, gia đình tan hoang? Rất mong quý Toà bình tâm suy nghĩ và tìm giải pháp thay thế cho biện pháp bất khả thi này.

4- Thay mặt cho gần 8000 nạn nhân, xin chân thành cảm ơn sự hỗ trợ quảng đại của các Thẩm phán, luật sư, phóng viên và tất cả người dân Đài Loan đã tận tâm ủng hộ vụ kiện chống lại thảm họa môi trường do Công ty Formosa gây nên tại Hà Tĩnh Việt Nam vào năm 2016.

Chúng tôi đặc biệt tri ân sự hỗ trợ tận tình của Linh mục Nguyễn Văn Hùng và Văn phòng Trợ giúp Công nhân, Di dân Việt Nam tại Tân Trú luôn can đảm đồng hành và tận tình hỗ trợ vụ kiện này.

Chân thành tri ân Hội Công lý cho các Nạn nhân Formosa dòng đã trong suốt mấy năm vừa qua đã ngược xuôi vất vả đấu tranh vì Công lý và quyền lợi cho các nạn nhân của thảm họa Formosa. Chúng tôi không thể quên sự

hỗ trợ pháp lý rất tích cực của hai Tổ hợp Luật sư tại Đài Loan đã tận tình đồng hành với chúng tôi suốt mấy năm vừa qua.

Chúng tôi rất cảm động và rất biết ơn 7 Nghị sĩ thuộc lưỡng Đảng trong Quốc Hội Hoa Kỳ và 3 Dân biểu Đài Loan đã gửi Văn thư ủng hộ các nạn nhân của thảm họa Formosa.

Chúng tôi cũng rất ước mong nhận được những lá thư ủng hộ đến từ các Nghị Sĩ, các vị Thẩm Phán, quý Giáo sư, Luật sư cũng như tất cả những người đang tranh đấu cho công lý, công bằng, bảo vệ môi trường sinh thái tại Quốc đảo thân yêu và xinh đẹp này.

Chúng tôi cầu chúc chương trình của Tổng thống Thái Vân Anh về một Đài Loan Hoà bình, Dân Chủ, Tự do, Phát triển, Thân thiện với Môi trường Sinh thái sớm thực hiện. Tôi nghĩ rằng đó không chỉ là vinh dự của quý vị mà còn niềm vui và hạnh diện của tất cả người Đông Nam Á chúng ta.

Xin ơn trên luôn phù trợ chúng ta.

Nguồn FB: Linh Mục Nguyễn Văn Hùng

Nguồn: FB Lê Quốc Quân

Vụ Formosa: Bài phát biểu của ĐGM Phaolo Nguyễn Thái Hợp, nguyên Giám mục Giáo phận Vinh, phát biểu tại Quốc hội Đài Loan ngày 2/12/2022 (vietcatholic.net)

TÍN GIÁO HỘI VIỆT NAM

Nhóm Bảo Vệ Sự Sống Cam Lai Thái Bình: Thánh Lễ An Táng 500 Thai Nhi

Văn phòng Caritas Thái Bình. Vào 15g00 chiều ngày 15 tháng 11 năm 2022, tại vườn thánh Cam Lai (thôn Cam Lai, xã Đông Cự, huyện Tiền Hải, tỉnh Thái Bình) diễn ra thánh lễ cầu nguyện cho công cuộc Bảo Vệ Sự Sống (BVSS) và an táng hơn 500 thai nhi. Thánh lễ do cha Augustino Phạm Quang Tường – Chánh xứ Lương Điền chủ tế. Đồng tế với Ngài có cha Micae Nguyễn Khải Hoàng – Linh hướng ban BVSS Giáo phận Thái Bình, và quý cha Dòng Đaminh thuộc cộng đoàn Kính Danh xã Đông Minh, Tiền Hải. Hiện diện trong thánh lễ còn có tất cả các thành viên thuộc nhóm BVSS Cam Lai, cộng đoàn Giáo họ Cam Lai, cộng đoàn Giáo xứ Lương Điền, ban BVSS – Caritas Giáo phận, đại diện 09 nhóm BVSS trong Giáo phận, quý ân nhân BVSS và một số anh chị em tôn giáo bạn làm thành một cộng đoàn phụng vụ sốt sắng và hiệp nhất.

Thánh lễ được khởi đầu bằng cuộc rước thi hài các thai nhi từ Thánh đường của Giáo họ

Cam Lai ra Vườn thánh, sau đó là thánh lễ cùng nghi thức phó dâng từ biệt và an táng các em. Mở đầu thánh lễ, Cha xứ Augustino đã hướng cộng đoàn về mục đích, ý nghĩa của việc tổ chức thánh lễ cầu nguyện, an táng thai nhi của ban BVSS và cộng đoàn Giáo họ Cam Lai trong tháng các linh hồn của người Công Giáo. Cha cũng hướng ý cho cộng đoàn suy tư về việc các thai nhi chưa được sinh ra, chưa được nhìn thấy mặt trời đã phải đón nhận cái chết bởi sự ích kỷ của chính cha mẹ và người thân của các em. Chia sẻ trong thánh lễ, cha Micae đã khích lệ tinh thần hy sinh, bác ái của các thành viên BVSS không quản ngày đêm, mưa nắng cùng các ân nhân đã giúp đỡ cho công việc BVSS đầy rẫy những khó khăn và tế nhị. Nếu không có các thành viên BVSS thì những thai nhi đã bị phá bỏ sẽ ở đâu? Những thai phụ lầm lỡ muốn giữ lại con mình để các em được sinh ra sẽ nương tựa vào ai trong những thời khắc khó khăn nhất? Trong sự âm thầm, nhiệt thành và hy sinh, ban BVSS đã hỗ trợ cho nhiều em bé được chào đời, chăm sóc và nuôi dưỡng cùng giúp cho một số lượng lớn những thai nhi không có cơ hội chào đời được đối xử là con người. Cha đã kêu mời cộng đoàn hiện diện cùng nhìn lại cuộc sống trần thế của mình và mỗi người cần phải thay đổi, phải làm gì để đạt tới vinh phúc quê trời?

Trước khi kết thúc thánh lễ, vị đại diện nhóm BVSS Cam Lai đã dâng lời tri ân lên quý cha, quý ân nhân và cộng đoàn. Ngay sau đó là phần phó dâng từ biệt và an táng hơn 500 thai nhi tại vườn thánh Cam Lai cách trang trọng, sốt sắng với sự tham dự của đông đảo cộng đoàn. Nhóm BVSS Cam Lai được thành lập từ năm

2011. Các thành viên của nhóm còn khiêm tốn và hầu hết là những người đã lớn tuổi. Tuy nhiên, nhóm hoạt động rất nhiệt thành, dấn thân và hiệu quả trong sứ vụ bác ái, nhất là trong lãnh vực cầu nguyện an táng các thai nhi và trợ giúp các thai phụ lỡ lầm. Ước mong sẽ có nhiều bạn trẻ sẽ đổi bước tinh thần hy sinh phục vụ và truyền giáo của các bậc cha anh, sẵn sàng dấn thân cho sứ vụ bác ái, tuy nhiều khó khăn nhưng cao cả và giàu tính nhân văn này. (Văn phòng Caritas Thái Bình)

Làm phép khu đất và khởi công xây dựng ĐCV Thánh Giuse Hà Nội tại giáo xứ Hoàng Nguyên

“Hôm nay chúng ta trả lại cho Hoàng Nguyên vinh quang và tự hào đã có cách đây 1 thế kỷ, một mảnh đất vô cùng linh thiêng với những truyền thống tốt đẹp. Là nơi các Đấng Bề trên của Giáo phận gửi gắm niềm tin để đào tạo nên những chủng sinh tương lai của Giáo phận.” Đức TGM (TGM) Giuse Vũ Văn Thiên đã chia sẻ như trên trong ngày lễ khởi công xây dựng Đại chủng viện Thánh Giuse Hà Nội phân khoa Triết học và lớp Tu đức tại giáo xứ Hoàng Nguyên. Thánh lễ và nghi thức được diễn ra lúc 9h30 ngày 26/12/2022.

Theo lịch sử, Hoàng Nguyên được mọi người biết đến với một cái tên gắn liền với Giáo xứ, đó là Tiểu chủng viện Hoàng Nguyên. Tiểu chủng viện ban đầu chỉ là nhà tranh vách đất như phần lớn những nhà dân thời đó. Năm 1904, Tiểu chủng viện bị phóng hỏa. Việc tái thiết những công trình bị cháy được xây dựng lại theo phong

cách mới, tường bằng đất nung, cột gỗ và mái ngói. Số lượng học sinh lên tới 200 người. Sau những biến cố lịch sử, Tiểu chủng viện Hoàng Nguyên còn tiếp tục hoạt động cho tới năm 1949 bị đóng cửa và từ năm 1950, Tiểu chủng viện được đưa về Hà Nội và Tiểu chủng viện Hoàng Nguyên chính thức đóng cửa từ đó. Năm 1971, nhà nước đã trưng dụng Tiểu chủng viện làm trường Trung học Phổ thông Phú Xuyên B và Trường Trung học Cơ sở. Năm 1998, trường học chuyển đến địa điểm mới. Ngày 23/10/2006, nhà nước đã giao lại 14.087m2 cho Tòa TGM Hà Nội. Với thao thức trở về với cội nguồn, ngày 27/9/2021, Đức TGM Giuse đã ký quyết định hợp nhất các cơ sở đào tạo và xây dựng cơ sở vật chất tại giáo xứ Hoàng Nguyên.

Hiện diện trong lễ khởi công hôm nay có Cha Tổng Đại diện Antôn, Cha Giám đốc và Phó Giám đốc đại chủng viện Thánh Giuse Hà Nội, Cha Quản hạt Phú Xuyên, quý Cha giáo đại diện cho Đại chủng viện, quý Cha trong và ngoài Giáo hạt, quý Thầy Chủng sinh, quý Sơ và anh chị em giáo xứ Hoàng Nguyên. Cách riêng, ngày lễ có sự hiện diện của ông Nguyễn Đức Tuấn cùng với các thành viên của Ban Tôn giáo Thành phố Hà Nội. Trước khi bước vào nghi thức làm phép, cha Phaolô Phạm Văn Mạnh, chính xứ Hoàng Nguyên đã đọc lược sử về sự hình thành và phát triển của Tiểu chủng viện Hoàng Nguyên.

Sau lời giới thiệu của Đức TGM Giuse về những dấu ấn thiêng liêng in đậm nét lịch sử tại mảnh đất Hoàng Nguyên, Cha Thư ký Gioan Nguyễn Văn Toàn đã đọc văn bản quyết định bổ nhiệm Ban Kiến thiết của công trình xây dựng Đại chủng viện phân khoa Triết học và lớp Tu đức tại giáo xứ Hoàng Nguyên.

Theo đó, Ban Kiến thiết gồm 4 linh mục:

1. Cha Phaolô Phạm Văn Mạnh – Trưởng ban, Đại diện Pháp lý và chịu trách nhiệm về vật tư
2. Cha Giuse Nguyễn Văn Tuấn – Tổ chức và giám sát thi công hiện trường

3. Cha Tôma Aquinô Nguyễn Xuân Thủy – Đặc trách Tài chính

4. Cha Bruno Phạm Bá Quế – Giám sát thiết kế và chất lượng xây dựng

Nghi thức làm phép được bắt đầu với lời nguyện xin ơn Chúa Thánh Thần, với ước nguyện xin Ngài thánh hóa và chúc lành cho công trình xây dựng được diễn tiến trong ân sủng và bình an. Chia sẻ về việc lựa chọn Hoàng Nguyên là nơi tái thiết Đại chủng viện, Đức TGM Giuse đã nhấn mạnh: “Nơi đây là mảnh đất linh thiêng các Đấng Bề trên đã chọn lựa để làm nơi đào tạo, bởi nơi đây thiên nhiên và con người đều phù hợp với việc đào tạo các linh mục tương lai của TGP”. Cùng với việc xây dựng cơ sở vật chất, Đức TGM Giuse cũng mời gọi cộng đoàn lưu tâm đến việc xây dựng ngôi nhà đức tin, củng cố ngôi đền thờ thiêng liêng là tâm hồn mỗi người.

Sau lời nguyện xin Chúa thánh hóa, Đức TGM Giuse đã rảy nước thánh và làm phép khu đất. Kết thúc nghi thức, cộng đoàn cùng tiến về nhà thờ giáo xứ tham dự Thánh lễ kính Thánh Stephano tử đạo tiên khởi do Đức TGM Giuse chủ sự. Cộng đoàn hiệp ý cầu nguyện đặc biệt cho việc xây dựng Đại chủng viện Thánh Giuse diễn ra trong an toàn và đạt nhiều thuận lợi.

Được biết, diện tích khu đất xây dựng phân khoa Triết học và lớp Tu đức là 1872m², với 4 tầng và 1 tum. Tổng diện tích sàn là 7249,68, chiều cao 18,9 và khu nhà phụ trợ 360m². Công trình đáp ứng chỗ ở và sinh hoạt cho 14 cha giáo, 150 chủng sinh và những người phục vụ.

Chúng ta hợp lời cầu nguyện và chung tay góp sức cho công trình xây dựng cơ sở đào tạo linh mục của tổng giáo phận sớm được hoàn thiện trong ân sủng Chúa. (BTT GP Hà Nội)

NGHI THỨC LÀM PHÉP DÀN CARILLON 25 CHUÔNG TẠI NHÀ THỜ CHÍNH TÒA ĐỨC BÀ SÀI GÒN

WGPGS(23-12-2022) - “Ước gì tiếng chuông mỗi lần vang lên đều nhắc nhở chúng ta vươn

lên tới Chúa”, Đức Tổng Giuse Nguyễn Năng - TGM Tổng Giáo phận Sài Gòn (TGPSG) - đã chia sẻ như thế khi ngài chủ sự nghi thức làm phép dàn Carillon 25 chuông tại tiền sảnh nhà thờ Chính Tòa Đức Bà Sài Gòn (NTCT) vào lúc 8g thứ Sáu 23-12-2022.

Đến tham dự nghi thức có ĐHY Gioan Baotixita - Nguyên TGM TGPSG, Linh mục (Lm) Ignatio Hồ Văn Xuân - Tổng Đại diện TGPSG, Lm trưởng ấn Phêrô Kiêu Công Tùng, Lm Giuse Đào Nguyên Vũ - đại diện Giám mục đặc trách Mục vụ Ngoại kiều, Lm Gioan Baotixita Huỳnh Công Minh - Nguyên Chánh xứ NTCT, một số linh mục trong Giáo phận cùng các ân nhân và đại diện tu sĩ, giáo dân giáo xứ NTCT.

Cùng hiện diện, về phía chính quyền có Bà Trần Kim Yến - Chủ tịch MTTQ Việt Nam TPHCM, Bà Tô Thị Bích Châu - Bí thư Quận ủy quận 1, Ông Dương Anh Đức - Phó Chủ tịch UBND TP.HCM, Ông Nguyễn Trung Thành - Trưởng ban Dân tộc Tôn giáo.

Trước khi bước vào nghi thức làm phép chuông, Lm Inhaxio Hồ Văn Xuân - Chánh xứ NTCT kiêm Trưởng ban Trùng tu - đã nói về chức năng, ý nghĩa, mục đích và lý do cần có dàn Carillon 25 chuông tại NTCT (xem bài đính kèm).

Tiếp theo, nghi thức làm phép đã khởi sự với phần phụng vụ Lời Chúa và lời chia sẻ của Đức Tổng Giuse. Ngài nêu lý do cần phải có chuông: vì “tiếng chuông gắn liền với nhà thờ và đời sống dân Chúa”.

Ngài giải thích, để bảo đảm sự an toàn cần có trong thời gian trùng tu, 3 năm qua nhà thờ Đức Bà không đổ chuông, ai cũng cảm thấy thiếu tiếng chuông là âm thanh thiêng liêng tuyệt diệu để ca ngợi Thiên Chúa và quy tụ cộng đoàn đến tham dự phụng vụ. Tiếng chuông tạo nên sự phấn khởi của những ngày đại lễ, và nói lên sự hiệp thông giữa những người đang sống và người đã khuất khi có một người trong cộng đoàn vừa từ già cõi trần.

Đức Tổng Giuse kết luận: “Ước gì tiếng chuông mỗi lần vang lên đều nhắc nhở chúng ta vươn lên tới Chúa - Đáng làm Chúa tể trời đất - và mời gọi chúng ta nối vòng tay lớn, quy tụ với nhau trong một đại gia đình Giáo hội, đại gia đình của những người dân trong thành phố và đại gia đình xã hội”.

Sau đó là lời nguyện giáo dân và lời nguyện làm phép chuông. Đức Tổng Giuse đã rảy nước Thánh và xông hương dàn Carillon 25 chuông.

Cuối cùng, dàn Carillon đã vang lên những tiếng chuông thánh thiêng tràn ngập niềm hân hoan khiến mọi người hiện diện vô cùng phấn khởi sau 3 năm vắng tiếng chuông thân quen tại đây.

Được biết, tổng trọng lượng 25 quả chuông là 576 kg. Dàn Carillon 25 chuông này đã về tới NTCT vào lúc 23g ngày 29-11-2022.

Từ ngày 6-12 đến 17-12-2022, các chuyên gia của Perrot là ông Berthold Rapp và ông Karl Dennie Leonhardt đã có mặt tại công trường NTCT để hướng dẫn lắp đặt và vận hành nghiệm thu.

8g30 ngày 16-12-2022, Lm Ignatio Hồ Văn Xuân cùng với ban Trùng tu đã nghiệm thu dàn Carillon 25 chuông này. (Bài & Ảnh: Sơn Nữ, SPC) - Nguồn: tgpsaigon.net

Giáo phận Thái Bình: Ngày Hội Ngộ Bệnh Nhân Phong 2022

Thứ Ba, ngày 13.12.2022, tại Trung Tâm Lòng Chúa Thương Xót An Lạc - Thái Bình, đã

diễn ra “Ngày Hội Ngộ Yêu Thương” dành cho gần 500 bệnh nhân phong, thuộc 10 đơn vị khác nhau đến từ các tỉnh thành Miền Bắc, Việt Nam.

Các đoàn về với trung tâm được ban tổ chức hân hoan chào đón và tận tình phục vụ từ sáng sớm. Các bác sĩ, y tá bắt đầu khám bệnh, tư vấn sức khỏe và phát thuốc cho các bệnh nhân từ lúc 07g30.

Chương trình chào đón các đơn vị và khai mạc “Ngày Hội Ngộ Các Bệnh Nhân Phong Toàn Miền Bắc” được Đức cha Phê-rô chủ trì vào lúc 09g00 tại quảng trường của trung tâm với sự hiện diện của quý cha, quý vị đại diện nhóm “Bạn Của Những Người Cùi” đến từ Hoa Kỳ, quý khách và đông đủ các vị lãnh đạo, phục vụ tại các bệnh viện phong da liễu cùng tất cả các bệnh nhân phong.

Đức cha đã bày tỏ tâm tình vui mừng được đón tiếp các bệnh nhân phong – những người không may mắn bị mắc căn bệnh hiểm nghèo và bị tổn thương nhiều về tinh thần - nơi gia đình Giáo phận Thái Bình sau 02 năm dịch bệnh Covid 19. Ngài cũng chào thăm và cảm ơn sự hiện diện của quý vị đặc trách và phục vụ các bệnh nhân trong ngày hội ngộ đầy yêu thương tại Trung Tâm Lòng Chúa Thương Xót An Lạc Giáo phận Thái Bình.

Tiếp theo, Bác sĩ Mai Khanh đến từ Hoa Kỳ, cùng với Bác sĩ Mạc Văn Hòa – một người con của bệnh nhân phong, đã có bài thuyết trình, làm cho các bệnh nhân phong được chan chứa niềm

hy vọng và bớt đi những tự ti, mặc cảm với đề tài “Tâm lý bệnh phong”. Theo Bác sĩ Mai Khanh – một người đã có kinh nghiệm phục vụ và đồng hành với các bệnh nhân phong tại Việt Nam gần 30 năm: “Đau khổ lớn nhất của người phong cùi là mặc cảm về bệnh của mình”. Nhờ sự kết hợp hài hòa và sống động, hai Bác sĩ đã cho các tham dự viên thấy rõ: Những thương tổn tâm lý và tinh thần của những người mắc bệnh phong, đồng thời khích lệ và hướng dẫn các bệnh nhân phong tìm ra ý nghĩa, động lực sống và bớt đi những mặc cảm tự ti, cố gắng vượt qua những mặc cảm tâm lý để nỗ lực học tập, vươn lên và thành đạt, có địa vị trong xã hội. Nhờ đó, các bệnh nhân phong và con của họ sẽ sống có ý nghĩa cùng giúp ích cho nhiều người khác.

Sau đó là bài thuyết trình của cha Giu-se Trịnh Tiến Thành với đề tài: “Tình yêu, hôn nhân và cạm bẫy Bảo Vệ Sự Sống”. Với lối trình bày ngắn gọn, dí dỏm, cha đã cho mọi người xác định lại mục đích sống ở trên đời của con người là để yêu: “Còn gì đẹp trên đời hơn thế, người với người sống để yêu nhau”. Và một giám mục Công Giáo đã nói: Cả cuộc đời con người là bài học yêu thương và yêu thương là bài học không có ngày ra trường. Cha đã nhắn nhủ các tham dự viên, đặc biệt là những bệnh nhân phong: Hãy sống để yêu thương người khác và để người khác yêu thương mình. Các bệnh nhân phong đang được đón nhận rất nhiều sự đồng cảm và yêu thương của mọi người nhất là những người đang trực tiếp phục vụ tại các đơn vị trại phong, hội “Bạn Của Những Người Cùi” và những nhà hảo tâm.

Cao điểm của ngày hội ngộ là Thánh lễ tạ ơn do Đức cha Phê-rô – Giám quản Giáo phận Thái Bình - chủ tế. Hiệp dâng thánh lễ, có cha Giu-se Đào Văn Chính – Linh hướng hội „Bạn Những Người Cùi“, đồng đạo linh mục đồng tế, các thầy phó tế, quý tu sĩ, quý y bác sĩ, quý ân nhân và toàn thể các tham dự viên.

Ở lời ngỏ mở đầu và bài giảng trong thánh lễ, Đức cha đã nhắn nhủ cộng đoàn rằng: Tổ tiên

đầu tiên của loài người là Chúa Trời – là Tạo Hóa. Ngài chính là đại ân nhân đã xuống thế làm người để yêu thương, đồng cảm với con người cho dù con người có xấu xí, tầm thường như thế nào. Khi tạo dựng nên con người, Thiên Chúa đã mặc khải và phú bẩm cho con người sự thánh thiện, yêu thương của Tạo Hóa. Đó đó, mọi người đều được tôn trọng, kính trọng và yêu thương, vì tất cả mọi người đều là con một Cha trên trời. Sau thánh lễ, Đức cha, quý cha và mọi thành phần tham dự cùng chia sẻ bữa cơm thân mật, ấm cúng tình gia đình tại nhà vòm của Trung tâm.

Vào buổi chiều, các hoạt động hội chợ, giao lưu văn nghệ, khám bệnh phát thuốc, bốc số trúng thưởng... tiếp tục diễn ra nhộn nhịp, sôi động trong tình hiệp thông.

Ngày Hội ngộ khép lại lúc 18g00, sau bữa ăn tối thăm đượm tình người tại Trung tâm trong tinh thần húng khởi vui mừng của những người tham dự. Nhiều phần quà hấp dẫn đã được phân phát và đón nhận ở phần bốc thăm trúng thưởng; tiền lì xì, tiền xe cùng nhiều phần quà khác nhau cũng được Ban Tổ chức trao cho các tham dự viên trong lúc dùng bữa cũng như trong suốt ngày nay.

Sự gặp gỡ, hàn huyên, cầu nguyện, chăm sóc, chia sẻ, vui vẻ và sẵn sàng cống hiến cho những bệnh nhân phong – những người mắc bệnh hiểm nghèo - của các nhà hảo tâm và thiện nguyện viên là cần thiết và quý giá. Theo Đức cha Phê-rô: sự hiện diện của những anh chị em mắc bệnh phong cùi từ khắp nơi nỗ lực về với Giáo phận Thái Bình trong ngày hội ngộ chính là nguyên nhân, là đầu mối cho những cố gắng của Giáo phận, các nhà hảo tâm, các bạn trong nhóm “Đời Có Mấy Ngày Vui” và những thiện nguyện viên đã tổ chức và tận tâm, hy sinh phục vụ cho chương trình này. (Văn phòng Caritas Thái Bình)

Giáo hạt Long Thành hội diễn thánh ca mừng Chúa Giáng Sinh

Đêm 18.12.2022 – Hơn 800 ca viên của các Giáo xứ trong Hạt Long Thành qui tụ về Nhà thờ

Thái Lạc đề hội diễn thánh ca mừng Chúa Giáng Sinh với chủ đề: “GIÁNG SINH – TÌNH YÊU HIỆP HÀNH”. Bên cạnh đó, còn có đông đảo bà con giáo dân trong các giáo xứ lân cận đến để xem biểu diễn thánh ca. Đây là một hoạt động hết sức ý nghĩa trong dịp Mừng Chúa Giáng Sinh của bà con giáo dân trong hạt Long Thành.

Theo lời cha Gioan Bùi Sỹ Phước - Quản hạt Long Thành cho biết: Để tổ chức Đêm Hội Diễn Thánh Ca, từ trước hơn một tháng, Ban Thánh Nhạc các giáo xứ đã họp bàn với cha Cosma Hoàng Văn Dũng - Đặc trách Thánh Nhạc Giáo Hạt và cha Quản hạt để quyết định lên chương trình cho đêm hội diễn. Trong khoảng thời gian một tháng, ca đoàn, nhạc đoàn của các giáo xứ đã tích cực tập dợt để phục vụ tốt cho đêm diễn này.

Trong lời khai mạc, Cha Quản hạt diễn tả ý nghĩa của đêm hội diễn. Ngài nói: “sau một thời gian giãn cách vì dịch bệnh, tạ ơn Chúa về sự bình an Chúa ban cho nhân loại. Đêm nay, Giáo hạt Long Thành lại có cơ hội tổ chức Hội diễn Thánh ca Mừng Chúa Giáng Sinh lần thứ II với chủ đề: “GIÁNG SINH – TÌNH YÊU HIỆP HÀNH”. ... Cùng hiệp hành với nhau trong Hội Thánh, trong giáo phận, trong giáo hạt, các ca viên, nhạc công đã cùng nhau luyện tập để góp phần riêng của mình cho cái chung là đêm hội diễn thánh ca Giáng Sinh: TÌNH YÊU HIỆP HÀNH để ca khen, chúc tụng, cảm tạ Thiên Chúa Tình Yêu. Giờ đây, xin khai mạc đêm thánh ca..”

Đêm hội diễn để lại nhiều cung bậc cảm xúc cho các khán giả. Cảm nhận sự nỗ lực tập dợt của các ca đoàn, nhạc đoàn. Nữ tu Maria Nguyễn Thị Xuân Hoa – Bề trên của Tu Hội Nữ Tỳ Chúa Kitô và là ca trưởng của Ca đoàn Gx. Văn Hải chia sẻ: “Đêm diễn thật tuyệt vời. Ban Tổ Chức (BTC) làm việc hết sức chu đáo. Cảm ơn Cha Quản hạt và BTC đã tạo điều kiện cho ca đoàn, nhạc đoàn các giáo xứ có cơ hội tôn vinh Chúa. Cảm ơn 110 ca viên của Giáo xứ Văn Hải đã luôn tích cực hiệp hành với giáo xứ, giáo hạt khi đáp lại lời mời gọi của BTC và cha Quản hạt để

tập dợt và tham dự đêm hội diễn này” (Tin: BTT GP. Xuân Lộc- Ảnh: MVTT Hạt Long Thành)

Ban Caritas TGPSG: Lễ hội Giáng Sinh 2022 - Đến để yêu thương

TGPSG - Ban Caritas Tổng Giáo phận Sài Gòn (TGPSG) đã tổ chức Lễ hội Giáng Sinh năm 2022 với chủ đề “Đến để yêu thương”, trao 5000 phần quà cho 5000 em tại 60 Mái ấm và lớp học tình thương trong TGPS.

Để tổ chức Lễ hội này, Caritas TGPSG đã dành thời gian gần 1 tuần lễ (từ ngày 14 - 19/12/2022) cho sự chuẩn bị những gói quà và trao quà cho các nơi. Lm Vinh Sơn Vũ Ngọc Đồng - Giám Đốc Ban Caritas TGPSG; Sr. Elizabeth Phan Thị Thu Thảo - Phó GD Ban Caritas TGPSG; quý Sơ và anh chị em nhân viên văn phòng Caritas đã cùng với khoảng 70 thành viên Caritas, đại diện các Hạt, và quý ân nhân; chung tay đóng gói 5000 phần quà, trong 2 ngày: 14 và 15-12-2022, tại hội trường Tòa TGM; trong bầu khí thật nhộn nhịp, phấn khởi, đong đầy sự yêu thương muốn gởi gắm đến các em cho kịp vào ngày 16-12-2022 các Mái ấm và lớp học tình thương đến nhận quà. Cách riêng, ngày 17 và 19-12-2022, Caritas TGPSG cùng với quý ân nhân đến thăm, chung vui ngày hội Giáng Sinh với 4 mái ấm và Trường Tình thương để trao quà Giáng Sinh cho các em.

Ngày 16-12-2022, các mái ấm và lớp học tình thương đã lần lượt đến tại hội trường Tòa TGM, nhận những phần quà theo danh sách từ các đơn vị, để mang về tổ chức ngày hội Giáng Sinh và trao những phần quà này cho các em tại đơn vị của mình; giúp các em cảm nhận được sự ấm áp, quan tâm yêu thương của Ban Caritas các cấp và của các ân nhân. Trong ý nghĩa mang tính hiệp hành của Giáo hội này đã làm nổi bật dung mạo nhân từ của Đức Kitô, cầu mong sao có thể mang lại niềm vui trọn vẹn cho các em trong ngày Lễ mừng Chúa đến cứu độ trần gian.

Một số đơn vị nhận số quà nhiều, hay ở xa, phải dùng các loại xe tải hay xe hơi để chở; nhiều đơn vị đã dùng xe máy để chở quà về.... Như trường hợp của hạt Xóm Chiếu, anh Basilio Nguyễn Hữu Tuấn - Trưởng Ban Caritas cho biết: Hạt có 4 mái ấm; trong đó có 1 mái ấm và 1 Trường Tình thương (Trường Lasan) nằm trong con hẻm nhỏ, vì thế 7 thành viên Caritas đã dùng xe máy để chở 125 phần quà về phát cho 2 đơn vị này.

Thăm và tặng quà Giáng Sinh tại các Mái ấm và Trường tình thương

Đại diện Caritas TGPSG chung vui ngày hội Giáng Sinh và tặng quà cho các em tại 4 địa điểm: mái ấm và Trường tình thương vào sáng ngày 17 và 19-12-2022:

Sáng ngày 17-12-2022, Caritas TGPSG chia làm 2 đoàn, đại diện Caritas đến tặng quà và chung vui ngày hội Giáng Sinh với các em:

Đoàn 1, gồm có Lm Vinh Sơn - Giám Đốc Caritas TGPSG, Sr. Elizabeth - Phó GD Ban Caritas TGPSG, một số nhân viên Caritas và quý ân nhân; đã hiện diện tại Trường khuyết tật Thanh Tâm, thuộc xã An Thới Đông, huyện Cần Giờ, vào lúc 9g30 gặp gỡ giao lưu và gửi đến 40 em phần quà Giáng Sinh thật ấm áp tình yêu thương. Mái ấm Khuyết tật Thanh Tâm Cần Giờ do TGPSG thành lập, hiện nay Cha Vinh Sơn Vũ Đức Toàn - Chánh xứ An Thới Đông đang phụ trách. Đến 10g, Đoàn 1 lại tiếp tục hiện diện

nơi mái ấm Donbosco Cần Giờ, thuộc xã Tam Thôn Hiệp, huyện Cần Giờ; do cha Giám Đốc Tôma Vũ Duy Tông phụ trách. Tại đây, Đoàn đã gặp gỡ và chia sẻ thân tình với 58 em mồ côi và một số em người dân tộc rất nghèo, độ tuổi từ 12-16.

Đoàn 2, tham dự chương trình “Giáng Sinh yêu thương” tại Mái ấm Têrêsa Calcutta, tọa lạc 423/34/15 Lạc Long Quân, phường 5, Quận 11, TP.HCM (là nhà trọ được ân nhân cho mượn). Mái ấm này do ban Caritas TGPSG thành lập từ ngày 8/6/2018.

Tham dự gồm có: Nữ tu (Nt.) Têrêsa Nguyễn Thị Phương Dung - Đại diện Caritas TGPSG, Nt. Scholastica Nguyễn Thị Thanh Trâm - Phụ trách Mái ấm Têrêsa Calcutta - Phụ trách Ban hỗ trợ người khuyết tật Caritas TGP, quý Bác sĩ, quý nữ tu, quý cô tình nguyện viên, quý ân nhân, quý phụ huynh, cùng khoảng 25 bé khuyết tật từ độ tuổi từ 5-10. Buổi lễ hội được quý Sơ cho nhiều trò chơi, băng reo; một số bé hát, đọc thơ... Điều đáng trân trọng là các em này trước khi đến Mái ấm không biết nói, không có trí tuệ; nhờ các thầy cô tại mái ấm này mà sau nhiều năm, đến nay đã đem lại nụ cười không chỉ cho các bé, mà còn khiến phụ huynh mừng rớt nước mắt, cười rạn rở theo con.

Sr. Elizabeth Phan Thị Thu Thảo cho biết việc Caritas đã chọn 4 địa điểm gồm Mái ấm và Trường Tình thương có chủ ý gói trọn tất cả các đối tượng cần quan tâm chia sẻ trong ngày hội Giáng Sinh, để lan tỏa yêu thương bao gồm: các em khuyết tật, các em mồ côi có hoàn cảnh khó khăn, con em của những người di dân có hoàn cảnh khó khăn.

Lm Vinh Sơn Vũ Ngọc Đồng đã bày tỏ niềm vui khi có quý ân nhân, sự đồng đạo các thành viên Caritas các Hạt cùng hiệp hành chuẩn bị

Tín Giáo Hội Việt Nam

những phần quà cho các em vui Giáng Sinh. Lm xin Chúa chúc lành cho tất cả mọi người.

Chị Maria Nguyễn Thị Hoan - Trưởng Ban liên kết Caritas hạt Tân Sơn Nhì bày tỏ niềm vui khi được tham gia gói quà để gửi đến các em ở Mái ấm, các em hoàn cảnh khó khăn. Xin cảm ơn Caritas TGPSG, cảm ơn các ân nhân đã nối kết mọi người với nhau trong yêu thương vào dịp Lễ Giáng Sinh này.

Còn nhiều nữa những lời cảm ơn mà không thể kể hết. Xin Chúa Giáng Sinh đem ơn lành và sự bình an đến với tất cả mọi người đã cùng hiệp hành với Giáo hội, với nhau trong việc làm đầy ý nghĩa “Đến để yêu thương” bằng cả trái tim xuất phát từ Tình Yêu Thiên Chúa. (Tiền Hương (TGPSG)- Ảnh: Nguyễn Hoàng)

HỘI ĐỒNG GIÁM MỤC VIỆT NAM LOGO NĂM MỤC VỤ 2023

Văn phòng Hội đồng Giám mục Việt Nam
Thiết kế: joscreative.com

WHĐ (02.12.2022) - Tiếp tục tinh thần Hiệp Hành, tại Đại hội lần thứ XV tháng 10 năm 2022, Hội đồng Giám mục Việt Nam đã phổ biến THƯ CHUNG định hướng mục vụ cho Giáo hội tại Việt Nam trong 3 năm tới. Chủ đề năm mục vụ 2023 là “Củng cố sự hiệp thông”, với những hướng dẫn thực hành cụ thể: Cổ võ đọc Kinh Thánh, tham dự bí tích Thánh Thể, sống tương thân tương ái, truyền thông sự thật với Đức ái. Sau đây là logo năm Mục vụ 2023.

I. Ý NGHĨA VĂN TỰ

Cụm từ “Năm 2023: Củng cố sự hiệp thông” là chủ đề được HĐGM VN chọn để tiếp tục và phát huy tinh thần hiệp hành trong đời sống địa phương.

II. Ý NGHĨA HÌNH ẢNH

Tổng thể logo được nối tiếp từ chủ đề của logo Synod XVI; một số chi tiết được giữ lại và kết hợp với yếu tố, hình ảnh diễn tả đường hướng mục vụ đã được Hội đồng Giám mục Việt Nam đề ra.

1. Cây sự sống: Từ logo của Synod, cây sự sống là cây to lớn, hùng vĩ, tràn đầy khôn ngoan và ánh sáng, đang vươn lên trời cao. Nó là dấu chỉ của sức sống và niềm hy vọng sâu xa, biểu trưng cho thánh giá Chúa Kitô. Cây này đặt dưới Thánh Thể đang tỏa sáng như mặt trời; các nhánh cây được mở rộng theo chiều ngang như đôi tay hoặc đôi cánh, gợi lên hình ảnh Chúa Thánh Thần.

2. Hai nhánh Thiên Tuế: Gợi nhớ vinh thắng của các Thánh Tử Đạo Việt Nam. Hai nhánh cây vươn lên từ hai bên đoàn người tạo thành con đường kéo dài từ quá khứ đến hiện tại nói lên sự kế thừa đức tin vững mạnh từ cha ông và tiếp tục phát triển đức tin ấy trong tương lai.

3. Sách Kinh Thánh: Được mở ra và đặt trước cộng đoàn dân Chúa như lời mời gọi và cổ võ đọc Kinh Thánh. Lời Chúa sẽ thấm nhập và lan tỏa trong cuộc sống của từng người; tạo nên nền tảng cho mỗi hiệp thông giữa các tín hữu và dẫn lối cho bước đi hiệp hành.

4. Cộng đoàn dân Chúa: 7 bóng người đại diện cho các thành phần Dân Chúa cùng bước đi trên con đường hiệp hành: Thanh niên nam nữ, cao niên, thiếu nhi, giáo dân, tu sĩ, giám mục cùng hiệp thông trên nẻo đường loan báo Tin Mừng.

III. Ý NGHĨA MÀU SẮC:

Được sử dụng dựa trên 5 màu chủ đạo diễn tả sự đa dạng của Dân Chúa.

Cam: sức nóng của lửa, biểu tượng nguồn ơn Chúa Thánh Thần, diễn tả nhiệt huyết tông đồ, được chọn tô cho hình ảnh cây sự sống, như muốn tập trung nguồn ơn sức mạnh mà đoàn dân Chúa được lãnh nhận.

Xanh Dương: diễn tả niềm hy vọng, sự mong chờ niềm vui cứu độ.

Xanh Lá: sức sống tinh thần trong Đức cây của Dân Chúa, cùng nhau bảo vệ sức sống của tạo vật.

Trắng: con đường dẫn tới sức sống Phục sinh, hướng đoàn người về quê trời trong hân hoan.

Hồng: diễn tả tấm lòng yêu thương, gắn kết và san sẻ trong đời sống Đức tin.

Nhà thờ đá cổ xây bằng vỏ cây và dây tơ hồng

ĐÀ NẴNG Nhà thờ cổ Tùng Sơn gần 120 năm tuổi được xây bằng đá, vữa là vôi bột trộn nhót cây bời lời và dây tơ hồng giã nhuyễn.

Nhà thờ giáo họ Tùng Sơn (thuộc giáo xứ Phú Thượng, Giáo phận Đà Nẵng) tọa lạc ở xã Hòa Sơn, huyện Hòa Vang, cách trung tâm TP Đà Nẵng 20 km về phía tây. Giáo họ là nơi được truyền giáo từ thế kỷ 17.

Ngôi thánh đường hiện hữu được xây dựng từ năm 1904. Đây là một trong số ít nhà thờ cổ còn sót lại ở Đà Nẵng giữ được nguyên vẹn nét cổ kính, hiếm có trong kiến trúc và chất liệu xây dựng.

Trải qua 118 năm và nhiều biến cố lịch sử, có giai đoạn nhà thờ bỏ hoang, nhưng đến nay vẫn giữ được nét cổ kính, rêu phong.

Phía trước nhà thờ là tượng Thánh Tâm Chúa. Pho tượng gắn liền với thời gian xây dựng nhà thờ. Kinh phí xây dựng thời đó chủ yếu do bà con xóm đạo đóng góp.

Nhà thờ được xây bằng đá. Hiện nhiều mảnh vữa trên tường đã bị bong tróc, để lộ lớp đá và hồ vữa bên trong.

Linh mục Augustino Trần Như Huỳnh phụ trách nhà thờ Tùng Sơn cho biết, để xây dựng lên thánh đường này, những người thợ khi xưa đã dùng vôi bột, vỏ cây bời lời gọt ra lấy nhót và dây tơ hồng giã nhuyễn, trộn lại để làm chất kết dính giữa những viên đá xếp chồng lên nhau. Chất vữa này cũng được dùng trát bên ngoài, tạo mặt phẳng cho nhà thờ.

Nhà thờ được thiết kế giản đơn, với 14 cột gỗ, vì kèo và lợp ngói; 17 cánh cửa sổ rộng lấy ánh sáng tự nhiên. Đồ thờ tự vẫn được lưu giữ đầy đủ.

Nhà thờ được xây dựng theo lối kiến trúc Gothic của Pháp, với những họa tiết hoa hồng nhưng cũng kết hợp với chạm trổ và sơn son thếp vàng của người Việt.

Trần phía trên Cung thánh được làm bằng gỗ. Nhiều chi tiết gỗ được sơn son thếp vàng.

Mới đây, Dòng Thánh Augustino Chân Đất đã rước thánh tích tà áo Đức Mẹ Maria (mẹ Chúa Giê su) về đặt tại nhà thờ cổ Tùng Sơn để mọi người đến hành hương, cầu nguyện.

Ngoài thánh tích là mẫu vải tã áo Đức Mẹ, còn có thánh tích mẫu xương của ông Thánh Augustino và bà Thánh Monica.

Phía cuối nhà thờ là hệ thống cửa với hình vòm chóp, tháp chuông, ô thông gió họa tiết hoa hồng.

"Những người thợ khi xưa đã dùng vật liệu bây giờ muốn bảo tồn cũng rất khó tìm. Như bộ cửa muốn thay mới cũng phải lấy lại bản lề cũ, vì bản lề mới không tương thích", linh mục Augustino Trần Như Huynh nói.

Chuông cổ của nhà thờ Tùng Sơn. Do phần mái phía trên bị dột, mới đây phần tháp chuông đã được sửa chữa tạm bằng loại ngói mới.

Nhà thờ đang là nơi sinh hoạt tôn giáo của hơn 150 gia đình, với hơn 530 bà con giáo dân trong giáo họ, với các thánh lễ chiều hàng ngày và lễ chủ nhật.

Năm 1945, khi thực dân pháp trở lại Đông Dương và đổ bộ vào Đà Nẵng, giáo dân nơi đây đã phải sơ tán đi nơi khác.

Sau năm 1975, nhà thờ trải qua thời gian dài không có linh mục coi sóc.

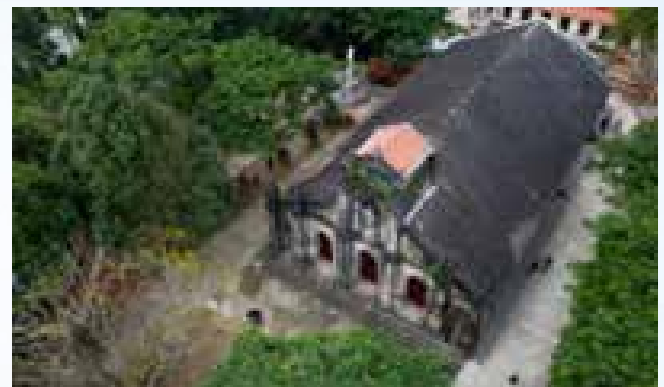
Để giữ nét cổ kính, trong dịp Giáng sinh, nhà

thờ chọn trang trí bằng các đèn lồng truyền thống.

Các pho tượng của nhà thờ Tùng Sơn được làm với kích thước nhỏ. Đài Đức Mẹ cũng được thiết kế đơn giản.

Khuôn viên nhà thờ khá rộng rãi, với cây xanh phủ bóng mát. Theo linh mục Augustino Trần Như Huynh, thời gian tới nhà thờ sẽ huy động các nguồn đóng góp của bà con giáo dân để sửa chữa thánh đường này theo hướng bảo tồn nguyên trạng, trong đó phần mái sẽ phục chế mái âm dương nguyên bản, các mảng tường bị hư hại sửa chữa theo hướng giữ nguyên màu sắc của thời gian. (Nguyễn Đông)

Nhà thờ đá cổ xây bằng vỏ cây và dây tơ hồng - VnExpress

CUNG CHÚC TÂN XUÂN Quý Mão 2023

Trước thêm NĂM MỚI QUÝ MÃO,

Xin thành kính chúc tuổi vạn tuế Thiên Chúa Ba Ngôi, Chúa Cha toàn năng, Đấng Tạo Thành Trời Đất, nhờ Ngôi Lời Nhập Thể, Hoàng Tử Hòa Bình, Thiên Chúa ở cùng Chúng Ta và trong Chúa Thánh Linh, Đấng thánh hóa chúng sinh.

Xin cầu chúc cho thế giới thấm tình bốn bể anh em một nhà, biết chung vai sát cánh xây dựng một thế giới tương thân tương ái trong công lý hòa bình, ấm no hạnh phúc (đặc biệt cho nước Ukraine).

Xin thành kính thấp nén hương trầm tưởng nhớ TỔ TIÊN HÙNG VƯƠNG và tất cả các bậc thánh hiền, các anh hùng hào kiệt đã góp công xây dựng và bảo tồn giang san gấm vóc Việt Nam từ hơn 4000 năm qua.

Xin ghi ơn sinh thành của Tổ Tiên, Ông Bà, Cha Mẹ chúng ta đã qua đời: „Cây có cội, nước có nguồn“. Xin cho các ngài được hưởng phúc trường sinh.

Xin nguyện chúc Ông Bà Cha Mẹ đôi bên nội ngoại được Phúc Lộc Thọ trong tình con thảo: „ Công Cha như núi Thái Sơn, Nghĩa Mẹ như nước trong nguồn chảy ra“

Xin thân chúc nhau TÂN XUÂN QUÝ MÃO khang an thánh đức.

Đồng kính chúc
Toàn ban điều hành trang mạng Danchua.eu

